

En anpassning av bestämmelser om
kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya
kontrollförfordning

Innehåll

Sammanfattning	13
1 Lagtext	17
2 Behovet av nationella åtgärder	133
3 Den gällande kontrollförordningen (EG) nr 882/2004	137
4 Gällande nationell rätt.....	141
4.1 Livsmedel	141
4.1.1 Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering	142
4.2 Avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.....	147
4.2.1 Allmänt	147
4.2.2 Nuvarande tillsynssystem och dess finansiering	148
4.3 Foder och animaliska biprodukter	150
4.3.1 Allmänt	150
4.3.2 Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering	150
4.4 Djurhälsa	155
4.4.1 Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering	156
4.5 Djurskydd	158

4.5.1	Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering.....	159
4.6	Växtskyddsmedel.....	162
4.6.1	Nuvarande tillsynssystem och dess finansiering.....	163
4.7	Ekologisk produktion.....	165
4.7.1	Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering.....	167
4.8	Skyddade beteckningar.....	169
4.8.1	Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering.....	170
5	Den nya kontrollförordningen (EU) 2017/625	173
5.1	Inledning.....	173
5.2	Syfte, tillämpningsområde och definitioner.....	174
5.3	Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i medlemsstaterna.....	175
5.4	Referenslaboratorier och referenscentrum.....	186
5.5	Administrativt stöd och samarbete.....	186
5.6	Planering och rapportering.....	187
5.7	Unionens verksamhet.....	187
5.8	Verkställighetsåtgärder.....	189
5.9	Förfarandebestämmelser m.m.....	190
6	Allmänna överväganden	191
6.1	Utgångspunkter.....	191
6.2	Den nya kontrollförordningens tillämpningsområde.....	192
6.3	Ord och uttryck.....	197
6.4	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.....	201

6.5	Bestämmelser om överklagande av beslut som fattats av organ och fysiska personer	204
6.6	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	207
6.7	Hjälp av Polismyndigheten.....	209
6.8	Tystnadsplikt	210
6.9	Anonyma inköp.....	214
6.10	Rapportering av överträdelser.....	217
6.10.1	Visselblåsarsystem.....	217
6.10.2	Hur anmälningar ska omhändertas av behöriga myndigheter.....	221
6.10.3	Skydd mot repressalier för den som rapporterar	222
6.10.4	Skydd för behandling av personuppgifter	224
6.11	Kommunal samverkan.....	225
6.12	Råd och information till enskilda	226
6.13	Sanktioner	228
6.14	EU-förordningar och EU-bestämmelser	230
7	Ändringar i epizootilagen	233
7.1	Ord och uttryck i lagen.....	233
7.2	Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet	235
7.3	Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet samt om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information.....	236
7.4	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	240
7.5	Rätt till upplysningar och tillträde	241
7.6	Skyldighet att lämna hjälp.....	245
7.7	Tystnadsplikt	246

7.8	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer.....	247
7.9	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	248
8	Ändringar i zoonoslagen	251
8.1	Ord och uttryck i lagen	251
8.2	Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.....	252
8.3	Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet samt om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information	254
8.4	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet.....	258
8.5	Rätt till upplysningar och tillträde.....	259
8.6	Skyldighet att lämna hjälp	263
8.7	Tystnadsplikt.....	264
8.8	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer.....	265
8.9	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	266
9	Ändringar i livsmedelslagen	269
9.1	Ord och uttryck i lagen	269
9.2	Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.....	271
9.3	Överflyttning av annan offentlig verksamhet	272
9.4	Förelägganden riktade till kommuner och tvångsvis överflyttning av annan offentlig verksamhet	273
9.5	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet	275
9.6	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet.....	277
9.7	Föreskrifter om krav på egenkontroll	279
9.8	Rätt till upplysningar och tillträde.....	280

9.9	Skyldighet att lämna hjälp.....	282
9.10	Finansiering.....	284
9.11	Tystnadsplikt	290
9.12	Anonyma inköp.....	290
9.13	Rapporteringssystem för överträdelser.....	292
9.14	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer	293
9.15	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	294
10	Ändringar i lagen om foder och animaliska biprodukter	297
10.1	Ord och uttryck i lagen.....	297
10.2	Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet	299
10.3	Överflyttning av annan offentlig verksamhet.....	300
10.4	Förelägganden riktade till kommuner och tvångsvis överflyttning av annan offentlig verksamhet	302
10.5	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet.....	303
10.6	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	305
10.7	Föreskrifter om krav på egenkontroll.....	307
10.8	Rätt till upplysningar och tillträde	308
10.9	Skyldighet att lämna hjälp.....	310
10.10	Finansiering.....	311
10.11	Tystnadsplikt	313
10.12	Anonyma inköp.....	314
10.13	Rapporteringssystem för överträdelser.....	315
10.14	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer	316

10.15 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras..... 318

11 Ändringar i lagen om provtagning på djur, m.m..... 319

11.1 Ord och uttryck i lagen 319

11.2 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet..... 321

11.3 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet 322

11.4 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet..... 324

11.5 Rätt till upplysningar och tillträde..... 325

11.6 Skyldighet att lämna hjälp 329

11.7 Finansiering 330

11.8 Tystnadsplikt..... 332

11.9 Rapporteringssystem för överträdelser 333

11.10 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer..... 334

11.11 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras..... 335

12 Ändringar i lagen om kontroll av husdjur, m.m..... 337

12.1 Ord och uttryck i lagen 337

12.2 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet..... 339

12.3 Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet samt om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information..... 340

12.4 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet..... 343

12.5 Rätt till upplysningar och tillträde..... 344

12.6 Skyldighet att lämna hjälp 347

12.7 Finansiering 348

12.8 Tystnadsplikt..... 349

12.9	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer	350
12.10	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	352
13	Ändringar i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel	355
13.1	Ord och uttryck i lagen.....	355
13.2	Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet	357
13.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till enskilda organ och fysiska personer	359
13.4	Förelägganden riktade till kommuner.....	361
13.5	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet.....	361
13.6	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	363
13.7	Rätt till upplysningar och tillträde	365
13.8	Skyldighet att lämna hjälp.....	366
13.9	Finansiering.....	368
13.10	Tystnadsplikt	370
13.11	Rapporteringssystem för överträdelser.....	371
13.12	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer	372
13.13	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	374
14	Ändringar i lagen om kontroll av ekologisk produktion..	375
14.1	Ord och uttryck i lagen.....	375
14.2	Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet	377
14.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till enskilda kontrollorgan	378

14.4	Förelägganden riktade till kommuner	381
14.5	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet	382
14.6	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet.....	383
14.7	Rätt till upplysningar och tillträde.....	385
14.8	Skyldighet att lämna hjälp	386
14.9	Finansiering	388
14.10	Tystnadsplikt.....	390
14.11	Rapporteringssystem för överträdelser	391
14.12	Vem som får överklaga ett beslut av ett kontrollorgan	392
15	Ändringar i djurskyddslagen.....	395
15.1	Den nya djurskyddslagen	395
15.2	Ord och uttryck i lagen	395
15.3	Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.....	397
15.4	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet	398
15.5	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet.....	400
15.6	Föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.....	402
15.7	Återkallelse av kompetensbevis	403
15.8	Rätt till upplysningar och tillträde.....	405
15.9	Skyldighet att lämna hjälp	407
15.10	Finansiering	408
15.11	Tystnadsplikt.....	410
15.12	Överklagande	411
15.13	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	413
16	Ändringar i miljöbalken.....	415

16.1	Behov av ändringar i miljöbalken	415
16.2	EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och den nya kontrollförordningen	418
16.3	Ord och uttryck i miljöbalken.....	419
16.4	Behöriga myndigheter och tillämpningsföreskrifter om offentlig kontroll	421
16.5	Samordning mellan behöriga myndigheter	423
16.6	Förelägganden och förbud, vite och verkställighet.....	425
16.7	Tystnadsplikt	430
16.8	Offentlig kontroll och verksamhetsutövarens egenkontroll.....	431
16.9	Anonyma inköp som ett verktyg i kontrollen.....	432
16.10	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ och fysiska personer.....	435
16.11	Rapporteringssystem för överträdelser.....	436
16.12	Avgifter	437
16.13	Rätt till tillträde	438
16.14	Sanktioner	440
16.15	Överklagande.....	443
16.16	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	445
17	Dubbelbestraffning	447
18	Ikraftträdande	449
19	Konsekvenser	451
19.1	Förslagen.....	451
19.2	Vilka berörs av förslagen?	451
19.3	Sociala och miljömässiga konsekvenser	452

19.4	Påverkan på konkurrensförhållanden	452
19.5	Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen	452
19.6	Konsekvenser för enskilda aktörer	453
19.6.1	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	453
19.6.2	Föreskrifter om krav på egenkontroll	453
19.6.3	Skyldighet att lämna hjälp	454
19.6.4	Avgiftsbemyndiganden	455
19.7	Konsekvenser för domstolar	456
19.8	Konsekvenser för kontrollmyndigheter och kontrollorgan	457
19.8.1	Annan offentlig verksamhet	457
19.8.2	Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet efter överenskommelse.....	457
19.8.3	Föreläggande riktade till kommuner och tvångsvis överflyttning	458
19.8.4	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till enskilda organ och fysiska personer.....	459
19.8.5	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet att lämna information till den samordnande kontrollmyndigheten	460
19.8.6	Rätt till upplysningar och tillträde	461
19.8.7	Föreskrifter om tillämpningen av bestämmelser i den nya kontrollförordningen på andra djurhållare	461
19.8.8	Återkallelse av kompetensbevis	462
19.8.9	Tystnadsplikt	462
19.8.10	Anonyma inköp	463
19.8.11	Rapporteringssystem för överträdelser	463
19.8.12	Avgiftsbemyndiganden	464
20	Författningskommentar	465
20.1	Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)....	465
20.2	Förslaget till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)	475

20.3	Förslaget till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804).....	483
20.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter.....	499
20.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.....	510
20.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.....	521
20.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.....	531
20.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion.....	542
20.9	Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192).....	550
20.10	Förslaget till lag om ändring i miljöbalken.....	560

Sammanfattning

I promemorian föreslås ändringar som syftar till att anpassa svensk lagstiftning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), här kallad den nya kontrollförordningen.

Den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid offentlig kontroll som utförs för att säkerställa att unionslagstiftningen inom en rad olika sakområden följs, oavsett om de närmare tillämpningsbestämmelserna har fastställts på unionsnivå eller i medlemsstaternas nationella lagstiftning. De berörda sakområdena är livsmedel och livsmedelssäkerhet, inklusive bestämmelser om tillverkning och användning av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel, avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön för livsmedels- och foderproduktion, foder och fodersäkerhet, djurhälsokrav, animaliska biprodukter, djurskyddskrav, skyddsåtgärder mot växtskadegörare, krav för utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel,

ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter samt användning och märkning av skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter.

Kontrollförordningen reglerar hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras, finansieras och genomföras. Vissa bestämmelser i förordningen gäller även för annan offentlig verksamhet än offentlig kontroll. Förordningen ska i huvudsak börja tillämpas från och med den 14 december 2019.

I promemorian föreslås ändringar i epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), livsmedelslagen (2006:804), lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter, lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m., lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m., lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion, djurskyddslagen (2018:1192) och miljöbalken.

Ändringarna innebär i huvudsak följande. Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska används i berörda lagar. I miljöbalken används dessa uttryck parallellt med uttrycket tillsyn. Vissa bestämmelser om tillsyn i miljöbalken ska även gälla för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det tydliggörs att de myndigheter som ansvarar för att utföra offentlig kontroll även ska utföra annan offentlig verksamhet.

Bestämmelser om rätt för den som utför offentlig kontroll att få tillträde till områden och lokaler m.m. samt åtkomst till upplysningar och handlingar vid kontrollen samt om aktörernas skyldighet att lämna hjälp, utvidgas till att gälla även den som utför annan offentlig verksamhet.

De bemyndiganden som finns i de olika lagarna om offentlig kontroll utvidgas till att även omfatta annan offentlig verksamhet. Det gäller även bemyndiganden om rätt att meddela föreskrifter om avgifter.

Nya bemyndiganden införs som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för aktörer att lämna uppgifter om sin verksamhet.

Vidare införs bestämmelser om tystnadsplikt för dem som utövar offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Därutöver ges myndigheter som utövar offentlig kontroll i vissa fall rätt att köpa in

produkter utan att identifiera sig, i syfte att kontrollera att produkterna uppfyller gällande krav (s.k. mystery shopping). Det införs även en skyldighet för kontrollmyndigheterna att ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Bestämmelser införs även om överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter och av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter

När det gäller skyddsåtgärder mot växtskadegörare antog Europaparlamentet och rådet den 26 oktober 2016 förordning (EU) 2016/2031 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare, ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 228/2013, (EU) nr 652/2014 och (EU) nr 1143/2014 samt om upphävande av rådets direktiv 69/464/EEG, 74/647/EEG, 93/85/EEG, 98/57/EG, 2000/29/EG, 2006/91/EG och 2007/33/EG (växtskyddsförordningen). Växtskyddsförordningen trädde i kraft den 13 december 2016 och ska i allt väsentligt tillämpas från den 14 december 2019.

Växtskyddsförordningen och den nya kontrollförordningen ersätter ett antal direktiv på området, främst rådets direktiv 2000/29/EG av den 8 maj 2000 om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen. Detta innebär att materiella bestämmelser och bestämmelser om offentlig kontroll när det gäller skyddsåtgärder mot växtskadegörare kommer att finnas i direkt tillämpliga EU-förordningar och inte som nu i medlemsstaternas nationella lagstiftning. Det krävs därför en fullständig översyn av växtskyddslagen (1972:318). En sådan översyn pågår för närvarande inom Regeringskansliet. I den här promemorian lämnas därför inte några förslag i det avseendet.

Förslagen till lagändringar föreslås träda i kraft den 14 december 2019.

1 Lagtext

1.1 Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

Härigenom föreskrivs i fråga om epizootilagen (1999:657)¹
dels att rubriken närmast före 11 a § ska utgå,
dels att 1 a, 11, 11 a, 12–13 a, 15–18, 20, 21 och 22 §§ och rubrikerna närmast före 1 a, 11 och 12 a §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas fem nya paragrafer, 1 b, 11 b–11 d och 21 b §§, och närmast före 1 b, 11 b, 11 c och 11 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar* (*EG-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

1 a §²

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

---

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 11 a § 2006:810.

² Senaste lydelse 2006:810.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *tillkännager* regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna*.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars Tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

Ord och uttryck

1 b §

Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter betyder i denna lag samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr

652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Kontrollmyndigheternas offentliga kontroll³

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 §⁴

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna i enlighet med vad regeringen bestämmer

Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna.

³ Senaste lydelse 2006:810.

⁴ Senaste lydelse 2006:810.

Om inte något annat följer av denna lag utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

11 a §⁵

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Förvaltningslagens tillämpning

11 b §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*

---

⁵ Senaste lydelse 2006:810.

- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

11 c §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll ska bedrivas,

2. hur annan offentlig verksamhet, utöver sådan verksamhet som i övrigt utförs enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska bedrivas, och

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

12 §⁶

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för den offentliga kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som

⁶ Senaste lydelse 2006:810.

Det som sägs i första stycket gäller också den som *vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.*

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *EG:s institutioner* och för inspektörer och experter som utsetts av *institutionerna.*

utför annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten* och för inspektörer och experter som utsetts av *dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Rätten gäller även i den utsträckning det behövs för att kontrollera att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets*

och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG följs.

Bestämmelserna i första stycket ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp⁷

12 a §⁸

Den som är föremål för offentlig kontroll eller *andra åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna* skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

13 §⁹

⁷ Senaste lydelse 2006:810.

⁸ Senaste lydelse 2006:810.

⁹ Senaste lydelse 2006:810.

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna* skall följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

13 a §¹⁰

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

15 §¹¹

Staten *skall* ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller på grund av beslut som har meddelats med

Staten *ska* ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller på grund av beslut som har meddelats med stöd av de *EU-bestämmelser* som

¹⁰ Senaste lydelse 2006:810.

¹¹ Senaste lydelse 2007:361.

stöd av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen, drabbas kompletteras av lagen drabbas av av

1. förlust på grund av att husdjur eller andra än vilt levande djur avlivas eller dör till följd av biverkning av vaccination eller av annan behandling,

2. kostnader på grund av saneringsåtgärder,

3. produktionsbortfall,

4. annan inkomstförlust än som avses i 3.

Ersättning för produktionsbortfall lämnas med femtio procent av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. I övrigt lämnas full ersättning.

Full ersättning för produktionsbortfall lämnas vid utbrott eller vid misstanke om utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

16 §¹²

Ersättning enligt denna lag kan jämkas om den ersättningsberättigade uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten. Detsamma gäller om den ersättningsberättigade vägrar att rätta sig efter en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av lagen eller ett beslut som har meddelats med stöd av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Ersättning enligt denna lag kan jämkas om den ersättningsberättigade uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten. Detsamma gäller om den ersättningsberättigade vägrar att rätta sig efter en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av lagen, eller ett beslut som har meddelats med stöd av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

17 §¹³

¹² Senaste lydelse 2007:361.

¹³ Senaste lydelse 2007:361.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *föreskriva* att

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller med stöd av lagen *meddelade föreskrifter eller enligt de EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

2. till grund för ersättning för sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 *skall* läggas ett visst högsta värde på djur eller annan egendom som *skall* ersättas,

3. ersättning enligt 15 § får lämnas enligt viss angiven schablon.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *meddela föreskrifter om* att

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller *enligt föreskrifter som meddelats* med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

2. *det* till grund för *ersättningen* för *en* sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 *ska* läggas ett visst högsta värde på djur eller annan egendom som *ska* ersättas,

18 §¹⁴

Den som har deltagit i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen har rätt till ersättning av staten för arbete och tidsspillan samt för resa och uppehälle.

Den som har deltagit i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen har rätt till ersättning av staten för arbete och tidsspillan samt för resa och uppehälle.

Den som har ställt lokal eller utrustning till förfogande för de ändamål som anges i första stycket har rätt till ersättning av staten för sina kostnader och för förlorad avkastning eller nytta.

20 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

¹⁴ Senaste lydelse 2007:361.

2. bryter mot ett beslut enligt 4 §, 4 a § eller mot föreskrift eller beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §,
3. bryter mot sådana bestämmelser om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel, som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 13 § döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

21 §¹⁵

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. En veterinärs beslut enligt 4 § får dock inte överklagas.

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

21 b §

¹⁵ Senaste lydelse 2009:1257.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

22 §¹⁶

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen *skall* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, *ska* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

---

¹⁶ Senaste lydelse 2006:810.

1.2 Förslag till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)

Härigenom föreskrivs i fråga om zoonoslagen (1999:658)¹⁷

dels att rubriken närmast före 8 a § ska utgå,

dels att 1 a, 8, 8 a, 9–10 a och 12 a–14 §§ och rubrikerna närmast före 1 a, 8 och 9 a §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 1 b, 8 b–8 d och 13 a §§, och närmast före 1 b, 8 b, 8 c och 8 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar* (*EG-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *tillkännager* regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i

1 a §¹⁸

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i

¹⁷ Senaste lydelse av rubriken närmast före 8 a § 2006:811.

¹⁸ Senaste lydelse 2006:811.

det enskilda fallet fatta beslut som behövs som *komplettering av EG-bestämmelserna*.

det enskilda fallet fatta beslut som behövs för att *komplettera EU-bestämmelserna*.

Ord och uttryck

1 b §

Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter betyder i denna lag samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG,

89/662/EEG, 90/425/EEG,
91/496/EEG, 96/23/EG,
96/93/EG och 97/78/EG samt
rådets beslut 92/438/EEG.

*Kontrollmyndigheternas
offentliga kontroll*¹⁹

*Offentlig kontroll och annan
offentlig verksamhet*

8 §²⁰

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Jordbruksverket och länsstyrelsen i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Offentlig kontroll av efterlevnaden av beslut i enskilda fall enligt 4 eller 5 § får också utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna.

Offentlig kontroll av att beslut i det enskilda fallet enligt 4 eller 5 § följs får också utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

¹⁹ Senaste lydelse 2006:811.

²⁰ Senaste lydelse 2006:811.

Om inte något annat följer av denna lag utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

8 a §²¹

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, *enligt* de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och *enligt* de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Förvaltningslagens tillämpning

8 b §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*

²¹ Senaste lydelse 2006:811.

- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

8 c §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll ska bedrivas,

2. hur annan offentlig verksamhet, utöver sådan verksamhet som i övrigt utförs enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska bedrivas, och

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

9 §²²

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för den offentliga kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och

²² Senaste lydelse 2006:811.

2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som *vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.*

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *EG:s institutioner* och för inspektörer och experter som utsetts av *institutionerna.*

Det som sägs i första stycket gäller också den som *utför annan offentlig verksamhet.*

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten* och för inspektörer och experter som utsetts av *dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Rätten gäller även i den utsträckning det behövs för att kontrollera att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr*

396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/

EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG följs.

Bestämmelserna i första stycket ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp²³

Skyldighet att lämna hjälp

9 a §²⁴

Den som är föremål för offentlig kontroll eller åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

²³ Senaste lydelse 2006:811.

²⁴ Senaste lydelse 2006:811.

10 §²⁵

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna* skall följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

10 a §²⁶

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser*, som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

---

²⁵ Senaste lydelse 2006:811.

²⁶ Senaste lydelse 2006:811.

12 a §²⁷

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte, om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

I ringa fall *skall* inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 10 § döms inte till ansvar enligt första stycket för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte, om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

I ringa fall *ska* inte dömas till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

13 §^c

Beslut av en enskild veterinär får överklagas hos Jordbruksverket.

Andra beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Andra beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

13 a §

²⁷ Senaste lydelse 2006:811.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

14 §²⁸

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen *skall* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen *ska* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

---

²⁸ Senaste lydelse 2006:811.

1.3 Förslag till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804)

Härigenom föreskrivs i fråga om livsmedelslagen (2006:804)

dels att rubriken närmast före 12 § ska utgå,

dels att 2, 5, 7, 8, 10–13, 15–19, 20, 21, 24, 26, 28 och 32 §§ och rubrikerna närmast före 5, 11, 15, 19, 21–23 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 13 a, 14, 19 a, 23 a, 23 b och 32 a §§, och närmast före 2, 13 a, 14, 19 a, 23 a och 23 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Ord och uttryck

2 §

Begreppen livsmedel, stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan, primärproduktion, utsläppande på marknaden och livsmedelsföretagare *har* i denna lag *samma betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Begreppet anläggning *har samma betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien.

I denna lag betyder

1. uttrycken

- livsmedel,
- stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan,
- primärproduktion,
- utsläppande på marknaden och,

livsmedelsföretagare *samma sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet,

2. uttrycket anläggning *samma sak* som i Europaparlamentets och

rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien,

3. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs,

4. uttrycket *annan offentlig verksamhet*

a) *annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och*

b) *sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, och*

5. uttrycket *organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.*

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

5 §

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar (EG-bestämmelser)* som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkänna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut

som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna.*

som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna.*

7 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att livsmedel får handhas eller släppas ut på marknaden endast i anläggningar som godkänts av kontrollmyndigheten,

1. att livsmedel får handhas eller släppas ut på marknaden endast i anläggningar som godkänts av kontrollmyndigheten, *och*

2. vilka krav som *skall* vara uppfyllda för att ett sådant godkännande ska meddelas, *och*

2. vilka krav som *ska* vara uppfyllda för att ett sådant godkännande ska meddelas.

3. *registrering av anläggningar.*

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får efter *iakttagande av* anmälningsförfarandet i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från kraven i *EG-förordningarna.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får efter *att ha iakttagit* anmälningsförfarandet i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från kraven i *EU-förordningarna.*

10 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen är det förbjudet att på marknaden släppa ut livsmedel som

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen är det förbjudet att på marknaden släppa ut livsmedel som

1. inte uppfyller krav och villkor som har föreskrivits eller beslutats med stöd av 6 § 2 och 3 och 8 §,

2. har handhafts eller tidigare släppts ut på marknaden i en anläggning som inte har godkänts enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 § eller registrerats enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

3. inte har godkänts eller anmälts i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller inte uppfyller villkor i ett godkännande eller tillstånd,

4. innehåller ämnen som inte har godkänts eller som har förbjudits i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

5. innehåller ämnen i en halt som överskrider gränsvärden som har föreskrivits med stöd av lagen eller i de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Det som sägs i första stycket gäller inte om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har föreskrivit något annat.

2. har handhafts eller tidigare släppts ut på marknaden i en anläggning som inte har godkänts enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 § eller registrerats enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

3. inte har godkänts eller anmälts i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller inte uppfyller villkor i ett godkännande eller tillstånd,

4. innehåller ämnen som inte har godkänts eller som har förbjudits i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

5. innehåller ämnen i en halt som överskrider gränsvärden som har föreskrivits med stöd av lagen eller i de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

*Kontrollmyndigheternas
offentliga kontroll*

*Offentlig kontroll och annan
offentlig verksamhet*

11 §

Offentlig kontroll *av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna* utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna *i enlighet med vad regeringen bestämmer.*

En kommuns uppgift *skall* fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Offentlig kontroll *ska* utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna.

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

En kommuns uppgift *ska* fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

12 §

Livsmedelsverket och, i fråga om länet, länsstyrelsen samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet, om inte regeringen föreskriver något annat.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

13 §

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* verka för att överträdelse av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen, beivras.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* verka för att överträdelse av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, beivras.

Förvaltningslagens tillämpning

13 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och*

– 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

14 a §²⁹

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överflyttning av offentlig kontroll

Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

15 §

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *den offentliga kontroll av en viss anläggning som kommunen annars har skall* flyttas över till

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning som annars*

²⁹ Tidigare 14 § upphävd genom 2018:574.

verket. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Livsmedelsverket får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen, om verket och kommunen är överens om det.

skulle skötas av kommunen ska flyttas över till verket. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Livsmedelsverket får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen, om verket och kommunen är överens om det.

16 §

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *den offentliga kontroll av en viss anläggning som Livsmedelsverket annars har skall* flyttas från verket till en kommun.

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning, som annars skulle skötas av Livsmedelsverket, ska* flyttas från verket till en kommun.

17 §

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *kontrollskyldighet* när det gäller en viss anläggning, får regeringen på ansökan av Livsmedelsverket besluta att ansvaret för den offentliga kontrollen *av* den anläggningen *skall* flyttas över till Livsmedelsverket.

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* när det gäller en viss anläggning, får regeringen på ansökan av Livsmedelsverket besluta att ansvaret för den offentliga kontrollen *och för den offentliga verksamheten i fråga om* den anläggningen *ska* flyttas över till Livsmedelsverket.

Regeringen får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen.

Regeringen får besluta att *ansvaret* ska lämnas tillbaka till kommunen.

18 §

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *kontrolluppdrag*, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *skall* innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen *skall* kunna avhjälpas.

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *ska* innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen *ska* kunna avhjälpas.

Föreskrifter om kontroll

Föreskrifter om *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*19 §³⁰

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *skall* bedrivas,

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet ska* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet *eller ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* att lämna

2. skyldighet för en kontrollmyndighet, *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*, att lämna information

³⁰ Senaste lydelse 2017:1288.

information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 12 § första stycket,

3. skyldighet för *en* livsmedelsföretagare att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten,

4. skyldighet för den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten att inhämta kontrollmyndighetens godkännande av faroanalyser och förslag till egenkontrollprogram, *och*

5. *uppgiftsskyldighet för den som lämnar djur till slakt.*

till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 12 § första stycket,

3. skyldighet för livsmedelsföretagare *och andra aktörer* att utöva en egenkontroll av verksamheten *som är lämplig utifrån* verksamhetens art, *och*

4. skyldighet för den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten att inhämta kontrollmyndighetens godkännande av faroanalyser och förslag till egenkontrollprogram.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

19 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. *uppgiftsskyldighet för den som lämnar djur till slakt, och*

2. *skyldighet för livsmedelsföretagare och andra aktörer att lämna uppgifter om sina anläggningar eller verksamheten i övrigt till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.*

20 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, har i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för EG:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp

Den som är föremål för offentlig kontroll skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

21 §

Utöver vad som följer av artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 ska den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

22 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller vad som särskilt anges i 18 § får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna* skall följas.

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller vad som särskilt anges i 18 § får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

23 §

Förelägganden och förbud enligt 22 § eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Förelägganden och förbud enligt 22 § eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Anonyma inköp

23 a §

En kontrollmyndighet får, om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in livsmedel i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Rapporteringsystem för överträdelser

23 b §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporterings-system för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringsystem.

24 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet ta hand om en vara som

1. har släppts ut på marknaden, eller som uppenbart är avsedd att släppas ut på marknaden, i strid med 10 § eller de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen, eller

2. avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 22 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under överinseende av kontrollmyndigheten göra varan duglig till livsmedel eller använda den för något annat ändamål. Annars *skall* kontrollmyndigheten låta förstöra varan på ägarens bekostnad.

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet ta hand om en vara som

1. har släppts ut på marknaden, eller som uppenbart är avsedd att släppas ut på marknaden, i strid med 10 § eller de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, eller

2. avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 22 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under överinseende av kontrollmyndigheten göra varan duglig till livsmedel eller använda den för något annat ändamål. Annars *ska* kontrollmyndigheten låta förstöra varan på ägarens bekostnad.

Kontrollmyndigheten *skall*, på ägarens bekostnad, låta förstöra också sådana varor som omfattas av ett förbud enligt föreskrifter meddelade med stöd av 6 § 6, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Kontrollmyndigheten *ska*, på ägarens bekostnad, låta förstöra också sådana varor som omfattas av ett förbud enligt föreskrifter meddelade med stöd av 6 § 6, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

26 §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

28 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för

1. *offentlig kontroll enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen,*

2. *prövning eller registrering enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.*

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *beräkningen av de avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av kontrollorgan.*

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *en* sådan avgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *betalningen och, när det gäller de avgifter som tas ut av en statlig myndighet och av ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, hur avgifterna ska beräknas.*

32 §³¹

Livsmedelsverkets beslut i ett enskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats

1. enligt denna lag,
  2. enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller
  3. enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.
- Detsamma gäller beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet *eller* av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.
3. enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.
- Detsamma gäller beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet, av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, *av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.*

---

³¹ Senaste lydelse 2009:1258.

Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut av Livsmedelsverket eller någon annan statlig förvaltningsmyndighet får överklagas hos regeringen. För att konsumenternas intresse ska kunna tillvaratas inom livsmedelsområdet får ett sådant beslut överklagas av en organisation som är att anse som central arbetstagarorganisation enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller en motsvarande sammanlutning på arbetsgivarsidan.

32 a §

Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

dels att rubriken närmast före 13 § ska utgå,

dels att 2, 12, 16–20, 21, 22, 28 och 32 §§ och rubrikerna närmast före 12, 16, 20 och 22 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 12 a, 15, 20 a, 24 a, 24 b och 32 a §§, och närmast före 12 a, 15, 20 a, 24 a och 24 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §³²

Uttrycken foder och utsläppande på marknaden av foder *har i denna lag* samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelsslågstillning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Uttrycket primärproduktion av foder *har i lagen* samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien.

Uttrycken animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt utsläppande på

I denna lag betyder

1. *uttrycken* foder och utsläppande på marknaden av foder samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelsslågstillning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet,

2. uttrycket primärproduktion av foder samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien,

3. uttrycken animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt utsläppande på

³² Senaste lydelse 2011:410.

marknaden av dessa produkter *har i lagen samma betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter).

marknaden av dessa produkter *samma sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), och

4. uttrycken

- offentlig kontroll,

- annan offentlig verksamhet, och

- organ med delegerade uppgifter samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008

/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Kontrollmyndigheternas offentliga kontroll

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

12 §³³

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen samt de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna utövas av Statens jordbruksverk, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Offentlig kontroll ska utövas av Statens jordbruksverk, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna.

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

---

³³ Senaste lydelse 2011:410.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att *kontrolluppgifter* får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att *uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet.

Förvaltningslagens tillämpning

12 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och*

– 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

15 §³⁴

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överflyttning av offentlig kontroll

Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

16 §

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *den* offentliga kontroll *över* en viss verksamhet som kommunen annars har skall flyttas över till verket eller myndigheten. Ett sådant beslut får fattas, om verksam-

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan* offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet i fråga om* en viss anläggning, som annars skulle skötas av kommunen, ska flyttas över till verket eller myndigheten. Ett sådant beslut får

³⁴ Tidigare 15 § upphävd genom 2018:575.

heten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Jordbruksverket eller myndigheten får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen, om verket eller myndigheten och kommunen är överens om det.

fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Jordbruksverket eller myndigheten får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen, om verket eller myndigheten och kommunen är överens om det.

17 §

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *den* offentliga kontroll *av* en viss anläggning som *Jordbruksverket eller myndigheten annars har skall* flyttas från verket eller myndigheten till en kommun.

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan* offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet i fråga om* en viss anläggning, som *annars skulle skötas av* Jordbruksverket eller myndigheten, *ska* flyttas från verket eller myndigheten till en kommun.

18 §

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *kontrollskyldighet* när det gäller *viss verksamhet*, får regeringen, på ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag, besluta att ansvaret för *kontrollen av den verksamheten skall* flyttas över till Jordbruksverket eller myndigheten.

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* när det gäller *en viss anläggning*, får regeringen, på ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag, besluta att ansvaret för *den offentliga kontrollen och den offentliga verksamheten i fråga om den*

anläggningen ska flyttas över till Jordbruksverket eller myndigheten.

Regeringen får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen.

Regeringen får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen.

19 §

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *kontrolluppdrag*, får Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *skall* innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket eller myndigheten anser nödvändiga för att bristen *skall* kunna avhjälpas.

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, får Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *ska* innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket eller myndigheten anser nödvändiga för att bristen *ska* kunna avhjälpas.

Föreskrifter om kontroll

Föreskrifter om *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *skall* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet *eller ett kontrollorgan som anlitas i den*

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet* ska bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet *eller ett organ med delegerade uppgifter*

offentliga kontrollen att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 13 § första stycket,

3. skyldighet för *en* foderföretagare eller för *en annan företagare* som befattar sig med animaliska biprodukter att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten.

eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 13 § första stycket,

3. skyldighet för foderföretagare eller för *den* som befattar sig med animaliska biprodukter *eller därav framställda produkter* att utöva en egenkontroll av verksamheten *som är lämplig utifrån* verksamhetens art.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

20 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och för den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter att lämna uppgifter om sina anläggningar till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

21 §³⁵

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har rätt att i

En kontrollmyndighet och ett organ med delegerade uppgifter

³⁵ Senaste lydelse 2011:410.

den utsträckning det behövs för *eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har rätt att i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, samt
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att *tillhandahålla* hjälp

Skyldighet att *lämna* hjälp

22 §

Den som är föremål för offentlig kontroll skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

Anonyma inköp

24 a §

En kontrollmyndighet får, om det är nödvändigt för att skydda

människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in produkter i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Rapporteringsystem för överträdelser

24 b §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

28 §³⁶

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift

1. för offentlig kontroll enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen, och

2. i ärenden enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

---

³⁶ Senaste lydelse 2011:410.

bestämmelser som kompletteras av lagen.

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av *kontrollorgan*.

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *en* sådan avgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifterna som tas ut av *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* ska beräknas.

32 §

Beslut av Jordbruksverket eller av en annan statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen, får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som gäller Försvarmakten eller Försvarets materielverk överklagas dock till regeringen.

32 a §

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva

offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

dels att rubriken närmast före 11 § ska utgå,

dels att 2, 10 11, 12–14, 15–18, 20–24 och 25 §§ och rubrikerna närmast före 2, 10, 12 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 2 a, 11 a, 11 b, 14 a, 18 a och 24 a §§, och närmast före 2 a, 11 a, 11 b och 18 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

2 §

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar* (*EG-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut

som behövs som komplettering av EG-bestämmelserna.

som behövs för att komplettera EU-bestämmelserna.

Ord och uttryck

2 a §

Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter betyder i denna lag samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv

89/608/EEG, 89/662/EEG,
90/425/EEG, 91/496/EEG,
96/23/EG, 96/93 /EG och
97/78/EG samt rådets beslut
92/438/EEG.

*Kontrollmyndigheternas
offentliga kontroll*

*Offentlig kontroll och annan
offentlig verksamhet*

10 §

Offentlig kontroll *av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen samt de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna* utövas av Statens jordbruksverk eller andra statliga myndigheter *i enlighet med vad regeringen bestämmer.*

Offentlig kontroll utövas av Statens jordbruksverk eller andra statliga myndigheter.

Om inte något annat följer av denna lag utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll. En kommuns uppgift *skall* fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet*. En kommuns uppgift *ska* fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

11 §

Jordbruksverket samordnar den kontrollverksamhet som verket har överlämnat till länsstyrelserna eller kommunerna samt lämnar råd och hjälp i kontrollverksamheten.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Förvaltningslagens tillämpning

11 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*

- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

11 b §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Föreskrifter om offentlig kontroll

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

12 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *skall* bedrivas, *samt*

1. hur offentlig kontroll *ska* bedrivas,

2. *hur annan offentlig verksamhet, utöver sådan verksamhet som i övrigt utförs enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska bedrivas, och*

2. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* att lämna information till Jordbruksverket.

3. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till Jordbruksverket.

13 §

En kontrollmyndighet *och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*, har i den utsträckning *det* behövs för *den offentliga kontrollen* rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller där djurprodukter, foder eller material i övrigt förvaras eller annars hanteras och där göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som *vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.*

Det som sägs i första stycket gäller också den som *utför annan offentlig verksamhet.*

14 §

Bestämmelserna i 13 § gäller också för

1. *EG:s institutioner* och för inspektörer och experter som utsetts av *institutionerna*, samt

1. *Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten* och för inspektörer och experter som utsetts av *dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Rätten gäller även i den utsträckning det behövs för att kontrollera att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG följs, och*

2. företrädare för behöriga myndigheter i andra medlemsstater inom Europeiska unionen, om kontrollen utövas eller åtgärderna utförs tillsammans med företrädare för en svensk myndighet.

14 a §

Bestämmelserna i 13 och 14 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp

15 §

Den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

16 §

Utöver vad som följer av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna* skall följas.

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

17 §

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

18 §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Rapporteringsystem för överträdelser

18 a §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för

1. offentlig kontroll enligt denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen,

2. provtagning, undersökning, märkning, godkännande och registrering samt för utfärdande av identitetshandlingar enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.

Bemyndigandet enligt första stycket 1 innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *beräkningen av avgifter* som tas ut av statliga myndigheter, *kontrollorgan* och sådana organisationer som avses i 9 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.*

Bemyndigandena enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *hur avgifter* som tas ut av statliga myndigheter, *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* och sådana organisationer som avses i 9 § andra stycket *ska beräknas.*

21 §

Till böter döms den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 6 §, 7 § första stycket, 8 § eller 9 § första stycket, eller

2. inte fullgör sina skyldigheter enligt 15 §.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte, om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

22 §

Om en gärning som avses i 21 § är att anse som ringa, döms inte till ansvar.

Om ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

23 §

Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

24 §³⁷

En statlig förvaltningsmyndighets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

1. enligt denna lag,
2. enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, eller
3. enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en *sådan organisation som avses i 9 § andra stycket eller av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.*

Det allmännas talan hos förvaltningsdomstol ska föras av

1. den myndighet som utövar offentlig kontroll om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation, eller
2. den myndighet som har förordnat den officiella veterinären.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

24 a §

Det allmännas talan hos förvaltningsdomstol ska föras av

1. den myndighet som utövar offentlig kontroll om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation,
2. den myndighet som har förordnat den officiella veterinären, eller

³⁷ Senaste lydelse 2009:1259.

3. den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

25 §

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen *skall* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, *ska* gälla omedelbart om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

dels att rubriken närmast före 9 § ska utgå,

dels att 2, 8, 9, 10, 11–14, 16, 18 och 20 §§ och rubrikerna närmast före 2, 8 och 11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 2 a 9 a–9 c och 20 a §§, och närmast före 2 a, 9 a, 9 b och 9 c §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

2 §

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar* (*EG-bestämmelser*) som har samma syfte som lagen. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som har samma syfte som lagen. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut

som behövs som komplettering av EG-bestämmelserna.

som behövs för att komplettera EU-bestämmelserna.

Ord och uttryck

2 a §

I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90

/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, och

b) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1012 av den 8 juni 2016 om avelstekniska och genealogiska villkor för avel, handel med och införsel till unionen av renrasiga avelsdjur, hybridavelssvin och avelsmaterial från dem och om ändring av förordning (EU) nr 652/2014, rådets direktiv 89/608/EEG och 90/425/EEG och om upphävande av vissa akter med avseende på djuravel (förordningen om djuravel,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2016/2012,

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

**Kontrollmyndigheternas
offentliga kontroll**

**Offentlig kontroll och annan
offentlig verksamhet**

8 §

Offentlig kontroll *av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna* utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna *i enlighet med vad regeringen bestämmer.*

Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna.

Kontrollmyndigheterna utför även annan offentlig verksamhet.

9 §

Jordbruksverket samordnar *övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.*

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Förvaltningslagens tillämpning

9 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som

utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut, och*
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.*

Tystnadsplikt

9 b §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

9 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas, och

2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

10 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för institutioner och för inspektörer

Bestämmelserna i första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och

och experter som utsetts av *institutionerna*.

för inspektörer och experter som utsetts av *kommisionen*.

Skyldighet att *tillhandahålla* hjälp

Den som är föremål för offentlig kontroll *skall tillhandahålla* den hjälp som behövs för att kontrollen *skall* kunna *genomföras*.

Skyldighet att *lämna* hjälp

11 §

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 och i artikel 46.2 i förordning (EU) 2016/1012.

12 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna* *skall* följas.

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* *ska* följas.

13 §

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får förenas med vite.

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får förenas med vite.

14 §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

16 §

Regeringen eller, *efter regeringens bemyndigande*, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll *enligt denna lag*, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet*.

Regeringen eller, *efter regeringens bemyndigande*, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om hur avgifterna *skall* beräknas.

Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om hur avgifterna *ska* beräknas.

18 §

Till ansvar enligt denna lag döms inte, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Om ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar enligt denna

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning

lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet. som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

20 §³⁸

Jordbruksverkets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

1. enligt denna lag,
2. enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller

3. enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen. 3. enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en annan statlig förvaltningsmyndighet eller en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Detsamma gäller beslut som har meddelats av en annan statlig förvaltningsmyndighet, av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, av ett organ med delegerade uppgifter, i andra fall än vad som anges i 19 §, eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol, om en organisation, en sammanlutning eller ett slakteri först har beslutat i saken. Detsamma gäller om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär. Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

20 a §

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan hos

³⁸ Senaste lydelse 2009:1260.

förvaltningsdomstol, om en organisation, en sammanslutning eller ett slakteri först har beslutat i saken. Detsamma gäller om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

dels att rubriken närmast före 6 § ska utgå,

dels att 2, 4, 5, 9–12, 18 och 20 §§ och rubrikerna närmast före 4, 10 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 2 a, 5 a, 8, 10 a, 14 a, och 20 a §§, och närmast före 2 a, 5 a, 8, 10 a och 14 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §³⁹

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, *följande förordningar*:

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008,

³⁹ Senaste lydelse 2015:766.

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91, och

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Ord och uttryck

2 a §

I denna lag betyder

1. *Uttrycket offentlig kontroll*

a) *offentlig kontroll enligt förordning (EU) 2017/625,*

b) *kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs,*

2. *uttrycket annan offentlig verksamhet*

a) *annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och*

b) *sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,*

3. *uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.*

Kontroll

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

4 §⁴⁰

Kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd

Offentlig kontroll ska utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna.

⁴⁰ Senaste lydelse 2011:411.

av EU-bestämmelserna ska utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna i enlighet med de föreskrifter som regeringen meddelar.

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- eller hälsoskyddsområdet.

5 §

Regeringen eller Livsmedelsverket får överlämna till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 andra stycket 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 att utöva sådan kontroll som avses i 4 §.

Ett överlämnande får inte avse rätten att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket.

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får regeringen eller Livsmedelsverket överlämna uppgiften att utföra sådan offentlig kontroll och annan offentlig uppgift som avses i 4 § till organ med delegerade uppgifter eller till fysiska personer.

I fråga om åtgärder då regelverket inte följs eller vid sådan misstanke får ett överlämnande endast innefatta en rätt att besluta att

1. vissa av aktörens verksamheter blir föremål för systematisk eller ökad offentlig kontroll,

2. aktören ökar egenkontrollernas frekvens, eller

3. märkningen ändras för att stämma överens med produkt-specifikationerna, denna lag eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar.

Förvaltningslagens tillämpning

5 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och*
- 36 § om rättelse av skrivfel, och liknande.*

Tystnadsplikt

8 §⁴¹

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

9 §

Om en kommun inte fullgör sin skyldighet att *utöva kontroll* enligt denna lag, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att göra detta. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som verket anser nödvändiga för att skyldigheten ska uppfyllas.

Om en kommun inte fullgör sin skyldighet att *utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* enligt denna lag, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att göra detta. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som verket anser nödvändiga för att skyldigheten ska uppfyllas.

Föreskrifter om kontroll**Föreskrifter om kontroll och annan offentlig verksamhet**

10 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kontroll ska bedrivas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* ska bedrivas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

⁴¹ Tidigare 8 § upphävd genom 2018:577.

skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *kontrollorgan* att lämna information till en sådan samordnande myndighet som avses i 6 § första stycket.

skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till en sådan samordnande myndighet som avses i 6 § första stycket.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

10 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

11 §⁴²

En kontrollmyndighet och ett *kontrollorgan* har, i den utsträckning som behövs för *kontrollen*, rätt att på begäran få

En kontrollmyndighet och ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har, i den utsträckning *det* behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*, rätt att på begäran få

1. upplysningar och ta del av handlingar, och

⁴² Senaste lydelse 2011:411.

2. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att *tillhandahålla* hjälp

Den som är föremål för kontroll ska *tillhandahålla* den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna *genomföras*.

Skyldighet att *lämna* hjälp

12 §

Utöver vad som följer av artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 ska den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

Rapporteringsystem för överträdelser

14 a §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

18 §⁴³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för

1. kontroll enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen, och

2. prövning eller handläggning enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som statliga myndigheter och kontrollorgan tar ut.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut en sådan avgift som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om betalningen och, när det gäller de avgifter som tas ut av en statlig myndighet och av ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, hur avgifterna ska beräknas.

20 §

Beslut av en statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett organ med

⁴³ Senaste lydelse 2011:411.

delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

20 a §

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person

---

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

dels att rubriken närmast före 4 § ska utgå,

dels att 1–3, 8–10, 16–18, 21, 26 och 28 §§ och rubriken närmast före 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 a, 6 och 12 a §§, och närmast före 1 a, 6 och 12 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag kompletterar

1. rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91, och

2. tillämpningsförfordningar till rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör ekologisk produktion,

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, och

2. tillämpningsförfordningar till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004.

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör ekologisk produktion, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014,

(EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Ord och uttryck

1 a §

Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet betyder i denna lag samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Kontrollmyndigheter och kontrollorgan

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

2 §⁴⁴

Livsmedelsverket, Statens Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, *de* andra statliga jordbruksverk, andra statliga

---

⁴⁴ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

förvaltningsmyndigheter som myndigheter och kommunerna regeringen bestämmer och kommunerna utövar kontroll av att

1. de EU-förordningar som anges i 1 § och de beslut som har meddelats med stöd av EU-förordningarna följs, och

2. denna lag, de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, och de beslut som har meddelats med stöd av lagen följs

Regeringen får meddela föreskrifter om fördelningen mellan kommunerna och de statliga förvaltningsmyndigheterna av kontrolluppgifter enligt första stycket.

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

En kommuns uppgifter ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

3 §

Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att *utöva sådan kontroll som avses i 2 § första stycket* till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person.

I fråga om åtgärder *vid bristande efterlevnad* eller *vid misstanke om bristande efterlevnad av regelverket* får ett sådant överlämnande endast innefatta en rätt att

1. återkalla ett utfärdat certifikat,

Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att *utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person.

I fråga om åtgärder *då regelverket inte följs* eller *vid sådan misstanke* får ett sådant överlämnande endast innefatta en rätt att

2. enligt artikel 30.1 första stycket i rådets förordning (EG) nr 834/2007 besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda marknadsföring av ett parti eller en produktionsomgång, eller

3. enligt artikel 91 i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda saluföring.

Tystnadsplikt

6 §⁴⁵

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

8 §

Europeiska kommissionen och ett kontrollorgan har samma rätt som en kontrollmyndighet har enligt de EU-förordningar som anges i 1 § att, i den utsträckning som behövs för kontrollen, på begäran få

1. upplysningar,
2. del av handlingar,
3. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan har rätt att, i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, på begäran få

3. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten, och

⁴⁵ Tidigare 6 § upphävd genom 2018:581.

verksamhet som kontrollen avser, och

4. på sådana områden och i sådana utrymmen som avses i 3, göra undersökningar och ta prover.

4. på sådana områden och i sådana utrymmen som avses i 3, få göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller även för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

9 §

Den som är föremål för kontroll ska lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

10 §

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *kontrolluppdrag* får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas.

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas.

Rapporteringsystem för överträdelser

12 a §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för

1. kontroll som avses i 2 §, och

2. prövning av ärenden enligt de EU-förordningar som anges i 1 §, denna lag eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen meddelar föreskrifter om de avgifter som tas ut av statliga förvaltningsmyndigheter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.*

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för *sådan* kontroll och prövning *som avses i 16 § första stycket* samt föreskrifter om *grunderna för beräkning av avgifternas storlek*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*,

2. *betalningen av avgifterna, och*

3. *grunderna för hur avgifterna ska beräknas.*

18 §

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för *sådan kontroll* och prövning *som avses i 16 § första stycket*.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

21 §

Någon sanktionsavgift får inte beslutas för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande.

Det ska inte beslutas om sanktionsavgift för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

26 §⁴⁶

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från de EU-förordningar som anges i 1 §,

2. särskilda ekologiska produktionsregler,

3. hur *sådan* kontroll *som avses i 2 § första stycket* ska bedrivas, och

4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna

3. hur *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* ska bedrivas,

4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna

⁴⁶ Senaste lydelse 2017:270.

uppgifter till en kontrollmyndighet. uppgifter till en kontrollmyndighet, och

5. skyldighet för ekologiska aktörer att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer.

28 §

Beslut av ett kontrollorgan enligt de EU-förordningar som anges i 1 § och denna lag får överklagas till länsstyrelsen i det län där kontrollorganet har sitt säte.

Beträffande vem som får överklaga beslut av kontrollorgan gäller 42 § förvaltningslagen.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

1.9 Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

Härigenom föreskrivs i fråga om djurskyddslagen (2018:1192)

dels att 8 kap. 1, 6–8, 11, 12, 15 och 17 §§, 11 kap 2 och 3 §§ och rubrikerna närmast före 8 kap. 1, 6–8 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 1 kap. 4 a, 8 kap. 1 a, 5 a, 6 a, och 9 a §§ och närmast före 1 kap. 4 a, 8 kap. 1 a, 5 a, 6 a och 9 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

4 a §

I denna lag betyder:

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr

1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket *annan offentlig verksamhet*

a) *annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och*

b) *sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,*

3. uttrycket *organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.*

8 kap.

Behörig myndighet för offentlig kontroll

Behörig myndighet för offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet*

1 §

Länsstyrelserna och de andra myndigheter som regeringen bestämmer (*kontrollmyndigheterna*) utövar offentlig kontroll *av efterlevnaden av denna lag, föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna.*

Länsstyrelserna och de andra myndigheter som regeringen bestämmer utövar offentlig kontroll.

Kontrollmyndigheterna utför även annan offentlig verksamhet.

Förvaltningslagens tillämpning

1 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*

- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

5 a §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Föreskrifter om offentlig kontroll

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. den offentliga kontrollen, och

2. skyldighet för ett *kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* att lämna information till den samordnande kontrollmyndighet som avses i 3 §.

1. den offentliga kontrollen *och annan offentlig verksamhet*, och

2. skyldighet för ett *organ med delegerade uppgifter, eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*, att lämna information till den samordnande kontrollmyndighet som avses i 3 §.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

6 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna uppgifter om sin djurhållning till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Offentlig kontroll som avser andra än livsmedelsproducerande djur

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som avser vissa djur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet

7 §

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efter-levnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd finns bestämmelser som ska tillämpas vid offentlig kontroll av djurhållare som håller livsmedelsproducerande djur.

Regeringen får meddela föreskrifter om att förordning (EG) nr 882/2004 ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll av andra djurhållare än sådana som håller livsmedelsproducerande djur.

Avgifter för offentlig kontroll och ärenden enligt lagen

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift

1. för offentlig kontroll enligt lagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, och

2. i ärenden enligt lagen, föreskrifter som har meddelats med

I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser som ska tillämpas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om djurhållare som håller animalieproducerande djur och sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om andra djurhållare än sådana som avses i första stycket.

Avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur de avgifter som tas ut av myndigheter och av *kontrollorgan* ska beräknas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur de avgifter som tas ut av myndigheter och av *ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* ska beräknas.

9 a §

En kontrollmyndighet får, vid överträdelser av denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna, tillfälligt eller slutligt återkalla

1. kompetensbevis som utfärdats enligt artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning, och

2. kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97.

11 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar.

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar.

12 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen, och där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen, och att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Tillträde till bostäder får endast ske när det kan antas att djur hålls där och

1. det kan antas att djurhållningen inte uppfyller bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen,

2. syftet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i djurhållningen har åtgärdats, eller

3. syftet är att kontrollera en djurhållning som kräver tillstånd enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

En kontrollmyndighet *och ett kontrollorgan* har även rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, andra utrymmen och bostäder, när det behövs för att kontrollera att beslut om djurförbud enligt 9 kap. 1 § följs.

En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har även rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, andra utrymmen och bostäder, när det behövs för att kontrollera att beslut om djurförbud enligt 9 kap. 1 § följs.

Skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll

Den som är föremål för offentlig kontroll ska lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll och för annan offentlig verksamhet

Utöver vad som följer av artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) nr 2017/625 ska den som är föremål för offentlig kontroll eller för annan offentlig verksamhet lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

15 §

17 §

Bestämmelserna i 2–6 §§, 8 § första stycket, 9 § tredje stycket, 10, 13 och 16 §§ tillämpas inte i

Bestämmelserna i 2–5 §§, 6–6 a §§, 9 § tredje stycket, 10, 13 och 16 §§ tillämpas inte i fråga

fråga om djur som används inom om djur som används inom
Försvars-makten. Försvarsmakten.

11 kap.

2 §

Andra beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslut som avser Försvarsmakten överklagas dock till regeringen.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

3 §

Om ett beslut som har meddelats av en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer överklagas, ska den myndighet som har förordnat den officiella veterinären föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol.

Den myndighet som har delegerat en uppgift att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

1.10 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken
dels att 27 kap. 1 §, 28 kap. 1 §, 29 kap. 5 § och 31 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 26 kap. 25 § ska lyda ”Skyldighet att visa upp dispensbeslut”,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 21 kap. 1 b § och 26 kap. 28–34 §§,

dels att det närmast före 26 kap. 26 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Omedelbar verkställighet” och närmast före 26 kap. 27 § en ny rubrik som ska lyda ”Uppgifter om affärs- eller driftförhållanden eller av betydelse för försvaret” och närmast före 26 kap. 28, 29, 33 och 34 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

Anonyma inköp

28 §

En tillsynsmyndighet får, om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in en produkt i syfte att kontrollera att den uppfyller gällande krav i denna balk, i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt i EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde.

EU-lagstiftning om kontroll

29 §

Bestämmelser om kontroll av att EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde följs finns i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, och

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och

2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll).

30 §

Det som sägs om tillsynsmyndigheter och tillsyn i 3, 4, 6, 7, 28 §§ ska också gälla i fråga om kontrollmyndigheter, kontroll och annan offentlig verksamhet enligt de förordningar som avses i 29 §, när det som kontrolleras är att EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde följs.

En åtgärd får endast vidtas med stöd av första stycket om den inte kan vidtas enligt någon av förordningarna och inte strider mot dem.

31 §

När de behöriga myndigheterna kontrollerar EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde i enlighet med de förordningar som avses i 29 § i detta kapitel ska

1. det som sägs i 9 § gälla förelägganden och förbud som

behövs för att förordningarna ska följas,

2. det som sägs i 14, 17, 18 och 26 §§ gälla beslut som de behöriga myndigheterna meddelar enligt förordningarna, och

3. det som sägs i 22 b § gälla prov som har lämnats enligt förordningarna.

En åtgärd får endast vidtas med stöd av första stycket om den inte kan vidtas enligt någon av förordningarna och inte strider mot dem.

32 §

Det som sägs om tystnadsplikt i 27 § ska gälla även den som har befattat sig med ärenden om EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde på grund av en delegering av uppgifter i enlighet med artikel 28 eller 31 i förordning (EU) 2017/625.

Rapporteringsystem för överträdelser

33 §

En tillsynsmyndighet som är en behörig myndighet enligt förordning (EU) 2017/625 ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för att hantera anmälningar om misstänkta överträdelser av förordningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Förvaltningslagens tillämpning

34 §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation, och*
- 27 § om dokumentation av uppgifter.*

27 kap.

1 §⁴⁷

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för myndigheters kostnader för

1. prövning och tillsyn enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med

1. prövning och tillsyn enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med

---

⁴⁷ Senaste lydelse 2013:758.

stöd av balken samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom denna balks tillämpningsområde, *och*

2. utbildning som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 14 kap.

Kommunfullmäktige får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i första stycket 1 när det gäller en kommunal myndighets verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att en myndighet får bestämma att dess beslut om påförande av avgift enligt balken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken ska gälla omedelbart även om beslutet överklagas.

stöd av balken samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom denna balks tillämpningsområde,

2. kontroll och annan offentlig verksamhet enligt någon av de förordningar som anges i 26 kap. 29 § i fråga om EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde, *och*

3. utbildning som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 14 kap.

Kommunfullmäktige får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i första stycket 1 *och* 2 när det gäller en kommunal myndighets verksamhet.

28 kap.

1 §⁴⁸

För att fullgöra sina uppgifter enligt denna balk eller EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde har en myndighet och den som på myndighetens uppdrag utför ett arbete rätt att få tillträde till fastigheter, byggnader, andra

En myndighet och den som på myndighetens uppdrag utför ett arbete *har* rätt att få tillträde till fastigheter, byggnader, andra anläggningar och transportmedel och där utföra undersökningar och andra åtgärder för att fullgöra sina uppgifter enligt

⁴⁸ Senaste lydelse 2011:322.

anläggningar *samt* transportmedel och att där utföra undersökningar och andra åtgärder.

1. denna balk,
2. EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde, *eller*

3. *de förordningar som anges i 26 kap. 29 § i fråga om EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde.*

Bestämmelser om rätt till ersättning för skada och intrång finns i 31 kap. 10 §.

29 kap.

5 §⁴⁹

För försvårande av miljökontroll döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt *eller* av oaktsamhet

1. lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälso-skyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning *eller* tillsyn, om uppgiften lämnas i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska *ges in* till en myndighet enligt

a) en bestämmelse i denna balk, artikel 62 i förordning (EG) nr 1907/2006, artikel 33.1–33.3 i förordning (EG) nr 1107/2009 eller artikel 20 i förordning (EU) nr 528/2012,

b) en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av balken, *eller*

1. lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälso-skyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning, *tillsyn eller kontroll* om uppgiften lämnas i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska *lämnas* till en myndighet enligt

a) en bestämmelse i denna balk, artikel 62 i förordning (EG) nr 1907/2006, *artiklarna* 33.1–33.3 i förordning (EG) nr 1107/2009, artikel 20 i förordning (EU) nr 528/2012, *eller, i fråga om kontroll av att EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde följs, artikel 19 i förordning (EG) nr 765/2008,*

⁴⁹ Senaste lydelse 2016:781.

c) enligt ett beslut som i det enskilda fallet har meddelats med stöd av balken, artikel 46 i förordning (EG) nr 1907/2006 eller regeringens föreskrifter,

2. ger en myndighet som enligt artikel 15 i förordning (EU) 2017/625 begär de tillgång till en handling som innehåller en oriktig uppgift som från miljö- eller hälso-skyddssynpunkt har betydelse för en myndighets kontroll av EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde,

2. i fråga om en verksamhet eller åtgärd som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt bestämmelserna i 9, 11, 13 eller 14 kap. eller enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av de bestämmelserna bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en driftstörning i verksamheten eller liknande händelse som kan skada människors hälsa eller miljön,

3. bryter mot en bestämmelse i 10 kap. 11 §, 12 § första stycket eller 13 § om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en förorening, överhängande fara för en allvarlig miljöskada eller allvarlig miljöskada,

4. i fråga om innesluten användning, avsiktlig utsättning eller utsläppande på marknaden av genetiskt modifierade organismer bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat

3. i fråga om en verksamhet eller åtgärd som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt bestämmelserna i 9, 11, 13 eller 14 kap., eller enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av de bestämmelserna, bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en driftstörning i verksamheten eller liknande händelse som kan skada människors hälsa eller miljön,

4. bryter mot en bestämmelse i 10 kap. 11 §, 12 § första stycket eller 13 § om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en förorening, överhängande fara för en allvarlig miljöskada eller allvarlig miljöskada,

5. i fråga om innesluten användning, avsiktlig utsättning eller utsläppande på marknaden av genetiskt modifierade organismer bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat

med stöd av 13 kap. om skyldighet att anmäla kännedom om nya uppgifter eller ändrade förhållanden,

5. i fråga om yrkesmässig tillverkning eller införsel av kemiska produkter bryter mot 14 kap. 10 § eller mot föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 11 § genom att inte göra en anmälan för registrering i produktregistret enligt de föreskrifter som regeringen meddelat,

6. i fråga om ett godkänt växtskyddsmedel inte lämnar den information om medlet som krävs enligt artikel 56.1 i förordning (EG) nr 1107/2009,

7. i fråga om kosmetiska produkter inte lämnar information till Europeiska kommissionen i enlighet med *artikel* 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 eller 16.3 i förordning (EG) nr 1223/2009 eller inte uppdaterar informationen till Europeiska kommissionen enligt artikel 13.7 i samma förordning, eller

8. i fråga om en godkänd biocidprodukt inte lämnar den information om produkten som krävs enligt artikel 47.1 i förordning (EU) nr 528/2012.

med stöd av 13 kap. om skyldighet att anmäla kännedom om nya uppgifter eller ändrade förhållanden,

6. i fråga om yrkesmässig tillverkning eller införsel av kemiska produkter bryter mot 14 kap. 10 § eller mot föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 11 § genom att inte göra en anmälan för registrering i produktregistret enligt de föreskrifter som regeringen meddelat,

7. i fråga om ett godkänt växtskyddsmedel inte lämnar den information om medlet som krävs enligt artikel 56.1 i förordning (EG) nr 1107/2009,

8. i fråga om kosmetiska produkter inte lämnar information till Europeiska kommissionen i enlighet med *artiklarna* 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 eller 16.3 i förordning (EG) nr 1223/2009 eller inte uppdaterar informationen till Europeiska kommissionen enligt artikel 13.7 i samma förordning, eller

9. i fråga om en godkänd biocidprodukt inte lämnar den information om produkten som krävs enligt artikel 47.1 i förordning (EU) nr 528/2012.

31 kap.10 §⁵⁰

För skada och intrång som tillfogas fastighetsägaren genom åtgärder enligt 28 kap. 1 § betalas ersättning av staten. Om åtgärderna har vidtagits av en kommun eller av någon annan på uppdrag av en kommun, skall ersättning i stället betalas av kommunen.

Ersättning enligt första stycket *skall* inte betalas, om åtgärderna vidtas med anledning av tillsyn över en verksamhet som utövas på fastigheten.

Ersättning enligt första stycket *ska* inte betalas om åtgärderna vidtas med anledning av tillsyn över en verksamhet som utövas på fastigheten, *eller med anledning av kontroll enligt en förordning som anges i 26 kap. 29 § av att EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde följs.*

Talan om ersättning väcks vid den mark- och miljödomstol inom vars område marken eller större delen av den finns.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

---

⁵⁰ Senaste lydelse 2010:923.

2 Behovet av nationella åtgärder

Inom EU finns ett omfattande gemensamt regelverk inom livsmedels-, foder-, djurhälso- och djurskyddsområdena. Regleringen finns både i direktiv, som har genomförts i svensk rätt, och i direkt tillämpliga förordningar. Syftet med regleringen är bl.a. att säkerställa en hög hälsoskyddsnivå för människor och djur och uppnå en hög konsumentskyddsnivå genom åtgärder som beslutas inom ramen för förverkligandet av den inre marknaden.

De materiella reglerna kompletteras av bestämmelser om hur medlemsstaternas kontroll ska organiseras och bedrivas. Bestämmelserna syftar till att förbättra kontrollens effektivitet och genomdriva unionslagstiftningen för att uppnå ett ökat skydd mot riskerna för människors och djurs hälsa och ett bättre växtskydd och djurskydd i unionen. Regelverket utgör också en rättslig ram till stöd för ett integrerat tillvägagångssätt för offentlig kontroll i alla led i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan.

Det är i första hand de aktörer som EU-regelverket riktar sig till som ansvarar för att verksamheten bedrivs i överensstämmelse med unionslagstiftningen. Av medlemsstaterna utsedda behöriga myndigheter kontrollerar att relevanta krav uppfylls och upprätthålls på ett effektivt sätt genom offentlig kontroll.

Den rättsliga ramen för den offentliga kontrollen finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (den gällande kontrollförordningen). Genom förordningen ges de behöriga myndigheterna verktyg för att övervaka att företagen lever upp till sina skyldigheter enligt lagstiftningen. Vissa områden regleras dock endast delvis, eller inte alls. Exempelvis finns särskilda bestämmelser om offentlig kontroll i Europaparlamentets och rådets förordning

(EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002.

I mars 2017 antogs en ny kontrollförordning, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), härafter kallad den nya kontrollförordningen.

Den nya kontrollförordningen ersätter den nuvarande kontrollförordningen. Förordningen ska tillämpas på flera nya områden. Utöver livsmedel, foder, djurhälsa och djurskydd, omfattar förordningen även offentliga kontroller avseende skyddsåtgärder mot växtskadegörare, användning och försäljning av växtskyddsmedel, avsiktligt utsättning i miljön (det vill säga odling) av genetiskt modifierade organismer för livsmedels- och foderproduktion samt animaliska biprodukter. Det förtydligas även att förordningen omfattar kontroller på områdena ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter, samt användning och märkning av skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och traditionella specialiteter samt vissa kontroller av handelsnormer. Den nya kontrollförordningen innebär generellt sett en översyn av den nuvarande lagstiftningen. Bestämmelserna i den nya förordningen har också anpassats till det utökade tillämpningsområdet.

I flera svenska lagar finns bestämmelser som kompletterar den nuvarande kontrollförordningen. Det finns ett behov av att se över

dessa lagar. Eftersom den nya kontrollförordningen har ett vidare tillämpningsområde än den nuvarande kontrollförordningen behöver det också göras en översyn av ytterligare ett antal lagar.

3 Den gällande kontrollförordningen (EG) nr 882/2004

I den gällande kontrollförordningen finns regler om den kontroll som medlemsstaterna ska utföra för att säkerställa att foder- och livsmedelsföretagarna följer de krav som finns inom områdena foder, livsmedel, djurskydd och djurhälsa. Vissa aspekter i kontrollförordningen gäller dock även för vissa andra områden. Genom hänvisningar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 framgår bl.a. att bestämmelserna i kontrollförordningen om fleråriga nationella kontrollplaner, kommissionens kontroller i medlemsstaterna och gemenskapens kontroll i tredje land gäller även för animaliska biprodukter och därav framställda produkter. Vidare omfattar kontrollförordningen kontrollåtgärder för användningen av växtskyddsmedel i livsmedelsframställningen, men den reglerar i övrigt inte övervakning och kontroll av lagring och användning av växtskyddsmedel. Kontrollförordningen reglerar inte uttryckligen ekologisk produktion. Den är dock, genom hänvisningar i bl.a. rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91, tillämplig även vid kontroll av att skyldigheterna på detta område iakttas. Detsamma gäller för kontroll av att kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel följs. Genom hänvisningar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1935/2004 av den 27 oktober 2004 om material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel och om upphävande av direktiven 80/590/EEG och 89/109/EEG är den gällande kontrollförordningen också tillämplig vid kontroll av att

skyldigheterna beträffande material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel iakttas.

Med offentlig kontroll avses i kontrollförordningen kontroll som utförs av en behörig myndighet eller av EU:s inspektörer i syfte att kontrollera att bestämmelserna följs. Förordningen innehåller grundläggande bestämmelser om hur den offentliga kontrollen ska organiseras och genomföras. Den reglerar både vilka skyldigheter som vilar på medlemsstaterna och vilka skyldigheter och uppgifter som åligger de behöriga myndigheterna. Medlemsstaterna är skyldiga att se till att offentlig kontroll genomförs regelbundet och så ofta som det är lämpligt för att uppnå målen i förordningen. Kontrollen ska vara riskbaserad, opartisk, enhetlig och av god kvalitet. Kontrollen ska särskilt beakta klarlagda risker som kan påverka foder- och livsmedelssäkerhet, djurhälsa eller djurskydd, företagarnas tidigare resultat vid kontroller, tillförlitligheten i företagarnas egenkontroll samt information som kan tyda på att gällande bestämmelser inte följs.

Medlemsstaterna ska utse de behöriga myndigheter som ska ansvara för att målen i förordningen nås. Medlemsstater som har gett mer än en myndighet behörighet att utföra offentliga kontroller ska säkerställa en effektiv och ändamålsenlig samordning mellan alla berörda behöriga myndigheter.

Kontrollförordningen innehåller förhållandevis detaljerade krav på den personal som ska utföra offentlig kontroll. Kontrollpersonalen ska ha den utbildning och erfarenhet som är lämplig och erforderlig för att kunna utföra sina uppgifter och kontrollen på ett enhetligt sätt. Personalen ska vidare kunna samarbeta över sina respektive kompetensområden, vara uppdaterad och få regelbunden vidareutbildning.

Grundläggande bestämmelser om finansieringen av den offentliga kontrollen finns också i kontrollförordningen. Där slås det fast att medlemsstaterna ska se till att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla nödvändig personal och andra resurser för offentlig kontroll. I vissa fall och för vissa verksamheter är det obligatoriskt för medlemsstaterna att ta ut avgifter enligt förordningen. Det gäller bl.a. för offentlig kontroll vid slakterier och vid import av vissa varor såsom kött- och fiskeriprodukter. Därutöver får varje medlemsstat själv bestämma lämplig finansieringsform. En medlemsstat kan därför välja att finansiera

kontrollen genom allmän beskattning, genom avgifter eller genom andra pålagor. Om medlemsstaterna väljer att avgiftsfinansiera kontrollen finns det i förordningen ett antal principer som ska ligga till grund för det nationella avgiftssystemet. Avgifterna får t.ex. inte överstiga ansvarig myndighets kostnader för löner, utrymmen, verktyg, utrustning, utbildning, resor och andra tillhörande kostnader för provtagning och laboratorieanalyser. Vid fastställandet av avgifterna ska företagets storlek, risknivå och geografiska begränsningar beaktas. Avgiftsbeloppen får fastställas som schablonbelopp på grundval av kontrollmyndigheternas kostnader under en bestämd tid. Utöver den ordinarie kontrollverksamheten kan s.k. extra offentlig kontroll bli aktuell om den verksamhet som kontrollerats uppvisar brister. Vid en sådan extra offentlig kontroll ska som huvudregel samtliga kostnader för kontrollen debiteras den företagare som har ansvaret för bristerna.

I kontrollförordningen finns även regler om offentlig kontroll vid införsel av foder och livsmedel från tredje land samt regler om hur unionen ska övervaka att medlemsstaterna följer lagstiftningen. Kommissionen ska genom revisioner kontrollera att medlemsstaterna genomför den offentliga kontrollen i enlighet med förordningens mål.

4 Gällande nationell rätt

4.1 Livsmedel

Livsmedelslagen (2006:804) syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och för konsumenters intressen när det gäller livsmedel. Lagen gäller alla stadier av produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan för livsmedel.

Vad som är ett livsmedel framgår av artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet. Därtill jämföras med livsmedel enligt den svenska livsmedelslagen vatten, från och med den punkt där vattnet tas in i vattenverken fram till dess att vattnet ska omfattas av begreppet enligt artikeln, dvs. vid tappkranen, samt snus och tuggtobak. Primärproduktion för användning inom privathushåll och enskildas handhavande av livsmedel för konsumtion inom privathushåll undantas dock från livsmedelslagens tillämpningsområde.

Livsmedelslagen kompletterar de EU-bestämmelser som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling vilka grundförordningar som avses, bl.a. den gällande kontrollförordningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har rätt att meddela de föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EU-bestämmelserna. Livsmedelslagen innehåller vidare bestämmelser om kontrollmyndigheter och deras befogenheter för att kunna utöva offentlig kontroll, skyldighet för kontrollobjektet att tillhandahålla hjälp vid kontroll, bemyndiganden om avgifter, straffbestämmelser

och bestämmelser om överklagande m.m. Lagen kompletteras av livsmedelsförordningen (2006:813) och av myndighetsföreskrifter.

4.1.1 Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering

Bestämmelser om offentlig kontroll

Den nationella regleringen av livsmedelskontrollen finns förutom i livsmedelslagen och livsmedelsförordningen i Livsmedelsverkets föreskrifter. Bestämmelser om offentlig kontroll finns även i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och i tillhörande förordning med samma namn (2009:1425). När det gäller ekologisk produktion finns bestämmelser om offentlig kontroll i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion och i tillhörande förordning (2013:1059). Ytterligare bestämmelser om kontroll finns i förordningen (2006:812) om offentlig kontroll av livsmedel som importeras från ett tredje land och förordningen (2011:1060) om kontroll vid export av livsmedel.

Kontrollmyndigheter

Enligt livsmedelslagen ska den offentliga kontrollen av att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna följs, utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna anges i huvudsak i livsmedelsförordningen.

De flesta livsmedelsanläggningarna i Sverige står under kommunal kontroll. Kommunerna utför offentlig kontroll i t.ex. butiker, restauranger och skolkök. Det finns möjligheter till kommunal samverkan och viss överflyttning av kontrollansvar mellan Livsmedelsverket och kommunerna.

Länsstyrelserna ansvarar för den offentliga kontrollen av livsmedelsföretagens anläggningar i primärproduktionen som t.ex. enskilda jordbruk. Länsstyrelserna ska vidare på regional nivå samordna och

ge råd och stöd till kommunerna i deras kontrollverksamhet, men också granska hur kommunerna utför sin kontroll.

Försvarsinspektören för hälsa och miljö ansvarar för att utöva offentlig kontroll av alla livsmedelsanläggningar inom Försvarmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk som drivs av eller för respektive myndighet.

Livsmedelsverket utför offentlig kontroll av livsmedelsföretagare som bedriver verksamhet som omfattas av vissa särskilda hygienregler, exempelvis slakterier. Det är vidare Livsmedelsverkets ansvar att kontrollera livsmedel som ska föras in över en gränskontrollstation från ett tredje land. Livsmedelsverket ansvarar även för att samordna övriga kontrollmyndigheter och ge stöd, råd och vägledning till dessa. Livsmedelsverket har även rätt att, efter bemyndigande från regeringen, meddela föreskrifter om offentlig kontroll.

Livsmedelsverket ansvarar vidare, efter samråd med Jordbruksverket, för att utarbeta den fleråriga nationella kontrollplanen som ska finnas i varje medlemsstat enligt artikel 41 i den gällande kontrollförordningen. I praktiken tas den nationella kontrollplanen fram gemensamt av Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, länsstyrelserna, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Försvarsinspektören för hälsa och miljö. Syftet med kontrollplanen är att den ska bidra till ökad effektivitet, likvärdighet och samordning av den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan. Förutom kontroll av att företag följer bestämmelser som rör livsmedel omfattar kontrollplanen även kontroll av att lagstiftningen om foder, animaliska biprodukter, djurhälsa, djurskydd, ekologisk produktion och skyddade beteckningar m.m. följs. Planen är uppdelad i fyra delar och innehåller vägledning för kontrollmyndigheterna om exempelvis den offentliga kontrollens genomförande, organisation och revision.

Hur den offentliga kontrollen bedrivs

Den offentliga kontrollen av att bestämmelserna om livsmedel följs är riskbaserad och ska utföras regelbundet och så ofta som är lämpligt med hänsyn tagen till bl.a. företagens egenkontroll och myndighetens tidigare erfarenheter. Kontrollen utförs olika ofta på olika typer av anläggningar. Genom en riskklassning av livsmedels-

anläggningarna tilldelas varje anläggning i stegen efter primärproduktionen en kontrolltid. Anläggningar i de lägre riskklasserna kontrolleras som huvudregel en gång under ett år men ibland kontrolleras verksamheterna vartannat eller vart tredje år beroende på beslutad kontrolltid. Anläggningar i de högre riskklasserna kontrolleras flera gånger per år. Exempel på verksamheter som hör till de högre riskklasserna är bearbetning av rått kött och opastöriserad mjölk. För slakterier och vilthanteringsanläggningar utövas kontroll kontinuerligt när verksamhet bedrivs. Kontrolltiden för den typen av verksamhet är, utöver riskklassningen, i huvudsak styrd av djurslag och produktionsvolym. I primärproduktionen av livsmedel är kontrollfrekvensen lägre än vad den är för stegen efter primärproduktionen. Som hjälp för att välja ut kontrollobjekt i primärproduktionen av livsmedel finns en riskklassningsmodell som är gemensam för kontroll av livsmedel och foder. I primärproduktionen sker varje år kontroll av cirka 1,5 procent av uppskattat antal primärproducenter av livsmedel, som under 2017 uppgick till drygt 60 000. Kontrollen är i de flesta fall planerad i förväg. Om den planerade kontrollen behöver följas upp görs detta genom extra offentliga kontroller.

Huvuddelen av kontrollen består av inspektioner vid livsmedelsanläggningar, t.ex. restauranger och butiker. Vid en inspektion undersöks olika aspekter för att kontrollera att livsmedelslagstiftningen följs. Det kan vara en särskild detalj som undersöks, t.ex. att utrustningen är rengjord eller att livsmedlen förvaras i rätt temperatur. Exempel på andra relevanta kontrollmetoder är kartläggning, övervakning, revision, provtagning och analys. Metoderna kompletterar varandra och går ibland in i varandra. Beroende på vilken typ av verksamhet som bedrivs uppstår olika risker och därmed finns behov av att kontrollera olika parametrar. Kontrollmyndigheterna måste avgöra om fokus vid kontrollen ska vara på t.ex. hantering av avfall, vattenkvalitet, utbildning eller spårbarhet. Det som granskas vid kontrollerna är framför allt rengöring, temperatur, hantering, personlig hygien och infrastruktur. Andra parametrar, som mikrobiologiska kriterier och vattenkvalitet, granskas mer sällan. En viktig del av kontrollen vid slakt är att besiktiga djur före slakt, för att se att de inte uppvisar några sjukdomstecken och för att kontrollera att det inte finns några brister i djurskyddet. Efter slakt besiktigas slaktkropparna och

slaktbiprodukterna för att bedöma om det finns faktorer som gör köttet otjänligt som livsmedel. Utöver visuell besiktning, palpation och genomskärning kan besiktningen bestå i t.ex. luktbedömningar och laboratorieundersökningar.

Genom nationella kontrollprogram som Livsmedelsverket ansvarar för sker en årligen återkommande kontroll inom vissa områden, som t.ex. kontroll av rests substanser, bekämpningsrester, salmonella och dioxin i fet fisk från Östersjön samt kontroll av musslor. Gemensamt för de olika programmen är att kontroll sker av att ämnen där det finns gränsvärden eller åtgärdsnivåer, s.k. reglerade ämnen, inte förekommer i halter över de fastställda nivåerna. I kontrollen letar man även efter ämnen som inte får finnas i livsmedlet, s.k. otillåten användning.

Gränskontroll av produkter av animaliskt ursprung som är avsett som livsmedel samt vissa icke animaliska livsmedel genomförs av Livsmedelsverket på särskilda gränskontrollstationer. Kontrollen vid en gränskontrollstation är uppdelad i dokumentkontroll, identitetskontroll och fysisk kontroll. I dokumentkontrollen kontrolleras att medföljande veterinärintyg eller motsvarande dokument och eventuella andra dokument överensstämmer med gällande importvillkor och uppgifter om sändningen. Identitetskontrollen är en kontroll av att medföljande dokument och märkning stämmer överens med produkten. Den fysiska kontrollen görs för att se om produkten uppfyller införselvillkoren och att den inte har påverkats menligt under transporten. Den kan genomföras genom okulär eller organoleptisk besiktning, kontroll av temperatur, provtagning för mikrobiologisk analys m.m.

Finansiering av den offentliga kontrollen

Bestämmelser om finansiering av livsmedelskontrollen finns, förutom i den gällande kontrollförordningen, i livsmedelslagen, i förordningen (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter samt i Livsmedelsverkets föreskrifter. Den kontroll som utförs av Försvarsinspektören för hälsa och miljö samt kontroll av livsmedel inom primärproduktionen finansieras genom skattemedel. Vidare är de nationella kontrollprogrammen delvis anslagsfinansierade. Kontrollen av musslor, som är en del av kontrollprogrammen, är finansierad genom bidrag och anslag. Även kontrollen vid slakterier och vilthanteringsanläggningar

är delvis anslagsfinansierad, vilket det framgår mer om nedan. Livsmedelskontrollen i övrigt är avgiftsfinansierad. Enligt livsmedelslagen har regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll, prövning och registrering.

Enligt förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter ska kontrollmyndigheternas ordinarie offentliga kontroll finansieras genom en årlig avgift som de livsmedelsföretagare och aktörer inom ekologisk produktion, vilkas verksamhet är föremål för kontroll, betalar. Avgiften ska även betalas av den som bedriver verksamhet i en anläggning för tillverkning av snus eller tuggtobak eller i en anläggning för dricksvattenförsörjning. Avgiften fastställs av kontrollmyndigheterna och betalas genom ett helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår. Om det finns särskilda skäl får kontrollmyndigheterna sätta ned eller efterskänka avgiften.

Utöver den årliga avgiften tas särskilda avgifter ut för registrering och godkännanden av olika slag samt för viss provtagning och undersökning. Avgifter tas även ut för import och export av livsmedel.

Slakteri- och vilthanteringsanläggningar betalar i stället för en årlig avgift en bemanningsavgift till Livsmedelsverket, utifrån den kontrolltid som fastställs av verket. För styckningsanläggningar ska både en årlig avgift och en bemanningsavgift för särskild kontroll betalas. Slakterier, vilthanteringsanläggningar och styckningsanläggningar samt mjölkkanläggningar, fisk- och vattenbruksanläggningar och import av vissa livsmedel utgör sådana verksamheter som omfattas av en obligatorisk minimiavgift enligt den gällande kontrollförordningen. Dessa verksamheter måste betala en avgift som uppgår till lägst minimibeloppet. Livsmedelsverket tilldelas årligen anslagsmedel för att sänka kontrollavgiften för slakterier och vilthanteringsanläggningar, inklusive godkännande av anläggningar vid mindre slakteri- och vilthanteringsanläggningar. Anslaget fördelas på ett sådant sätt att särskild hänsyn tas till slakterier och vilthanteringsanläggningar med en produktion som understiger 200 ton per år.

När extra offentlig kontroll blivit nödvändig på grund av bristande efterlevnad ska avgift tas ut enligt artikel 28 i den gällande

kontrollförordningen. Avgift ska dock inte betalas för kontroll som föranletts av klagomål som visat sig vara obefogade.

4.2 Avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön

4.2.1 Allmänt

All slags verksamhet där genetiskt modifierade organismer (GMO) hanteras måste ha tillstånd. Lagstiftningen om avsiktlig utsättning av GMO i miljön genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/18/EG av den 12 mars 2001 om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön och om upphävande av rådets direktiv 90/220/EEG. Direktivet syftar till att i enlighet med försiktighetsprincipen närma medlemsstaternas lagar och andra författningar till varandra och att skydda människors hälsa och miljön när GMO avsiktligt sätts ut i miljön eller när produkter som består av eller innehåller GMO släpps ut på marknaden. På EU-nivå finns också Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 av den 22 september 2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder. Den förordningen reglerar godkännande av livsmedel och foder som innehåller eller är framställt av GMO men kan också användas för godkännande av odling. Ansökan om godkännande av en GMO för odling kan alltså ske enligt både direktiv 2001/18/EG och förordning (EG) nr 1829/2003. Direktiv 2001/18/EG reglerar även avsiktlig utsättning i andra syften än för utsläppande på marknaden, t.ex. fältförsök.

På GMO-området i övrigt finns Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1830/2003 av den 22 september 2003 om spårbarhet och märkning av genetiskt modifierade organismer och spårbarhet av livsmedel och foderprodukter som är framställda av genetiskt modifierade organismer och om ändring av direktiv 2001/18/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 av den 15 juli 2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer, som bl.a. reglerar export av GMO från EU. Det finns även ett direktiv som reglerar innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer. Den nya kontrollförordningen omfattar dock endast avsiktlig utsättning av GMO i miljön för produktion av livsmedel och foder, dvs. i

praktiken odling av GMO för att producera livsmedel och foder, samt livsmedel och foder som innehåller GMO.

I direktiv 2001/18/EG finns bl.a. bestämmelser om godkännande av utsläppande på marknaden av GMO för odling. En ansökan om tillstånd ska bl.a. innehålla omfattande uppgifter om den genetiska modifieringen, en bedömning av risker för människors hälsa och miljön samt förslag till övervakning efter det att produkten har släppts ut på marknaden. Övervakningen syftar till att bekräfta antaganden om eventuella negativa effekter som har gjorts i miljöriskbedömningen och till att upptäcka negativa effekter på människors hälsa eller miljön som inte förutsågs i miljöriskbedömningen. Resultaten av övervakningen ska rapporteras till EU-kommissionen och till de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna.

I förordning (EG) nr 1829/2003 finns regler för godkännande för utsläppande på marknaden av GMO för import och hantering, odling samt användning av GMO och produkter framställda av GMO som livsmedel och foder. Många av kraven vad gäller ansökan, miljöriskbedömning och miljöövervakningsplan överensstämmer med vad som gäller enligt direktiv 2001/18/EG. Därutöver ställs krav på dokumentation av undersökningar av produkternas egenskaper.

I svensk lagstiftning regleras användningen av GMO i 13 kap. miljöbalken. Enligt miljöbalken krävs tillstånd för att genomföra en avsiktlig utsättning av GMO eller för att släppa ut en produkt som innehåller eller består av sådana organismer på marknaden. Miljöbalken kompletteras såvitt avser odling av GMO av förordningen (2002:1086) om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön, vilken i allt väsentligt genomför direktiv 2001/18/EG.

4.2.2 Nuvarande tillsynssystem och dess finansiering

Bestämmelser om tillsyn

I 26 kap. miljöbalken finns bestämmelser om tillsyn. Kapitlet innehåller grundläggande bestämmelser om fördelningen av tillsynsansvaret och om de åtgärder tillsynsmyndigheterna kan vidta vid överträdelser i enskilda fall. Med stöd av bestämmelserna i 26 kap. miljöbalken kan tillsynsmyndigheterna besluta om de

förelägganden och förbud som behövs för att balken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Tillsynsmyndigheter

Enligt 26 kap. 3 § miljöbalken utövas tillsynen av Naturvårdsverket, Försvarsinspektören för hälsa och miljö, länsstyrelsen, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer. Regeringen får enligt 26 kap. 5 § miljöbalken meddela föreskrifter om att kapitlet ska gälla även i fråga om tillsyn över att EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde följs. Regeringen har med stöd av det bemyndigandet meddelat miljötillsynsförordningen (2011:13). Enligt miljötillsynsförordningen är tillsynsansvaret för GMO uppdelat mellan olika myndigheter beroende på vilken organism och vilket användningsområde det är fråga om. Så har t.ex. Havs- och vattenmyndigheten enligt 2 kap. 13 § ansvar för tillsynen i fråga om avsiktlig utsättning av vattenlevande GMO och Kemikalieinspektionen enligt 2 kap. 14 § ansvar för tillsynen i fråga om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade mikroorganismer, nematoder, insekter och spindeldjur medan Jordbruksverket enligt 2 kap. 18 § har ansvar för tillsynen i fråga om avsiktlig utsättning av GMO i den utsträckning någon annan myndighet inte ansvarar för tillsynen. I frågor om tillämpningen av bestämmelserna om genteknik i 13 kap. miljöbalken är den operativa tillsynsmyndigheten också tillsynsvägledande myndighet inom det område som motsvarar myndighetens operativa ansvar.

Finansiering av tillsynen

Miljöbalkens bestämmelser om avgifter för prövning och tillsyn finns i balkens 27 kap. Enligt 27 kap. 1 § miljöbalken får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om avgift för myndigheters kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom miljöbalkens område. Regeringen har med stöd av bemyndigandet beslutat förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Enligt 5 kap. 1 § i den förordningen får de myndigheter som anges i 2 kap. 12–18 §§ miljötillsynsförordningen inom sina ansvarsområden meddela

föreskrifter om avgifter för prövning och tillsyn i fråga om sådan genteknisk verksamhet som avses i 13 kap. 1 § första stycket miljöbalken.

4.3 Foder och animaliska biprodukter

4.3.1 Allmänt

Lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för djurs och människors hälsa när det gäller foder och animaliska biprodukter. Lagen gäller i alla led från och med primärproduktionen av foder till och med utsläppande av foder på marknaden och utfodring av djur. Vad som utgör foder framgår av artikel 3 i förordning (EG) nr 178/2002.

Lagen gäller utöver foder också befattning med animaliska biprodukter och därav framställda produkter. Vad som utgör sådana produkter framgår av artiklarna 3.1 respektive 3.2 i förordning (EG) nr 1069/2009. I likhet med livsmedelslagen kompletterar lagen om foder och animaliska biprodukter sådana EU-förordningar som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde och som regeringen har gett tillkänna i Svensk författningssamling, bl.a. den gällande kontrollförordningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har rätt att meddela de föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EU-bestämmelserna.

Lagen innehåller vidare bestämmelser om kontrollmyndigheter och deras befogenheter för att kunna utöva offentlig kontroll, skyldighet för kontrollobjektet att tillhandahålla hjälp vid kontroll, bemyndiganden om avgifter, straffbestämmelser och bestämmelser om överklagande m.m. Lagen kompletteras av förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter och av myndighetsföreskrifter.

4.3.2 Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering

Bestämmelser om offentlig kontroll

Den nationella regleringen av kontrollen av foder och animaliska biprodukter och därav framställda produkter finns förutom i lagen

respektive förordningen om foder och animaliska biprodukter i myndighetsföreskrifter. Beträffande ekologisk produktion finns bestämmelser om offentlig kontroll i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion och tillhörande förordning (2013:1059).

Kontrollmyndigheter

Enligt lagen om foder och animaliska biprodukter ska den offentliga kontrollen av efterlevnaden av lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen samt de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna utövas av Jordbruksverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer. Den närmare ansvarsfördelningen mellan kontrollmyndigheterna anges i huvudsak i förordningen om foder och animaliska biprodukter.

Om inte annat följer av förordningen eller regeringen beslutar något annat är Jordbruksverket behörig myndighet att utöva offentlig kontroll. Jordbruksverket får lämna över kontrolluppgifter till länsstyrelserna och Statens veterinärmedicinska anstalt. Jordbruksverket ansvarar även för att samordna övriga kontrollmyndigheter och ge stöd, råd och vägledning till dessa. Jordbruksverket har även, efter bemyndigande från regeringen, rätt att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Jordbruksverket ansvarar för offentlig kontroll vid bl.a. bearbetningsanläggningar för foder och animaliska biprodukter, mellanhanteringsanläggningar och lagringsanläggningar samt anläggningar som hanterar jakttroféer (konservatorer), ben, hudar, skinn, ull, hår och biodlingsprodukter m.m.

Länsstyrelserna ansvarar för kontroll av insamling, omlastning och transport av sådana animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är matavfall. Länsstyrelserna utövar även offentlig kontroll av foderföretag i primärproduktionen av foder, dvs. lantbrukare.

Kommunerna utövar offentlig kontroll av bl.a. nedgrävning av animaliska biprodukter, utlämnande och transport av matavfall, förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen samt förvaring av animaliska biprodukter i

primärproduktionen. Det finns möjligheter till kommunal samverkan och viss överflyttning av kontrollansvar mellan Jordbruksverket eller andra statliga kontrollmyndigheter och kommunerna.

Ansvar för kontroll av hantering och utlämnande av animaliska biprodukter och därav framställda produkter vid verksamheter som hanterar livsmedel ligger på den myndighet som ansvarar för livsmedelskontrollen vid anläggningen, exempelvis Livsmedelsverket. Det rör sig om samtliga livsmedelsanläggningar, t.ex. slakterier och vilthanteringsanläggningar.

Försvarsinspektören för hälsa och miljö är behörig myndighet att utöva offentlig kontroll av vissa verksamheter, bl.a. avseende foder, animaliska biprodukter och matavfall, som bedrivs inom Försvarsmakten och Försvarets materielverk av eller för respektive myndighet.

Hur den offentliga kontrollen bedrivs

Den offentliga kontrollen av att bestämmelserna om foder och animaliska biprodukter följs är riskbaserad och ska utföras regelbundet och så ofta som är lämpligt med hänsyn tagen till bl.a. företagets egenkontroll och myndighetens tidigare erfarenheter. Som hjälp för att välja ut kontrollobjekten i primärproduktionen av foder finns en riskklassningsmodell som är gemensam för kontroll av foder och livsmedel. Registrerade foderanläggningar i primärproduktionen uppgick år 2016 till drygt 50 000. I primärproduktionen sker kontroll av cirka 1 procent av de registrerade foderanläggningarna varje år. För andra foderföretag än primärproducenter ska kontroller göras enligt en kontrollplan, vilken skapas i ett system som är kopplat till registret över registrerade anläggningar. Kontrollobjekten väljs då ut enligt en risk- och erfarenhetsmodell där även volymen foder påverkar kontrollfrekvensen. Högsta kontrollfrekvens för dessa foderföretag är flera gånger per år och lägsta kontrollfrekvens är vart tionde år. Även kontrollen av animaliska biprodukter sker enligt en årlig kontrollplan för de flesta verksamheter. En riskvärdering görs för dessa verksamheter och de placeras i olika riskklasser där högsta kontrollfrekvens är flera gånger per år och lägsta kontrollfrekvens är vart femte år.

Kontrollen är i de flesta fall planerad i förväg. Om den planerade kontrollen behöver följas upp görs detta genom extra offentliga kontroller.

De kontrollmetoder som används är bl.a. inspektion, provtagning och analys. När det gäller foder kontrolleras bl.a. märkningsuppgifter, att företagen och deras foder är registrerade hos Jordbruksverket, allmän hygien, användningen av fodertillsatser och foderråvaror samt företagens egenkontroller. Kontrollen tar i första hand sikte på att företagen har system och rutiner för att själva säkerställa att fodret är säkert. De foderanläggningstyper som finns är bl.a. foderleverantörer, butiker, lager och transportörer. När det gäller anläggningar som hanterar animaliska biprodukter och därav framställda produkter kontrolleras att de lever upp till de krav som ställs på spårbarhet och säker hantering. Om animaliska biprodukter och därav framställda produkter bearbetas på anläggningen kontrolleras dessutom att bearbetningen lever upp till kraven och att återkontamination inte sker. Därutöver sker kontroll av företagens egenkontroller.

Gränskontroll av animaliska biprodukter, foder innehållande animaliska biprodukter samt foder som ska kontrolleras enligt kommissionens förordning (EG) nr 669/2009 av den 24 juli 2009 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 när det gäller strängare offentlig kontroll av import av visst foder och vissa livsmedel av icke-animaliskt ursprung och om ändring av beslut 2006/504/EG, genomförs på särskilda gränskontrollstationer av Jordbruksverket. Kontrollen vid en gränskontrollstation är uppdelad i dokumentkontroll, identitetskontroll och fysisk kontroll. I dokumentkontrollen kontrolleras att medföljande veterinärintyg eller motsvarande dokument och eventuella andra dokument överensstämmer med gällande importvillkor och uppgifter om sändningen. Identitetskontrollen är en kontroll av att medföljande dokument och märkning stämmer överens med produkten. Den fysiska kontrollen görs för att se om produkten uppfyller införselvillkoren och att den inte har påverkats menligt under transporten. Den kan genomföras genom okulär eller organoleptisk besiktning, kontroll av temperatur, provtagning för mikrobiologisk analys m.m.

Finansiering av den offentliga kontrollen

Bestämmelser om finansiering av kontrollen av foder och animaliska biprodukter finns, förutom i den gällande kontrollförordningen, i lagen om foder och animaliska biprodukter, förordningen (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter samt i Jordbruksverkets föreskrifter. Kontrollen är i huvudsak finansierad genom avgifter. Enligt lagen om foder och animaliska biprodukter har regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt i ärenden enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. De ärenden som omnämns i förarbetena är ärenden som rör frågor som omfattas av bemyndigandena i nuvarande 9–11 §§ lagen om foder och animaliska biprodukter samt ärenden om godkännande och registrering (prop. 2005/06:128 s. 272 f.). Enligt 9 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om villkor för eller förbud mot bl.a. införsel, användning samt annan befattning med foder eller ett visst parti av foder. Samma sak gäller för animaliska biprodukter och därav framställda produkter enligt 11 §. Enligt 10 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om villkor för laboratorier för foderanalyser och metoder för sådana analyser.

Enligt förordningen ska kontrollmyndigheternas ordinarie offentliga kontroll finansieras genom en årlig avgift som de foderföretagare och företagare som befattar sig med animaliska biprodukter, vilkas verksamhet är föremål för kontroll, betalar. Detta gäller dock inte en kontrollmyndighets kostnader för offentlig kontroll av foderföretag i primärproduktionen av foder, som finansieras genom skattemedel. Avgiften fastställs av kontrollmyndigheterna och betalas genom ett helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår. Om det finns särskilda skäl får kontrollmyndigheterna sätta ned eller efterskänka avgiften.

Utöver de årliga avgifterna tas särskilda avgifter ut för registrering och godkännanden av olika slag samt för viss provtagning och undersökning. Avgifter tas även ut för kontroll vid gränskontrollstationer.

När extra offentlig kontroll blivit nödvändig på grund av bristande efterlevnad ska avgift tas ut enligt artikel 28 i den gällande kontrollförordningen. Avgift ska dock inte betalas för kontroll som föranletts av klagomål som visat sig vara obefogade.

4.4 Djurhälsa

Det finns flera nationella författningar som innehåller bestämmelser om djurhälsa. Bland dessa kan nämnas lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. (provtagningsslagen) som tillämpas på kartläggning och kontroll av smittsamma djursjukdomar, kontroll av rests substanser och andra ämnen i djur och djurprodukter, märkning och registrering av djur, samt åtgärder för att förebygga och hindra spridning av smittsamma djursjukdomar. Lagen kompletteras av förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m. Nämnas bör också lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. som syftar till att främja animalieproduktionen och djurs lämplighet för avel i näringsverksamhet, förebygga sjukdomar hos djur samt främja en långsiktig förvaltning av husdjursgenetiska resurser. Denna lag kompletteras av förordningen (2006:816) om kontroll av husdjur, m.m. Därutöver kan nämnas epizootilagen (1999:657) som innehåller bestämmelser om sådana allmänfarliga djursjukdomar som kan spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa, så kallade epizootiska sjukdomar. Lagen kompletteras av epizootiförordningen (1999:659). Vidare finns zoonoslagen (1999:658) som gäller för sjukdomar och smittämnen hos djur som kan spridas naturligt från djur till människa, så kallade zoonoser, och som inte är sådana epizootiska sjukdomar som omfattas av epizootilagen. Lagen gäller dock bara sådana zoonoser som det finns tillräckliga kunskaper om för effektiv kontroll och bekämpning. Lagen kompletteras av zoonosförordningen (1999:660). Samtliga lagar kompletterar sådana EU-bestämmelser som faller inom respektive lags tillämpningsområde. Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling vilka grundförordningar som avses, bl.a. den gällande kontrollförordningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EU-

bestämmelserna. I lagarna finns även bestämmelser om kontrollmyndigheterna och deras befogenheter att utöva offentlig kontroll, skyldigheter för kontrollobjekt att tillhandahålla hjälp, straffbestämmelser och regler om överklagande m.m. När det gäller införsel respektive utförsel av djur och produkter av djur finns det bestämmelser i förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m. och i förordningen (1994:542) om utförsel av levande djur m.m. Enligt lagen (1975:85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor får vidare regeringen meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor, om det är påkallat av hänsyn till bl.a. skyddet mot djursjukdomar.

Den 21 april 2021 ska Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (djurhälsolag) börja tillämpas. Djurhälsolagen ersätter en rad EU-rättsakter på djurhälsoområdet och hänvisningar till de upphävda akterna ska anses som hänvisningar till den nya förordningen. Djurhälsolagen kommer medföra att den svenska djurhälsolagstiftningen behöver ses över.

4.4.1 Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering

Kontrollmyndigheter

Enligt provtagningslagen ska den offentliga kontrollen av efterlevnaden av lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen samt de beslut som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser utövas av Jordbruksverket eller andra statliga myndigheter i enlighet med vad regeringen bestämmer. Regeringen får genom föreskrifter ge Jordbruksverket möjlighet att överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll. Jordbruksverket har även, efter bemyndigande från regeringen, rätt att meddela närmare föreskrifter om hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Enligt både epizootilagen och lagen om kontroll av husdjur, m.m. ska den offentliga kontrollen utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna i enlighet med vad regeringen bestämmer. Detsamma gäller enligt zoonoslagen, men där kan offentlig kontroll av efterlevnaden av

vissa beslut i enskilda fall utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

Den närmare ansvarsfördelningen mellan kontrollmyndigheterna anges i huvudsak i den förordning som hör till respektive lag. Jordbruksverket har ansvar för att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämna råd och hjälp till dessa. När det gäller vattenbruk, TSE-sjukdomar (dvs. transmissibla spongiforma encefalopatier, t.ex. galna-kosjukan och liknande sjukdomar) på förbränningsanläggningar och den obligatoriska hälsoövervakningen av fjäderfä har Jordbruksverket även ansvaret för att utföra den operativa kontrollen, med vilket här menas sådan kontroll som riktar sig direkt mot dem som har djur eller på annat sätt ansvarar för djur eller produkter av djur. Den större delen av den operativa kontrollen, som bl.a. obligatorisk salmonellakontroll av fjäderfä, kontroll av seminverksamhet och kontroll av hägnad hjort, utförs dock av länsstyrelserna.

Hur den offentliga kontrollen bedrivs

Den offentliga kontrollen av att bestämmelserna om djurhälsa följs är riskbaserad och är i de flesta fall planerad i förväg. Kontrollen omfattar bl.a. provtagning avseende vissa sjukdomar, inspektion vid anläggningar och granskning av journaler. Eftersom djurhälsoområdet omfattar många olika kontrollområden utformas kontrollen efter det behov som finns. Detta innebär att provtagning ibland kan vara aktuellt medan kontrollen i andra fall fokuserar på exempelvis granskning av rutiner eller journalhållning. Inom vissa kontrollområden, som t.ex. salmonellakontroll av fjäderfä, utförs kontrollen främst som en dokumentationskontroll. I andra fall utförs kontrollen genom en inspektion på plats vid anläggningen där man bl.a. kontrollerar att anläggningen uppfyller kraven på biosäkerhet, att stalljournalerna är korrekt ifyllda, att hygienbestämmelserna följs, att förvaringsutrymmena är utformade på korrekt sätt m.m. Vissa djurhälsokontroller utförs även i samband med kontroller inom andra kontrollområden, t.ex. kontroll av att hygienregler följs.

Gränskontroll av levande djur och djurprodukter som inte är avsedda som livsmedel genomförs på särskilda gränskontrollstationer av Jordbruksverket. Gränskontrollen är uppdelad i dokumentkontroll, identitetskontroll och fysisk kontroll. I dokumentkontrollen kontrolleras att medföljande hälsointyg som utfärdats av en officiell

veterinär och eventuella identitetshandlingar och eventuella andra dokument överensstämmer med gällande importvillkor och uppgifter om sändningen. Identitetskontrollen är en kontroll av att medföljande dokument och märkning stämmer överens med djuret eller produkten. Den fysiska kontrollen görs för att se om djuret eller produkten uppfyller införselvillkoren och att djuret eller produkten inte har påverkats menligt under transporten. Till skillnad från andra områden där kontrollen är riskbaserad ska samtliga levande djur kontrolleras vid gränskontrollstationer, oavsett risk.

Finansiering av den offentliga kontrollen

Kontrollen på djurhälsoområdet är till största delen anslagsfinansierad. För de kontroller som utförs av länsstyrelsen utgår således inte någon avgift. Enligt den gällande kontrollförordningen är det dock obligatoriskt för medlemsstaterna att ta ut avgifter för offentlig kontroll i vissa fall. Detta gäller bl.a. vid besiktning av levande djur vid slakterier och vid extra offentlig kontroll som utförs vid bristande regelefterlevnad. Enligt provtagningslagen har regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för bland bl.a. offentlig kontroll, provtagning, undersökning, märkning och registrering. Även i lagen om kontroll av husdjur m.m. finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll. För de djurhälsokontroller som utförs av Jordbruksverket utgår en kontrollavgift som regleras i Jordbruksverkets föreskrifter. I dessa föreskrifter finns bl.a. bestämmelser om tillvägagångssätt för att ta ut avgifter samt specifika avgiftsbelopp.

4.5 Djurskydd

Riksdagen har i juni 2018 antagit regeringens förslag till en ny djurskyddslag (se prop. 2017/18:147). Den nya djurskyddslagen (2018:1192) träder i kraft den 1 april 2019 och ersätter då den nuvarande djurskyddslagen (1988:534). I den nya djurskyddslagen finns bestämmelser om hur djur som hålls av människan och viltlevande försöksdjur ska hållas och skötas. Den nuvarande djurskyddslagens kontrollbestämmelser har i allt väsentligt oförändrade

förts över till den nya lagen. Djurskyddslagen kompletterar sådana EU-förordningar som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling vilka grundförordningar som avses, bl.a. den nu gällande kontrollförordningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har rätt att meddela de föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EU-bestämmelserna. Djurskyddslagen innehåller bestämmelser om kontrollmyndigheter och deras befogenheter för att kunna utöva offentlig kontroll, bemyndiganden om avgifter, bestämmelser om omhändertagande av djur och djurförbud, straffbestämmelser samt bestämmelser om kontrollobjektets skyldigheter och överklagande m.m.

Den nuvarande djurskyddslagen kompletteras av djurskyddsförordningen (1988:539) och av myndighetsföreskrifter. En ny djurskyddsförordning kommer att beslutas inför ikraftträdandet av den nya djurskyddslagen. När det gäller införsel respektive utförsel av djur och produkter av djur finns det bestämmelser i förordningen om införsel av levande djur m.m. och i förordningen om utförsel av levande djur m.m.

4.5.1 Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering

Kontrollmyndigheter

Enligt såväl den nuvarande som den nya djurskyddslagen ska den offentliga kontrollen av efterlevnaden av lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna utövas av länsstyrelserna och andra statliga myndigheter i enlighet med vad regeringen bestämmer. Den närmare ansvarsfördelningen mellan kontrollmyndigheterna anges i huvudsak i djurskyddsförordningen.

Jordbruksverket är central förvaltningsmyndighet på djurskyddsområdet. Jordbruksverket ansvarar bl.a. för att samordna övriga kontrollmyndigheter och ge stöd, råd och vägledning till dem. Jordbruksverket har även rätt att, med stöd av ett bemyndigande från regeringen, meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas.

Länsstyrelserna utövar den operativa djurskyddskontrollen, med vilket här menas sådan kontroll som riktar sig direkt mot dem som håller djur eller på annat sätt ansvarar för djur.

När det gäller djur som används inom Försvarsmakten ansvarar försvarsinspektören för hälsa och miljö för den offentliga kontrollen av djurskyddet.

Därutöver ansvarar Livsmedelsverket tillsammans med länsstyrelserna för viss djurskyddskontroll vid slakt av djur. Livsmedelsverkets djurskyddskontroller utförs i dagsläget enligt bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas för livsmedel.

Hur den offentliga kontrollen bedrivs

Länsstyrelserna besöker bl.a. gårdar och andra anläggningar där djur hålls för att utföra planerade rutinkontroller. Kontroll utförs också i samband med ansökningar om olika tillstånd och godkännanden. Kontrollen gäller främst företag och andra som håller flera djur, som t.ex. lantbruk, kennlar och stuterier. Privatpersoner med sällskapsdjur kontrolleras inte regelmässigt, men även sådan djurhållning kontrolleras om någon gör en anmälan eller om det finns kännedom om tidigare problem i djurhållningen. Urval av kontrollobjekt för rutinkontrollerna görs i huvudsak utifrån en riskklassningsmodell som Jordbruksverket har tagit fram och integrerat i kontroll databasen Djurskyddskontrollregistret (DSK). Modellen beräknar en risk för varje djurhållare utifrån de uppgifter som finns lagrade i kontroll databasen. Riskerna baseras på bl.a. djurslag, verksamhetens påverkan i livsmedelskedjan, verksamhetens storlek samt djurhållarens tidigare efterlevnad av regelverket.

Djurskyddskontrollen består i huvudsak av inspektioner och bedömningar av djur och djurutrymmen. Bl.a. kontrolleras djurens status såsom hull och renhet samt rengöring av djurutrymmen. Vidare sker en genomgång med djurhållaren av tillsynsrutiner, kompetenskrav och personalstyrka. Mätningar av djurutrymmen och fotografisk dokumentation förekommer vid de flesta kontroller, medan provtagningar, analyser och revisioner förekommer mer sällan. Djurskyddskontrollen kan vara heltäckande, där alla djurskyddsregler som är aktuella vid kontrolltidpunkten verifieras,

eller bestå av delkontroller som t.ex. vid kontroll av en viss brist som har anmälts eller vid en uppföljande extra offentlig kontroll för att granska att korrigerande åtgärder har vidtagits efter tidigare konstaterade djurskyddsbrister.

Finansiering av den offentliga kontrollen

Djurskyddskontrollen är i huvudsak anslagsfinansierad och i dagsläget tas det inte ut någon avgift för de planerade rutinkontrollerna. Enligt den gällande kontrollförordningen är det dock, som det tidigare har nämnts, obligatoriskt för medlemsstaterna att ta ut avgifter för offentlig kontroll i vissa fall. Detta gäller bl.a. vid besiktning av levande djur vid slakterier och vid extra offentliga kontroll som utförs vid bristande regelefterlevnad.

I såväl den nuvarande som den nya djurskyddslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt i ärenden enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. De ärenden som omnämns i förarbetena till den nuvarande djurskyddslagen är ärenden om förprovning eller godkännande i efterhand av åtgärder i fråga om stall eller annat förvaringsutrymme för djur, godkännande på förhand och besiktning av anläggningar och andra förvaringsutrymmen för försöksdjur, godkännande av ny teknik, registrering av djurtransportörer m.m. (prop. 2005/06:128 s. 99 och 326 f.)

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter. Enligt djurskyddsförordningen får Jordbruksverket meddela föreskrifter om att avgift ska betalas i ärenden om bl.a. godkännande av ny teknik, registrering av djurtransportörer och besiktning av transportmedel och behållare för transport av djur samt godkännande av zoologisk trädgård, djurpark eller liknande anläggning som ska tas i bruk för offentlig förevisning av djur. Jordbruksverket får även meddela föreskrifter om den avgift som ska betalas för extra offentlig kontroll enligt artikel 28 i den gällande kontrollförordningen. Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om att avgift ska betalas för den djurskyddskontroll som utförs av officiella veterinärer och officiella assistenter på slakterier.

4.6 Växtskyddsmedel

Med växtskyddsmedel avses sådana bekämpningsmedel som främst används inom jordbruk och trädgårdsnäring. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG innehåller bestämmelser om godkännande av växtskyddsmedel och verksamma ämnen som ingår i växtskyddsmedel. Förordningen reglerar uttömmande processen för godkännande på EU-nivå av verksamma ämnen i växtskyddsmedel och den nationella prövningen av växtskyddsmedel som innehåller sådana verksamma ämnen. Syftet med förordningen är att säkerställa en hög skyddsnivå för människors och djurs hälsa och för miljön samt att förbättra den inre marknads funktionssätt genom att harmonisera reglerna för utsläppande på marknaden av växtskyddsmedel och samtidigt förbättra jordbruksproduktionen.

Vid prövningen av en ansökan om produktgodkännande av ett växtskyddsmedel ska hälso- och miljöaspekter sättas före intresset av att förbättra växtproduktionen. För att ett växtskyddsmedel ska produktgodkännas och därmed få släppas ut på marknaden måste därför sökanden visa att medlet inte har några skadliga effekter på människors eller djurs hälsa eller några oacceptabla effekter på miljön.

Den som använder ett växtskyddsmedel är enligt förordning (EG) nr 1107/2009 skyldig att använda produkten på ett korrekt sätt. Med korrekt användning avses att principerna om god växtskyddssed tillämpas och att villkoren för godkännande av medlet följs. Korrekt användning förutsätter också att de allmänna principerna om integrerat växtskydd följs.

Principerna om integrerat växtskydd framgår av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel. Direktivet syftar till att minska de risker och konsekvenser som användningen av bekämpningsmedel innebär för människors hälsa och miljön. För att uppnå detta ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att främja ett växtskydd med låg insats av bekämpningsmedel och så långt det är möjligt ge företräde till icke-kemiska metoder. Direktivet ålägger medlemsstaterna att förbjuda flygbesprutning, att

vidta åtgärder för att skydda vattenmiljön och dricksvattnet mot effekterna av bekämpningsmedel samt att minimera användningen av kemiska växtskyddsmedel i vissa områden, såsom allmänna parker och trädgårdar, idrotts- och fritidsanläggningar, skolgårdar och lekplatser för barn samt i närheten av hälsovårdsanläggningar. I direktivet finns också bestämmelser om krav på kontroll av utrustning som används för spridning av bekämpningsmedel.

Direktiv 2009/128/EG genomförs i svensk rätt genom 14 kap. miljöbalken och förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel. Förordningen om bekämpningsmedel innehåller även vissa bestämmelser som kompletterar förordning (EG) nr 1107/2009. Kemikalieinspektionen är behörig myndighet enligt förordning (EG) nr 1107/2009 och prövar frågor om godkännande av växtskyddsmedel enligt den förordningen. Kemikalieinspektionen får vidare meddela föreskrifter som kompletterar förordning (EG) nr 1107/2009. Jordbruksverket får meddela föreskrifter om de allmänna principerna om integrerat växtskydd, om krav på utrustning för spridning av växtskyddsmedel samt om dokumentation vid spridning av växtskyddsmedel.

4.6.1 Nuvarande tillsynssystem och dess finansiering

Bestämmelser om tillsyn

I 26 kap. miljöbalken finns bestämmelser om tillsyn av efterlevnaden av miljöbalken. Kapitlet innehåller grundläggande bestämmelser om fördelningen av tillsynsansvaret och om de åtgärder tillsynsmyndigheterna kan vidta vid överträdelser i enskilda fall. Med stöd av bestämmelserna i 26 kap. miljöbalken kan tillsynsmyndigheterna besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att balken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Tillsynsmyndigheter

Enligt 26 kap. 3 § miljöbalken utövas tillsynen av Naturvårdsverket, försvarsinspektören för hälsa och miljö, länsstyrelsen, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer. Regeringen får enligt 26 kap. 5 § miljöbalken meddela

föreskrifter om att kapitlet ska gälla även i fråga om tillsyn över att EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde följs. Regeringen har med stöd av det bemyndigandet meddelat miljötillsynsförordningen (2011:63). I 1 kap. 4 § miljötillsynsförordningen har regeringen föreskrivit att 26 kap. miljöbalken ska tillämpas vid tillsyn över att de EU-förordningar som anges i 2 kap. miljötillsynsförordningen följs. I 2 kap. 19 § listas bl.a. förordning (EG) nr 1107/2009. Fördelningen av ansvaret för att kontrollera efterlevnaden av förordning (EG) nr 1107/2009 överensstämmer med fördelningen av tillsynsansvaret över 14 kap. miljöbalken. Det innebär att Kemikalieinspektionen utövar tillsyn över utsläppande på marknaden av växtskyddsmedel. De kommunala nämnderna har ansvaret för tillsynen av sådan hantering av växtskyddsmedel som inte innebär utsläppande på marknaden. Därutöver har Jordbruksverket ansvaret för tillsynen i fråga om kontroll av utrustning som är avsedd att användas yrkesmässigt för spridning av växtskyddsmedel enligt förordningen om bekämpningsmedel.

Kemikalieinspektionen ska ge tillsynsvägledning i frågor om utsläppande på marknaden, införsel och utförsel av bl.a. växtskyddsmedel. Jordbruksverket är ansvarigt för tillsynsvägledning i frågor om djurhållande verksamheter och verksamheter inom jordbruks- och trädgårdsområdet utom i frågor som omfattas av Kemikalieinspektionens vägledningsområde.

Finansiering av tillsynen

I 27 kap. miljöbalken finns bestämmelser om avgifter för prövning och tillsyn. Enligt 27 kap. 1 § miljöbalken får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter om avgift för myndigheters kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom miljöbalkens område. Kommunfullmäktige får meddela föreskrifter om sådana avgifter när det gäller en kommunal myndighets verksamhet. Varje kommun beslutar således själv sin taxa och bestämmer hur handläggningskostnaden per timme ska beräknas. Avgifterna ska dock beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning).

Regeringen har med stöd av bemyndigandet i 27 kap. 1 § beslutat förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter. För-

ordningen gäller avgifter som ska betalas för Kemikalieinspektionens prövning och tillsyn av bl.a. växtskyddsmedel enligt förordning (EG) nr 1107/2009. Enligt 8 kap. 1–3 §§ förordningen om bekämpningsmedelsavgifter ska den som innehar ett godkännande för ett kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel betala en årsavgift. Årsavgiften är bl.a. avsedd att täcka Kemikalieinspektionens kostnader för tillsyn över primärleverantörers utsläppande på marknaden av växtskyddsmedel. Kemikalieinspektionen disponerar inte över intäkterna. Myndigheten redovisar intäkterna mot inkomsttitel på statsbudgeten och får anslag för verksamhetens kostnader.

4.7 Ekologisk produktion

Lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion kompletterar i första hand rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 samt tillämpningsföreskrifter till denna EU-förordning. Förordning (EG) nr 834/2007 ska tillämpas på vissa produkter från jordbruk, inklusive vattenbruk, om produkterna släpps ut på marknaden eller är avsedda att släppas ut på marknaden. De produkter som omfattas är levande eller obearbetade jordbruksprodukter, bearbetade jordbruksprodukter för livsmedelsändamål, foder, vegetativt förökningsmaterial och utsäde. Syftet med förordning (EG) nr 834/2007 är att dess bestämmelser ska utgöra grunden för en hållbar ekologisk produktion, sörja för en väl fungerande inre marknad, garantera sund konkurrens, inge förtroende hos konsumenterna och att skydda deras intressen.

Här kan nämnas att en ny EU-förordning om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter antogs av Europaparlamentet och rådet den 22 maj 2018. Den nya EU-förordningen träder ikraft den 1 januari 2021 och genom denna upphävs förordning (EG) nr 834/2007. Den nya EU-förordningen innebär att den nationella lagstiftningen om ekologisk produktion kommer att behöva ses över.

Lagen kompletterar även kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 av den 5 september 2008 om tillämpningsföreskrifter för

rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll. I denna förordning fastställs, enligt artikel 1, särskilda regler för produktion, märkning och kontroll av de produkter som omfattas av rådets förordning (EG) nr 834/2007. Artiklarna 63–92 i förordning (EG) nr 889/2008 innehåller bestämmelser om kontroll, bl.a. vad som ska kontrolleras, hur kontrollerna ska utföras, vilken dokumentation som den ekologiske aktören ska ha, rätt till tillträde, upplysningar och handlingar för kontrollmyndigheter och kontrollorgan samt tillfälliga saluföringsförbud vid misstanke om att en produkt som är märkt som ekologisk kommer att saluföras trots att den inte uppfyller kraven för ekologisk produktion.

Därutöver kompletterar lagen även kommissionens förordning (EG) nr 1235/2008 av den 8 december 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 vad gäller ordningen för import av ekologiska produkter från tredje länder. Där finns bl.a. bestämmelser om att medlemsstatens ansvariga myndighet ska utföra dokumentkontroll av sändningens kontrollintyg samt verifiera sändningen och godkänna kontrollintyget (artikel 14).

Genom hänvisningar i förordning (EG) nr 834/2007 är den gällande kontrollförordningen tillämplig även på ekologisk produktion. Bestämmelserna om ekologisk produktion i den gällande kontrollförordningen ska tillämpas i den utsträckning som EU-förordningarna om ekologisk produktion inte innehåller särskilda bestämmelser (jfr prop. 2012/13:55 s. 26). Av denna anledning kompletterar lagen om kontroll av ekologisk produktion även, i de delar den innehåller bestämmelser om ekologisk produktion, den gällande kontrollförordningen och tillämpningsföreskrifter till denna.

I lagen finns bestämmelser om kontrollmyndigheter, åtgärder som dessa får vidta för att kunna fullgöra sina kontrolluppgifter, skyldighet för kontrollobjektet att lämna hjälp vid kontroll, bemyndigande om avgifter, bestämmelser om sanktionsavgifter och om överklagande m.m. Lagen kompletteras av förordning (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion och av myndighetsföreskrifter.

4.7.1 Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering

Kontrollmyndigheter

Enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion utövar Livsmedelsverket, Jordbruksverket, de andra statliga förvaltningsmyndigheter som regeringen bestämmer och kommunerna kontroll av att de EU-förordningar som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-förordningarna följs samt att lagen, de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och de beslut som har meddelats med stöd av lagen följs. Regeringen får meddela föreskrifter om fördelningen mellan kommunerna och de statliga förvaltningsmyndigheterna av kontrolluppgifter. Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att utöva kontroll till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person. I fråga om åtgärder då regelverket inte följs eller vid sådan misstanke är det bara vissa i lagen angivna beslut som får överlämnas till kontrollorganen. Vidare finns möjligheter till kommunal samverkan. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna anges i huvudsak i förordningen om kontroll av ekologisk produktion.

Livsmedelsverket är behörig myndighet i fråga om livsmedel. Jordbruksverket är behörig myndighet i fråga om produktion och hantering av jordbruks- och vattenbruksprodukter som inte är livsmedel och produktion av insatsvaror för användning i ekologisk jordbruks- och vattenbruksproduktion. Därutöver är Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) behörig myndighet i fråga om att ackreditera och godkänna kontrollorgan samt utöva tillsyn över att de kontrollorgan som har godkänts uppfyller de krav som gäller för godkännandet. Konsumentverket är behörig myndighet att utöva kontroll i fråga om marknadsföring.

Hur den offentliga kontrollen bedrivs

I Sverige har ansvaret för kontrollen av ekologiska aktörer delegerats till privata kontrollorgan inom såväl Livsmedelsverkets som Jordbruksverkets ansvarsområden (jfr prop. 2012/13:55 s. 28).

Kontroll av företag med ekologisk produktion sker genom årliga besök ute på gårdarna eller anläggningarna samt genom extra besök

efter en riskbedömning. Kontrollen av ekologiskt foder, som syftar till att säkerställa att endast godkända råvaror och fodertillsatser har använts, genomförs på både gårdsnivå och hos specialiserade fodertillverkare. Kontrollorganen utför huvudsakligen en dokumentationskontroll samt kontroll på plats av produktionsanläggningar. Kontrollorganen har en skyldighet att ta prov vid misstanke om bristande efterlevnad. Kontrollen av produktion och hantering av utsäde sker i utsädesodlingarna och hos de företag som hanterar utsädet efter skörd. Kontroll av ekologiska livsmedel görs på gårdsnivå, hos förädlare, importörer, exportörer och i butiker.

Alla företag med ekologisk produktion och som står under kontroll av kontrollorgan ska som huvudregel få minst ett fysiskt kontrollbesök per år. Utöver det sker kontrollen av företagen beroende på hur de har riskklassificerats. Kontrollorganen ska årligen ta ut och analysera prover motsvarande minst fem procent av antalet aktörer som omfattas av deras kontroll. Syftet med provtagningen är att upptäcka produkter som inte är tillåtna för ekologisk produktion, för att kontrollera produktionsmetoder som inte överensstämmer med reglerna för ekologisk produktion och för att upptäcka eventuella föroreningar med produkter som inte är godkända för ekologisk produktion. Kontrollorganen ska meddela Livsmedelsverket eller Jordbruksverket om resultaten av de kontroller som har utförts inom respektive ansvarsområde i de fall det har konstaterats avvikelser från de ekologiska reglerna. Kontrollorganen ansvarar vidare för framtagandet av egna rutiner för utförande av kontrollen.

Den offentliga kontrollen är riskbaserad och syftar till att säkerställa att regelverket följs. Därutöver kan de ekologiska aktörerna ha förbundit sig att följa privata ekologiska certifieringsstandarder enligt avtal med certifieringsorganet eller standardägaren, t.ex. KRAV:s regler. Kontrollorganen kontrollerar således en aktörs verksamhet dels mot reglerna i EU-regelverket, dels mot privata certifieringsstandarder. Kraven i EU-förordningarna måste alltid vara uppfyllda för produkter som ska saluföras som ekologiska. Det är dock möjligt att ställa mer långtgående krav i de privata standarderna. Livsmedelsverket och Jordbruksverket ska inom sina respektive ansvarsområden utöva tillsyn över att kontrollorganen uppfyller kraven för delegeringen.

Finansiering av den offentliga kontrollen

Kontrollen av ekologisk produktion är i huvudsak finansierad genom avgifter. Enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för kontrollen samt för prövning av ärenden enligt lagen, de EU-förordningar som kompletteras av lagen eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. De ärenden som omnämns i förarbetena är när en aktör ansöker om att beviljas undantag från skyldigheten att följa regelverket i vissa avseenden (prop. 2012/13:55 s. 92 f.). I lagen finns en upplysning om att regeringen meddelar föreskrifter om de avgifter som tas ut av statliga förvaltningsmyndigheter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för sådan kontroll och prövning samt föreskrifter om grunderna för beräkning av avgifternas storlek. Regeringen får även meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för kontroll och prövning. I förordningen om kontroll av ekologisk produktion har Livsmedelsverket och Jordbruksverket bemyndigats att meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för sådan kontroll som myndigheten har överlämnat till kontrollorganet och för prövning av ärenden. Livsmedelsverket och Jordbruksverket får vidare meddela föreskrifter om grunderna för beräkningen av storleken av dessa avgifter.

I förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter finns bestämmelser om avgifter som ska betalas för kontroll av ekologiska livsmedel och jordbruksprodukter. Det har redogjorts närmare för bestämmelserna i denna förordning i avsnitt 4.1.2. I förordningen om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter finns bestämmelser om avgifter som ska betalas för kontroll av ekologiskt foder. Det har redogjorts närmare för bestämmelserna i denna förordning i avsnitt 4.3.2.

4.8 Skyddade beteckningar

Lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012

om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel. Denna EU-förordning syftar till att hjälpa producenter av jordbruksprodukter och livsmedel att förmedla information om produkternas och livsmedlens egenskaper och om särskilda kvaliteter, som beror på de jordbruksmetoder som använts, till köpare och konsumenter. Därigenom ska säkerställas att det föreligger sund konkurrens för jordbrukare och producenter som framställer jordbruksprodukter och livsmedel med mervärdesskapande egenskaper och kvaliteter, att konsumenterna får tillgång till tillförlitlig information om sådana produkter, att de immateriella rättigheterna iaktas och att den inre marknads integritet upprätthålls.

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, andra i lagen angivna EU-förordningar, som den gällande kontrollförordningen. Vidare anges bl.a. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av samt skydd av geografiska beteckningar för aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91.

Lagen innehåller bestämmelser om kontrollmyndigheter och deras befogenheter, skyldigheter för kontrollobjekt att tillhandahålla hjälp, avgiftsbestämmelser och regler om överklagande m.m. Enligt lagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av EU-bestämmelserna. Lagen kompletteras av förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och av myndighetsföreskrifter.

4.8.1 Nuvarande kontrollsystem och dess finansiering

Kontrollmyndigheter

Enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel utövar Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna kontroll över att lagen, de föreskrifter och beslut

som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser, följs. Regeringen eller Livsmedelsverket får därutöver överlämna uppgiften att utöva offentlig kontroll till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 andra stycket 5 i den gällande kontrollförordningen. Ett överlämnande får dock inte avse rätten att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket. Lagen innehåller även bestämmelser som gör det möjligt för kommuner att komma överens om att samverka kring den offentliga kontrollen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna anges i huvudsak i förordningen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Av förordningen framgår att Livsmedelsverket bl.a. ska ta emot och handlägga ansökningar om registrering av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt ansökningar om ändring av produktspecifikation för och avregistrering av sådana produkter. Livsmedelsverket ska även övervaka att kontrollmyndigheterna fullgör sina förpliktelser enligt lagen och får meddela de ytterligare föreskrifter och fatta de beslut i övrigt som behövs som komplettering till de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Livsmedelsverket ansvarar för att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet och får, efter bemyndigande från regeringen, meddela föreskrifter om hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Därutöver framgår att den myndighet som är behörig att utöva kontroll enligt livsmedelsförordningen också är behörig kontrollmyndighet i förhållande till skyddade beteckningar.

Hur den offentliga kontrollen bedrivs

Den offentliga kontrollen av att bestämmelserna följs sker i begränsad omfattning och som en integrerad del i den vanliga kontrollen av livsmedel och jordbruksprodukter. Kontroll genomförs bl.a. efter tips från olika intresseorganisationer om misstankar avseende oriktig hantering.

Finansiering av den offentliga kontrollen

Eftersom kontrollen av att bestämmelserna följs för närvarande utövas som en integrerad del av den ordinarie kontrollen av livsmedels- och jordbruksprodukter finansieras den med samma medel

som denna. Särskilda avgifter ska dock tas ut för kontroll av att produktspecifikationen följs innan en produkt släpps ut på marknaden och för uppföljande kontroll hos producenter av vin samt för extra offentlig kontroll som blivit nödvändig på grund av aktörens bristande efterlevnad. Även den som ansöker hos den behöriga myndigheten om registrering av en skyddad beteckning, ändring av en produktspecifikation eller avregistrering av en skyddad beteckning ska betala en avgift för myndighetens handläggning.

Enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för kontroll respektive prövning eller handläggning enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som statliga myndigheter och kontrollorgan tar ut. Närmare bestämmelserna om avgifter finns i förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter, vilka det har redogjorts närmare för i avsnitt 4.1.2.

5 Den nya kontrollförordningen (EU) 2017/625

5.1 Inledning

Liksom den gällande kontrollförordningen slår den nya kontrollförordningen fast bestämmelser för hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras och riktar sig således till medlemsstaterna och deras behöriga myndigheter men även i vissa fall till enskilda aktörer. Jämfört med den gällande kontrollförordningen utökas den nya kontrollförordningens tillämpningsområde till att uttryckligen omfatta även kontroller för att säkerställa att lagstiftningen följs i fråga om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön för livsmedels- och foderproduktion, animaliska biprodukter och därav framställda produkter, skyddsåtgärder mot växtskadegörare, utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel, ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter samt användning och märkning av skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. Som det har redogjorts för närmare i avsnitt 3 gäller dock vissa bestämmelser i den gällande kontrollförordningen redan i dag för några av dessa områden.

I den nya kontrollförordningen klargörs att vissa artiklar i förordningen även gäller för annan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. Det införs nya definitioner, däribland av uttrycket annan offentlig verksamhet, och befintliga definitioner justeras så att de tar hänsyn till den nya kontrollförordningens vidare tillämpningsområde.

5.2 Syfte, tillämpningsområde och definitioner

Av artikel 1 framgår att den nya kontrollförordningen innehåller bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som genomförs av medlemsstaternas behöriga myndigheter, finansiering av offentlig kontroll, administrativt stöd och samarbete mellan medlemsstater, kommissionens kontroller i medlemsstaterna och i tredje land, antagande av villkor för djur och varor som förs in i unionen från tredje land samt inrättande av ett datoriserat informationssystem för förvaltning av information och data avseende offentlig kontroll. Den nya kontrollförordningen ska tillämpas på offentlig kontroll som genomförs för att kontrollera att bestämmelser inom en rad olika sakområden följs, oavsett om bestämmelserna har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna. De berörda sakområdena utgörs av livsmedel och livsmedels-säkerhet, inklusive handelsnormer för fiskeri- och vattenbruksprodukter, avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön för livsmedels- och foderproduktion, foder och fodersäkerhet, djurhälsa, animaliska biprodukter och därav framställda produkter, djurskydd, skyddsåtgärder mot växtskadegörare, utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel, ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter samt användning och märkning av skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. När det gäller bestämmelserna för livsmedel och livsmedels-säkerhet samt foder och fodersäkerhet omfattas alla produktions-, bearbetnings- och distributionsled, inklusive bestämmelser för att säkerställa bl.a. god handelssed, konsumentskydd och korrekt konsumentinformation. Även bestämmelser om tillverkning och användning av material och föremål avsedda att komma i kontakt med livsmedel omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Från tillämpningsområdet undantas emellertid kontroller av utrustning för spridning av växtskyddsmedel.

Den nya kontrollförordningen ska även tillämpas på offentlig kontroll som genomförs för att säkerställa efterlevnaden av bestämmelserna inom de berörda sakområdena som är tillämpliga på djur och varor som förs in i unionen från tredje land och som ska exporteras från unionen till tredje land.

Den nya kontrollförordningen är inte tillämplig på offentlig kontroll för att säkerställa efterlevnaden av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007. Förordningen ska dock tillämpas i de fall den behöriga myndigheten i en medlemsstat identifierar möjliga bedrägliga eller vilseledande metoder i fråga om de handelsnormer som avses i artikel 73–91 i förordning (EG) nr 1308/2013. Vidare ska förordningen inte tillämpas på offentlig kontroll för att kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna i Europaparlamentet och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller bestämmelserna i Europaparlamentet och rådets direktiv 2001/82/EG om upprättande av gemenskapsregler för veterinärmedicinska läkemedel.

Artiklarna 4, 5, 6, 8, 12.2, 12.3, 15, 18–27, 31–34, 37–42, 78, 86–108, 112 b, 130 och 131–141 i förordningen ska även tillämpas på annan offentlig verksamhet som de behöriga myndigheterna genomför i enlighet med förordningen eller med de bestämmelser som avses i artikel 1.2.

Förordningen innehåller definitioner av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet samt definitioner av vissa andra centrala begrepp, exempelvis behöriga myndigheter.

5.3 Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i medlemsstaterna

Behöriga myndigheter

Enligt artikel 4 ska medlemsstaterna för vart och ett av de områden som omfattas av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 utse den eller de behöriga myndigheter som tilldelas ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Medlemsstaten kan tilldela ansvaret för detta till mer än en behörig myndighet samt ge de behöriga myndigheter som utsetts befogenhet att överföra särskilda ansvarsområden avseende offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till andra offentliga

myndigheter. Om så sker ska medlemsstaterna dels införa förfaranden för att säkerställa ändamålsenlig och effektiv samordning mellan alla berörda myndigheter och enhetlig och effektiv offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inom hela sitt territorium, dels utse en central myndighet med ansvar för att samordna samarbetet och kontakterna med kommissionen och övriga medlemsstater avseende offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som genomförs på de områden som avses i artikel 1.2.

De behöriga myndigheterna får tilldela vissa uppgifter med koppling till offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till en eller flera myndigheter för kontroll av ekologisk produktion.

Medlemsstaterna ska säkerställa att kommissionen och övriga medlemsstater får underrättelse om kontaktuppgifter och eventuella ändringar avseende de behöriga och centrala myndigheter som utsetts samt de myndigheter för kontroll av ekologisk produktion som tilldelats vissa uppgifter och de organ med delegerade uppgifter som avses i artikel 28.1. Dessa uppgifter ska också tillhandahållas allmänheten.

Allmänna skyldigheter för de behöriga myndigheterna

I artikel 5 finns bestämmelser om allmänna skyldigheter för de behöriga myndigheterna. De behöriga myndigheterna, inklusive myndigheterna som utför kontroll av ekologisk produktion, ska bl.a. ha infört rutiner eller förfaranden för att säkerställa att den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte föreligger någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. De behöriga myndigheterna ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos. De ska även ha tillgång till tillräckligt stor, för ändamålet väl kvalificerad och erfaren personal samt lämpliga och väl underhållna utrymmen och utrustning, så att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet kan genomföras på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. De behöriga myndigheterna ska även ha infört rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas lokaler och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. De behöriga myndigheterna ska även ha infört beredskapsplaner och vara beredda att använda sådana planer i nödsituationer, i förekommande fall i

enlighet med de bestämmelser som avses i artikel 1.2. Kraven på personalen vid de behöriga myndigheterna gäller även för officiella veterinärer och officiella växtskyddsinspektörer.

Personal som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

I artikel 5 regleras även vilken utbildning som personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska ha. Det åligger de behöriga myndigheterna, kontrollmyndigheter för ekologiska produkter och organ med delegerade uppgifter att säkerställa att personalen får denna utbildning. I bilaga II till förordningen anges några specifika områden som personalen ska få utbildning i. Däribland kan nämnas kännedom om kontrollmetoder, de bestämmelser som avses i artikel 1.2, faror i samband med produktion, bearbetning och distribution av djur och varor, officiellt intygande och rättsliga åtgärder till följd av offentlig kontroll.

Interna revisioner av de behöriga myndigheterna

Enligt artikel 6 ska de behöriga myndigheterna genomföra interna revisioner eller låta sin myndighet revideras samt med beaktande av resultaten vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att de följer förordningen. Dessa revisioner ska vara föremål för oberoende granskning och genomföras på ett öppet sätt.

Rätt att överklaga de behöriga myndigheternas beslut

I artikel 7 regleras fysiska och juridiska personers rätt att överklaga vissa beslut som de behöriga myndigheterna har fattat.

Tystnadsplikt

I artikel 8 finns bestämmelser om tystnadsplikt för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Allmänna bestämmelser om offentlig kontroll

Enligt artikel 9 ska de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens genomföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska särskilt beakta klarlagda risker som är

förbundna med djur och varor, verksamhet som står under aktörernas kontroll, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och huruvida de följer de bestämmelser som avses i artikel 1.2, tillförlitligheten i egenkontrollen m.m. Offentlig kontroll inför utfärdande av officiella intyg eller officiella attesteringar ska genomföras i enlighet med de bestämmelser som avses i artikel 1.2 samt de delegerade akter och genomförandeakter som kommissionen antagit. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning, utom i de fallen då det är nödvändigt och motiverat att förvarna aktören eller då aktören själv har begärt offentlig kontroll och den behöriga myndigheten anser att förvarning bör ske. Kontrollen ska vidare så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. De behöriga myndigheterna ska genomföra offentlig kontroll med samma noggrannhet oavsett om de berörda djuren och varorna är avsedda för den nationella marknaden, unionsmarknaden eller för export till tredje land. Detsamma gäller kontroller av djur och varor som har förts in från tredje land till unionen.

Föremål för offentlig kontroll

Enligt artikel 10 ska de behöriga myndigheterna i den utsträckning som krävs för att säkerställa att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 följs genomföra offentlig kontroll av djur och varor i alla produktions-, bearbetnings-, distributions- och användningsled samt av ämnen, material eller föremål som kan inverka på djurs och varors egenskaper eller hälsa och på deras överensstämmelse med gällande krav. Kontrollen ska också omfatta aktörer med avseende på verksamhet, inklusive djurhållning, utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under deras kontroll och deras omgivningar samt relaterad dokumentation. De behöriga myndigheterna ska, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Redan befintliga förteckningar får användas för detta ändamål. Kommissionen ska anta delegerade akter om fastställande av vilka kategorier av aktörer som ska undantas från förtecknings-skyldigheten i de fall denna skulle innebära en administrativ börda som inte står i proportion till den risk som deras verksamhet medför.

Öppenhet och rutiner i offentlig kontroll

I artikel 11 finns bestämmelser om öppenhet i den offentliga kontrollen. Enligt artikel 12 ska de behöriga myndigheterna genomföra offentlig kontroll i enlighet med dokumenterade rutiner och enligt artikel 13 ska myndigheterna upprätta dokumentation över varje offentlig kontroll som genomförs.

Kontrollmetoder och kontrollteknik för offentlig kontroll

I artikel 14 anges vad metoder och teknik som den offentliga kontrollen ska inbegripa. Vid sidan av granskningen av aktörernas egenkontrollsystem ingår inspektion av utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser, djur, varor, råvaror, märkning och marknadsföring m.m.

Aktörers skyldigheter

I artikel 15 finns bestämmelser om skyldigheter för aktörer. Aktörerna ska bl.a. ge personal vid de behöriga myndigheterna tillträde till sina lokaler och andra platser under deras kontroll och deras omgivningar, djur och varor samt tillgång till sina datoriserade informationshanteringssystem, dokument och annan relevant information. Aktörerna ska vidare under offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet bistå och samarbeta med de behöriga myndigheternas personal. Kommissionen får genom genomförandeakter fastställa närmare bestämmelser om bl.a. samarbete och informationsutbyte mellan aktörer och behöriga myndigheter vid sändningar av djur och varor till unionen. Aktörernas skyldigheter gäller även när offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av officiella veterinärer, officiella växtskyddsinspektörer, kontrollmyndigheter, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer till vilka vissa uppgifter har delegerats. Aktörerna ska även vid tillämpningen av artikel 10.2 tillhandahålla den behöriga myndigheten aktuella uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation, och vilka platser som de kontrollerar.

Ytterligare krav för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

I artiklarna 16–27 finns bestämmelser om ytterligare krav för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det finns särskilda bestämmelser för t.ex. produktion av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel, för resthalter av vissa ämnen i livsmedel och foder samt för djur, produkter av animaliskt ursprung, avelsmaterial, animaliska biprodukter och framställda produkter. Vidare finns särskilda bestämmelser som avser djurskyddskraven och växters sundhet etc. Kommissionen har på de olika områdena getts befogenhet att meddela närmare bestämmelser genom delegerade akter och genomförandeakter.

Delegering av vissa uppgifter

I artiklarna 28–33 finns bestämmelser om delegering av den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet. Enligt artikel 28 får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen till ett eller flera organ med delegerade uppgifter eller till en eller flera fysiska personer. I artiklarna 29 och 30 anges villkor för delegering i den offentliga kontrollen. Enligt artikel 31 får de behöriga myndigheterna även delegera vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet under vissa i förordningen angivna förutsättningar. De behöriga myndigheterna får inte delegera beslut om åtgärder som föreskrivs i artiklarna 138.1 b, 138.2 och 138.3, dvs. åtgärder vid bristande efterlevnad, till ett organ med delegerade uppgifter eller till en fysisk person. I artikel 32 regleras skyldigheter för organ och fysiska personer som fått uppgifter delegerade till sig och i artikel 33 regleras skyldigheter för de behöriga myndigheter som delegerat dessa uppgifter.

Provtagning, analyser, tester och diagnostik

I artiklarna 34–36 finns bestämmelser om metoder för provtagning, analyser, tester och diagnostik som ska användas i den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet. Enligt artikel 35 ska de behöriga myndigheterna se till att aktörer vars djur eller varor är föremål för provtagning, analys, testning eller diagnostik i samband med offentlig kontroll har rätt till ett andra expertutlåtande på egen bekostnad. Denna rättighet har dock inte någon inverkan på de

behöriga myndigheternas skyldighet att omedelbart vidta åtgärder för att minska riskerna för människors och djurs hälsa, växters sundhet eller, när det gäller genetiskt modifierade organismer och växtskyddsmedel, för miljön. När det gäller djur och varor som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation får, enligt artikel 36, prover som de behöriga myndigheterna beställt av aktörer utan att identifiera sig användas för offentlig kontroll. I artiklarna 37–42 finns bestämmelser om utseende av officiella laboratorier och deras skyldigheter samt om revision och ackreditering av dessa.

Offentlig kontroll vid införsel till unionen från tredje land

I artiklarna 43–76 finns bestämmelser om offentlig kontroll av djur och varor som förs in till unionen.

Djur och varor som inte är föremål för offentlig kontroll vid gränskontrollstationer

Enligt artikel 44 ska de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens genomföra riskbaserad offentlig kontroll av djur och varor som förs in till unionen, och som inte omfattas av artiklarna 47 och 48 och alltså inte är föremål för offentlig kontroll vid gränskontrollstationer, för att säkerställa att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 följs. Kontrollen ska särskilt beakta bl.a. de risker som är förbundna med olika typer av djur och varor samt eventuella garantier som den behöriga myndigheten i ursprungslandet har lämnat för att djuren eller varorna uppfyller de krav som fastställs i de bestämmelser som avses i artikel 1.2 eller krav som konstaterats vara åtminstone likvärdiga med dessa. I artikel 45 finns bestämmelser om kontrollens omfattning när kontrollen genomförs i enlighet med artikel 44.1. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter med avseende på i vilka fall och på vilka villkor de behöriga myndigheterna får kräva att aktörerna ska anmäla ankomsten av vissa varor som förs in till unionen. Enligt artikel 46 ska de behöriga myndigheterna när provtagning sker av djur och varor underrätta de berörda aktörerna och, om lämpligt, även tullmyndigheterna samt besluta huruvida djuren eller varorna behöver hållas kvar. Kommissionen ska genom genomförandakter fastställa de förfaranden och dokument som krävs för att säkerställa att de djur och varor som blivit föremål för provtagning kan spåras.

Offentlig kontroll av djur och varor vid gränskontrollstationer

Enligt artikel 47 ska de behöriga myndigheterna vid gränskontrollstationer för första ankomst till unionen genomföra offentlig kontroll av varje sändning av i förordningen angivna kategorier av djur och varor som förs in till unionen från tredje land. Det gäller bl.a. djur, produkter av animaliskt ursprung, avelsmaterial och animaliska biprodukter. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa förteckningar över vissa av dessa kategorier. Kommissionen ges vidare befogenhet att anta delegerade akter med avseende på ändringar av kategorierna för att inkludera andra produkter som kan utgöra risker. Aktörer som ansvarar för sändningen ska säkerställa att djur och varor i de kategorier som avses görs tillgängliga för offentlig kontroll vid en gränskontrollstation.

Enligt artikel 48 ska kommissionen anta delegerade akter med avseende på bestämmelser om undantag från offentlig kontroll vid gränsstationer för vissa i förordningen angivna kategorier av djur och varor, t.ex. djur och varor som är avsedda att användas för vetenskapliga ändamål.

I artiklarna 49–58 finns bestämmelser om genomförandet av offentlig kontroll vid gränskontrollstationer och krav på intyg och andra dokument som ska åtfölja sändningar. Enligt artikel 59 åligger det medlemsstaterna att utse gränskontrollstationer och enligt artikel 60 ska en medlemsstat på internet tillhandahålla aktuella förteckningar över gränskontrollstationer på sitt territorium med bl.a. kontaktuppgifter till dessa och uppgifter om öppettider. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa de bestämmelser om det format, de kategorier, de förkortningar för gränskontrollstationer och annan information som medlemsstaterna ska använda i förteckningarna över gränskontrollstationer.

I artiklarna 61–63 finns bestämmelser om återkallande av godkännande och utseende av gränskontrollstationer. I artikel 64 finns bestämmelser om minimikrav för gränskontrollstationer. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter med avseende på bl.a. i vilka fall och på vilka villkor en gränskontrollstation vid särskilda geografiska begränsningar får vara belägen på ett visst avstånd från ett införselsställe till unionen och inte i dess omedelbara närhet.

Åtgärder vid bristande efterlevnad och vid misstanke om bristande efterlevnad avseende djur och varor som förs in till unionen

I artiklarna 65–72 finns bestämmelser om åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta när sändningar av djur och varor som förs in till unionen från tredje land inte är förenliga med de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och när sådana djur och varor utgör en risk.

Godkännande av kontroller som utförs före export

Enligt artikel 73 får kommissionen genom genomförandeakter och på begäran av ett tredje land godkänna särskilda kontroller som tredje land utför på sändningar av djur och varor före export till unionen för att kontrollera att de exporterade sändningarna uppfyller kraven i de bestämmelser som avses i artikel 1.2. När den offentliga kontrollen av sådana sändningar visar på allvarlig och återkommande bristande efterlevnad ska medlemsstaten enligt artikel 74 underrätta kommissionen, övriga medlemsstater och berörda aktörer samt begära administrativt stöd och öka antalet offentliga kontroller av sändningar från det berörda tredje landet. Kommissionen får genom genomförandeakter återkalla ett godkännande.

Samarbete mellan myndigheter i samband med sändningar från tredje land

I artiklarna 75 och 76 finns bestämmelser om samarbete mellan myndigheter i samband med sändningar från tredje land.

Särskilda åtgärder

Enligt artikel 77 ska kommissionen anta delegerade akter med avseende på bestämmelser för genomförande av särskild offentlig kontroll och antagande av åtgärder vid bristande efterlevnad, för att kunna ta hänsyn till särdragen hos vissa i förordningen angivna kategorier av djur och varor eller deras transportsätt och transportmedel, t.ex. sändningar av icke avhudat frilevande vilt med päls. Vidare ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter med avseende på villkoren för övervakning av transport och ankomst av sändningar av vissa djur och varor, från gränskontrollstationen för ankomst till anläggningen på destinationsorten i unionen eller till

gränskontrollstationen för utförelse. Kommissionen får vidare genom genomförandeakter fastställa bestämmelser om förlagor till officiella intyg och bestämmelser för utfärdande av sådana intyg samt om utformningen av de dokument som måste åtfölja de kategorier av djur och varor som avses i artikeln.

Finansiering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

I artiklarna 78–85 regleras de finansiella förutsättningarna för den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet. Bestämmelserna gäller även vid delegering av vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet.

Enligt artikel 78 ska medlemsstaterna säkerställa att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla personal och andra resurser som de behöriga myndigheterna behöver för att genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Enligt artikel 79 ska de behöriga myndigheterna ta ut obligatoriska avgifter eller pålagor för offentlig kontroll vid slakterier, styckningsanläggningar och viltbearbetningsanläggningar samt vid mjölkproduktion och utsläppande på marknaden av fiskeri- och vattenbruksprodukter. Obligatoriska avgifter eller pålagor ska vidare tas ut för offentlig kontroll som genomförs beträffande djur och varor som avses i artikel 47.1a-c vid gränskontrollstationer eller vid de kontrollställen som avses i artikel 53.1. Avgifterna eller pålagorna för dessa kontroller ska motsvara antingen den kostnad som beräknas i enlighet med artikel 82.1 eller med de belopp som anges i bilaga IV till förordningen. De behöriga myndigheterna ska vidare ta ut avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll av djur och varor som avses i artikel 47.1d-f, offentlig kontroll som sker på aktörens begäran för att erhålla godkännande enligt artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien, samt offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad och som har blivit nödvändig på grund av bristande efterlevnad och som genomförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att kontrollera att korrigerande åtgärder har vidtagits. Enligt artikel 79.3 får medlemsstaterna i vissa fall och på objektiva och icke-diskriminerande grunder minska beloppet på de obligatoriska avgifterna eller pålagorna med beaktande av intressena hos aktörer

med liten produktion, de traditionella metoder som används för produktion, bearbetning och distribution, behoven hos de aktörer som är lokaliserade i regioner med särskilda geografiska begränsningar och den utsträckning i vilken aktörerna hittills har följt de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2, vilket har fastställts genom offentlig kontroll. Medlemsstaterna får vidare besluta att avgifter och pålagor som har beräknats i enlighet med artikel 82.1b inte ska tas ut om beloppet är så lågt att det med beaktande av kostnaderna för uttaget och de totala förväntade inkomsterna från avgifterna eller pålagorna skulle vara olönsamt att ta ut avgiften eller pålagan. Artikel 79 ska inte tillämpas på offentlig kontroll som genomförs för att kontrollera att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 i och j, som gäller ekologisk produktion och skyddade beteckningar, efterlevs.

Medlemsstaterna får enligt artikel 80 ta ut andra avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än de obligatoriska avgifterna och pålagorna, såvida detta inte är förbjudet enligt den lagstiftning som är tillämplig på de områden som omfattas av de bestämmelser som avses i artikel 1.2. Enligt artikel 81 ska de avgifter och pålagor som ska tas ut i enlighet med artikel 79.1a och 79.2 fastställas på grundval av vissa i förordningen angivna kostnader, exempelvis löner till den personal, inklusive stödpersonal och administrativ personal, som medverkar i den offentliga kontrollen samt kostnader för förbrukningsmaterial och verktyg. I artikel 82 finns bestämmelser om beräkning av avgifter och pålagor som ska tas ut i enlighet med artikel 79.1a och 79.2. I artikel 83 finns bestämmelser om uttagande och tillämpning av avgifter och pålagor. En aktör får t.ex. inte påföras en avgift eller pålaga för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som har utförts på grund av ett klagomål, om kontrollen inte leder till att den bristande efterlevnaden bekräftas. Enligt artikel 88 ska medlemsstaterna säkerställa en hög grad av öppenhet när det gäller bl.a. den metod som har använts för att fastställa de avgifter och pålagor som avses i artiklarna 79.1a, 79.2 och 80. Medlemsstaterna ska samråda med berörda parter om de allmänna metoder som används för att beräkna de avgifter eller pålagor som föreskrivs i artiklarna 79.1a, 79.2 och 80. De kostnader som uppkommer när en behörig myndighet behöver vidta åtgärder på grund av att det visat

sig att en aktör inte följer regelverket ska enligt artikel 138.4 bäras av den ansvariga aktören.

Officiellt intygande

I artiklarna 86–91 finns bestämmelser om officiellt intygande och officiella attesteringar.

5.4 Referenslaboratorier och referenscentrum

I avdelning III finns bestämmelser om unionens referenslaboratorier och referenscentrum samt nationella referenslaboratorier. bl.a. ska kommissionen, enligt artikel 93, genom genomförandakter utse referenslaboratorier för Europeiska unionen under vissa i förordningen angivna förutsättningar. Medlemsstaterna ska i sin tur, enligt artikel 100, utse ett eller flera referenslaboratorier för varje referenslaboratorium som utsetts för Europeiska unionen. Även om det inte finns något motsvarande referenslaboratorium för unionen, får medlemsstaterna utse ett nationellt referenslaboratorium. Samma laboratorium får utses för mer än en medlemsstat. I artikel 100 regleras även kraven för de nationella referenslaboratorierna. Dessa ska bl.a. vara opartiska, fria från intressekonflikter och ha kvalificerad personal med lämplig utbildning. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter med avseende på fastställandet av ytterligare krav för nationella referenslaboratorier. Medlemsstaterna ska meddela namn och adress för varje nationellt referenslaboratorium till bland andra kommissionen och övriga medlemsstater samt tillhandahålla allmänheten dessa uppgifter. I artikel 101 finns bestämmelser om ansvarsområden och uppgifter för de nationella referenslaboratorierna.

5.5 Administrativt stöd och samarbete

I avdelning IV finns bestämmelser om allmänna principer för administrativt stöd mellan behöriga myndigheter i berörda medlemsstater. Medlemsstaterna är skyldiga att bistå varandra med administrativt stöd om resultatet av den offentliga kontrollen kräver åtgärder i fler än en medlemsstat. Detta administrativa stöd kan

enligt artiklarna 104 och 105 ges både på eget initiativ och på begäran av myndigheten i en annan medlemsstat. I avdelningen finns även bestämmelser om förbindelseorgan, om förbindelser med tredje land och om samordnat stöd och uppföljning från kommissionens sida.

5.6 Planering och rapportering

I avdelning V finns bestämmelser om kontrollplaner och rapportering. Enligt artikel 109 ska medlemsstaterna se till att offentlig kontroll genomförs av behöriga myndigheter utifrån en flerårig nationell kontrollplan. Medlemsstaterna ska vidare utse ett centralt organ som ska ansvara för att samordna utarbetandet av denna kontrollplan och för att se till att planen är enhetlig och genomförs på ett konsekvent sätt. I artikel 110 regleras vad de nationella kontrollplanerna ska innehålla och i artikel 111 finns bestämmelser om utarbetande och genomförande av kontrollplanerna. Enligt artikel 113 ska medlemsstaterna lämna årliga rapporter till kommissionen om sin kontroll. I artikel 115 finns bestämmelser om beredskapsplaner för livsmedel och foder.

5.7 Unionens verksamhet

Kommissionens kontroller

Enligt artikel 116 ska kommissionens experter utföra kontroller och revisioner i varje medlemsstat för att kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de som föreskrivs i förordningen, att de nationella kontrollsystemen fungerar och att de behöriga myndigheterna sköter sina uppgifter samt samla information om bl.a. offentlig kontroll och verkställighetspraxis. Nationella experter från medlemsstaterna får bistå kommissionens experter och dessa har då samma rätt till tillträde som kommissionens egna experter. I artiklarna 117 och 118 finns bestämmelser om rapporter och program för kommissionens kontroller. I artikel 119 regleras medlemsstaternas skyldigheter när det gäller dessa kontroller. Medlemsstaterna ska bl.a. ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler, djur, varor, information och datasystem som är av betydelse

för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter. I artiklarna 120–124 finns bestämmelser om kommissionens kontroll i tredje land samt tredje lands kontroll i medlemsstaterna.

Villkor för införsel till unionen av djur och varor

I artiklarna 125–129 finns bestämmelser om villkor för införsel av djur och varor till unionen. Enligt artikel 125 ska kommissionen begära att tredje länder som avser att exportera djur och varor till unionen lämnar vissa i förordningen angivna uppgifter, bl.a. uppgifter om mekanismer för officiellt intygande. Enligt artikel 126 ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter med avseende på de villkor som de djur och varor som förs in till unionen från tredje land ska uppfylla. I artikel 127 finns bestämmelser om förteckning över tredje land. Om det vid införsel från tredje land finns belägg för att djur och varor kan utgöra en risk eller belägg för att det kan förekomma omfattande och allvarlig bristande efterlevnad av de bestämmelser som avses i artikel 1.2, ska kommissionen enligt artikel 128 genom genomförandeåtgärder vidta de åtgärder som är nödvändiga för att begränsa dessa risker eller få den bristande efterlevnaden att upphöra. I artikel 129 finns bestämmelser om likvärdighet.

Utbildning av de behöriga myndigheternas personal

I artikel 130 finns bestämmelser om utbildning och utbyten av personal mellan de behöriga myndigheterna.

Informationshanteringssystem

Enligt artikel 131 ska kommissionen i samarbete med medlemsstaterna inrätta och förvalta ett datoriserat informationshanteringssystem för integrerad drift av de mekanismer och verktyg genom vilka data, information och dokument som gäller för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet förvaltas och hanteras. Detta system kallas i förordningen för Imsoc. I artiklarna 132 och 133 finns bestämmelser om Imsocs funktioner och om användningen av Imsoc där djur och varor är föremål för viss offentlig kontroll. Enligt artikel 134 ska kommissionen anta genomförandeakter om driften

av Imsoc och dess systemkomponenter. I artiklarna 135 och 136 finns bestämmelser om dataskydd och datasäkerhet.

5.8 Verkställighetsåtgärder

Åtgärder från de behöriga myndigheternas sida och sanktioner

I artikel 137 finns bestämmelser om de behöriga myndigheternas allmänna skyldigheter i fråga om verkställighetsåtgärder. De behöriga myndigheterna ska bl.a. vid misstanke om bristande efterlevnad genomföra en undersökning för att bekräfta eller undanröja denna misstanke.

I artikel 138 finns bestämmelser om undersökningar och åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta när bristande efterlevnad har konstaterats. De behöriga myndigheterna ska bl.a. vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att aktören åtgärdar den bristande efterlevnaden och ser till att detta inte upprepas. Samtliga utgifter som uppkommer enligt denna artikel ska bäras av de ansvariga aktörerna.

Enligt artikel 139.1 ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen och vidta de åtgärder som krävs för att se till att dessa sanktioner tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Medlemsstaterna ska anmäla dessa regler till kommissionen senast i förordningen angivet datum och alla senare ändringar som gäller dem utan dröjsmål. Enligt artikel 139.2 ska medlemsstaterna säkerställa att ekonomiska sanktioner för överträdelse av förordningen och de bestämmelser som avses i artikel 1.2, om de begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande, i enlighet med nationell rätt åtminstone återspeglar antingen aktörens ekonomiska fördel eller, beroende på vad som är lämpligt, en procentandel av aktörens omsättning.

Enligt artikel 140 ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna har effektiva mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska och potentiella överträdelse av förordningen. Dessa mekanismer ska i vart fall inkludera rutiner för mottagande av rapporter om överträdelse och uppföljning av dem, lämpligt skydd mot vedergällning för personer som rapporterar en överträdelse, åtgärder vid diskriminering eller andra typer av orättvis

behandling samt skydd av personuppgifter för den person som rapporterar en överträdelse.

Unionens verkställighetsåtgärder

I artikel 141 finns bestämmelser om unionens verkställighetsåtgärder vid allvarliga störningar i en medlemsstats kontrollsystem.

5.9 Förfarandebestämmelser m.m.

Förfarandebestämmelser

Enligt artikel 142 ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter med avseende på dels ändringar i bilagorna II och III till förordningen, dels ändringar av hänvisningar till de europeiska standarder som anges i artiklarna 29.1b iv, 37.4e och 93.3a. I artikel 143 regleras dataskydd. I artikel 144 finns bestämmelser om de villkor som gäller för kommissionen vid antagande av delegerade akter. Kommissionen ska enligt artikel 145 biträdas av ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel och foder, som inrättades genom artikel 58.1 i förordning (EG) nr 178/2002, utom när det gäller artiklarna 25 och 26 då kommissionen ska biträdas av en annan kommitté.

Övergångs- och slutbestämmelser

I artiklarna 146–166 finns bestämmelser om upphävande av och ändringar i angivna EU-rättsakter samt övergångsbestämmelser för antagande av delegerade akter och genomförandeakter. I artikel 167 finns bestämmelser om ikraftträdande och tillämpning av förordningen. Bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ska i huvudsak börja tillämpas från och med den 14 december 2019.

6 Allmänna överväganden

6.1 Utgångspunkter

Bedömning: Bestämmelserna om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i de lagar som omfattas av den nya kontrollförfordningens tillämpningsområde bör så långt det är möjligt och lämpligt utformas på samma sätt.

Skälen för bedömningen

Den nu gällande kontrollförfordningen reglerar medlemsstaternas offentliga kontroll av att foder- och livsmedelsföretagare följer de regler som gemenskapen och medlemsstaterna fastställt inom områdena foder, livsmedel, djurskydd och djurhälsa. Den nya kontrollförfordningens tillämpningsområde har utökats till att även omfatta kontroll av att lagstiftningen följs när det gäller avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön för livsmedels- och foderproduktion, animaliska biprodukter och därav framställda produkter, skyddsåtgärder mot växtskadegörare, utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel, ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter samt användning och märkning av skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. De svenska lagar som berörs av detta är växtskyddslagen (1972:318), epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), livsmedelslagen (2006:804), lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter, lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m., lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m., lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion, djurskyddslagen (2018:1196) och miljöbalken. Överväganden och förslag när det

gäller bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom området skyddsåtgärder mot växtskadegörare behandlas inom ramen för den översyn av växtskyddslagen som för närvarande pågår inom regeringskansliet. I den här promemorian lämnas därför inte några förslag i det avseendet.

I syfte att underlätta för de myndigheter som ska tillämpa såväl unionsbestämmelserna som nationella bestämmelser bör de nationella bestämmelserna om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde så långt det är möjligt och lämpligt utformas på samma sätt.

I några fall leder regleringen i den nya kontrollförordningen till sådana allmänna överväganden som gäller för flera områden och flera lagar. Dessa överväganden behandlas i detta avsnitt. Även frågor som berör den nya kontrollförordningens tillämpningsområde behandlas i avsnittet.

6.2 Den nya kontrollförordningens tillämpningsområde

Bedömning: Den nya kontrollförordningen omfattar, när det gäller djurskydd, kontroll av animalieproduktionens djur och kontrollen av transporter av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet.

När det gäller djurhälsokrav omfattar den nya kontrollförordningen kontroll i fråga om alla slags djur.

Tillämpningsområdet när det gäller kontroll av foder överensstämmer med tillämpningsområdet för lagen om foder och animaliska biprodukter.

Skälen för bedömningen

Lagar med ett vidare tillämpningsområde än den nya kontrollförordningen

Några av de lagar som reglerar frågor som omfattas av den nya kontrollförordningen har ett vidare tillämpningsområde än kontrollförordningen. Så är fallet när det gäller t.ex. livsmedelslagen som, till skillnad från den nya kontrollförordningen, även omfattar dricksvatten före tappkranen samt snus och tobak. Lagen om kontroll av

skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel är i sin tur tillämplig på vissa vinprodukter som inte omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Vidare utgör de områden som faller under såväl den nya kontrollförordningen som miljöbalken bara en liten del av miljöbalkens tillämpningsområde. De konsekvenser som detta medför behandlas i de avsnitt som innehåller förslag till ändringar i respektive lag.

Djurskydd och djurhälsa

Den nya kontrollförordningen omfattar i likhet med den nu gällande kontrollförordningen kontroll av bestämmelser om djurhälsa och djurskydd.

När det gäller den nuvarande kontrollförordningen är det inte helt klart i vilken utsträckning den omfattar kontroll även av andra djur än livsmedelsproducerande djur. I det lagstiftningsärende där berörda lagar anpassades till den gällande kontrollförordningen uttalade regeringen att kontrollförordningen inte ger någon tydlig ledning i den frågan. Ett skäl till den osäkerheten ansågs vara att flera centrala artiklar riktar sig till livsmedelsföretagare, medan andra bestämmelser gäller djur överlag (prop. 2005/2006:128 s.144).

Den nya kontrollförordningen ska enligt artikel 1.2 d och f tillämpas för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser inom områdena djurhälsokrav och djurskydd. Till skillnad från den nu gällande kontrollförordningen innehåller den nya kontrollförordningen en definition av uttrycket djur genom att det i artikel 2.9 hänvisas till definitionen av djur i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (djurehälsförordningen). Enligt den bestämmelsen avses med djur, ryggradsdjur och ryggradslösa djur. Definitionen innehåller alltså ingen begränsning till livsmedelsproducerande djur. Likväl är det som framgår nedan inte heller i den nya kontrollförordningen helt tydligt i vilken utsträckning den omfattar kontroll av bestämmelser om djurhälsa och djurskydd som avser annat än livsmedelsproducerande djur.

Enligt artikel 21.1 i den nya kontrollförordningen, som särskilt reglerar kontroll av djurskydd, ska offentlig kontroll för att verifiera efterlevnaden av bestämmelserna om djurskydds krav utföras i alla

relevanta produktions-, bearbetnings- och distributionsled i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan. Den formuleringen tyder på att även den nya kontrollförordningens tillämpningsområde skulle vara begränsat till kontroll av livsmedelsproducerande djur när det gäller djurskydd. Samtidigt är det flera olika EU-rättsakter om djurskydd, som inte endast omfattar livsmedelsproducerande djur, som ändras genom den nya kontrollförordningen. Detta gäller rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur, rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning samt rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97. Ändringarna innebär bl.a. att definitionen av behöriga myndigheter i dessa rättsakter ersätts med definitionen i artikel 3.3 i den nya kontrollförordningen. I förordning (EG) nr 1099/2009 upphävs och ersätts dessutom bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad, sanktioner och genomförandeåtgärder med den nya kontrollförordningens bestämmelser.

De djur som omfattas av direktiv 98/58/EG är djur, inklusive fiskar, reptiler och amfibier, som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar eller för annan typ av animalieproduktion (artikel 2.1).

I förordning (EG) nr 1099/2009 fastställs bestämmelser om avlivning av djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn, päls eller andra produkter samt avlivning av djur vid besättningsavlivning och därmed sammanhängande verksamhet (artikel 1.1). Med djur avses varje ryggradsdjur, utom reptiler och groddjur (artikel 2).

Förordning (EG) nr 1/2005 ska tillämpas på transporter av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet (artikel 1). Här kan noteras att även transport av icke livsmedelsproducerande djur kan ha samband med ekonomisk verksamhet, som t.ex. transport av djur för uppvisning på cirkus eller i djurpark.

Trots den avgränsning till djur i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan som finns i artikel 21.1 i den nya kontrollförordningen måste avsikten mot den beskrivna bakgrunden vara att inte bara kontroll av livsmedelsproducerande djur utan av alla animalieproduktionens djur ska omfattas av den nya kontrollförordningens

tillämpningsområde vad gäller djurskyddet. Även kontroller av transporter av alla levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet får anses omfattas av den nya kontrollförordningens räckvidd (se bl.a. artikel 21.2 i den nya kontrollförordningen). Detta medför att vissa verksamheter, som t.ex. produktion av skinn och päls, omfattas av bestämmelserna om djurskyddskontroll i den nya kontrollförordningen.

Den nationella regleringen i såväl den nu gällande djurskyddslagen (1988:534) som i den nya djurskyddslagen (2018:1192), som träder i kraft den 1 april 2019, är tillämplig på alla djur som hålls av människan, alltså även t.ex. sällskapsdjur, och försöksdjur. Bestämmelserna i djurskyddslagen, såväl den nu gällande som den nya, har därmed en vidare räckvidd än vad bestämmelserna om kontroll av djurskydds krav i den nya kontrollförordningen har. De överväganden som detta leder till behandlas i avsnittet om förslag till ändringar i den nya djurskyddslagen (avsnitt 15.6).

Inte heller när det gäller kontroll av djurhälsa är det helt tydligt hur långt tillämpningsområdet för bestämmelserna i den nya kontrollförordningen sträcker sig. Formuleringarna i förordningen tyder dock på att tillämpningsområdet inte är begränsat till livsmedelsproducerande eller andra animalieproducerande djur. Enligt artikel 20.1 i den nya kontrollförordningen ska offentlig kontroll för att verifiera efterlevnaden av bl.a. bestämmelser som avses i artikel 1.2 d – dvs. djurhälsokrav – omfatta offentlig kontroll som ska utföras i valfritt produktions-, bearbetnings- och distributionsled av djur, produkter av animaliskt ursprung, avelsmaterial, animaliska biprodukter och framställda produkter. Med djur avses som framgår ovan ryggradsdjur och ryggradslösa djur.

Skyldigheterna enligt djurhälsoförordningen gäller i vissa fall även för den som håller sällskapsdjur. Enligt artiklarna 10.1 och 10.2 ska t.ex. den som håller sällskapsdjur ansvara för hälsan hos djuren och se till att minimera risken för att djursjukdomar sprids. Det kan också nämnas att vissa bestämmelser i den nya kontrollförordningen uttryckligen omfattar sällskapsdjur. Enligt artikel 48 f kan kommissionen t.ex. anta delegerade akter om att sällskapsdjur ska undantas från artikel 47, det vill säga från kravet på offentlig kontroll vid en gränskontrollstation.

Vissa bestämmelser i djurhälsoförordningen gäller vidare åtgärder för bekämpning och utrotande av sjukdomar hos vilda djur. Enligt artikel 70 ska t.ex. den behöriga myndigheten, om den misstänker eller officiellt bekräftar förekomsten av en förtecknad sjukdom hos vilda djur, genomföra övervakning i den vilda djurpopulationen och vidta nödvändiga åtgärder för förebyggande och bekämpning av sjukdomen.

Bedömningen är därför att den nya kontrollförordningen som en utgångspunkt får anses omfatta kontroll av efterlevnaden av bestämmelser om djurhälsa när det gäller alla slags djur. Däremot är det tydligt att många bestämmelser, t.ex. artikel 15 om skyldighet för aktörer att lämna uppgifter om sin verksamhet, enbart gäller den som håller djur i kommersiella syften.

Även den nationella regleringen i bl.a. provtagningslagen är tillämplig både på djur som hålls av människan, vilket gäller djur som hålls i såväl kommersiellt syfte som i sällskapssyfte, och vilda djur. Den nya kontrollförordningens tillämpningsområde i den här delen bedöms sålunda överensstämma med tillämpningsområdet för den nationella regleringen av djurhälsokrav.

Foder

Även när det gäller foder konstaterades i förarbetena till anpassningarna av foderlagen till den gällande kontrollförordningen att det inte är klart hur enskilda artiklar i den förordningen ska tillämpas. Regeringen landade dock i slutsatsen att den gällande kontrollförordningens tillämpningsområde bör anses omfatta allt foder (prop. 2005/2006:128 s.144). I såväl den gällande som den nya kontrollförordningen hänvisas till definitionen av foder i artikel 3.4 i förordning (EG) nr 178/2002. Inte heller definitionen av foderlagstiftning i den nya kontrollförordningen skiljer sig i någon avgörande betydelse från motsvarande definitioner i den gällande kontrollförordningen. Offentlig kontroll för att verifiera efterlevnaden av foderlagstiftningen ska enligt den nya kontrollförordningen omfatta kontroll i valfritt produktions-, bearbetnings- och distributionsled av relevanta ämnen. Kontroll ska även ske av främmande, otillåtna, förbjudna och oönskade ämnen som vid användning eller förekomst på grödor eller djur eller vid användning för produktion eller bearbetning av foder kan ge upphov till resthalter av dessa ämnen i foder

(artikel 19). Bedömningen är att den nya kontrollförordningens tillämpningsområde i den här delen överensstämmer med tillämpningsområdet för lagen om foder och animaliska biprodukter när det gäller kontroll av foder.

6.3 Ord och uttryck

Bedömning: Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen. När det gäller miljöbalken bör dessa uttryck användas parallellt med uttrycket tillsyn.

Ordet kontrollorgan bör, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. I lagen om kontroll av ekologisk produktion bör dock ordet kontrollorgan användas även i fortsättningen.

Skälen för bedömningen

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Enligt artikel 2.1 i den nu gällande kontrollförordningen utgör offentlig kontroll varje form av kontroll som utförs av den behöriga myndigheten eller av gemenskapen i syfte att kontrollera efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd. Med kontroll avses kontroll av om specificerade krav har uppfyllts, genom undersökning och bedömning av sakligt underlag (artikel 2.2). Med offentlig kontroll avses således det operativa förfarandet som regleras i förordningen. Annan verksamhet än den operativa kontrollen såsom exempelvis rådgivning, allmän information och utvecklingsstöd m.m. omfattas inte av uttrycket offentlig kontroll såsom det definieras i den nu gällande kontrollförordningen. I vilken utsträckning beslut om åtgärder som t.ex. att utfärda förelägganden och andra korrigerande åtgärder kan anses ingå i uttrycket offentlig kontroll är inte helt klart.

Även den nya kontrollförordningen innehåller en definition av uttrycket offentlig kontroll. Enligt artikel 2.1 avses med offentlig

kontroll verksamhet som utförs av de behöriga myndigheterna, eller av de organ med delegerade uppgifter eller de fysiska personer till vilka vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen har delegerats, för att verifiera att aktörerna efterlever förordningen och de bestämmelser som avses i artikel 1.2 samt att djur eller varor uppfyller kraven enligt dessa bestämmelser, inbegripet inför utfärdandet av officiella intyg eller officiella attesteringar. Av artikel 1.2 framgår vilka sakområden som förordningen är tillämplig på. Till skillnad från den nu gällande kontrollförordningen innehåller den nya kontrollförordningen inte någon definition av uttrycket kontroll. Av skälen till förordningen (framför allt skäl 15 och 16) kan dock den slutsatsen dras att avsikten inte är att uttrycket kontroll ska ha en annan innebörd i den nya kontrollförordningen än vad det har i den nuvarande kontrollförordningen.

En grundläggande förändring i den nya kontrollförordningen är att det införs ett nytt uttryck för myndigheternas verksamhet, uttrycket annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras enligt artikel 2.2 som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, eller av de organ med delegerade uppgifter eller de fysiska personer till vilka viss annan offentlig verksamhet har delegerats, däribland verksamhet för att kontrollera om det förekommer djursjukdomar eller växtskadegörare, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar eller växtskadegörare, utrota dessa djursjukdomar eller växtskadegörare, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar.

Rådssekretariatet har i ett dokument daterat den 4 september 2013 (nr 13179/13 i ärende 2013/0140) gett ytterligare exempel på annan offentlig verksamhet. Där nämns bl.a. vidtagande av verkställighetsåtgärder eller korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Andra exempel är hantering av förteckningar över aktörer, epidemiologiska undersökningar av livsmedelsburna utbrott, anmälan eller underrättelse av djursjukdomar samt koordinering, förberedelse och övervakning av genomförandet av den fleråriga nationella kontrollplanen och årlig rapportering. Det lyfts vidare fram att, även om utfärdandet av officiella intyg eller officiella attesteringar är annan offentlig verksamhet, är själva kontrollen som en behörig myndighet utför i syfte att utfärda ett officiellt intyg eller en officiell attestering

att anse som offentlig kontroll. Vägledning och rådgivning till aktörer om unionslagstiftningen och dess tillämpning gällande den jordbruksbaserade livsmedelskedjan är andra exempel på annan offentlig verksamhet, liksom utseende av officiella laboratorier samt revision av dessa. Detsamma gäller utseende av och förteckning över gränskontrollstationer samt revision av dessa.

De exempel som tas upp i rådssekretariatets dokument bör inte ses som uttömmande. Bedömningen är att även exempelvis den behöriga myndighetens prövning av eller åtgärder med anledning av en anmälan eller ansökan om registrering av en verksamhet ska anses vara annan offentlig verksamhet. Själva kontrollen som en behörig myndighet utför, exempelvis genom besök på den anläggningen som en ansökan om godkännande avser, i syfte att bevilja ett tillstånd eller godkännande får dock betraktas som offentlig kontroll. Bedömningen är densamma oavsett vad den behöriga myndigheten kommer fram till efter en sådan kontroll, dvs. oavsett om myndigheten beslutar att bevilja eller avslå ett tillstånd eller godkännande.

Redan i dag utför kontrollmyndigheterna verksamhet som bedöms vara annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen, som t.ex. prövningar i ärenden om tillstånd, godkännande eller registrering. Kontrollmyndigheternas åtgärder, som t.ex. att utfärda förelägganden vid bristande efterlevnad, får också anses vara annan offentlig verksamhet. Som det har nämnts ovan är det emellertid inte helt klart i vilken utsträckning som myndigheternas verksamhet och åtgärder, som är att betrakta som annan offentlig verksamhet, i dag räknas som en del av den offentliga kontrollen. Införandet av uttrycket annan offentlig verksamhet bedöms därför snarare innebära ett förtydligande av hur vissa uppgifter som redan i dag utförs av myndigheterna ska definieras, än en reglering av nya uppgifter. Hur uttrycket annan offentlig verksamhet i slutändan ska tolkas är dock upp till EU-domstolen att avgöra för det fall frågan kommer under domstolens prövning.

Den nya kontrollförordningen innehåller bestämmelser om offentlig kontroll och om annan offentlig verksamhet som ska tillämpas direkt av de behöriga myndigheterna. Myndigheterna ansvarar för att organisera och genomföra såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet. Kommissionen ges vidare befogenhet att meddela närmare bestämmelser om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas genom delegerade akter och

genomförandeakter. Den nya kontrollförordningen ger också, vilket kommer att utvecklas närmare i de avsnitt som behandlar de föreslagna lagändringarna, utrymme för medlemsstaterna att föreskriva om kompletterande bestämmelser. Det finns därför ett behov av att använda såväl uttrycket offentlig kontroll som uttrycket annan offentlig verksamhet i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen.

När det gäller miljöbalken är bedömningen att uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet bör användas parallellt med uttrycket tillsyn. Det som där sägs om tillsyn bör också gälla för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (se avsnitt 16.3).

Organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter

Uppgiften att utöva offentlig kontroll kan enligt den nuvarande kontrollförordningen överlämnas till enskilda kontrollorgan (artikel 5). Liknande bestämmelser finns i den nya kontrollförordningen. En skillnad är att delegering enligt den nya kontrollförordningen kan ske till ett eller flera organ med delegerade uppgifter eller till en eller flera fysiska personer i stället för till ett eller flera kontrollorgan (artiklarna 28 och 31). Ett kontrollorgan definieras enligt artikel 2.5 i den gällande kontrollförordningen som en oberoende tredje part till vilken den behöriga myndigheten har delegerat vissa kontrolluppgifter. Ett organ med delegerade uppgifter definieras enligt artikel 3.5 i den nya kontrollförordningen som en separat juridisk person till vilken de behöriga myndigheterna har delegerat vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller vissa uppgifter med koppling till annan offentlig verksamhet. Med hänsyn till bestämmelserna i den nya kontrollförordningen bör ordet kontrollorgan, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. För kontroll av ekologisk produktion gäller dock vissa särskilda bestämmelser för delegering. I lagen om kontroll av ekologisk produktion bör därför ordet kontrollorgan fortsätta användas. De närmare övervägandena finns i avsnitten om förslag till ändringar i de enskilda lagarna.

6.4 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Bedömning: De behöriga myndigheterna kan överlämna uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.

När det gäller livsmedelslagen, djurskyddslagen och miljöbalken, som alla har ett vidare tillämpningsområde än den nya kontrollförordningen, finns det för närvarande inte något behov av att kunna överlämna uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet i fråga om djur och varor som endast omfattas av den nationella regleringen. Någon särskild bestämmelse om delegering bör därför inte införas i dessa lagar.

Skälen för bedömningen

Bestämmelser om överlämnande av uppgifter i den nuvarande och den nya kontrollförordningen

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.3 kan uppgiften att utöva offentlig kontroll i dag överlämnas till enskilda kontrollorgan enligt den gällande kontrollförordningen. Det är dock inte möjligt att delegera rätten att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad till sådana kontrollorgan. Liknande bestämmelser finns i den nya kontrollförordningen. En skillnad är som tidigare nämnts att enligt den nya kontrollförordningen kan delegering ske både till ett eller flera organ med delegerade uppgifter och till en eller flera fysiska personer. En annan skillnad är att det i den nya kontrollförordningen klargörs att delegering även kan ske av vissa uppgifter i annan offentlig verksamhet (artikel 31).

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om villkor för delegeringen samt skyldigheter för såväl de delegerande myndigheterna som för organen och de fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter. T.ex. ska organen och de fysiska personerna meddela resultaten av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som de genomfört till de delegerande myndigheterna (artikel 32). De delegerande myndigheterna ska å sin sida bl.a. organisera inspektioner

av sådana organ och fysiska personer samt helt eller delvis återkalla sin delegering när det finns belägg för att ett sådant organ eller en sådan fysisk person inte på ett korrekt sätt utför de uppgifter som har delegerats (artikel 33).

Krävs bestämmelser i lag för att lämna över uppgifter till organ och fysiska personer?

Delegationsbestämmelserna i den nya kontrollförordningen är uppbyggda så att det i artikel 28.1 anges att de behöriga myndigheterna får delegera uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen i enlighet med villkoren i artikel 29 och 30. I artikel 31, som reglerar villkoren för delegering av vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet, anges att sådana uppgifter får delegeras till organ under förutsättning att bestämmelserna i artikel 1.2 (som anger vilka sakområden som kontrollförordningen ska tillämpas på) inte förbjuder sådan delegering och att vissa villkor i artikel 29 och artikel 30 är uppfyllda. När det gäller delegation till fysiska personer krävs förutom att villkoren enligt artikel 20 är uppfyllda att den materiella lagstiftningen tillåter en sådan delegering. Vidare finns i artikeln en allmän begränsning av innebörd att de behöriga myndigheterna inte får delegera beslut om de åtgärder som föreskrivs i artikel 138.1 b, 138.2 och 138.3. Nämda artiklar innehåller en uppräknning av åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta om det konstateras att det finns brister i efterlevnaden av regelverket.

Det skulle kunna argumenteras att förordningen är otydlig när det gäller vilka begränsningen som finns i myndigheternas befogenhet att delegera möjligheten att fatta beslut. Utöver de allmänna bestämmelserna om myndighetsåtgärder i artikel 138.2 och 138.3 innehåller förordningen nämligen även mer specifika bestämmelser om vilka åtgärder som behöriga myndigheter får vidta vid bristande efterlevnad av reglerna i samband med att djur och varor förs in i unionen från tredje länder, se artiklarna 66–69. De åtgärder som nämns i artiklarna 66–69 ryms dock inom de åtgärder som regleras i artikel 138. Förordningen kan, mot bakgrund av hur den är strukturerad, därmed inte förstås på annat sätt än att begränsningen i rätten att delegera beslut även omfattar

motsvarande beslut som fattas i samband med en åtgärd enligt artiklarna 66-69.

Av 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen framgår att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt enskilda och att detta ska ske med stöd av lag om uppgiften innefattar myndighetsutövning. Det kan inte uteslutas att det kan förekomma moment av myndighetsutövning i de uppgifter som kan delegeras av de behöriga myndigheterna med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och att delegering därför kräver stöd i lag. Bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen är emellertid, på samma sätt som övriga bestämmelser i EU-förordningar, direkt tillämpliga i medlemsstaterna. Bestämmelserna är utformade så att de berörda myndigheterna ska kunna tillämpa dem direkt. Någon ytterligare reglering i lag krävs därför inte för att regeringsformens krav om lagstöd ska vara uppfyllt. Bedömningen är därför att det inte är nödvändigt med en bestämmelse i lag som ger en myndighet som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet möjlighet att delegera vissa uppgifter. Sådan delegering kan ske direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.

För kontroll av ekologisk produktion gäller dock vissa särskilda bestämmelser för delegering (se avsnitt 14.3).

På djurhälsoområdet finns bestämmelser som särskilt reglerar veterinärers möjlighet att i enskilda fall utöva offentlig kontroll, se 7 och 8 §§ zoonoslagen (1999:658). Det finns också bestämmelser i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. och lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. som ger möjlighet för en kontrollmyndighet att överlåta vissa andra uppgifter till privata organ. Lagstiftningen på djurhälsoområdet ska inom kort ses över i anledning av den nya EU-förordningen om djurhälsa, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), som börjar tillämpas den 21 april 2021. Det bedöms därför som mest ändamålsenligt att tillsvidare behålla de särskilda bestämmelser om delegering av myndighetsutövning som finns i den svenska djurhälsolagstiftningen i avvaktan på den större översynen.

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.2 har några av de lagar som reglerar frågor som omfattas av den nya kontrollförordningen ett vidare tillämpningsområde än förordningen. Så är fallet när det gäller

t.ex. livsmedelslagen som, till skillnad från den nya kontrollförordningen, även omfattar dricksvatten före tappkranen samt snus och tobak. Vidare utgör de områden som faller under såväl den nya kontrollförordningen som miljöbalken bara en liten del av miljöbalkens tillämpningsområde. Kontrollbestämmelserna avseende djurskyddskrav i den nya kontrollförordningen bedöms gälla för animalieproduktionens djur och transporter av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet medan den nationella regleringen i den nya djurskyddslagen är tillämplig på alla djur som hålls av människan. Vissa bestämmelser i den nya djurskyddslagen gäller även för övergivna djur av tamdjursart och förvildade djur av tamdjursart som inte ingår i etablerade populationer.

Bestämmelserna i den nya kontrollförordningen är inte tillämpliga på de djur och varor som endast omfattas av den nationella regleringen. Det är alltså inte möjligt att delegera uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ifråga om sådana djur och varor med stöd av den nya kontrollförordningen. Det bedöms inte heller finnas något behov av att kunna delegera sådana uppgifter i dagsläget. Några särskilda bestämmelser om delegering bör därför inte införas i livsmedelslagen, djurskyddslagen eller miljöbalken.

När det gäller lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, som är tillämplig på vissa vinprodukter som inte omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, finns i dag en särskild bestämmelse om överlämnande av kontrolluppgifter till kontrollorgan. De överväganden som detta medför behandlas i avsnittet om förslag till ändringar i den lagen.

6.5 Bestämmelser om överklagande av beslut som fattats av organ och fysiska personer

Bedömning: Det bör införas bestämmelser om överklagande av beslut som fattats av organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer i epizootilagen, zoonoslagen, livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, lagen om provtagning på djur m.m., lagen om kontroll av husdjur m.m., lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och djurskyddslagen bör det införas bestämmelser om överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer. Beslut som

fattats av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol när det gäller sådana överklagade beslut.

Skälen för bedömningen

I dag har möjligheten att delegera uppgifter i offentlig kontroll till kontrollorgan inte utnyttjats i Sverige. Ett undantag är dock kontroll av ekologisk produktion (se avsnitt 14.3). Även på djurhälsoområdet finns, som nämns i avsnitt 6.4., vissa bestämmelser om överlåtelse av uppgifter till veterinär. Möjligheten att överklaga beslut av veterinär är i vissa fall också reglerad, se t.ex. 13 § första stycket zoonoslagen

I avsnitt 6.4 redogörs för möjligheterna att inom ramen för den nya kontrollförordningens tillämpningsområde delegera vissa uppgifter till organ med delegerade uppgifter och till fysiska personer. Det kan inte uteslutas att sådana organ och fysiska personer, efter delegering, kommer att kunna fatta vissa beslut som kan antas påverka den enskildes situation på ett inte obetydligt sätt. Det kan t.ex. handla om beslut om att ta ut avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Sådana beslut är överklagningsbara enligt förvaltningsrättsliga principer (jfr prop. 2016/17:180 En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag, s. 248 och 251 f.). Mot den bakgrunden bör det i berörda lagar införas bestämmelser om överklagande av organens och de fysiska personernas beslut. Sådana bestämmelser finns i dag enbart i lagen om kontroll av ekologisk produktion. Eftersom det står klart att det inte kommer att bli aktuellt för kontrollmyndigheter på miljöområdet att delegera uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som kan antas påverka den enskildes situation på ett inte obetydligt sätt till organ eller fysiska personer finns det inte anledning att införa bestämmelser om överklagande av sådana beslut i miljöbalken (se avsnitt 16.15).

Besluten bör överklagas till allmän förvaltningsdomstol och det allmännas talan bör föras av den delegerade myndigheten

Enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion kan beslut som har fattats av ett kontrollorgan överklagas till länsstyrelsen i det län där kontrollorganet har sitt säte (28 §). I förarbetena till den lagen konstaterades att kontrollorganen skulle kunna fatta vissa beslut som annars var förbehållna kommunen, t.ex. beslut om att förbjuda saluföring av ett visst parti ekologiska livsmedel. Samtidigt skulle kommunen ha kvar befogenheten att besluta i samma sak i fråga om aktörer som inte har anmält att de vill stå under ett kontrollorgans kontroll. För att samma typ av beslut inte skulle kunna komma under två olika instansers överprövning föreslogs det därför att även kontrollorganens beslut, i likhet med kommunernas, skulle överklagas till länsstyrelserna (prop. 2012/13:55 s. 44 f).

Det är inte självklart att ordningen för överklagande av organens och de fysiska personernas beslut enligt övriga berörda lagar bör vara den samma som i lagen om kontroll av ekologisk produktion. Inom dessa övriga områden finns t.ex. inte problematiken att kommunerna skulle ha kvar befogenhet att besluta i samma sak som kontrollorganen på det sätt som har beskrivits ovan om ekologisk produktion. Som det redogörs för närmare i avsnitten 6.4 och 14.3 har kontrollorganen också en särställning på området ekologisk produktion genom att de i en annan utsträckning än på de övriga områdena har rätt att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket. Idag finns det sju kontrollorgan med säte i Sverige som är ackrediterade för att utföra kontroll av ekologisk produktion. Det innebär att alla överklaganden av kontrollorganens beslut enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion i praktiken koncentreras till sju länsstyrelser. På övriga områden, där det i dag inte är aktuellt att delegera uppgifter, är det svårt att förutse vilka eller hur många länsstyrelser som skulle behöva hantera överklaganden av organens och de fysiska personernas beslut. Även om antalet överklagandeärenden av detta slag kan uppskattas bli förhållandevis lågt sett till den övriga verksamhetens volym, talar denna osäkerhet emot att överklaganden av organens och de fysiska personernas beslut enligt övriga lagar ska ske till länsstyrelserna.

Ett annat tänkbart alternativ är att besluten överklagas till en central förvaltningsmyndighet. Mot en sådan lösning talar dock det

förhållandet att de centrala förvaltningsmyndigheterna på de aktuella områdena har rätt att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas samt om skyldighet att betala avgift för bl.a. offentlig kontroll och om hur avgifter som tas ut av bl.a. kontrollorganen ska beräknas. En ordning där den myndighet som har meddelat föreskrifter om t.ex. avgifter, som Livsmedelsverket, också prövar ett överklagande av organens och de fysiska personernas avgiftsbeslut bedöms inte som ändamålsenligt. Det kan i praktiken bli fråga om att myndigheten ska överpröva giltigheten av sina egna föreskrifter.

Bedömningen är därför att beslut som fattas av organ och fysiska personer bör kunna överklagas direkt till allmän förvaltningsdomstol. Det är lämpligt att den delegerande myndigheten, vilket skulle kunna vara t.ex. Livsmedelsverket, för det allmännas talan när organens eller de fysiska personernas beslut överklagas, på liknande sätt som föreskrivs i bl.a. livsmedelslagen vid överklagande av beslut som har fattats av officiella veterinärer (32 § livsmedelslagen). De lagförslag som dessa överväganden medför behandlas i avsnitten till respektive lag.

I sammanhanget kan nämnas att ytterligare bestämmelser om överklagande av beslut som har fattats av ett organ finns i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter. Lagen, som gäller för beslut av organ, innehåller särskilda bestämmelser om bl.a. hur och inom vilken tid som ett beslut ska överklagas och till vem som överklagandet ska ges in m.m.

6.6 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Bedömning: Vissa bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) bör tillämpas då ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Skälen för bedömningen

Förvaltningslagen (2017:900) gäller för handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna och handläggning av förvaltningsärenden hos domstolarna (1 §). Lagen gäller alltså inte för sådan handläggning som privaträttsliga subjekt med offentligrättsliga uppgifter, t.ex. enskilda kontrollorgan, utför. I lagen om kontroll av ekologisk produktion finns en bestämmelse med hänvisning till vissa bestämmelser i förvaltningslagen som ett kontrollorgan ska tillämpa i kontrollen (7 § lagen om kontroll av ekologisk produktion). Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till samt rättelse av skrivfel och liknande.

I avsnitt 6.5 görs bedömningen att beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter bör kunna överklagas. En förutsättning för att en överprövande instans ska kunna ta ställning till om ett överklagat beslut är korrekt är att beslutet har försetts med en motivering (32 § förvaltningslagen). För att den enskilde ska kunna ta tillvara sin möjlighet att överklaga ett beslut bör den som uppgifter har delegerats till också vara skyldig att underrätta den enskilde om beslutet och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§ förvaltningslagen). Dessa bestämmelser i förvaltningslagen bör därför vara tillämpliga även när det gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Vidare bör förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), rättelse av skrivfel och liknande (36 §), samt vem som får överklaga ett beslut (42 §) tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Bedömningen är alltså att dessa grundläggande bestämmelser i förvaltningslagen, på samma sätt som gäller för kontrollorgan i lagen om kontroll av ekologisk produktion, bör tillämpas även enligt

övriga lagar som sammanfaller med den nya kontrollförordningens tillämpningsområde när ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. När det gäller miljöområdet, inom vilket det inte kommer att bli aktuellt för organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att vidta några åtgärder som innefattar myndighetsutövning mot enskild, bör de grundläggande bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation och dokumentation av uppgifter vara tillämpliga.

6.7 Hjälpa av Polismyndigheten

Bedömning: Det är inte nödvändigt att göra det möjligt att få hjälp av polis när annan offentlig verksamhet genomförs.

Skälen för bedömningen

I flera av de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde finns i dag bestämmelser om att polisen är skyldig att lämna den hjälp som behövs för utövande av offentlig kontroll eller verkställighet av beslut enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna (se t.ex. 27 § livsmedelslagen). En liknande bestämmelse finns ifråga om tillsyn enligt miljöbalken (28 kap. 8 § miljöbalken). Bakgrunden till polisens skyldighet i detta avseende är polisens befogenhet att använda våld i vissa situationer. En grundläggande princip är att den kontrollmyndighet respektive tillsynsmyndighet som vill ha hjälp från Polismyndigheten ska begära handräckning först sedan myndigheten konstaterat att uppgiften inte kan lösas utan polisens hjälp (se prop. 2005/06:128 s. 223 f.).

När en myndighet ser ett behov av polishjälp i samband med att myndigheten ska utföra annan offentlig verksamhet, t.ex. vidta åtgärder för att bekämpa spridningen av en djursjukdom, torde myndigheten ha fattat ett beslut om vilka åtgärder som ska vidtas. De fall

där det kan bli aktuellt med hjälp från Polismyndigheten vid genomförande av annan offentlig verksamhet kommer alltså, såvitt kan bedömas, i princip alltid föregås av ett beslut av myndigheten. Hjälp från Polismyndigheten kan då lämnas inom ramen för verkställighet av beslut, vilket det redan finns lagstöd för. Det kan även konstateras att uttrycket annan offentlig verksamhet har en vid betydelse och att det, vilket framgår av avsnitt 6.3, täcker många varierande uppgifter. Om möjligheten att begära polishjälp utvidgas till att omfatta även annan offentlig verksamhet skulle det bli svårt att förutse i vilka fall sådan handräckning skulle kunna påkallas. Slutsatsen är därför att det i dagsläget inte bedöms finnas skäl att möjliggöra polishjälp även vid genomförande av annan offentlig verksamhet. Behovet av hjälp från Polismyndigheten bedöms vara tillgodosett genom möjligheten att begära sådan hjälp vid utövande av offentlig kontroll och verkställighet av beslut.

När det gäller de områden som omfattas av miljöbalkens tillämpningsområde bedöms behovet av polishjälp vara tillgodosett genom möjligheten att begära sådan hjälp enligt 28 kap. 8 § miljöbalken.

6.8 Tystnadsplikt

Bedömning: Det bör i berörda lagar införas en bestämmelse om tystnadsplikt med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

Skälen för bedömningen

I artikel 8 i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om tystnadsplikt för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Där framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna ska säkerställa att information som de inhämtar vid utförandet av sina uppgifter i samband med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inte röjs för tredje part om informationen, enligt nationell lagstiftning eller unionslagstiftning, är av sådan art att den omfattas av tystnadsplikt. Medlemsstaterna ska i detta syfte säkerställa att det i fråga om konfidentiell behandling införs lämpliga skyldigheter för

all personal och andra enskilda personer som anlitas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8.1). Detta ska även tillämpas på myndigheter för kontroll av ekologisk produktion, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier (artikel 8.2). Om inte ett övervägande allmänintresse motiverar att information som omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 8.1 röjs, och utan att det påverkar situationer där unionslagstiftning eller nationell lagstiftning uppställer krav på röjande, ska sådan information innefatta information vars röjande skulle undergräva; a) syftet med inspektioner, undersökningar eller revisioner, b) skyddet av en aktörs eller en annan fysisk eller juridisk persons affärsintressen, eller c) skyddet för domstolsförfaranden och juridisk rådgivning (artikel 8.3). Av bestämmelserna framgår även vad de behöriga myndigheterna ska beakta när de avgör huruvida ett övervägande allmänintresse motiverar att information som omfattas av tystnadsplikt röjs (artikel 8.4) samt vilka förutsättningar som gäller för myndigheternas offentliggörande av resultatet av offentlig kontroll av enskilda aktörer (artikel 8.5).

Det faktum att bestämmelserna hänvisar till nationell rätt får anses innebära att medlemsstaterna har stor frihet att utforma en lämplig reglering.

I Sverige gäller sekretess för vissa uppgifter i det allmännas verksamhet enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), OSF. Det är förbjudet för myndigheter att röja en sekretessbelagd uppgift. Förbudet gäller också för en person som fått kännedom om uppgiften genom att för det allmännas räkning delta i en myndighets verksamhet på grund av anställning eller uppdrag hos myndigheten, på grund av tjänsteplikt eller på annan liknande grund (2 kap. 1 § OSL). I 17 kap. OSL finns bestämmelser om sekretess till skydd främst för myndigheters verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn. Där framgår bl.a. att sekretess gäller för uppgift om planläggning eller andra förberedelser för sådan inspektion, revision eller annan granskning som en myndighet ska göra, om det kan antas att syftet med granskningsverksamheten motverkas om uppgiften röjs (17 kap. 1 § OSL). I 30 kap. OSL finns bestämmelser om sekretess till skydd för enskild i verksamhet som avser tillsyn m.m. i fråga om näringslivet. Sekretess gäller, i den utsträckning regeringen

meddelar föreskrifter om det, i en statlig myndighets verksamhet som består i bl.a. utredning, tillståndsgivning, tillsyn eller stödverksamhet med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs (30 kap. 23 § OSL). En liknande sekretessbestämmelse finns för kommunala myndigheter (30 kap. 27 § OSL). Regeringen har i 9 § OSF och punkterna 22 och 28 i dess bilaga föreskrivit att uppgifter inom ramen för verksamhet som består i utredning, tillståndsgivning och tillsyn enligt bl.a. livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, de EU-bestämmelser som kompletteras av dessa lagar samt lagen om kontroll av ekologisk produktion kan bli föremål för sekretess. Även uppgifter inom ramen för tillsyn över hälsoskyddet enligt miljöbalken och miljötillsynsförordningen (2011:13) kan bli föremål för sekretess (punkten 29 i bilagan till OSF). Det gäller även utredning, tillståndsgivning och tillsyn i fråga om genetiskt modifierade organismer enligt miljöbalken och miljö- tillsynsförordningen (punkterna 46 och 82 i bilagan till OSF). Vidare kan uppgifter inom ramen för verksamhet som består i utredning, tillståndsgivning och tillsyn enligt lagstiftningen om djurskydd, epizooti, zoonoser, kontroll av husdjur, provtagning på djur, införsel och utförsel av levande djur, verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och EU-bestämmelser som kompletteras av lagstiftningen bli föremål för sekretess (punkten 30 i bilagan till OSF). Uppgifter i utredning och tillsyn enligt lagstiftningen om skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel omfattas också av särskilda sekretessbestämmelser (punkten 107 i bilagan till OSF).

Regler till skydd för det allmännas brottsförebyggande och brottsbeivrande verksamhet finns i 18 kap. 1 § OSL.

När det gäller kontrollmyndigheter och tillsynsmyndigheter i det allmänna verksamheten är bedömningen att det redan gäller sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen i den utsträckning som är motiverad av bestämmelserna i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är dock, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. Som det redan har nämnts ska tystnadsplikten enligt artikel 8 även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa

uppgifter samt på officiella laboratorier. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste det därför införas bestämmelser om tystnadsplikt för fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter och för de som vid organ med delegerade uppgifter eller vid officiella laboratorier utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Inom flera olika verksamhetsområden i den privata sektorn gäller tystnadsplikt enligt lag, ofta reglerad som ett förbud mot att röja vissa uppgifter obehörigen. Det gäller bl.a. verksamheter i välfärdssektorn som t.ex. enskilt bedriven förskola, 29 kap. 14 § skollagen (2010:800), och hälso- och sjukvård, 6 kap. 12 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Författningsreglerad tystnadsplikt, oavsett om den följer av offentlighets- och sekretesslagen eller av bestämmelser om tystnadsplikt för den privata sektorn, utgör en inskränkning av yttrandefriheten enligt regeringsformen och är som regel förenad med straffansvar. I 20 kap. 3 § brottsbalken regleras det generella straffansvaret för brott mot tystnadsplikt. Straffansvaret gäller var och en som har skyldighet att hemlighålla en uppgift enligt lag eller annan författning, förutsatt att straffansvaret inte har reglerats särskilt. Konsekvensen av att en tystnadsplikt införs i författning blir alltså, om inget annat stadgas, att det med regleringen följer ett straffansvar.

Bedömningen är att de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen bör innehålla en bestämmelse om tystnadsplikt. Bestämmelsen bör formuleras så att det anges att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om vid utförandet av sina uppgifter. Det innebär inte att alla uppgifter som den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får kännedom om omfattas av tystnadsplikt. En viss begränsning ligger i obehörighetsrekvisitet. Vid tolkningen av detta rekvisit bör viss ledning sökas i det skaderekvisit som finns i offentlighets- och sekretesslagstiftningens motsvarande bestämmelser. Härigenom bör man i sak nå en nära överensstämmelse mellan tystnadsplikten för offentliga funktionärer och enskilda (jfr prop. 1980/81:28 s. 23) Det finns i svensk rätt, som nämns ovan, flera bestämmelser om tystnadsplikt där obehörighetsrekvisitet används. Den praxis som finns rörande dessa bestämmelser bör i fråga om rekvisitets innebörd

kunna tjäna som ledning även vid tolkningen och tillämpningen av de nu föreslagna bestämmelserna. Den nationella bestämmelsen om tystnadsplikt ska också tillämpas med beaktande av vad som föreskrivs i artikel 8. I vilka fall utlämnande får ske måste bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Uppgifter kan dock normalt lämnas ut med samtycke från den uppgiften avser, till kontrollmyndigheten eller till följd av en skyldighet i lag eller annan författning.

6.9 Anonyma inköp

Bedömning: I livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter och miljöbalken bör en möjlighet införas för kontrollmyndigheter och tillsynsmyndigheter att under en annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in produkter i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Skälen för bedömningen

Behov av anonyma inköp

I artikel 36.1 i den nya kontrollförordningen regleras anonyma inköp, s.k. mystery shopping. Enligt bestämmelsen, som omfattar djur och varor som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation, får prover som de behöriga myndigheterna beställt av aktörer utan att identifiera sig användas för offentlig kontroll. I skälen till bestämmelsen (skäl 49) sägs att de behöriga myndigheterna bör kunna anskaffa prover genom anonyma beställningar som sedan kan analyseras, testas eller bli föremål för verifiering av efterlevnad.

I artikel 36 anges alltså inte uttryckligen att de behöriga myndigheterna har befogenhet att göra anonyma inköp även om innehållet i skälen ger stöd för att detta är avsikten med regleringen.

I Sverige gäller att myndighetsutövning ska ske med stöd av lag i öppna och för medborgarna iakttagbara former. Det innebär som utgångspunkt att en myndighet ska göra provinköp för att kontrollera efterlevnaden av gällande regler i eget namn. En ordning med anonyma inköp väcker generellt sett frågor av rättssäkerhetskaraktär

och aktualiserar frågan om dold myndighetsutövning får förekomma och i så fall under vilka omständigheter det får ske. Riksdagens ombudsmän (JO) har i ett beslut från 2009 (beslut 2009-12-18, dnr 2972–2009) uttalat att anonyma köp inte bör användas om det inte har stöd i lag eftersom grundregeln är att all myndighetsutövning ska bygga på fast rättslig grund.

Vid bedömningen av om anonyma inköp ska tillåtas måste allmänna principer vid myndighetsutövning som ändamålsprincipen, behovsprincipen och proportionalitetsprincipen beaktas. Om en lagstiftningsåtgärd som möjliggör ett dolt beteende av en myndighet ska kunna godtas måste den sålunda motiveras av ett angeläget ändamål, som kan antas bli effektivt uppfyllt genom åtgärden. Åtgärden måste dessutom vara proportionerlig med hänsyn till ändamålet. Detsamma gäller de sanktioner eller andra följder som den enskilde eventuellt kan komma att drabbas av (jfr prop. 2013/14:56 s. 18 f. och s. 40 f.).

På de områden som omfattas av den nya kontrollförordningen har kontrollmyndigheterna rätt att ta prover på produkter eller djur för att kontrollera att de uppfyller gällande krav. På flera områden, dock inte alla, riktar sig kontrollen till ekonomiska aktörer som tillhandahåller produkter på marknaden. Det förekommer också då att produkter köps in av kontrollmyndigheterna. Såvitt kan bedömas är det inte så att myndigheters förvärv av produkter i normalfallet är förenat med praktiska svårigheter eller problem. Det går dock inte att utesluta att en aktör förser en myndighet med en produkt som uppfyller gällande krav, ett s.k. golden sample, medan den produkt som tillhandahålls på marknaden under samma namn inte har egenskaper som möter gällande krav. För att undvika ett sådant scenario kan det finnas skäl att överväga en möjlighet för myndigheterna att köpa in produkter anonymt.

Produkter som inte uppfyller gällande krav kan vara förenade med risker av varierande grad som i de allvarligaste fallen kan innebära fara för den enskildes liv och hälsa. Det är t.ex. viktigt att de livsmedel som släpps ut på marknaden är säkra att äta och att konsumenterna inte blir vilseledda. På samma sätt är det viktigt att foder som tillhandahålls är säkra för djur, människor och miljön. Det är i de fallen angeläget att de produkter som myndigheterna får för offentlig kontroll från aktörerna faktiskt är de produkter som säljs i handeln. Möjligheten till anonyma inköp kan således motiveras av

ett angeläget ändamål, nämligen ytterst att skydda människors eller djurs liv och hälsa eller miljön. Ändamålet kan också antas bli effektivt uppfyllt genom åtgärden och åtgärden måste också bedömas som proportionerlig med hänsyn till ändamålet.

Mot den beskrivna bakgrunden är bedömningen den att det bör införas särskilda bestämmelser som kompletterar artikel 36 på de områden där det finns ett angeläget behov. De områden som bedöms vara aktuella är livsmedels- och foderområdet samt de områden inom den nya kontrollförordningens tillämpningsområde som omfattas av miljöbalken. De lagar som berörs är därmed livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, och miljöbalken. Bestämmelserna bör ge myndigheterna en uttrycklig rätt att göra anonyma inköp. Med hänsyn till bestämmelsernas betydelse och att det rör sig om dold myndighetsutövning bör reglerna finnas på lagnivå. De lagförslag som dessa överväganden medför behandlas i avsnitten om förslag till ändring i respektive lag.

I artikel 36.3 anges att artikeln även ska tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer till vilka vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen har delegerats. I avsnitt 6.4 görs bedömningen att det för närvarande inte är aktuellt att delegera uppgifter till organ eller fysiska personer. Om det mot förmodan skulle finnas ett sådant behov kan den delegerande myndigheten på en begäran av ett organ eller en fysisk person som har delegerats uppgifter göra de anonyma inköp som bedöms vara nödvändiga. Organen och de fysiska personerna kan sedan, enligt artikel 36.3, använda proverna för offentlig kontroll.

I sammanhanget kan också nämnas att frågan om det ska vara möjligt för myndigheter att göra anonyma inköp är aktuell på flera olika områden. En sådan rätt finns i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004. Bestämmelsen ger myndigheterna rätt att köpa in varor eller tjänster genom testinköp, om nödvändigt under dold identitet, för att upptäcka överträdelser som omfattas av förordningen och bevis, inklusive befogenhet att inspektera, observera, undersöka, demontera eller testa varor eller tjänster.

Vidare har 2016 års marknadskontrollutredning i sitt betänkande Marknadskontrollmyndigheter – befogenheter och sanktionsmöjligheter (SOU 2017:69) föreslagit att det ska införas en lagreglerad möjlighet för marknadskontrollmyndigheter att under annan identitet köpa in produkter för kontroll.

Hur anonyma inköp praktiskt ska genomföras

För att kontrollmyndigheter och tillsynsmyndigheter i praktiken ska kunna köpa in produkter anonymt via internet eller annan distanskommunikation måste anonymiteten för myndigheten i egenskap av beställare säkerställas. Annars riskerar syftet med anonyma inköp att gå förlorat, dvs. att myndigheten inte får den produkt som har beställts.

Bedömningen är att det i många fall kommer att räcka med att myndigheten använder neutrala namn och neutrala adresser. De vanligaste fallen vid inköp via internet eller annan distanskommunikation där inte bara beställarens namn utan även personnummer efterfrågas är förmodligen när beställaren väljer att betala mot faktura. Myndigheten bör således kunna undvika ett sådant scenario genom att välja direktbetalning. Vid sådan betalning kan det räcka med att tjänstemannen har tillgång till ett betalkort i tjänsten och att kortinnehavarens namn samt kortnummer uppges.

När det gäller kostnaderna för ett anonymt inköp bör dessa kunna ses som kostnader för offentlig kontroll som får finansieras med avgifter enligt den nya kontrollförordningen.

6.10 Rapportering av överträdelser

6.10.1 Visselblåsarsystem

Bestämmelsen i den nya kontrollförordningen

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning (artikel 140). Dessa mekanismer ska omfatta åtminstone förfaranden för mottagande av rapporter om

överträdelser och uppföljning av dem samt lämpligt skydd för personer som inrapporterar en överträdelse mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling. Mekanismerna ska även omfatta skydd av personuppgifter för den person som inrapporterar en överträdelse i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

Enligt ordalydelsen i artikel 140 gäller bestämmelsen rapportering av överträdelser av den nya kontrollförordningen. Rapportering av överträdelser av de materiella bestämmelser som avses i artikel 1.2 nämns inte i artikeln. I skälen till den nya kontrollförordningen anges emellertid att vem som helst bör ha möjlighet att inkomma med nya uppgifter till de behöriga myndigheterna för att hjälpa dem att upptäcka fall av överträdelser av förordningen och av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och i sådana fall ålägga sanktioner. Av skälen framgår vidare att rapportering av överträdelser av förordningen är ett användbart verktyg för att säkerställa att behöriga myndigheter kan upptäcka överträdelser och ålägga sanktioner. Även om detta motsägs av skälen är bedömningen att bestämmelsen i artikel 140, med hänsyn till hur den är formulerad, endast omfattar överträdelser av den nya kontrollförordningen och inte överträdelser av materiella bestämmelser.

Allmänt om visselblåsarsystem

Syftet med särskilda rapporteringssystem, s.k. ”visselblåsarsystem”, är att möjliggöra för personer att utan rädsla för repressalier kunna rapportera om allvarliga händelser. Ett bra skydd för visselblåsare innefattar således inte bara särskilda rapporteringssystem utan även ett skydd för att den som väljer att rapportera om eventuella missförhållanden inte drabbas av repressalier. Frågan om Sverige har ett tillräckligt rättsligt skydd för visselblåsare har under de senaste åren varit föremål för diskussion och debatt. Även på internationell nivå pågår diskussion och debatt om skyddet för visselblåsare. Det finns redan i dag visst skydd för visselblåsare som regleras i särskilda EU-instrument på områden som rör finansiella tjänster, transportsäkerhet och miljöskydd.

Kommissionens förslag till direktiv på området

Den 23 april 2018 presenterade Europeiska kommissionen även ett förslag till direktiv med miniminormer om rapportering och hantering av anmälningar om olaglig verksamhet eller lagmissbruk av unionsrätten och om skydd av personer som rapporterar om sådana överträdelser (visselblåsarskydd). Förslaget innebär att det i företag bl.a. på livsmedelsområdet och djurområdet, som har minst 50 anställda eller en årlig omsättning på minst 10 miljoner euro och i myndigheter i medlemsstaterna ska inrättas interna mekanismer för att ta emot och hantera anmälningar om misstänkta överträdelser av unionsrätten inom vissa uppräknade rättsområden från anställda och andra personer som är knutna till verksamheten genom arbete eller på annat sätt genom olika former av uppdrag. Det ska också inrättas mekanismer för extern rapportering och hantering av sådana överträdelser hos oberoende myndighetsorgan dit personer kan vända sig om det inte hjälper att slå larm internt. Om sådana kanaler inte fungerar ska visselblåsaren i sista hand kunna göra informationen tillgänglig för allmänheten. Rapporter om oegentligheter som mottagits ska noggrant följas upp av mottagaren och den som rapporterar eller avslöjar sådana oegentligheter ska få återkoppling om vilka åtgärder som vidtagits av den som mottagit rapporten eller avslöjandet. Förslaget innebär också att personer som rapporterar om misstänkta överträdelser ska vara skyddade mot repressalier av olika slag. Personkretsen som ska omfattas av repressalieskyddet är mycket vid. Kretsen inkluderar personer som arbetar i både den offentliga och den privata sektorn. Även t.ex. aktieägare, styrelseledamöter, obetalda praktikanter, volontärer och arbetssökande omfattas av repressalieskyddet. Den som vidtar repressalien kan vara t.ex. en arbetsgivare, en uppdragsgivare eller stå i annat förhållande till den som utsätts för repressalien. Kommissionen föreslår vidare att visselblåsare som drabbas av repressalier ska ha tillgång till lättillgänglig kostnadsfri rådgivning och till lämpliga rättsmedel.

Ett effektivt skydd av visselblåsare motiveras med att det behövs för att stärka kontrollen av efterlevnaden av unionsrätten på områden där överträdelser allvarligt kan skada allmänintresset. Förslaget inriktas därför på visselblåsare som rapporterar om överträdelser av unionsrätten på bl.a. områdena livsmedels- och fodersäkerhet samt djurs hälsa och välbefinnande. På dessa områden föreslås direktivet gälla för bl.a. överträdelser som omfattas av tillämpningsområdet för

den nya kontrollförordningen (se artikel 1.a vii och bilagan till direktivet). Det föreslagna direktivet kommer gälla inte bara för överträdelser av den nya kontrollförordningen utan även för överträdelser av de materiella regler som avses i artikel 1.2 i den nya kontrollförordningen.

I skälsatserna till förslaget framförs att EU-lagstiftaren i flera rättsakter redan har erkänt värdet av skydd för visselblåsare som ett verktyg i efterlevnadskontrollen. Förslaget förstärker det skydd som ges i alla dessa rättsakter och kompletterar dem med ytterligare regler och skyddsåtgärder och anpassar dem till en hög skyddsnivå, samtidigt som deras särskilda karaktär behålls. Enligt förslaget ska medlemsstaterna senast den 15 maj 2021 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet.

Närmare om uttrycket visselblåsare

Begreppet visselblåsare används vanligtvis om en person inom en organisation, t.ex. ett företag eller en myndighet, som rapporterar eller slår larm om någon typ av missförhållanden inom organisationen. Vare sig i svensk rätt eller på det internationella planet finns någon enhetlig rättslig definition av begreppet. Som exempel på definition kan nämnas Europarådets rekommendation om skydd för visselblåsare, CM/Rec (2014) 7, där visselblåsare definieras som ”envar som rapporterar eller avslöjar information om fara eller skada för allmänintresset inom ramen för en arbetsrelaterad relation, oavsett om relationen är offentligrättslig eller privaträttslig”.

Visselblåsare fyller en viktig funktion i samhället. Arbetstagare har ofta en särskild möjlighet att upptäcka och påtala missförhållanden i verksamheten. Den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) har pekat på att arbetstagare ofta är de första att upptäcka eller misstänka att något är fel inom en organisation (Guja mot Moldavien, Appl. no. 14277/04). I flera fall har viktiga avslöjanden kommit till stånd efter tips från visselblåsare. Det finns ett allmänintresse av att missförhållanden inom företag, organisationer och myndigheter kommer fram och åtgärdas. Inom den offentliga sektorn kan det bidra till att allmänna medel används på ett mer effektivt sätt.

6.10.2 Hur anmälningar ska omhändertas av behöriga myndigheter

Bedömning: På de områden där kommuner utsetts som kontrollmyndigheter bör det införas en bestämmelse i lag om att en kontrollmyndighet ska ha ändamålsenliga rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör ha rätt att meddela föreskrifter om rapporteringssystemen.

På de områden där endast statliga myndigheter utsetts som kontrollmyndigheter bör skyldigheten för myndigheterna att ha sådana rapporteringssystem införas genom föreskrifter på förordningsnivå.

Skälen för bedömningen

Förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av rapporterna är en av de mekanismer som medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har enligt den nya kontrollförordningen (artikel 140.2 a). Artikel 140.2 a ställer inte några särskilda krav på hur dessa förfaranden ska se ut. Förfarandena kan bestå av t.ex. system med en särskild e-postadress, telefonservice eller webbplats genom vilka uppgifter om överträdelser av den nya kontrollförordningen samlas in och behandlas. Det finns emellertid inget krav på att det ska vara en datoriserad eller telebaserad kommunikationskanal utan sådana system kan även innefatta andra skriftliga eller muntliga kanaler.

För statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen tillgodoses genom att föreskrifter på förordningsnivå införs. Bedömningen är att även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar lämpligast införs på förordningsnivå. På de områden där även kommuner kan utses som kontrollmyndigheter behövs dock ett bemyndigande i lag. Det gäller livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, lagen om provtagning på djur, m.m., lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, lagen om kontroll av ekologisk produktion

och miljöbalken. De närmare övervägandena finns i avsnitten om förslag till ändringar i de berörda lagarna.

Oavsett hur rapporteringssystemet ser ut ska undersökningen av lämnade uppgifter ske på ett proportionerligt och oberoende sätt, vilket får anses innefatta krav på att det sker ett lämpligt urval av vilka personer som ges i uppgift att hantera och följa upp gjorda anmälningar.

6.10.3 Skydd mot repressalier för den som rapporterar

Bedömning: Kravet i den nya kontrollförordningen om lämpligt skydd för personer som rapporterar om överträdelser mot att drabbas av repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling är uppfyllt i gällande rätt.

Skälen för bedömningen

Lämpligt skydd för personer som rapporterar om överträdelser, mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling är en annan mekanism som medlemsstaterna ska säkerställa enligt den nya kontrollförordningen (artikel 140.2 b). Artikeln ställer inte några särskilda krav på hur detta skydd ska utformas annat än att det ska vara lämpligt.

Artikel 140. 2 b har motsvarigheter i andra EU-rättsakter på bl.a. finansmarknadsområdet, exempelvis artikel 71.2 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (kapitaltäckningsdirektivet). Vid genomförandet i svensk rätt av aktuell bestämmelse i kapitaltäckningsdirektivet har regeringen bedömt att kraven varit uppfyllda genom gällande rätt. Slutsatsen grundades bl.a. på arbetstagarnas skydd enligt 7 och 18 §§ lagen om anställningsskydd (1982:80), som slår fast att en uppsägning ska vara sakligt grundad och avsked endast kan motiveras i de fall då arbetstagaren grovt åsidosatt sina ålägganden mot arbetsgivaren, samt den praxis som Arbetsdomstolen utvecklat. Den praxis som hänvisades till innebär att även omplacering av personliga skäl

kan underkastas en rättslig prövning som liknar prövningen vid uppsägning, samt möjligheten att även angripa arbetsledningsbeslut i de fall som de utövas otillbörligt eller strider mot goda seder på arbetsmarknaden (se prop. 2013/14:228, Förstärkta kapitaltäckningsregler, s. 245 ff.).

Det bör i detta sammanhang nämnas att artikel 71.2 b i kapitaltäckningsdirektivet och artikel 140.2 b i den nya kontrollförordningen skiljer sig åt på så vis att den förstnämnda gäller skydd för anställda medan den sistnämnda gäller skydd för personer. Av skälen till den nya kontrollförordningen (skäl 91) framgår att förordningen bör säkerställa att lämpliga arrangemang inrättas som innebär att vem som helst kan uppmärksamma de behöriga myndigheterna på potentiella överträdelse och som skyddar personen i fråga mot repressalier. I praktiken är det sannolikt så att det är anställda hos den behöriga myndigheten, och möjligtvis anställda hos den aktör som kontrolleras, som har möjlighet att upptäcka överträdelse av den nya kontrollförordningen, dvs. brister i den offentliga kontrollens utförande, och som vid rapportering av sådana överträdelse kan anses vara i behov av skydd mot repressalier m.m. från arbetsgivarens sida.

Det kan konstateras att svensk rätt, såsom redogörs för i ovan nämnda förarbeten, innehåller bestämmelser som syftar till att skydda arbetstagare mot repressalier till följd av en anmälan om missförhållanden. Här kan även nämnas lagen (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden som trädde ikraft den 1 januari 2017. Regleringen i lagen innebär bl.a. att en arbetsgivare inte får utsätta en arbetstagare, eller inhyrd personal, för repressalier till följd av att han eller hon slår larm om allvarliga missförhållanden i arbetsgivarens verksamhet. Med allvarliga missförhållanden avses brott med fängelse i straffskalan eller därmed jämförliga missförhållanden. I lagen regleras under vilka förutsättningar en visselblåsare skyddas när han eller hon slår larm om allvarliga missförhållanden. Lagen ger visselblåsare ett skydd mot repressalier både i situationer då skydd redan finns genom annan reglering och i situationer som inte täcks av annan reglering och ska ses som en del av ett större ramverk som ger skydd åt visselblåsare i arbetslivet, oavsett om de är anställda i privat eller offentlig sektor.

Bedömningen är att det inte heller i detta sammanhang bör krävas särskilda genomförandeåtgärder i svensk rätt för artikel 140.2 b i den nya kontrollförordningen, utan kravet om lämpligt skydd för personer som rapporterar överträdelser, mot att drabbas av repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling bedöms vara uppfyllt i gällande rätt.

6.10.4 Skydd för behandling av personuppgifter

Bedömning: Kravet i den nya kontrollförordningen om skydd av personuppgifter för den person som rapporterar en överträdelse är tillgodosett genom befintlig dataskyddsreglering.

Skälen för bedömningen

Det är av stor vikt att system för visselblåsare beaktar enskildas behov av integritetsskydd. Artikel 140.2 c i den nya kontrollförordningen ålägger därför medlemsstaterna att säkerställa skydd för att personuppgifter behandlas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt för den person som rapporterar en överträdelse.

I unionsrätten reglerades behandlingen av personuppgifter tidigare i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet). Från och med den 25 maj 2018 är detta direktiv ersatt av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). I svensk rätt kompletteras den nya dataskyddsförordningen bl.a. av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen).

EU:s nya dataskyddsförordning utgör den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU. I dataskyddsförordningen fastställs bestämmelser om skydd för fysiska personer med avseende på behandlingen av personuppgifter och om det fria flödet av personuppgifter (artikel 1.1). Syftet med förordning är vidare att

skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter (artikel 1.2).

Dataskyddsförordningen ska tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register. Dataskyddsförordningen ska dock inte tillämpas på behandling av personuppgifter som behöriga myndigheter utför i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, i vilket även ingår att skydda mot samt förebygga och förhindra hot mot den allmänna säkerheten (artikel 2.2 d). Sådan behandling omfattas i stället av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (det nya dataskyddsdirektivet).

Det nya dataskyddsdirektivet har implementerats i svensk rätt genom införandet av en ny ramlag, brottsdatalagen (2018:1177), som trädde i kraft den 1 augusti 2018.

Det kan inte uteslutas att överträdelser av den nya kontrollförordningen, som ska kunna rapporteras enligt artikel 140, utgör brott. Det kan t.ex. vara fråga om att den utsände kontrollanten eller inspektören gör sig skyldig till tagande av muta enligt 10 kap. 5 a § brottsbalken.

Genom regleringen i EU:s nya dataskyddsförordning, dataskyddslagen och brottsdatalagen bedöms kravet i den nya kontrollförordningen om skydd av personuppgifter för den person som rapporterar en överträdelse vara tillgodosett.

6.11 Kommunal samverkan

Bedömning: Kommuner kan, med stöd av de generella bestämmelserna om kommunal samverkan i kommunallagen, samverka inte bara i fråga om uppgifter i offentlig kontroll utan även i fråga om uppgifter i annan offentlig verksamhet.

Skälen för bedömningen

Tidigare fanns i flera av de lagar som faller inom den nya kontrollförordningens tillämpningsområde särskilda bestämmelser om kommunal samverkan. Sedan den 1 juli 2018 regleras istället kommuners generella möjligheter till avtalssamverkan och extern delegering av kommunallagen (2017:725).

Av 9 kap. 37 § kommunallagen följer således att en kommun eller ett landsting får ingå avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av en annan kommun eller ett annat landsting. Vidare framgår att kommuner och landsting inom ramen för avtalssamverkan får, med de begränsningar som följer av 6 kap. 38 § kommunallagen, komma överens om att uppdra åt en anställd i den andra kommunen eller i det andra landstinget att besluta på kommunens eller landstingets vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Bedömningen är att kommunerna med stöd av bestämmelserna i kommunallagen kommer att kunna samverka inte bara ifråga om uppgifter i offentlig kontroll utan även ifråga om uppgifter i annan offentlig verksamhet. Några särskilda lagstiftningsåtgärder i de lagarna som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde behövs således inte.

6.12 Råd och information till enskilda

Bedömning: Det särskilda författningsstöd som innebär en skyldighet för kontrollmyndigheter och tillsynsmyndigheter att genom rådgivning och annat stöd underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt regelverket bör finnas kvar.

Skälen för bedömningen

I flera av de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde finns en bestämmelse som innebär att den myndighet som utövar offentlig kontroll genom rådgivning och annat stöd ska underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt regelverket (se exempelvis 12 § andra stycket livsmedelslagen).

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.3 har uttrycket annan offentlig verksamhet en vidare innebörd än uttrycket offentlig kontroll. I uttrycket annan offentlig verksamhet ingår t.ex. även uppgifter av rådgivande karaktär i förhållande till enskilda.

Kontrollmyndigheterna är enligt bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ansvariga för att genomföra sådan annan offentlig verksamhet. En skyldighet för myndigheter att utföra aktuella serviceuppgifter följer även av förvaltningslagen (2017:900). Enligt 6 § förvaltningslagen ska en myndighet bl.a. se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska även lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

I den nationella livsmedelsstrategin som antogs av riksdagen den 20 juni 2017 betonas att det är av stor vikt att arbetet med att förenkla för företagen inom livsmedelskedjan även fortsatt är högt prioriterat. Vidare pekar man på att företag i livsmedelskedjan berörs av ett stort antal regler som i hög grad är EU-styrda. Regelverken är komplexa och det finns därför anledning att fortsätta att utveckla det arbete som de svenska myndigheterna gör på EU-nivå och på nationell nivå för att förenkla för företagen. Det bör vara lätt för företagen att förstå och följa reglerna. I livsmedelsstrategin hänvisas vidare till de mål som regeringen har antagit om förenkling för företagen. I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, utgiftsområde 24) framgår att förenklingsarbetet för 2015–2018 särskilt ska inriktas mot områdena Bättre service och Mer ändamålsenliga regler. Målen för området Bättre service är att det ska bli enklare att lämna uppgifter samt att servicen ska förbättras och handläggningstiderna ska bli kortare (prop. 2016/17:104 s. 27 ff.). Av tydlighetsskäl och i linje med vad som anförs i livsmedelsstrategin är bedömningen därför att de särskilda bestämmelserna som innebär en skyldighet för kontrollmyndigheter att genom rådgivning och annat stöd underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt regelverket bör finnas kvar. Motsvarande bedöms gälla för tillsynsmyndigheters informationsskyldighet enligt 26 kap. 1 § sista stycket miljöbalken.

6.13 Sanktioner

Bedömning: Någon översyn av sanktionsbestämmelserna i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde behövs inte.

När det gäller miljöbalken bör dock bestämmelsen om ansvar för försvårande av miljökontroll ändras så att den även omfattar uppgifter av betydelse för en myndighets offentliga kontroll enligt den nya kontrollförordningen.

Skälen för bedömningen

Enligt artikel 139.1 i den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelser av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dessa tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde finns straffrättsliga bestämmelser eller bestämmelser om sanktionsavgifter som är tillämpliga vid överträdelser av regelverket. Här kan nämnas att såväl lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel som lagen om kontroll av ekologisk produktion kompletteras av sanktionsbestämmelserna i livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, marknadsföringslagen (2008:486) samt varumärkeslagen (2010:1877). I fråga om kontroll av skyddade beteckningar har regeringen i proposition 2017/18:267 Modernare regler om varumärken och en ny lag om företagsnamn lagt fram förslag om en ny lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel som samlar bestämmelser om sanktioner vid intrång i skyddade beteckningar.

De sanktionsbestämmelser som finns i de lagar som faller inom den nya kontrollförordningens tillämpningsområde bedöms uppfylla det som föreskrivs i artikel 139.1 i den nya kontrollförordningen. Någon översyn av sanktionsbestämmelserna i dessa lagar bedöms därför inte behövas med anledning av artikel 139.1. När det gäller miljöbalken bör dock bestämmelsen om ansvar för försvårande av miljökontroll ändras så att den även omfattar uppgifter av

betydelse för en myndighets offentliga kontroll enligt den nya kontrollförordningen (se avsnitt 16.14).

Enligt artikel 139.2 i den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att ekonomiska sanktioner för överträdelser av förordningen och de bestämmelser som avses i artikel 1.2, om de begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande, i enlighet med nationell rätt återspeglar åtminstone antingen aktörens ekonomiska fördel eller, beroende på vad som är lämpligt, en procentandel av aktörens omsättning. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande kontrollförordningen.

Under förhandlingsprocessen vid framtagandet av den nya kontrollförordningen framkom att bakgrunden till artikel 139.2 i den nya kontrollförordningen är den s.k. hästköttsskandalen och att syftet med bestämmelsen är att hindra den ekonomiska vinningen vid fusk. Under denna process har det lyfts fram att det inte är obligatoriskt att använda ekonomiska sanktioner men om medlemsstaten väljer att göra det ska dessa uppväga fördelarna med brott mot regelverket.

Det kan diskuteras hur man ska förstå uttrycket ekonomiska sanktioner i artikel 139.2. Att sanktionsavgifter är att anse som en ekonomisk sanktion i förordningens mening torde stå klart. Däremot är det inte självklart att straffrättsliga böter kan innefattas i uttrycket ekonomisk sanktion. Oavsett hur det förhåller sig med det så kan det konstateras att det svenska bötesystemet inte är konstruerat så att det syftar till att hindra en ekonomisk vinning vid brott. Detsamma gäller för systemet med företagsbot. Inte heller ett system med sanktionsavgifter är i normalfallet konstruerat på ett sådant sätt att det tar hänsyn till de ekonomiska fördelar som den som gör sig skyldig till en överträdelse av regelverket kan förväntas få. Vinsteliminering till följd av brott som är begångna i utövningen av näringsverksamhet är dock möjligt genom bestämmelserna om förverkande. De grundläggande reglerna om förverkande finns i 36 kap. brottsbalken. Reglerna om förverkande av utbyte av brott och om förverkande av hjälpmedel m.m. är med vissa undantag tillämpliga på specialstraffrättsliga regler om det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än ett år. Bestämmelsen i 36 kap. 4 § brottsbalken är däremot generellt tillämplig även inom specialstraffrätten oavsett straffskala.

Enligt bestämmelsen ska förverkande ske av värdet av de ekonomiska fördelar som uppkommit för en näringsidkare till följd av ett brott som är begånget i utövningen av näringsverksamhet.

Även om förverkande inte kan anses utgöra en ekonomisk sanktion i dess strikta ordalydelse är bedömningen att möjligheten till förverkande vid brott, främst med stöd av 36 kap. 4 § brottsbalken, uppfyller ändamålet med artikel 139.2. Ett sådant förverkande skulle t.ex. kunna vara aktuellt vid bedrägeri eller bedrägligt beteende enligt 9 kap. 1 och 2 §§ brottsbalken när en näringsidkare gör sig skyldig till s.k. matfusk genom att sälja kött som anges vara svensk oxfile men som i själva verket är något annat kött som är värt mindre. Inte heller bestämmelsen i artikel 139.2 bedöms därför föranleda något behov av översyn av sanktionerna i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Detta gäller även ifråga om miljöbalken.

6.14 EU-förordningar och EU-bestämmelser

Förslag: Benämningarna EU-förordningar och EU-bestämmelser ska användas i stället för EG-förordningar och EG-bestämmelser.

Skälen för förslaget

Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen trädde i kraft den 1 december 2009. Fördraget innehåller ändringar i och tillägg till de grundläggande fördragen och vissa protokoll som hör till dem. Innebörden av Lissabonfördraget och de huvudsakliga ändringarna och tilläggen i förhållande till nu gällande fördrag samt ändringar i lagen (1994:1500) med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen har redovisats i propositionen Lissabonfördraget (prop. 2007/08:168, se också bet. 2008/09:UU8, rskr. 2008/09:64).

Ikraftträdandet av Lissabonfördraget innebär att ett antal följdändringar behöver göras i svenska författningar. Hänvisningar i svenska författningar till benämningar som ändrats genom Lissa-

bonfördraget bör ersättas med nya benämningar. Europeiska gemenskapen ska nu heta Europeiska unionen, varför alla hänvisningar till "EG" måste ersättas med "EU".

Även i bestämmelserna i de lagar som nu är aktuella bör uttrycken EU-förordningar och EU-bestämmelser användas istället för EG-förordningar och EG-bestämmelser.

7 Ändringar i epizootilagen

7.1 Ord och uttryck i lagen

Förslag: Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter ska i lagen betyda samma sak som i den nya kontrollförordningen.

Ordet kontrollorgan ersätts i berörda bestämmelser i lagen med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Skälen för förslaget

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i epizootilagen för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som finns i den nuvarande kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. I avsnitt 6.3 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i epizootilagen.

Som framgår av avsnitt 6.3 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på

unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Till skillnad från t.ex. livsmedelslagen innehåller epizootilagen inte någon nationell reglering som faller utanför den nya kontrollförordningens tillämpningsområde.

För att underlätta tillämpningen bör det i lagen klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det framgå att uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.3 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 12 § epizootilagen, bör alltså för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I epizootilagen bör det även läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

7.2 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Förslag: Om inte något annat följer av lagen utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 11 § epizootilagen. I paragrafen föreskrivs således att Jordbruksverket och länsstyrelserna ska utöva offentlig kontroll av efterlevnaden av lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i epizootiförordningen.

På motsvarande sätt bör det av epizootilagen framgå att kontrollmyndigheterna ska utföra annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.3, många varierande uppgifter, alltifrån sådant som i dag ingår i det som i lagen benämns som ”övriga åligganden”, till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen.

I materiellt hänseende innehåller epizootilagen bestämmelser om övervakning och bekämpning av smittsamma djursjukdomar. Sådana åtgärder är att anse som annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen.

Många bestämmelser i lagen ges i form av bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller fatta beslut i det enskilda fallet. I några paragrafer pekas Jordbruksverket ut som den myndighet som har rätt att

besluta om olika åtgärder. Enligt 4 a § ska Jordbruksverket, om det finns grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, i den utsträckning det är nödvändigt för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att bl.a. besöka sådana områden som gränsar till ett område där smitta kan antas förekomma, eller där det annars kan finnas risk för spridning av smitta. Vidare ska Jordbruksverket enligt 5 §, om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, besluta om förbud enligt 4 § för de områden där smitta förekommer, eller om andra begränsningar i hanteringen av djur eller varor, allt i den utsträckning det behövs för att motverka smittspridning (smittförklaring). Enligt 9 § kan Jordbruksverket vidare fatta beslut om bl.a. att innehavare av redskap eller annan utrustning som oundgängligen behövs för att förebygga eller bekämpa en epizootisk sjukdom ska tillhandahålla utrustningen.

Det bör mot den beskrivna bakgrunden i den nya paragrafen tydliggöras att kontrollmyndigheterna utför annan offentlig verksamhet enligt föreskrifter som regeringen meddelar om inte annat följer av lagen.

Enligt den nya kontrollförordningen åligger det i några fall medlemsstaterna att ansvara för vissa uppgifter. bl.a. ska medlemsstaterna enligt artikel 111 se till att den fleråriga nationella kontrollplanen som avses i artikel 109.1 tillhandahålls allmänheten och på begäran förse kommissionen med den senaste uppdaterade versionen av kontrollplanen. Det bör tydligt framgå i vilka fall som kontrollmyndigheterna även ska utföra de uppgifter som ankommer på en medlemsstat. Det behöver dock inte anges i lag.

7.3 Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet samt om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information

Förslag: Det införs en ny bestämmelse i epizootilagen med bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas, samt om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk

person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

Det förtydligas att rätten att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet gäller utöver andra bestämmelser i lagen eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och som också reglerar annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den gällande kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs också uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl. a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos.

I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Av bestämmelsen framgår bl. a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska genomföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och

annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

Trots att den nya kontrollförordningen innehåller direkt tillämpliga bestämmelser om hur offentlig kontroll och även annan offentlig verksamhet ska organiseras och bedrivas kan det finnas behov av detaljerade bestämmelser i dessa avseenden. Bedömningen är därför att det bör finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Här bör poängteras att djurhälsolagstiftningen till stor del är en beredskapslagstiftning som måste vara anpassad till eventuell försämring av djurhälsoläget.

När det gäller offentlig kontroll som utförs av statliga kontrollmyndigheter som länsstyrelserna, som är de operativa kontrollmyndigheterna på detta område, kan föreskrifter om kontrollen ske på förordningsnivå. För det fall uppgiften att utföra offentlig kontroll har överlämnats till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer behövs dock ett bemyndigande i lag. Det bör därför införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas.

I dag finns det ett bemyndigande i epizootilagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om slakt eller annan avlivning av djur, smittrening, vaccination eller annan förebyggande behandling av djur, undersökning av djur och produkter av djur i kontrollsyfte samt om djurhållning (8 §). Enligt bemyndigandet får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer vidare meddela föreskrifter om bl. a registrering eller journalföring av djur och produkter av djur, dokumentation i fråga om besök på en anläggning där djur hålls, skyldighet att till Jordbruksverket lämna uppgifter som kan ha betydelse för arbetet med att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar samt om annan åtgärd som ska genomföras till följd av beslut av kommissionen eller som annars är nödvändig. Bemyndigandet i 8 § epizootilagen får anses omfatta sådan verksamhet som benämns annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Det kan dock uppkomma behov av att meddela ytterligare föreskrifter även för annan offentlig verksamhet som inte faller in under 8 §. Bedömningen är därför att ett

bemyndigande bör införas för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter för annan offentlig verksamhet utöver sådan verksamhet som i övrigt utförs enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information till Jordbruksverket

Om en medlemsstat tilldelar ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på ett och samma område till mer än en behörig myndighet ska medlemsstaten enligt artikel 4.1 i den nya kontrollförordningen säkerställa en effektiv och verkningsfull samordning mellan alla berörda myndigheter samt en enhetlig och verkningsfull offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inom hela sitt territorium. Den nya kontrollförordningen ställer också krav på rapportering från medlemsstaterna till kommissionen (se bl.a. artikel 113).

I epizootilagen har Jordbruksverket utsetts till samordnande kontrollmyndighet (11 a §). För att kraven i den nya kontrollförordningen ska uppnås behöver den samordnande myndigheten ha tillgång till tillförlitlig och jämförbar information från de operativa kontrollmyndigheterna. De operativa myndigheternas uppgiftslämnande utgör således ett viktigt inslag i kontrollverksamheten och är en förutsättning för att den nya kontrollförordningens bestämmelser ska kunna verkställas. Detta gäller även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda organ eller fysiska personer. Bedömningen är därför att det bör finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för de operativa kontrollmyndigheterna, inbegripet organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter, att lämna information till en samordnande myndighet, i det här fallet Jordbruksverket. När det gäller länsstyrelserna kan föreskrifter om informationsskyldighet meddelas på förordningsnivå. Föreskrifter om rapporteringsskyldighet för enskilda organ och fysiska personer kräver dock stöd i lag. Det bör därför införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för organ med delegerade

uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

7.4 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Bedömning: Det behövs inte något särskilt bemyndigande om uppgiftsskyldighet för djurhållare i epizootilagen.

Skälen för bedömningen

I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns krav på, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Det finns som redogjorts för närmare i avsnitt 4.4.1 flera nationella författningar på djurhälsoområdet, vars tillämpningsområde delvis överlappar varandra. Av 9 § första stycket 3 lagen om provtagning av djur, m.m. följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om registrering av djurhållare och anläggningar för djur. Provtagningslagen har ett brett tillämpningsområde som bl.a. omfattar kontroll av smittsamma djursjukdomar och kontroll av rests substanser och andra ämnen i djur och djurprodukter. Bemyndigandet i provtagningslagen bedöms därför vara ett tillräckligt komplement till uppgiftsskyldigheten enligt artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen när det gäller

djurhälsokrav (se avsnitt 11.4). Något särskilt bemyndigande behövs därför inte i epizootilagen.

För vissa myndigheters inhämtande av uppgifter gäller förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

7.5 Rätt till upplysningar och tillträde

Bedömning: Nuvarande bestämmelse om rätten för kontrollmyndigheter, kontrollorgan, EU:s institutioner samt inspektörer och experter som utsetts av institutionerna att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Rätten ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Det förtydligas att de EU-institutioner som tillträdesrätten gäller för är Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten. Deras rätt till upplysningar och tillträde gäller i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och för att kontrollera av att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 följs.

Bestämmelsen om rätt till tillträde och upplysningar ska inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skälen för bedömningen och förslaget

I dag har en kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen i den utsträckning det behövs för kontrollen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersök-

ningar och ta prover. Denna rätt gäller också för den som vidtar åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna (12 § epizootilagen).

När det gäller ”den som vidtar åtgärder” framgår det av förarbetena till de lagändringar som gjordes för att anpassa lagstiftningen till den nuvarande kontrollförordningen att det är åtgärder för att förebygga eller bekämpa epizootier som åsyftas (se prop. 2005/06:128 s. 334 f.). Dessa åtgärder ingår i uttrycket annan offentlig verksamhet enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen.

Bestämmelsen i 12 § epizootilagen om rätt till upplysningar och tillträde kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna artikel ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Tillämpningsområdet för bestämmelserna i epizootilagen sammanfaller med räckvidden för bestämmelserna om kontroll av djurhälsokrav i den nya kontrollförordningen. Artikel 15.1 bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 12 § epizootilagen en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna och kontrollorganen. För att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedöms det därför som lämpligt att låta bestämmelsen i epizootilagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen.

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veteri-

när är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss offentlig kontroll eller offentlig annan verksamhet. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför även omfatta dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla för sådana veterinärer som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Officiella veterinärer som är anställda på kontrollmyndigheten omfattas däremot av kontrollmyndighetens tillträdesrätt.

Rätten bör vidare, på motsvarande sätt som föreskrivs när det gäller aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. För att uppnå enhetlighet med den nya kontrollförordningen och för att underlätta tillämpningen bör uttrycket ”den som vidtar åtgärder” bytas ut mot uttrycket ”den som utför annan offentlig verksamhet”.

Av 12 § tredje stycket epizootilagen följer att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde även gäller för EU:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om Europeiska kommissionens kontroll i medlemsstaterna (artiklarna 116–119). Kommissionens experter ska utföra kontroller i varje medlemsstat för att bl.a. kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de bestämmelser som föreskrivs i den nya kontrollförordningen. Dessa kontroller ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. De får även omfatta kontroller på plats (artikel 116). Medlemsstaterna ska ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler eller delar av lokaler, till djur och varor samt tillgång till information och datasystem som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 119). Kommissionen får även, i samarbete med den berörda medlemsstaten, sända en grupp inspektörer för offentlig kontroll på plats i medlemsstaten (artikel 108.2).

Eftersom det är Europeiska kommissionen och dess inspektörer och experter som ska utföra kontroll i medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen kan rätten till upplysningar och tillträde preciseras att gälla för dem. Även experter från medlemsstaterna får dock bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde som dem (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen har utsetts av kommissionen. De nationella experterna omfattas alltså i detta sammanhang av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”. I kommissionen ingår också Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) som har att utföra kontroll och inspektioner av åtgärder som medfinansieras av unionens budget.

Vissa åtgärder som utförs i Sverige kan enligt epizootiförordningen medfinansieras av unionens budget enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG. Sverige kan därför komma att granskas av Europeiska revisionsrätten. Revisionsrätten och inspektörer och experter som utsetts av revisionsrätten bör således ha samma befogenheter som kommissionen att få tillgång till de platser och uppgifter som behövs för granskningen av unionens finanser.

Rätten för kommissionen, revisionsrätten och för de inspektörer och experter som har utsetts av dessa institutioner bör också gälla i den utsträckning det behövs för kontroll av att reglerna i förordning (EU) nr 652/2014 följs.

Olaf har under vissa förutsättningar rätt till tillträde och upplysningar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999. I lagen

(2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning finns bestämmelser om rätt för behöriga myndigheter till tillträde och upplysningar när Olaf utför kontroller och inspektioner enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013. Bestämmelserna i epizootilagen om rätt till tillträde och upplysningar bör inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats genomförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Bestämmelsen bör utformas enligt lagrådets yttrande i proposition 2016/17:56 Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

7.6 Skyldighet att lämna hjälp

Förslag: I epizootilagen ska det framgå att bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 12 a § epizootilagen, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna ska kunna genomföras.

Som det har redogjorts för närmare under avsnitt 7.5 anses uttrycket ”åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna” ingå i uttrycket annan offentlig verksamhet.

Tillämpningsområdet för bestämmelserna i epizootilagen sammanfaller med räckvidden för bestämmelserna om kontroll av djurhälsokrav i den nya kontrollförordningen (se avsnitt 6.2). Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är vidare utformad så att aktörerna träffas av denna skyldighet direkt. Eftersom bestämmelsen är direkt tillämplig och dess innehåll motsvarar vad som för närvarande regleras i 12 a § epizootilagen, kan den nationella bestämmelsen upphävas och istället ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga regleringen. Då hänvisningen till den nya kontrollförordningen är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att den görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

7.7 Tystnadsplikt

Förslag: Det införs en bestämmelse om tystnadsplikt i epizootilagen med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att sekretess redan gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen i den utsträckning som är motiverad av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid

även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Bedömningen är att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i epizootilagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. I det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

7.8 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Bedömning: Beslut som har fattats av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta föranleder inte några ändringar i epizootilagen.

Förslag: Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Skälen för bedömningen och förslaget

Enligt 21 § första stycket epizootilagen får beslut enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen överklagas hos allmän

förvaltningsdomstol. Som konstaterats i avsnitt 6.5 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Eftersom sådana beslut redan omfattas av den befintliga lydelsen av 21 § första stycket finns det inte något behov av att ändra bestämmelserna i den delen.

Som har konstaterats i avsnitt 6.5 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Detta bl.a. för att undvika att en myndighet överprövar giltigheten av sina egna föreskrifter. En bestämmelse om detta bör därför föras in epizootilagen.

I lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör framgå av överklagandebestämmelsen i epizootilagen.

7.9 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig

kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

Av 1 § förvaltningslagen (2017:900), som anger lagens tillämpningsområde, framgår att lagen inte är tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.6 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om detta bör därför föras in i epizootilagen.

8 Ändringar i zoonoslagen

8.1 Ord och uttryck i lagen

Förslag: Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter ska i lagen betyda samma sak som i den nya kontrollförordningen.

Ordet kontrollorgan ersätts i berörda bestämmelser i lagen med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Skälen för förslaget

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i zoonoslagen för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som finns i den nuvarande kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. I avsnitt 6.3 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i zoonoslagen.

Som framgår av avsnitt 6.3 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Till skillnad från t.ex. livsmedelslagen innehåller zoonoslagen inte någon nationell reglering som faller utanför den nya kontrollförordningens tillämpningsområde.

För att underlätta tillämpningen bör det i lagen klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det framgå att uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.3 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, i den utsträckning som har det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 9 § zoonoslagen, bör alltså för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I zoonoslagen bör det även läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

8.2 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Förslag: Om inte något annat följer av lagen utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av zoonoslagen. I 8 § zoonoslagen föreskrivs således att Jordbruksverket och länsstyrelserna ska utöva offentlig kontroll av efterlevnaden av lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i zoonosförordningen.

På motsvarande sätt bör det av zoonoslagen framgå att kontrollmyndigheterna ska utföra annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.3, många varierande uppgifter, alltifrån sådant som i dag ingår i det som i lagen benämns som ”övriga åligganden”, till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas i föreskrifter som regeringen meddelar.

Flera bestämmelser i lagen ges i form av bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller fatta beslut i det enskilda fallet. Enligt 4 § får Jordbruksverket för att fastställa förekomst av eller frihet från en zoonos besluta om provtagning eller undersökning av djur och av djurprodukter eller andra föremål som kan bära på smitta. Efter regeringens bemyndigande får Jordbruksverket vidare enligt 5 § meddela föreskrifter om eller i det enskilda fallet besluta om bl.a. slakt eller annan avlivning av djur, smittrening, undersökning av djur och produkter av djur i kontrollsyfte, journalföring i fråga om djur, produkter av djur och djurtransporter och andra åtgärder som är nödvändiga.

Det bör mot den beskrivna bakgrunden i den nya paragrafen tydliggöras att kontrollmyndigheterna utför annan offentlig verksamhet enligt föreskrifter som regeringen meddelar om inte annat följer av lagen.

Enligt den nya kontrollförordningen åligger det i några fall medlemsstaterna att ansvara för vissa uppgifter. Medlemsstaterna ska bl.a. enligt artikel 111 se till att den fleråriga nationella kontrollplanen som avses i artikel 109.1 tillhandahålls allmänheten och på begäran förse kommissionen med den senaste uppdaterade versionen av kontrollplanen. Det bör tydligt framgå i vilka fall som kontrollmyndigheterna även ska utföra de uppgifter som ankommer på en medlemsstat. Det behöver dock inte anges i lag.

Av 7 § zoonoslagen framgår att Jordbruksverket eller, i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer det, länsstyrelsen får överlåta åt en veterinär att besluta i enskilda ärenden om åtgärder för att förebygga eller bekämpa zoonoser enligt 4 och 5 §§ samma lag. Det anges också i 8 § andra stycket att offentlig kontroll av efterlevnaden av beslut i enskilda fall enligt 4 eller 5 § också får utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen. Som angetts i avsnitt 6.4 bör dessa bestämmelser tillsvidare behållas i avvaktan på den större översynen av djurhälsolagstiftningen som ska ske i anledning av nya EU-förordningen om djurhälsa som börjar tillämpas den 21 april 2021. Det bör då också analyseras hur de särskilda bestämmelserna om överlåtelse av uppgifter till veterinär förhåller sig till möjligheten för behörig myndighet att delegera offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till en fysisk person enligt artikel 28, 30 och 31 i den nya kontrollförordningen.

8.3 Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet samt om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information

Förslag: Det införs en ny bestämmelse i zoonoslagen med bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas samt om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk

person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

Det förtydligas att rätten att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet gäller utöver andra bestämmelser i lagen eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och som också reglerar annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den gällande kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs också uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos.

I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Av bestämmelsen framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska genomföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och

annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 19 § zoonosförordningen finns ett bemyndigande för Jordbruksverket att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Bedömningen är att det även i fortsättningen finns behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Här bör vidare poängteras att djurhälsolagstiftningen till stor del är en beredskapslagstiftning som måste vara anpassad till eventuell försämring av djurhälsoläget.

När det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som utförs av statliga kontrollmyndigheter som länsstyrelserna, som är de operativa kontrollmyndigheterna på detta område, kan föreskrifter om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas meddelas av regeringen på förordningsnivå. Om uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har överlämnats till ett organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer behövs dock ett bemyndigande i lag. Det bör därför införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas.

Enligt 5 § zoonoslagen har regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att, för att förebygga eller bekämpa zoonoser, meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om slakt eller annan avlivning av djur, smittrening, djurhållning, journalföring av djur och produkter av djur samt om andra åtgärder som är nödvändiga. Bemyndigandet i 5 § får anses omfatta sådan verksamhet som benämns annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Det kan emellertid inte uteslutas att det kan uppkomma behov av att meddela närmare föreskrifter även för annan offentlig verksamhet än sådan som faller in under de befintliga bemyndigandena i lagen. Bedömningen är därför att ett bemyndigande bör införas för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter för sådan annan offentlig verksamhet som inte omfattas av befintliga bemyndiganden i zoonoslagen.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information till Jordbruksverket

Om en medlemsstat tilldelar ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på ett och samma område till mer än en behörig myndighet ska medlemsstaten enligt artikel 4.1 i den nya kontrollförordningen säkerställa en effektiv och verkningsfull samordning mellan alla berörda myndigheter samt en enhetlig och verkningsfull offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inom hela sitt territorium. Den nya kontrollförordningen ställer också krav på rapportering från medlemsstaterna till kommissionen (se bl.a. artikel 113).

I zoonoslagen har Jordbruksverket utsetts till samordnande kontrollmyndighet (8 a §). För att kraven i den nya kontrollförordningen ska uppnås behöver den samordnande myndigheten ha tillgång till tillförlitlig och jämförbar information från de operativa kontrollmyndigheterna. De operativa myndigheternas uppgiftslämnande utgör således ett viktigt inslag i kontrollverksamheten och är en förutsättning för att den nya kontrollförordningens bestämmelser ska kunna verkställas. Detta gäller även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda organ eller fysiska personer. Bedömningen är därför att det bör finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för de operativa kontrollmyndigheterna, inbegripet organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter, att lämna information till en samordnande myndighet, i det här fallet Jordbruksverket. När det gäller länsstyrelserna kan föreskrifter om informationsskyldighet meddelas på förordningsnivå. Föreskrifter om rapporteringsskyldighet för enskilda organ och fysiska personer kräver dock stöd i lag. Det bör därför införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

8.4 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Bedömning: Det behövs inte något ytterligare bemyndigande om uppgiftsskyldighet för djurhållare i zoonoslagen.

Skälen för bedömningen

I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns krav på, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet på förteckning är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Det finns som redogjorts för närmare i avsnitt 4.4.1 flera nationella författningar på djurhälsoområdet, vars tillämpningsområde delvis överlappar varandra. Av 9 § första stycket 3 lagen om provtagning av djur, m.m. följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om registrering av djurhållare och anläggningar för djur. Provtagningslagen har ett brett tillämpningsområde som bl.a. omfattar kontroll av smittsamma djursjukdomar och kontroll av rests substanser och andra ämnen i djur och djurprodukter. Bemyndigandet i provtagningslagen bedöms därför vara ett tillräckligt komplement till uppgiftsskyldigheten enligt artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen när det gäller djurhälsokrav (se avsnitt 11.4). Något särskilt bemyndigande behövs därför inte i zoonoslagen.

För vissa myndigheters inhämtande av uppgifter gäller förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

8.5 Rätt till upplysningar och tillträde

Bedömning: Nuvarande bestämmelse om rätten för kontrollmyndigheter, kontrollorgan och EU:s institutioner samt inspektörer och experter som utsetts av institutionerna att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Rätten ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Det förtydligas att de EU-institutioner som tillträdesrätten gäller för är Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten. Deras rätt till upplysningar och tillträde gäller i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och för att kontrollera bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 följs.

Bestämmelsen om rätt till tillträde och upplysningar ska inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skälen för bedömningen och förslaget

I dag har en kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen i den utsträckning det behövs för kontrollen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersök-

ningar och ta prover. Denna rätt gäller också för den som vidtar åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna (9 § zoonoslagen).

När det gäller ”den som vidtar åtgärder” framgår det av förarbetena till de lagändringar som gjordes för att anpassa lagstiftningen till den nuvarande kontrollförordningen att det är åtgärder för att förebygga eller bekämpa zoonoser som åsyftas (se prop. 2005/06:128 s. 342 f.). Dessa åtgärder ingår i uttrycket annan offentlig verksamhet enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen.

Bestämmelsen i 9 § zoonoslagen om rätt till upplysningar och tillträde kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna artikel ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Tillämpningsområdet för bestämmelserna i zoonoslagen sammanfaller med räckvidden för bestämmelserna om kontroll av djurhälsokrav i den nya kontrollförordningen. Artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 9 § zoonoslagen en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna och kontrollorganen. För att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedöms det därför som lämpligt att låta bestämmelsen i zoonoslagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen.

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss offentlig kontroll eller offentlig annan verksamhet. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför även omfatta dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla för sådana veterinärer som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Officiella veterinärer som är anställda på kontrollmyndigheten omfattas däremot av kontrollmyndighetens tillträdesrätt.

Rätten bör vidare, på motsvarande sätt som föreskrivs när det gäller aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla under det att annan offentlig verksamhet utförs. För att uppnå enhetlighet med den nya kontrollförordningen och för att underlätta tillämpningen bör uttrycket ”den som vidtar åtgärder” bytas ut mot ”den som utför annan offentlig verksamhet”.

Av 9 § tredje stycket zoonoslagen följer att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde även gäller för EU:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om Europeiska kommissionens kontroll i medlemsstaterna (artiklarna 116–119). Kommissionens experter ska utföra kontroller i varje medlemsstat för att bl.a. kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de bestämmelser som föreskrivs i den nya kontrollförordningen. Dessa kontroller ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. De får även omfatta kontroller på plats (artikel 116). Medlemsstaterna ska ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler eller delar av lokaler, till djur och varor samt tillgång till information och data-system som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgif-

ter (artikel 119). Kommissionen får även, i samarbete med den berörda medlemsstaten, sända en grupp inspektörer för offentlig kontroll på plats i medlemsstaten (artikel 108.2).

Eftersom det är Europeiska kommissionen och dess inspektörer och experter som ska utföra kontroll i medlemsstaterna enligt den nya kontrollförfordningen kan rätten till upplysningar och tillträde preciseras att gälla för dem. Även experter från medlemsstaterna får dock bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde som dem (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen har utsetts av kommissionen. De nationella experterna omfattas alltså i detta sammanhang av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”. I kommissionen ingår också Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) som har att utföra kontroll och inspektioner av åtgärder som medfinansieras av unionens budget.

Vissa åtgärder som utförs i Sverige kan enligt zoonosförordningen medfinansieras av unionens budget enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG. Sverige kan därför komma att granskas av Europeiska revisionsrätten. Revisionsrätten och inspektörer och experter som utsetts av revisionsrätten bör således ha samma befogenheter som kommissionen att få tillgång till de platser och uppgifter som behövs för granskningen av unionens finanser.

Rätten för kommissionen, revisionsrätten och för de inspektörer och experter som har utsetts av dessa institutioner bör också gälla i den utsträckning det behövs för kontroll av att reglerna i förordning (EU) nr 652/2014 följs.

Olaf har under vissa förutsättningar rätt till tillträde och upplysningar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som

utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999. I lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning finns bestämmelser om rätt för behöriga myndigheter till tillträde och upplysningar när Olaf utför kontroller och inspektioner enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013. Bestämmelserna i zoonoslagen om rätt till tillträde och upplysningar bör inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats genomförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Bestämmelsen bör utformas enligt lagrådets yttrande i proposition 2016/17:56 Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

8.6 Skyldighet att lämna hjälp

Förslag: I zoonoslagen ska det framgå att bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 9 a § zoonoslagen, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av

EU-bestämmelserna ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna ska kunna genomföras.

Som det har redogjorts för närmare under avsnitt 8.5 anses uttrycket ”åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna” ingå i uttrycket annan offentlig verksamhet.

Tillämpningsområdet för bestämmelserna i zoonoslagen sammanfaller med räckvidden för bestämmelserna om kontroll av djurhälsokrav i den nya kontrollförordningen (se avsnitt 6.2). Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är vidare utformad så att aktörerna träffas av denna skyldighet direkt. Eftersom bestämmelsen är direkt tillämplig och dess innehåll motsvarar vad som för närvarande regleras i 9 a § zoonoslagen, kan den nationella bestämmelsen upphävas och istället ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga regleringen. Då hänvisningen till den nya kontrollförordningen är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att den görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

8.7 Tystnadsplikt

Förslag: Det införs en bestämmelse om tystnadsplikt i zoonoslagen med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att sekretess redan gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen i den

utsträckning som är motiverad av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Bedömningen är att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i zoonoslagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes. I det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

8.8 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Bedömning: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta föranleder inte några ändringar i zoonoslagen.

Förslag: Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Skälen för bedömningen och förslaget

Enligt 13 § första stycket zoonoslagen får beslut av en enskild veterinär överklagas hos Jordbruksverket. Andra beslut enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Som konstaterats i avsnitt 6.5 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Eftersom sådana beslut redan omfattas av den befintliga lydelsen av 13 § andra stycket finns det inte behov av att ändra bestämmelsen i den delen.

Som har konstaterats i avsnitt 6.5 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Detta bl.a. för att undvika att en myndighet överprövar giltigheten av sina egna föreskrifter. En bestämmelse om detta bör därför föras in i zoonoslagen.

I lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör framgå av överklagandebestämmelsen i zoonoslagen.

8.9 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation,

dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

Av 1 § förvaltningslagen (2017:900), som anger lagens tillämpningsområde, framgår att lagen inte är tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.6 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om detta bör därför föras in i zoonoslagen.

9 Ändringar i livsmedelslagen

9.1 Ord och uttryck i lagen

Förslag: Uttrycket offentlig kontroll ska i lagen betyda offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen och kontroll i övrigt av efterlevnaden av livsmedelslagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska betyda offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Ordet kontrollorgan ersätts i berörda bestämmelser i lagen med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Uttrycket organ med delegerade uppgifter ska ha samma betydelse som i den nya kontrollförordningen.

Skälen för förslaget

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i livsmedelslagen för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som finns i den nuvarande kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. I avsnitt 6.3 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I avsnittet görs vidare bedömningen att även

uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i livsmedelslagen.

Som framgår av avsnitt 6.3 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Livsmedelslagen reglerar utöver livsmedel, i dess unionsrättsliga betydelse, även snus och tuggtobak samt dricksvatten i stadiet före tappkranen. Den regleringen baserar sig inte på EU-rätten utan är helt nationell.

Kontroll som utförs av nationell reglering som inte har sin grund i EU-rätten är i strikt bemärkelse inte offentlig kontroll i den nya kontrollförordningens mening. Det finns däremot både praktiska och lagtekniska fördelar med att på det sätt som görs i dag använda samma uttryck för all kontroll som bedrivs enligt lagen. Detta gäller även uttrycket annan offentlig verksamhet.

För att underlätta tillämpningen bör det i lagen klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det framgå att med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen avses både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och kontroll och offentlig verksamhet i övrigt enligt livsmedelslagen. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.3 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, bör ersättas med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter". Ordet kontrollorgan, som förekommer i 12, 13 och 20 §§ livsmedelslagen bör alltså för att stämma överens

med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersätts med detta uttryck.

I 2 § livsmedelslagen, som innehåller definitioner av olika begrepp som används i lagen, bör det läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

9.2 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Förslag: Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av livsmedelslagen. I 11 § föreskrivs således att Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna ska utöva offentlig kontroll av att livsmedelslagstiftningen följs. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i livsmedelsförordningen.

På motsvarande sätt bör det av livsmedelslagen framgå att kontrollmyndigheterna ska utföra annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.3, många varierande uppgifter, alltifrån sådant som i dag ingår i det som i lagen benämns "övriga åligganden", till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan

offentlig verksamhet inom ett visst område. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen.

Enligt den nya kontrollförordningen åligger det i några fall medlemsstaterna att ansvara för vissa uppgifter, bl.a. ska medlemsstaterna enligt artikel 111 se till att den fleråriga nationella kontrollplanen som avses i artikel 109.1 tillhandahålls allmänheten och på begäran förse kommissionen med den senaste uppdaterade versionen av kontrollplanen. Det bör tydligt framgå i vilka fall som kontrollmyndigheterna även ska utföra de uppgifter som ankommer på en medlemsstat. Det behöver dock inte anges i lag.

9.3 Överflyttning av annan offentlig verksamhet

Förslag: Det ska vara möjligt för Livsmedelsverket att, i samråd med en kommun och under samma förutsättningar som gäller för överflyttning av offentlig kontroll, besluta att annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning som annars skulle skötas av kommunen ska flyttas över till verket. Ansvaret för sådan annan offentlig verksamhet ska också kunna lämnas tillbaka till kommunen.

Det ska även vara möjligt för Livsmedelsverket att, i samråd med en kommun och under samma förutsättningar som gäller för överflyttning av offentlig kontroll, besluta att annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning som annars skulle skötas av verket ska flyttas över till en kommun.

Skälen för förslaget

Livsmedelslagen ger möjlighet till frivillig överflyttning av kontrollansvaret mellan Livsmedelsverket och en kommun. Enligt 15 § livsmedelslagen får Livsmedelsverket, i samråd med en kommun, besluta att den offentliga kontroll av en viss anläggning som kommunen ansvarar för ska flyttas över till verket. Detta förutsätter att verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller att det finns andra särskilda skäl. Om Livsmedelsverket och kommunen är överens om det får Livsmedelsverket besluta att ansvaret för kontrollen ska lämnas tillbaka till kommunen. Enligt 16 § får vidare

Livsmedelsverket, i samråd med en kommun, besluta att ansvaret för den offentliga kontroll av en viss anläggning som verket annars har ska flyttas över till kommunen.

Som konstaterats bl.a. i avsnitt 6.3, görs i den nya kontrollförelagningen en tydlig skillnad mellan å ena sidan offentlig kontroll, som inbegriper granskningsåtgärder som undersökning och bedömning av sakligt underlag, och å andra sidan annan offentlig verksamhet, som bl.a. innefattar rådgivning och korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Bestämmelserna om frivillig överflyttning av offentlig kontroll tar sikte på kontroll i fråga om en viss anläggning. I de fall då Livsmedelsverket och en kommun kommer överens om att kontrollen av en anläggning ska flyttas från den ena kontrollmyndigheten till den andra är det naturligt att överflyttningen omfattar med kontrollen sammanhängande offentlig verksamhet såsom rådgivning och korrigerande åtgärder. Livsmedelslagen bör därför ändras så att det framgår att Livsmedelsverket, i samråd med en kommun, får besluta om att flytta över ansvaret för såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet från kommunen till verket. Samma sak bör gälla för överflyttning av verksamhet från Livsmedelsverket till en kommun.

9.4 Förelägganden riktade till kommuner och tvångsvis överflyttning av annan offentlig verksamhet

Förslag: Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utöva annan offentlig verksamhet ska Livsmedelsverket få förelägga kommunen att avhjälpa bristen.

Vidare ska regeringen, på ansökan av Livsmedelsverket, få fatta beslut om att flytta över inte bara ansvaret för offentlig kontroll av en viss anläggning utan även ansvaret för annan offentlig verksamhet när det gäller den anläggningen, om kommunen grovt eller under längre tid har åsidosatt sin skyldighet att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet i fråga om den anläggningen.

Rätten för regeringen att besluta om att lämna tillbaka ansvaret för den offentliga kontrollen ska även omfatta annan offentlig verksamhet som berörs.

Skälen för förslaget

Om det finns brister i den kommunala kontrollen kan Livsmedelsverket förelägga en kommun att rätta till bristerna. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas (18 § livsmedelslagen). Om en kommun grovt eller under en längre tid har åsidosatt sina kontrollskyldigheter kan regeringen, på ansökan av Livsmedelsverket, besluta att den offentliga kontrollen över en viss anläggning som kommunen annars ansvar för, ska flyttas över till Livsmedelsverket. Regeringen får sedan besluta att kontrollen ska lämnas tillbaka till kommunen (17 §).

I förarbetena till de aktuella bestämmelserna anfördes att såväl en enstaka grov överträdelse från kommunens sida som upprepade försummelser eller brister av mindre allvarlig karaktär som sträcker sig över en längre tidsperiod skulle kunna utgöra grund för en överflyttning av kontrollansvaret (dåvarande tillsynsansvaret). Det anfördes vidare att det bör vara naturligt att i första hand rikta ett föreläggande mot en kommun som inte uppfyller sina åligganden och att utgångspunkten därför bör vara att först när det kunnat konstateras att ett föreläggande inte följts bör bli aktuellt med att tvångsvis flytta över ansvaret (prop. 2004/05:72 s. 35). Som exempel på situationer då möjligheten att meddela förelägganden skulle kunna användas nämndes en kommuns upprepade underlåtenhet att rapportera om kontrollverksamheten till den centrala myndigheten eller underlåtenhet att upprätta en kontrollplan (prop. 2004/05:72 s. 31).

Det kan konstateras att det då bestämmelserna infördes förutsågs att även misskötsel av uppgifter som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet, t.ex. underlåtenhet att upprätta en kontrollplan, skulle kunna leda till att Livsmedelsverket förelägger en kommun att rätta till bristerna. Detta bör nu tydliggöras i lagtexten.

På samma sätt som när det gäller en frivillig överflyttning av kontrollansvaret för en anläggning mellan två kontrollmyndigheter bör vidare en tvångsöverflyttning av kontrollansvaret omfatta inte bara rena kontrolluppgifter utan även andra myndighetsuppgifter som hänger samman med kontrollen. Detta bör framgå av lagen.

Slutligen bör det framgå av lagen att rätten för regeringen att besluta om att lämna tillbaka ansvaret för den offentliga kontrollen även ska omfatta berörd annan offentlig verksamhet.

9.5 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Skälen för förslaget

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den gällande kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs även uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos.

I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa

bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 19 § livsmedelslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Regeringen har i 30 § livsmedelsförordningen bemyndigat Livsmedelsverket att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Bemyndigandet innefattar rätt att meddela föreskrifter om i vilken utsträckning företagsanställd personal får bistå den officiella veterinären vid offentlig kontroll på slakterier. Livsmedelsverket har med stöd av bemyndigandet meddelat föreskrifter bl.a. om den nationella salmonellakontrollen, om kontroll av produkter som jämföras med livsmedel och om provtagning och analys. Det kan även i fortsättningen finnas behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter av detta slag bör därför finnas kvar.

Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om hur sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Det kan t.ex. vara fråga om föreskrifter om under vilka förutsättningar ett godkännande av en anläggning får återkallas. Den nya kontrollförordningen innehåller nämligen, till skillnad från den gällande kontrollförordningen, inga bestämmelser om detta. Ett annat exempel är Livsmedelsverkets föreskrifter om tidsfrister i handläggningen av vissa ärenden. I avsnitt 6.3 anges ytterligare exempel på annan offentlig verksamhet. Bemyndigandet i livsmedelslagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur kontrollen ska bedrivas bör mot den bakgrunden kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet.

9.6 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Förslag: Det införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för livsmedelsföretagare och andra aktörer att lämna uppgifter om anläggningar eller verksamheten i övrigt till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om registrering av anläggningar ska upphävas.

Skälen för förslaget

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien finns krav på att samtliga livsmedelsföretag ska vara registrerade hos myndigheterna. Enligt artikel 6.2 i den förordningen är varje livsmedelsföretagare skyldig att underrätta behörig myndighet om vilka livsmedelsanläggningar som han eller hon ansvarar för, så att varje anläggning kan registreras. Med anläggning avses här varje enhet i ett livsmedelsföretag (artikel 2).

De behöriga myndigheterna är enligt den nuvarande kontrollförordningen skyldiga att upprätthålla en aktuell förteckning över de livsmedelsföretagare som har registrerats samt över de anläggningar som har registrerats eller godkänts.

Bestämmelser om skyldighet för de behöriga myndigheterna att föra förteckning över aktörer finns även i den nya kontrollförordningen. Enligt artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen ska sålunda de behöriga myndigheterna, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, upprätta en förteckning över aktörer och hålla den uppdaterad. Redan befintliga förteckningar får användas för detta ändamål. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet

verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som står under deras kontroll (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter (artikel 15.6).

Begreppet aktör definieras i artikel 3.29 i den nya kontrollförordningen som varje fysisk eller juridisk person som har en eller flera av de skyldigheter som fastställs i de bestämmelser som avses i artikel 1.2. Aktörer på livsmedelsområdet är först och främst livsmedelsföretag eller livsmedelsföretagare. De begreppen definieras i artiklarna 3.2 och 3.3. i förordning 178/2002. Med livsmedelsföretag avses varje privat eller offentligt företag som med eller utan vinstsyfte bedriver någon av de verksamheter som hänger samman med alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan av livsmedel. Livsmedelsföretagare definieras som de fysiska eller juridiska personer som ansvarar för att kraven i livsmedelslagstiftningen uppfylls i de livsmedelsföretag de bedriver.

Till skillnad från den EU-rättsliga regleringen är livsmedelslagen tillämplig även på dricksvatten från och med den punkt där vattnet tas in i vattenverken och fram till det att dricksvatten omfattas av uttrycket livsmedel enligt artikel 2 i förordning (EG) nr 178/2002, dvs. vid tappkranen, samt snus och tuggtobak. I och med detta omfattar kontrollen enligt livsmedelslagen även andra verksamhetsutövare än livsmedelsföretagare såsom detta uttryck har definierats i EU-rätten, dvs. dricksvattenproducenter och företag som producerar eller tillhandahåller snus och tuggtobak.

En effektiv kontroll kräver att myndigheterna har tillgång till uppgifter om olika typer av kontrollobjekt. Uppgifterna om aktörer behövs i första hand för att underlätta kontrollmyndigheternas planering av den regelbundna kontrollen. Bestämmelserna i artikel 6.2 i förordning (EG) nr 852/2004 och i artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen om skyldighet att lämna uppgifter gäller visserligen direkt för livsmedelsföretagarna. Kontrollmyndigheterna kan dock ha behov av mer detaljerade uppgifter om en företagares anläggning som inte ryms inom skyldigheten i artikel 15.5. Uppräkningen i artikel 15.5 om vilka uppgifter som ska lämnas är inte uttömmande. Av artikeln framgår inte heller när eller på vilket sätt som uppgifterna ska lämnas. Det behövs därför ett bemyndigande för

regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för livsmedelsföretagare att lämna sådana uppgifter till en kontrollmyndighet samt till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter.

När det gäller frågan om bemyndigandets omfattning kan, som nämnts ovan, konstateras att uttrycket livsmedelsföretagare är en EU-rättslig term som definieras i förordning (EG) nr 178/2002. Det är inte uppenbart att sådana företag som enbart omfattas av en nationellt reglerad kontroll, såsom dricksvattenproducenter eller företag som tillverkar snus, i strikt bemärkelse kan betraktas som livsmedelsföretagare i EU-rättens mening. Det föreslagna bemyndigandet bör därför inte begränsas till att gälla enbart livsmedelsföretagare utan bör även gälla andra aktörer. Eftersom dessa aktörer inte heller träffas av anläggningsbegreppet såsom detta har definierats i EU-rätten bör bemyndigandet gälla för uppgifter om såväl anläggningar som verksamhet i övrigt.

Myndigheternas registrering av anläggningar är att anse som annan offentlig verksamhet. Föreskrifter om myndigheternas registrering kan meddelas med stöd av det nya bemyndigandet om annan offentlig verksamhet som föreslås i avsnitt 9.5. Mot den bakgrunden kan bemyndigandet i 7 § livsmedelslagen om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om registrering av anläggningar upphävas.

För vissa myndigheters inhämtande av uppgifter gäller förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

9.7 Föreskrifter om krav på egenkontroll

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för livsmedelsföretagare att utöva egenkontroll ska även gälla andra aktörer.

Skälen för förslaget

I 19 § livsmedelslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för livsmedelsföretagare att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten. Som det har redogjorts för i avsnitt 9.6 omfattar livsmedelslagen även andra verksamhetsutövare än livsmedelsföretagare såsom detta uttryck har definierats i EU-rätten, dvs. dricksvattenproducenter och företag som producerar eller tillhandahåller snus och tuggtobak. Det bör förtydligas att kravet på egenkontroll enligt livsmedelslagen även gäller andra aktörer och inte bara livsmedelsföretagare.

9.8 Rätt till upplysningar och tillträde

Bedömning: Nuvarande bestämmelse om rätten för kontrollmyndigheter, kontrollorgan och EU:s institutioner att få upplysningar, ta del av handlingar och att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Rätten ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. Det förtydligas även att Europeiska kommissionen är den EU-institution som tillträdesrätten gäller för.

Skälen för bedömningen och förslaget

I dag har en kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen, i den utsträckning det behövs för kontrollen, rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover (20 § livsmedelslagen).

Denna bestämmelse kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna artikel ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig

verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter (artikel 15.6).

Artikel 15.1 bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 20 § livsmedelslagen en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna och kontrollorganen. För att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedöms det därför som lämpligt att låta bestämmelsen i livsmedelslagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. Dessutom är livsmedelslagen, till skillnad från den nya kontrollförordningen, tillämplig även på dricksvatten före tappkranen samt på snus och tuggtobak. Det innebär att bestämmelsen i 20 § livsmedelslagen är nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få upplysningar om eller tillträde till exempelvis ett vattenverk när de genomför offentlig kontroll av dricksvatten – i detta fall bedöms de inte kunna stödja denna rätt på artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen.

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). I Sverige utför officiella veterinärer offentlig kontroll inom livsmedelsområdet i samband med slakt. Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss kontroll eller annan verksamhet i samband med slakt. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför även omfatta dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde enligt livsmedelslagen bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om

aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla för sådana veterinärer som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Av 20 § andra stycket livsmedelslagen följer att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde även gäller för EU:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna. Det bör förtydligas att den institution som avses är EU-kommissionen.

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om Europeiska kommissionens kontroll i medlemsstaterna (artiklarna 116–119). Kommissionens experter ska utföra kontroller i varje medlemsstat för att bl.a. kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de bestämmelser som föreskrivs i den nya kontrollförordningen. Dessa kontroller ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. De får även omfatta kontroller på plats (artikel 116). Medlemsstaterna ska ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler eller delar av lokaler, till djur och varor samt tillgång till information och datasystem som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 119). Kommissionen får även, i samarbete med den berörda medlemsstaten, sända en grupp inspektörer för offentlig kontroll på plats i medlemsstaten (artikel 108.2). Eftersom det är kommissionen och dess inspektörer och experter som ska utföra kontroll i medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen kan rätten till upplysningar och tillträde preciseras att gälla för dem. Även experter från medlemsstaterna får bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen vid kontroll har utsetts av kommissionen. De nationella experterna får alltså i detta sammanhang anses omfattas av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”.

9.9 Skyldighet att lämna hjälp

<p>Förslag: Det tydliggörs att bestämmelsen i livsmedelslagen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av</p>
---

artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Denna skyldighet ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter, och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 21 § livsmedelslagen, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Som det har redogjorts för i avsnitt 9.6 är livsmedelslagen, till skillnad från den nya kontrollförordningen, tillämplig även på dricksvatten före tappkranen samt på snus och tuggtobak. Trots att artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna är den nuvarande bestämmelsen i livsmedelslagen om skyldighet att lämna hjälp nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få den hjälp som behövs för att de ska kunna genomföra kontroll vid exempelvis ett vattenverk. Denna bestämmelse bör därför finnas kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. För att undvika en dubbelreglering med EU-rätten bör det förtydligas att bestämmelsen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. På samma sätt som föreskrivs i den nya kontrollförordningen bör skyldigheten att lämna hjälp enligt livsmedelslagen även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. Med hänsyn till vikten av att den enskildes intressen upprätthålls, bör det säkerställas att ändringar av förordningen får omedelbart genomslag. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till den aktuella artikeln i den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

9.10 Finansiering

Bedömning: En avgift för livsmedelskontroll bör debiteras den enskilde efter utförd kontroll. Efterhandsdebiteringen bör vara obligatorisk för alla kontrollmyndigheter.

Förslag: Rätten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet.

Det införs vidare ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter.

Skälen för bedömningen och förslaget

I likhet med vad som gäller enligt den nuvarande kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om livsmedelskontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import och av slakterier och styckningsanläggningar, måste dock finansieras genom avgifter (artikel 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artikel 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska den ansvariga aktören bära samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Även när det gäller annan offentlig verksamhet kan medlemsstaterna välja finansieringsform.

I dag finansieras den ordinarie livsmedelskontrollen huvudsakligen genom avgifter. Kontrollen i primärproduktionen finansieras dock genom allmänna medel. Kontroll av slakterier och vilthanteringsanläggningar är delvis finansierade med allmänna medel. Vidare är de nationella kontrollprogrammen, som bl.a.

omfattar kontroll av rests substanser, bekämpningsmedelsrester, salmonella och dioxin i fet fisk från Östersjön samt kontroll av musslor, delvis anslagsfinansierade.

Avgiftsfinansieringen sker bl.a. genom en årlig kontrollavgift, en avgift för godkännande eller registrering och en bemanningsavgift vid bl.a. slakterier. Även kontroll som ligger utanför den ordinarie kontrollen, s.k. extra offentlig kontroll, är avgiftsfinansierad i enlighet med vad som föreskrivs i den gällande kontrollförordningen.

Den närmare regleringen av vilka avgifter som tas ut finns i förordningen (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter.

Den årliga kontrollavgiften

Den årliga kontrollavgiften fastställs av kontrollmyndigheterna och betalas i förskott genom ett helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår. Avgiften ska betalas oavsett om myndigheterna kontrollerar verksamheten under det aktuella året eller inte. Avgiften baseras på principen om full kostnadstäckning, men med möjlighet till nedsättning. Avgifternas storlek beräknas genom en schabloniserad riskbedömning av varje kategori av företag. Genom schablonen fastställs olika verksamheters kontrollbehov, utifrån bl.a. verksamhetens risk, omfattning och tidigare erfarenheter. Riskklassningsmodellen har utarbetats av Livsmedelsverket och är även vägledande för kommunerna. Kommunerna fastställer kontrollavgifterna med utgångspunkt i en riskklassning av anläggningen och den timtaxa som kommunfullmäktige beslutat. I fråga om avgifter som tas ut av statliga kontrollmyndigheter och kontrollorgan har Livsmedelsverket rätt att meddela föreskrifter om hur dessa ska beräknas. Livsmedelsverket beslutar årligen om gällande timtaxa för sin egen kontrollverksamhet.

Systemet med en årlig kontrollavgift har varit föremål för viss kritik. År 2015 gjorde Statskontoret en utredning på uppdrag av regeringen för att utvärdera avgiftsfinansieringen av livsmedelskontrollen. Uppdraget redovisades i en rapport där Statskontoret bl.a. drar slutsatsen att modellen med förhandsbetalning skapar en del pedagogiska problem gentemot den enskilda livsmedelsföretagaren genom att kontrollen i vissa fall utförs under senare delen av året och i andra fall först nästkommande år eller ett par år senare. Att betala för kontroll som utförs långt senare riskerar

att undergräva legitimiteten för avgifterna och därmed för livsmedelskontrollen som sådan. På samma sätt kan det enligt Statskontoret också uppstå problem om den beräknade tiden inte stämmer överens med den tid som kontrollmyndigheten faktiskt använder, eller om kontrollen helt uteblir (Statskontorets rapport [2015:17] Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering s. 67 f.). Rapporten har remissbehandlats och bereds för närvarande inom regeringskansliet.

I oktober 2017 lämnade Livsmedelsverket, mot bakgrund av bl.a. Statskontorets rapport, in en hemställan till regeringskansliet om att frågan om efterhandsdebitering av avgifterna för livsmedelskontrollen bör utredas. Livsmedelsverket har gjort bedömningen att ett införande av efterhandsdebitering skulle öka tilltron till kontrollen och bidra till ökad legitimitet för avgifterna. Livsmedelsverket konstaterar även att vissa kommuner redan infört ett system med efterhandsdebitering, i kombination med en årlig kontrollavgift som tas ut av samtliga verksamheter för att täcka gemensamma administrativa kostnader som t.ex. kostnader för ärendehanteringssystem och lokaler (Livsmedelsverkets hemställan 2017-10-16, dnr 2017/03252).

Det finns skäl att instämma i den kritik som riktats mot det system med förhandsdebitering som tillämpas i dag. Som Livsmedelsverket och Statskontoret framhållit kan det vara svårt att skapa förståelse för ett avgiftssystem som innebär att det kan gå mycket lång tid mellan det att avgiften betalas och kontrollen utförs. Med en ordning som innebär att avgiften debiteras efter genomförd kontroll finns det en tydligare koppling mellan avgiften och kontrollen. Detta kan förväntas leda till att avgiften upplevs som mer rättvis och legitim av de företag som betalar avgiften. Nackdelen med ett system med efterhandsdebitering är att det skulle kunna leda till ökad administration och större risk för press från företagen på kontrollpersonal att genomföra kortare kontroller. Det kan även leda till problem med uteblivna betalningar, särskilt från företag som upphör med sin verksamhet en kort tid efter att kontrollen utförts. Bedömningen är dock att fördelarna med ett system med efterhandsdebitering överväger nackdelarna med systemet. Det nuvarande systemet med förhandsdebitering av den årliga avgiften bör därför ersättas med ett system med efterhandsdebitering.

Efterhandsdebiteringen bör ske i samband med utförd kontroll för att få en tydlig koppling till utförd prestation. För anläggningar där kontroller sker ofta kan det vara aktuellt att efterhandsdebitera periodvis för att inte öka den administrativa bördan för kontrollobjekt och kontrollmyndighet. Under förutsättning att de gemensamma kostnaderna för administration som rör exempelvis registerhållning är inbakade i timtaxan så kommer inte antalet fakturor som skickas ut att öka, utan snarare minska.

Ett system med efterhandsdebitering bör vara obligatorisk för samtliga kontrollmyndigheter, för att säkerställa likvärdighet för den enskilde och därigenom bidra till en ökad tilltro till kontrollen och ökad legitimitet för avgifterna.

När det gäller den årliga avgiftens storlek beräknas denna i dag med utgångspunkt i Livsmedelsverkets riskklassningsmodell och kontrollmyndigheternas fastställda timtaxa. Regeringen gav genom myndighetens regleringsbrev för 2017 Livsmedelsverket i uppdrag att se över och vid behov justera modellen för riskklassning. Uppdraget lämnades med syfte att öka förståelsen för den kontroll som myndigheterna utför och avgifterna kopplade till kontrollen samt för att skapa förutsättningar för en mer enhetlig tillämpning av modellen. Livsmedelsverket redovisade uppdraget i myndighetens årsredovisning för 2017. Förslaget om en förenklad modell, som tagits fram av Livsmedelsverket i dialog med representanter från andra kontrollmyndigheter och livsmedelsbranschen, innebär bl.a. standardiserade kontrollfrekvenser och standardiserad tidsåtgång för de olika riskklasserna. Livsmedelsverkets förslag till förenklad modell skickades ut på remiss under våren 2018.

En grundläggande utgångspunkt i ett nytt avgiftssystem bör vara att riskklassningsmodellen bidrar till en kontroll där antalet kontrolltimmar styrs av det faktiska kontrollbehovet, i stället för den kontrolltid som det tagits ut avgift för. Kontrollen kommer därmed i större utsträckning styras av de faktiska riskerna som finns på en anläggning. Vid efterhandsdebitering finns det inte heller någon risk att ett företag betalar för kontroll som kontrollmyndigheten inte hinner genomföra. Den nya riskklassningsmodellen bör därför kopplas till den faktiska kontrollen som utförs och inte, vilket är fallet idag, till avgiften. För företag med låga risker kan det innebära att kontroll inte utförs årligen och att avgift därmed endast tas ut de år kontroll utförs.

Avgift för prövning av godkännanden och registrering samt för övrig annan offentlig verksamhet

I dag ska den som hos en behörig myndighet ansöker om godkännande, eller anmäler registrering, av en anläggning för att driva livsmedelsverksamhet eller för att tillverka snus och tuggtobak eller för dricksvattenförsörjning som huvudregel betala en avgift för myndighetens prövning eller registrering. En kommun är skyldig att ta ut en avgift för att täcka kostnaderna för denna prövning eller registrering. Avgiftens storlek fastställs av den behöriga myndigheten. Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om hur en avgift som tas ut av en statlig myndighet ska beräknas. I förarbetena till livsmedelslagen uttalade regeringen att prövningsavgiften bör motsvara den årliga kontrollavgiften och att registreringsavgiften bör motsvara en timmes arbete. Kontrollmyndigheterna har dock möjlighet att ta ut lägre avgifter för små och medelstora företag (prop. 2005:/06:128 s. 169 f.).

Kontrollmyndigheternas kostnad för prövning eller registrering bör även fortsättningsvis finansieras genom en avgift.

När det gäller kostnader för övrig annan offentlig verksamhet, t.ex. kostnader för utfärdande av officiella intyg eller attesteringar, bör det vara möjligt att ta ut avgifter i den mån verksamheten inte finansieras genom den avgift som aktören betalar för offentlig kontroll. Som det tidigare har nämnts bör t.ex. vissa administrativa kostnader, som rör exempelvis registerhållning, kunna bakas in som overhead i den timtaxa som tillämpas för kontrollen. Den avgift som tas ut för prövning, registrering eller övrig annan offentlig verksamhet ska inte hindra att avgift även tas ut för utförd kontroll samma år.

Eftersom det nuvarande systemet föreslås ersättas med ett system med efterhandsdebitering bör prövningsavgiften inte längre motsvara den årliga kontrollavgiften. Systemet med efterhandsdebitering och en ny riskklassningsmodell kan, som tidigare nämnts, innebära att avgift inte tas ut årligen utan endast de år som kontroll faktiskt utförs. En prövning kan dessutom variera i komplexitet och tiden som läggs på denna prövning återspeglar inte nödvändigtvis vilken kontrolltid som bedöms nödvändig när verksamheten är i drift. Prövningsavgiftens storlek bör därför i stället motsvara kostnaderna för prövningen. Även registreringsavgiften och avgifter

för övrig annan offentlig verksamhet bör fastställas utifrån myndighetens kostnader. Avgifternas storlek bör liksom i dag fastställas av den behöriga myndigheten. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör ha rätt att meddela föreskrifter om hur en avgift som tas ut av en statlig myndighet ska beräknas (se mer om författningsregleringen nedan). På samma sätt som i dag bör kommunerna även i fortsättningen vägledas i sin avgiftssättning genom allmänna råd eller vägledning som tas fram av Livsmedelsverket.

Författningsregleringen

I 28 § livsmedelslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt för prövning eller registrering enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Bemyndigandet innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av kontrollorgan.

Prövning, utöver de moment där verksamheten kontrolleras inför godkännandet, och registrering är exempel på annan offentlig verksamhet men sådan verksamhet omfattar även andra åtgärder, som t.ex. kontrollmyndigheternas korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Mot bakgrund av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen bör det, som nämnts ovan, finnas en möjlighet att finansiera även övrig annan offentlig verksamhet med avgifter. Bemyndigandet i 28 § livsmedelslagen bör därför kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift även för annan offentlig verksamhet.

För att göra det möjligt att föreskriva om skyldighet för kontrollmyndigheterna att ta ut en avgift efter utförd kontroll bör det vidare införas ett nytt bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter.

9.11 Tystnadsplikt

Förslag: Det införs en bestämmelse om tystnadsplikt i livsmedelslagen med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det i den nya kontrollförordningen bestämmelser om tystnadsplikt för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att sekretess redan gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen i den utsträckning som är motiverad av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Bedömningen är att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i livsmedelslagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utförs. I det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

9.12 Anonyma inköp

Förslag: En kontrollmyndighet får, om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under en

annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in livsmedel i syfte att kontrollera att det uppfyller gällande krav.

Skälen för förslaget

Handel med tjänster och produkter via internet och annan distanskommunikation ökar för varje år. Det gäller även handel med livsmedel. Bestämmelserna i den nya kontrollförordningen omfattar denna typ av handel. Exempelvis är aktörerna skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna om bl.a. vilken specifik verksamhet de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation (artikel 15.5 b).

Av artikel 36 i den nya kontrollförordningen framgår att prover som de behöriga myndigheterna beställt av aktörer utan att identifiera sig får användas för offentlig kontroll. Som redovisas i avsnitt 6.7 förutsätter tillämpningen av bestämmelsen i artikel 36 att de behöriga myndigheterna ska kunna beställa varor via internet och annan distanskommunikation utan att identifiera sig. I avsnittet görs bedömningen att det för att undvika osäkerhet vid tillämpningen, och då det rör sig om dold myndighetsutövning, är nödvändigt att komplettera bestämmelsen i artikel 36 med särskilda bestämmelser som uttryckligen ger myndigheten rätt att göra anonyma inköp i de lagar där det finns ett behov av en sådan reglering. På livsmedelsområdet är kontrollobjekten bl.a. näringsidkare som säljer livsmedel. Bedömningen är att det finns ett behov av att möjliggöra anonyma inköp i kontrollsyfte. Detta då produkter som inte uppfyller gällande krav kan vara förenade med risker av varierande grad. Det är t.ex. viktigt att de livsmedel som släpps ut på marknaden är säkra för människor att förtära. Det är därför angeläget att de produkter som myndigheterna får för offentlig kontroll från aktörerna faktiskt är de produkter som säljs i handeln. Möjligheten till anonyma inköp kan således motiveras av ett angeläget ändamål. Ändamålet kan också antas bli effektivt uppfyllt genom åtgärden och åtgärden måste bedömas som proportionerlig med hänsyn till det angelägna ändamålet. Det bör därför i lagen föras in en ny bestämmelse som ger kontrollmyndigheterna rätt att under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in livsmedel i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

I avsnitt 6.7 görs bedömningen att organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter inte bör kunna göra anonyma inköp.

Eftersom utgångspunkten i svensk rätt, som nämnts i avsnitt 6.7, är att myndighet ska utövas öppet krävs att avsteg från den principen inte är mer långtgående än vad syftet med åtgärden kräver. Det finns därför anledning att begränsa tillämpningsområdet för bestämmelserna om anonyma inköp. De aktuella regelverkens skyddsintressen är ytterst människors och djurs liv och hälsa och miljön. Det bör därför komma till uttryck i bestämmelserna att anonyma inköp endast är tillåtna om det är nödvändigt för att skydda dessa intressen.

9.13 Rapporteringssystem för överträdelser

Förslag: Kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ha rätt att meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.8 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning. Dessa mekanismer ska omfatta bl.a. förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

I fråga om statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen regleras på förordningsnivå. Bedömningen är att även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar lämpligast införs på förordningsnivå. På livsmedelsområdet är dock även kommuner utsedda som kontrollmyndigheter. Det behövs därför en bestämmelse i livsmedelslagen om att kontrollmyndigheterna ska tillhandahålla ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som

vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådana system bör av denna anledning finnas med i lagen. Om det system som används innebär en behandling av personuppgifter enligt EU:s nya dataskyddsförordning och dataskyddslagen, måste systemet uppfylla och användas i enlighet med de krav som följer av dessa regelverk.

9.14 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Förslag: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Enligt 32 § första stycket livsmedelslagen får Livsmedelsverkets beslut i ett enskilt fall överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Enligt andra stycket gäller det samma beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet eller av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Som konstaterats i avsnitt 6.5 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska

personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En bestämmelse om detta bör därför föras in i livsmedelslagen.

Som har konstaterats i avsnitt 6.5 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Detta bl.a. för att undvika att en myndighet överprövar giltigheten av sina egna föreskrifter. En bestämmelse om detta bör därför föras in i livsmedelslagen.

I lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör framgå av överklagandebestämmelsen i livsmedelslagen.

9.15 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ

med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

Av 1 § förvaltningslagen (2017:900), som anger lagens tillämpningsområde, framgår att lagen inte är tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.6 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om detta bör därför föras in i livsmedelslagen.

10 Ändringar i lagen om foder och animaliska biprodukter

10.1 Ord och uttryck i lagen

Förslag: Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter ska i lagen betyda samma sak som i den nya kontrollförordningen.

Ordet kontrollorgan ersätts i berörda bestämmelser i lagen med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Skälen för förslaget

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i lagen om foder och animaliska biprodukter för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som finns i den nuvarande kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. I avsnitt 6.3 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I det avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i lagen om foder och animaliska biprodukter.

Som framgår av avsnitt 6.3 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera

efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Lagen om foder och animaliska biprodukter har samma tillämpningsområde som den nya kontrollförordningen när det gäller kontroll av foder och animaliska biprodukter. För att underlätta tillämpningen bör det i lagen klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det framgå att uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologi som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.3 görs bedömningen att ordet kontrollorgan i flertalet lagar bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 20, 21 och 28 §§ lagen om foder och animaliska biprodukter, bör alltså för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I 2 § lagen om foder och animaliska biprodukter, som innehåller definitioner av olika uttryck som används i lagen, bör det läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

10.2 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Förslag: Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet.

Skälen för förslaget

Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 12 § lagen om foder och animaliska biprodukter. I paragrafen föreskrivs att Statens jordbruksverk, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna ska utöva offentlig kontroll av att regelverket följs. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i förordningen om foder och animaliska biprodukter.

På motsvarande sätt bör det av lagen om foder och animaliska biprodukter framgå att kontrollmyndigheterna ska utföra annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.3, många olika uppgifter, alltifrån sådant som i dag ingår i det som i lagen benämns ”övriga åligganden”, till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utför både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas i föreskrifter som meddelas av regeringen.

När det gäller regeringens möjlighet att meddela föreskrifter om att en statlig myndighet får lämna över kontrolluppgifter till en annan statlig myndighet bör det i lagen förtydligas att en sådan överlämning kan avse såväl uppgifter i offentlig kontroll som uppgifter i offentlig verksamhet.

Enligt den nya kontrollförordningen åligger det i några fall medlemsstaterna att ansvara för vissa uppgifter. bl.a. ska medlemsstaterna enligt artikel 111 se till att den fleråriga nationella kontrollplanen som avses i artikel 109.1 tillhandahålls allmänheten och på begäran förse kommissionen med den senaste uppdaterade versionen av kontrollplanen. Det bör tydligt framgå i vilka fall som kontrollmyndigheterna även ska utföra de uppgifter som ankommer på en medlemsstat. Det behöver dock inte anges i lag.

10.3 Överflyttning av annan offentlig verksamhet

Förslag: Det ska vara möjligt för Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt att, i samråd med en kommun och under samma förutsättningar som gäller för överflyttning av offentlig kontroll, besluta att annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning som annars skulle skötas av kommunen ska flyttas över till verket eller myndigheten.

Det ska även vara möjligt för Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt att, i samråd med en kommun och under samma förutsättningar som gäller för överflyttning av offentlig kontroll, besluta att annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning som annars skulle skötas av verket eller myndigheten ska flyttas över till kommunen.

Skälen för förslaget

Lagen om foder och animaliska biprodukter ger möjlighet till frivillig överflyttning av kontrollansvaret mellan Jordbruksverket eller en annan statlig myndighet som regeringen bestämt och en kommun. Enligt 16 § lagen om foder och animaliska biprodukter får Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt, i samråd med en kommun, besluta att den offentliga kontroll över en viss verksamhet som kommunen ansvarar för ska flyttas över till verket eller myndigheten. Detta förutsätter att verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller att det finns andra särskilda skäl. Om Jordbruksverket eller myn-

digheten och kommunen är överens om det får verket eller myndigheten besluta att ansvaret för kontrollen ska lämnas tillbaka till kommunen. Enligt 17 § får vidare Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt, i samråd med en kommun, besluta att ansvaret för den offentliga kontroll av en viss anläggning som verket eller myndigheten annars har ska flyttas över till kommunen.

Som det har konstaterats bl.a. i avsnitt 6.3 görs i den nya kontrollförordningen en tydlig skillnad mellan å ena sidan offentlig kontroll, som inbegriper granskningsåtgärder som undersökning och bedömning av sakligt underlag, och å andra sidan annan offentlig verksamhet, som bl.a. innefattar rådgivning och verkställande åtgärder. Bestämmelserna om frivillig överflyttning av offentlig kontroll tar sikte på kontroll i fråga om en viss anläggning. I de fall då Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt och en kommun kommer överens om att kontrollen av en anläggning ska flyttas från den ena kontrollmyndigheten till den andra är det naturligt att överflyttningen omfattar med kontrollen sammanhängande offentlig verksamhet såsom rådgivning och korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Lagen om foder och animaliska biprodukter bör därför ändras så att det framgår att Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt, i samråd med en kommun, får besluta om att flytta över ansvaret för såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet från kommunen till verket eller myndigheten. Samma sak gäller för överflyttning från Jordbruksverket eller myndigheten till kommunen.

Det kan konstateras att frivillig överflyttning enligt 16 § lagen om foder och animaliska biprodukter avser kontroll över en viss verksamhet medan frivillig överflyttning enligt 17 § avser kontroll över en viss anläggning. Någon skillnad i sak verkar inte vara avsedd. För att underlätta tillämpningen bör bestämmelserna om frivillig överflyttning i 16 och 17 §§ lagen om foder och animaliska biprodukter utformas på samma sätt. Bedömningen är att uttrycket anläggning bör användas i paragraferna.

10.4 Förelägganden riktade till kommuner och tvångsvis överflyttning av annan offentlig verksamhet

Förslag: Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra annan offentlig verksamhet ska Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt få förelägga kommunen att avhjälpa bristen.

Vidare ska regeringen, på ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet, få fatta beslut om att flytta över inte bara ansvaret för offentlig kontroll av en viss anläggning, utan även ansvaret för annan offentlig verksamhet när det gäller den anläggningen, om kommunen grovt eller under längre tid har åsidosatt sin skyldighet att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet i fråga om den anläggningen.

Rätten för regeringen att besluta om att lämna tillbaka ansvaret för den offentliga kontrollen till kommunen ska även omfatta annan offentlig verksamhet som berörs.

Skälen för förslaget

Om det finns brister i den kommunala kontrollen kan Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt förelägga en kommun att rätta till bristerna. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket eller myndigheten anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas (19 § lagen om foder och animaliska biprodukter). Om en kommun grovt eller under en längre tid har åsidosatt sina kontrollskyldigheter kan regeringen på ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt, besluta att den offentliga kontrollen över en viss verksamhet som kommunen annars ansvarar för, ska flyttas över till Jordbruksverket eller myndigheteten. Regeringen får sedan besluta att kontrollen ska lämnas tillbaka till kommunen (18 §).

I förarbetena till de aktuella bestämmelserna anfördes att såväl en enstaka grov överträdelse från kommunens sida som upprepade försummelse eller brister av mindre allvarlig karaktär som sträcker sig över en längre tidsperiod skulle kunna utgöra grund för en överflyttning av kontrollansvaret. Det anfördes vidare att det bör

vara naturligt att i första hand rikta ett föreläggande mot en kommun som inte uppfyller sina åligganden och att utgångspunkten därför bör vara att först när det kunnat konstateras att ett föreläggande inte följts bör bli aktuellt med att tvångsvis flytta över kontrollansvaret (prop. 2005/06:128 s. 263 f.). Som exempel på situationer då möjligheten att meddela förelägganden skulle kunna användas nämndes en kommuns upprepade underlåtenhet att rapportera om kontrollverksamheten till den centrala myndigheten eller underlåtenhet att upprätta en kontrollplan (prop. 2005/06:128 s. 265).

Det kan konstateras att det då bestämmelserna infördes förutsågs att även misskötsel av uppgifter som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet, som t.ex. underlåtenhet att upprätta en kontrollplan, skulle kunna leda till att Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt förelägger en kommun att rätta till bristerna. Detta bör nu tydliggöras i lagtexten.

På samma sätt som när det gäller en frivillig överflyttning av kontrollansvaret mellan två kontrollmyndigheter bör vidare en tvångsöverflyttning omfatta inte bara rena kontrolluppgifter utan även andra myndighetsuppgifter som hänger samman med kontrollen. Detta bör framgå av lagen.

Slutligen bör det framgå av lagen att rätten för regeringen att besluta om att lämna tillbaka ansvaret för den offentliga kontrollen även ska omfatta berörd annan offentlig verksamhet.

10.5 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Skälen för förslaget

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den gällande kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos.

I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 20 § lagen om foder och animaliska biprodukter finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Regeringen har i 21 § förordningen om foder och animaliska biprodukter bemyndigat Jordbruksverket att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Jordbruksverket har med stöd av bemyndigandet meddelat föreskrifter om offentlig kontroll av tillverkning, utsläppande på marknaden och användning

av foder samt animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt offentlig kontroll av annan befattning med foder och animaliska biprodukter och därav framställda produkter. Av föreskrifterna framgår bl.a. vilka tröskel-, åtgärds- och gränsvärden som ska tillämpas vid offentlig kontroll samt hur kontrollen ska utformas. Det kan även i fortsättningen finnas behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter av detta slag bör därför vara kvar.

Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om hur sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Jordbruksverket har i dag t.ex. meddelat föreskrifter om ansökan för att utses till officiellt laboratorium. Bedömningen är därför att bemyndigandet i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur den offentliga kontrollen ska bedrivas bör kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet.

10.6 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Förslag: Det införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och den som befattar sig med animaliska biprodukter eller produkter som framställts av sådana produkter att lämna uppgifter om anläggningar till en kontrollmyndighet, organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien finns krav på att samtliga foderföretag ska vara registrerade hos myndigheterna. Enligt artikel 9.2 i den förordningen är varje foderföretagare skyldig att underrätta behörig myndighet om vilka foderanläggningar som han eller hon ansvarar för, så att varje anläggning kan registreras. Med anläggning avses här varje enhet i ett foderföretag

(artikel 3). Krav på registrering finns även i förordning (EG) nr 1069/2009 beträffande animaliska biprodukter och därav framställda produkter. Enligt artikel 23 i denna förordning ska driftansvariga, i registrerings syfte, anmäla alla anläggningar som de har kontroll över och som på något sätt framställer, transporterar, hanterar, bearbetar, lagrar, släpper ut på marknaden, distribuerar, använder eller bortskaffar animaliska biprodukter eller därav framställda produkter. Anläggningar där det bedrivs viss i förordningen angiven verksamhet ska godkännas av den behöriga myndigheten (artikel 24). Varje medlemsstat är skyldig att upprätta en förteckning över de anläggningar och driftansvariga som har godkänts och registrerats i enlighet med förordningen på medlemsstatens territorium (artikel 47). Med anläggning avses här varje plats där det utförs någon verksamhet som inbegriper hantering av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter, med undantag för fiskefartyg (artikel 3.13).

I dag gäller enligt den nuvarande kontrollförordningen att den behöriga myndigheten ska upprätthålla en aktuell förteckning över de foderföretagare som har registrerats samt över de anläggningar som har registrerats eller godkänts. Bestämmelser om förteckning över aktörer finns även i den nya kontrollförordningen. Enligt artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen ska sålunda de behöriga myndigheterna, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, upprätta en förteckning över aktörer och hålla den uppdaterad. Redan befintliga förteckningar får användas för detta ändamål. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Begreppet aktör definieras i artikel 3.29 i den nya kontrollförordningen som varje fysisk eller juridisk person som har en eller flera av de skyldigheter som fastställs i de bestämmelser som avses i artikel 1.2. De aktörer som omfattas av kraven på förteckning och registrering på foderområdet är foderföretag och på området animaliska biprodukter den som befattar sig med sådana produkter.

En effektiv kontroll kräver att myndigheterna har tillgång till uppgifter om olika typer av kontrollobjekt. Uppgifterna om aktörer behövs i första hand för att underlätta kontrollmyndigheternas planering av den regelbundna kontrollen. Bestämmelserna i artikel 9.2 i förordning (EG) nr 183/2005, artikel 23 i förordning (EG) nr 1069/2009 och artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen om skyldighet att lämna uppgifter gäller visserligen direkt för foderföretagarna och den som befattar sig med animaliska biprodukter och därav framställda produkter. Kontrollmyndigheterna kan dock ha behov av mer detaljerade uppgifter om anläggningar som inte ryms inom skyldigheten i artikel 15.5. Uppräkningen i artikel 15.5 om vilka uppgifter som ska lämnas är inte uttömmande. Av artikeln framgår inte heller när eller på vilket sätt som uppgifterna ska lämnas. Det behövs därför ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och den som befattar sig med animaliska biprodukter och därav framställda produkter att lämna sådana uppgifter till en kontrollmyndighet samt till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter.

Myndigheternas registrering av anläggningar är att anse som annan offentlig verksamhet. Föreskrifter om detta kan meddelas med stöd av det nya bemyndigande om annan offentlig verksamhet som föreslås i avsnitt 10.5.

För vissa myndigheters inhämtande av uppgifter gäller förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

10.7 Föreskrifter om krav på egenkontroll

<p>Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att utöva egenkontroll ska utvidgas till att gälla var och en som</p>
---

befattar sig med animaliska biprodukter och därav framställda produkter.

Skälen för förslaget

I 20 § lagen om foder och animaliska biprodukter finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för en foderföretagare eller för annan företagare som befattar sig med animaliska biprodukter att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten.

Enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1069/2009 ska driftansvariga i sina anläggningar inrätta, tillämpa och upprätthålla egenkontroller för att övervaka efterlevnaden av denna förordning. Med anläggning avses i förordningen varje plats där det utförs någon verksamhet som inbegriper hantering av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter, med undantag för fiskefartyg (artikel 3.13). Med driftansvariga avses de fysiska eller juridiska personer som har faktisk kontroll över en animalisk biprodukt eller därav framställd produkt, däribland transportörer, handlare och användare (artikel 3.11). Med användare avses de fysiska eller juridiska personer som använder animaliska biprodukter och därav framställda produkter för särskilda utfodringsändamål, för forskning eller andra angivna ändamål (artikel 3.12). Driftansvariga kan således vara såväl företag som privatpersoner som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter, som t.ex. djurägare som använder sådana produkter till utfodring. Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om egenkontroll bör därför utvidgas till att gälla inte enbart för företagare som befattar sig med animaliska biprodukter utan även envar som befattar sig med sådana produkter eller därav framställda produkter.

10.8 Rätt till upplysningar och tillträde

Bedömning: Nuvarande bestämmelse om rätten för kontrollmyndigheter, kontrollorgan, Europeiska kommissionen

samt de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen att få upplysningar, ta del av handlingar och att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Skälen för bedömningen och förslaget

I dag har en kontrollmyndighet, ett kontrollorgan och Europeiska kommissionen samt de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen, i den utsträckning det behövs för kontrollen, rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover (21 § lagen om foder och animaliska biprodukter).

Denna bestämmelse kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal, tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Tillämpningsområdet för bestämmelserna i lagen om foder och animaliska biprodukter sammanfaller med räckvidden för bestämmelserna om kontroll av foder och animaliska biprodukter i den nya kontrollförordningen (se avsnitt 8.2). Artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen bedöms vidare vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 21 § lagen om foder och animaliska biprodukter en motsvarande rätt

för kontrollmyndigheterna, kontrollorganen, Europeiska kommissionen samt de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. För att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen är det därför som lämpligt att låta bestämmelsen i lagen om foder och animaliska biprodukter om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. Denna rätt bör, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla vid genomförande av annan offentlig verksamhet.

10.9 Skyldighet att lämna hjälp

Förslag: I lagen om foder och animaliska biprodukter ska det framgå att bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar regleringen i 22 § lagen om foder och animaliska biprodukter, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Tillämpningsområdet för bestämmelserna i lagen om foder och animaliska biprodukter sammanfaller med räckvidden för bestämmelserna om kontroll av foder och animaliska biprodukter i den nya kontrollförordningen (se avsnitt 6.2). Artikel 15.2 och 15.6 i den nya

kontrollförordningen är vidare utformad så att aktörerna träffas av denna skyldighet direkt. Eftersom bestämmelsen är direkt tillämplig och dess innehåll motsvarar vad som för närvarande regleras i 22 § lagen om foder och animaliska biprodukter, kan den nationella bestämmelsen upphävas och istället ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga regleringen. Då hänvisningen till den nya kontrollförordningen är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att den görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

10.10 Finansiering

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

I likhet med vad som gäller enligt den nuvarande kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artikel 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artikel 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska den ansvariga aktören bära samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Det står dock medlemsstaterna fritt att välja finansieringsform.

I dag finansieras kontrollmyndigheternas ordinarie offentliga kontroll genom en årlig avgift som de foderföretagare och företagare som befattar sig med animaliska biprodukter, vilkas verksamhet är föremål för kontroll, betalar. Kontrollen av foderföretag i primärproduktionen av foder finansieras dock genom allmänna medel. Utöver de årliga avgifterna tas särskilda avgifter ut för registrering och godkännanden av olika slag samt för viss provtagning och undersökning. Avgifter tas även ut för kontroll vid gränskontrollstationer samt för så kallad extra offentlig kontroll.

I 28 § lagen om foder och animaliska biprodukter finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt i ärenden enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. De ärenden som omnämns i förarbetena är ärenden som rör frågor som omfattas av bemyndigandena i nuvarande 9–11 §§ lagen om foder och animaliska biprodukter samt ärenden om godkännande och registrering (prop. 2005/06:128 s. 72 f). Förutom godkännande och registrering är det alltså ärenden om villkor för eller förbud mot bl.a. införsel, användning av samt annan befattning med foder eller ett visst parti av foder respektive animaliska biprodukter eller därav framställda produkter (9 och 11 §§) samt ärenden om villkor för laboratorier för foderanalyser och metoder för sådana analyser (10 §).

Bemyndigandet i 28 § lagen om foder och animaliska biprodukter innefattar även en rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut avgift. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av kontrollorgan. Kommunerna vägleds i sin avgiftssättning genom allmänna råd eller en vägledning som tas fram av Jordbruksverket.

De ärenden som omnämns i förarbetena, t.ex. godkännande och registrering, utgör annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Uttrycket annan offentlig verksamhet omfattar även andra åtgärder, t.ex. kontrollmyndigheternas korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Mot bakgrund av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen bör det finnas en möjlighet att finansiera även övrig annan offentlig verksamhet med avgifter. Det kan också finnas behov av detaljerade bestämmelser när det gäller

skyldighet att betala avgift för sådan verksamhet. Bemyndigandet i 28 § lagen om foder och animaliska biprodukter bör därför ändras på så sätt att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet. Vidare bör regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ha möjlighet att, på samma sätt som när det gäller kommuner, meddela föreskrifter om skyldighet för organ med delegerade uppgifter och för fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att ta ut en avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

10.11 Tystnadsplikt

Förslag: Det införs en bestämmelse om tystnadsplikt i lagen om foder och animaliska biprodukter med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att sekretess redan gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen i den utsträckning som är motiverad av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Bedömningen är att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i lagen om foder och animaliska biprodukter. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. I det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

10.12 Anonyma inköp

Förslag: En kontrollmyndighet får, om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under en annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa produkter i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Skälen för förslaget

Handel med tjänster och produkter via internet och annan distanskommunikation ökar för varje år. Det gäller även handel med foder och animaliska biprodukter. Bestämmelserna i den nya kontrollförordningen omfattar denna typ av handel. Exempelvis är aktörerna skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna om bl.a. vilken specifik verksamhet de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation (artikel 15.5 b).

Av artikel 36 i den nya kontrollförordningen framgår att prover som de behöriga myndigheterna beställt av aktörer utan att identifiera sig får användas för offentlig kontroll. Som redovisas i avsnitt 6.7 förutsätter tillämpningen av bestämmelsen i artikel 36 att de behöriga myndigheterna ska kunna beställa varor via internet och annan distanskommunikation utan att identifiera sig. I avsnittet görs bedömningen att det för att undvika osäkerhet vid tillämpningen, och då det rör sig om dold myndighetsutövning, är nödvändigt att komplettera bestämmelsen i artikel 36 med särskilda bestämmelser som uttryckligen ger myndigheten rätt att göra anonyma inköp i de lagar där det finns ett behov av en sådan reglering. När det gäller foderområdet och animaliska biprodukter är kontrollobjekten bl.a. näringsidkare som säljer foder eller foderprodukter. Bedömningen är att det finns ett behov av att möjliggöra anonyma inköp i kontrollsyfte. Detta då produkter som inte uppfyller gällande krav

kan vara förenade med risker av varierande grad. Det är t.ex. viktigt att de foderprodukter som släpps ut på marknaden är säkra för djur att förtära och inte bidrar till smittspridning. Det är därför angeläget att de produkter som myndigheterna får för offentlig kontroll från aktörerna faktiskt är de produkter som säljs i handeln. Möjligheten till anonyma inköp kan således motiveras av ett angeläget ändamål. Ändamålet kan också antas bli effektivt uppfyllt genom åtgärden och åtgärden måste bedömas som proportionerlig med hänsyn till det angelägna ändamålet. Det bör därför i lagen föras in en ny bestämmelse som ger kontrollmyndigheterna rätt att under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in produkter i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Utgångspunkten i svensk rätt är, som nämnts i avsnitt 6.7, att myndighet ska utövas öppet. Avsteg från den principen får inte vara mer långtgående än vad syftet med åtgärden kräver. Mot den bakgrunden finns det anledning att begränsa tillämpningsområdet för bestämmelserna om anonyma inköp. De aktuella regelverkens skyddsintressen är ytterst människors och djurs liv och hälsa och miljön. Det bör därför komma till uttryck i bestämmelserna att anonyma inköp endast är tillåtna om det är nödvändigt för att skydda dessa intressen.

I avsnitt 6.7 görs bedömningen att organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter inte bör kunna göra anonyma inköp.

10.13 Rapporteringssystem för överträdelser

Förslag: Kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ha rätt att meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.8 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser

av förordningen, s.k. visseblåsning. Dessa mekanismer ska omfatta bl.a. förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

I fråga om statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen regleras på förordningsnivå. Bedömningen är att även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar lämpligast införs på förordningsnivå. På området foder och animaliska biprodukter är dock även kommuner utsedda som kontrollmyndigheter. Det behövs därför en bestämmelse i lagen om foder och animaliska biprodukter om att kontrollmyndigheterna ska tillhandahålla ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådana system bör av denna anledning finnas med i lagen. Om det system som används innebär en behandling av personuppgifter enligt EU:s nya dataskyddsförordning och dataskyddslagen, måste systemet uppfylla och användas i enlighet med de krav som följer av dessa regelverk.

10.14 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Förslag: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Enligt 32 § första stycket lagen om foder och animaliska biprodukter får beslut av Jordbruksverket eller av annan statlig förvaltningsmyndighet enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Som konstaterats i avsnitt 6.5 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om foder och animaliska biprodukter.

Som har konstaterats i avsnitt 6.5 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Detta bl.a. för att undvika att en myndighet överprövar giltigheten av sina egna föreskrifter. En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om foder och animaliska biprodukter.

I lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör framgå av överklagandebestämmelsen i lagen om foder och animaliska biprodukter.

10.15 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

Av 1 § förvaltningslagen (2017:900), som anger lagens tillämpningsområde, framgår att lagen inte är tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.6 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om foder och animaliska biprodukter.

11 Ändringar i lagen om provtagning på djur, m.m.

11.1 Ord och uttryck i lagen

Förslag: Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter ska i lagen betyda samma sak som i den nya kontrollförordningen.

Ordet kontrollorgan ersätts i berörda bestämmelser i lagen med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som delegerats vissa uppgifter”.

Skälen för förslaget

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i lagen om provtagning på djur, m.m., härefter provtagningslagen, för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som finns i den nuvarande kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet. I avsnitt 6.3 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I det avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i provtagningslagen.

Som framgår av avsnitt 6.3 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på

unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Motsvarande begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Till skillnad från t.ex. livsmedelslagen innehåller provtagningslagen inte någon nationell reglering som faller utanför den nya kontrollförordningens tillämpningsområde.

För att underlätta tillämpningen bör det i lagen klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det framgå att uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.3 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 12, 13 och 20 §§ provtagningslagen, bör därför för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I provtagningslagen bör det även läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

11.2 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Förslag: Om inte något annat följer av lagen utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 10 § provtagningslagen. I paragrafen föreskrivs således att det är Jordbruksverket och andra statliga myndigheter som utövar offentlig kontroll. Regeringen får vidare meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i förordningen om provtagning på djur, m.m.

Det bör på motsvarande sätt framgå av provtagningslagen att det är kontrollmyndigheterna som utför annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.3, många olika uppgifter, alltifrån sådant som i dag ingår i det som i lagen benämns som "övriga åligganden", till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas i föreskrifter som regeringen meddelar.

Enligt den nya kontrollförordningen åligger det i några fall medlemsstaterna att ansvara för vissa uppgifter. Bl.a. ska medlemsstaterna enligt artikel 111 se till att den fleråriga nationella kontrollplanen som avses i artikel 109.1 tillhandahålls allmänheten och på begäran förse kommissionen med den senaste uppdaterade version-

en av kontrollplanen. Det bör tydligt framgå i vilka fall som kontrollmyndigheterna även ska utföra de uppgifter som ankommer på en medlemsstat. Det behöver dock inte anges i lag.

11.3 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas, ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet, som inte omfattas av befintliga bemyndiganden i lagen, ska bedrivas.

Skälen för förslaget

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den gällande kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs även uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos.

I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den

administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 12 § provtagningslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Regeringen har i 16 § provtagningsförordningen bemyndigat Jordbruksverket att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Bedömningen är att det även i fortsättningen finns behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter av detta slag bör därför vara kvar.

Utöver bemyndigandet om offentlig kontroll finns flera andra bemyndiganden i provtagningslagen. För att kontrollera förekomsten av rests substanser och andra ämnen i djur och djurprodukter får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det särskilda fallet besluta om provtagning eller undersökning enligt lagen (3 § andra stycket). Vidare får regeringen eller den som regeringen bestämmer enligt 7 och 8 §§ meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet beslut om ett antal olika åtgärder för att förebygga eller hindra spridning av smittsamma sjukdomar eller för att se till djur eller produkter av djur som inte är säkra som livsmedel hanteras på ett lämpligt sätt. Flera av de befintliga bemyndigandena i provtagningslagen får anses omfatta sådan verksamhet som benämns annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Det kan dock inte uteslutas att det kan uppkomma behov av att meddela närmare föreskrifter även när det gäller annan offentlig verksamhet som inte faller in under de befintliga bemyndigandena i provtagningslagen. Bedömningen är därför att bemyndigandet i 12 § provtagningslagen bör kompletteras med en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter för sådan annan offentlig verksamhet som inte omfattas av övriga bemyndiganden i provtagningslagen.

11.4 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Bedömning: Det behövs inte något ytterligare bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för djurhållare i lagen om provtagning på djur, m.m.

Skälen för bedömningen

I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns krav på, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från förteckningen (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas är enligt artikel 15.5 skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar. Aktörernas skyldighet enligt artikel 15.5 gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

I 6 § provtagningslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad den som håller djur ska iaktta i fråga om skyldighet att anmäla verksamheten till en myndighet och att föra anteckningar om verksamheten. Detta bemyndigande bedöms vara ett tillräckligt komplement till uppgiftsskyldigheten enligt artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen. Något särskilt bemyndigande om uppgiftsskyldighet behövs därför inte i provtagningslagen.

För vissa myndigheters inhämtande av uppgifter gäller förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

11.5 Rätt till upplysningar och tillträde

Bedömning: Nuvarande bestämmelse om rätt för kontrollmyndigheter, kontrollorgan, EU:s institutioner samt inspektörer och experter som utsetts av institutionerna att få upplysningar, ta del av handlingar och att få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller där djurprodukter, foder eller material i övrigt förvaras eller annars hanteras och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Rätten ska även gälla under utförande av annan offentlig verksamhet.

Det förtydligas att de EU-institutioner som tillträdesrätten gäller för är Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten. Deras rätt till upplysningar och tillträde gäller i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och för kontroll av att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 följs.

Bestämmelsen om rätt till tillträde och upplysningar ska inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skälen för bedömningen och förslaget

I dag har en kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen rätt att i den utsträckning det behövs för kontrollen på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller där djurprodukter, foder eller material i övrigt förvaras eller annars hanteras och där göra undersökningar och ta prover. Denna rätt gäller också för den som vidtar åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna (13 § provtagningslagen).

När det gäller ”den som vidtar åtgärder” framgår det av förarbetena till lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. (gamla provtagningslagen) att det som åsyftas är förebyggande åtgärder för att hindra spridning av smittsamma djursjukdomar samt bekämpningsåtgärder (se prop. 1994/95:175 s.14 och prop. 1998/99:88 s. 44). Dessa åtgärder ingår i uttrycket annan offentlig verksamhet enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen.

Bestämmelsen i 13 § provtagningslagen om rätt till upplysningar och tillträde kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna artikel ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanterings-system, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Tillämpningsområdet för bestämmelserna i provtagningslagen sammanfaller med räckvidden för bestämmelserna om kontroll av djurhälsokrav i den nya kontrollförordningen. Artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 13 § provtagningslagen en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna och kontrollorganen. För att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedöms det därför som lämpligt att låta bestämmelsen i provtagningslagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen.

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har

utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss offentlig kontroll eller offentlig annan verksamhet. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför även omfatta dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla för sådana veterinärer som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Officiella veterinärer som är anställda på kontrollmyndigheten omfattas däremot av kontrollmyndighetens tillträdesrätt.

Rätten bör vidare, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet, vilket alltså omfattar bl.a. bekämpningsåtgärder mot djursjukdomar. För att uppnå enhetlighet med den nya kontrollförordningen och för att underlätta tillämpningen är bedömningen att uttrycket ”den som utför annan offentlig verksamhet” bör användas istället för uttrycket ”den som vidtar åtgärder”.

Av 14 § 1 provtagningslagen följer att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde även gäller för EU:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om Europeiska kommissionens kontroll i medlemsstaterna (artiklarna 116–119). Kommissionens experter ska utföra kontroller i varje medlemsstat för att bl.a. kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de bestämmelser som föreskrivs i den nya kontrollförordningen. Dessa kontroller ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. De får även omfatta kontroller på plats (artikel 116). Medlemsstaterna ska ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler eller delar av lokaler, till djur och varor samt tillgång till information och datasystem som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 119). Kommissionen får även, i samarbete med den

berörda medlemsstaten, sända en grupp inspektörer för offentlig kontroll på plats i medlemsstaten (artikel 108.2).

Eftersom det är kommissionen och dess inspektörer och experter som ska utföra kontroll i medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen kan rätten till upplysningar och tillträde preciseras att gälla för dem. Även experter från medlemsstaterna får dock bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde som dem (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen vid kontroll har utsetts av kommissionen. De nationella experterna omfattas alltså i detta sammanhang av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”. I kommissionen ingår också Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) som har att utföra kontroll och inspektioner av åtgärder som medfinansieras av unionens budget.

Vissa åtgärder som utförs i Sverige kan enligt provtagningsförordningen medfinansieras av unionens budget enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG. Sverige kan därför komma att granskas av Europeiska revisionsrätten. Revisionsrätten och inspektörer och experter som utsetts av revisionsrätten bör således ha samma befogenheter som kommissionen att få tillgång till de platser och uppgifter som behövs för granskningen av unionens finanser. Rätten för kommissionen, revisionsrätten och för de inspektörer och experter som har utsetts av dessa institutioner bör också gälla i den utsträckning det behövs för kontroll av att reglerna i förordning (EU) nr 652/2014 följs.

Olaf har under vissa förutsättningar rätt till tillträde och upplysningar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning

(EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999. I lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning finns bestämmelser om rätt för behöriga myndigheter till tillträde och upplysningar när Olaf utför kontroller och inspektioner enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013. Bestämmelserna i provtagningslagen om rätt till tillträde och upplysningar bör inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats genomförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Bestämmelsen bör utformas enligt lagrådets yttrande i proposition 2016/17:56 Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

11.6 Skyldighet att lämna hjälp

Förslag: I provtagningslagen ska det framgå att bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 15 § provtagningslagen, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har

meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna ska kunna genomföras.

Som det har redogjorts för närmare under avsnitt 11.5 anses uttrycket ”åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna” ingå i uttrycket annan offentlig verksamhet.

Tillämpningsområdet för bestämmelserna i provtagningslagen sammanfaller med räckvidden för bestämmelserna om kontroll av djurhälsokrav i den nya kontrollförordningen (se avsnitt 6.2). Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är vidare utformad så att aktörerna träffas av denna skyldighet direkt. Eftersom bestämmelsen är direkt tillämplig och dess innehåll motsvarar vad som för närvarande regleras i 15 § provtagningslagen, kan den nationella bestämmelsen upphävas och istället ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga regleringen. Då hänvisningen till den nya kontrollförordningen är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att den görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

11.7 Finansiering

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet i stället för som i dag för provtagning, undersökning, märkning, godkännande och registrering samt för utfärdande av identitetshandlingar.

Skälen för förslaget

I likhet med vad som gäller enligt den nuvarande kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artikel 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt

att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artikel 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska den ansvariga aktören bära samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Det står dock medlemsstaterna fritt att välja finansieringsform.

I dag finansieras den ordinarie djurhälsokontrollen enligt provtagningslagen i huvudsak genom allmänna medel. Avgifter tas dock ut för kontroll av vissa verksamheter, t.ex. TSE-provtagande anläggningar. Det är anläggningar, utom livsmedelsanläggningar, där prov enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati tas ut. Exempel på sådana anläggningar är bearbetningsanläggningar och förbränningsanläggningar. Avgifter tas även ut för bl.a. märkning och registrering av vissa djur, som t.ex. får och getter.

I 20 § första stycket provtagningslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll (punkten 1) samt för provtagning, undersökning, märkning, godkännande, registrering och utfärdande av identitetshandlingar (punkten 2). Bemyndigandet i första punkten innefattar en rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av statliga myndigheter, kontrollorgan och sådana organisationer som avses i 9 § andra stycket provtagningslagen. Det åligger varje kommun att besluta om avgifternas storlek.

De åtgärder som räknas upp i 20 § första stycket 2 provtagningslagen räknas som annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Uttrycket annan offentlig verksamhet omfattar dock mer än detta, som t.ex. kontrollmyndigheternas korri-

gerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Mot bakgrund av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen bör det finnas en möjlighet att finansiera även övrig annan offentlig verksamhet med avgifter. Bemyndigandet i 20 § första stycket 2 provtagningslagen bör därför ändras så att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet.

Som det har redogjorts för i avsnitt 12.2 ska kontrollmyndigheterna utföra även annan offentlig verksamhet. Rätten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut avgifter bör därför även omfatta sådan verksamhet.

11.8 Tystnadsplikt

Förslag: Det införs en bestämmelse om tystnadsplikt i provtagningslagen med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att sekretess redan gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen i den utsträckning som är motiverad av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste

därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införs.

Bedömningen är att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i provtagningslagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes. I det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

11.9 Rapporteringssystem för överträdelser

Förslag: Kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ha rätt att meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.8 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning. Dessa mekanismer ska omfatta förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

I fråga om statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen regleras på förordningsnivå. Bedömningen är att även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar lämpligast införs på förordningsnivå. Enligt provtagningslagen får dock regeringen meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt kommunerna att utöva offentlig kontroll. Det behövs därför en bestämmelse i lagen om att kontrollmyndigheterna ska tillhandahålla ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådana system bör av denna

anledning finnas med i lagen. Om det system som används innebär en behandling av personuppgifter enligt EU:s nya dataskyddsförordning och dataskyddslagen, måste systemet uppfylla och användas i enlighet med de krav som följer av dessa regelverk.

11.10 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Förslag: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Enligt 24 § första stycket lagen om provtagningen på djur, m.m. får en statlig förvaltningsmyndighets beslut överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller enligt andra stycket beslut som har meddelats av en organisation som enligt föreskrifter får föra register och utfärda identitetshandlingar eller av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Som konstaterats i avsnitt 6.5 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En

bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om provtagningen på djur, m.m.

Som har konstaterats i avsnitt 6.5 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Detta bl.a. för att undvika att en myndighet överprövar giltigheten av sina egna föreskrifter. En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om provtagningen på djur, m.m.

I lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör framgå av överklagandebestämmelsen i lagen om provtagningen på djur, m.m.

11.11 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

Av 1 § förvaltningslagen (2017:900), som anger lagens tillämpningsområde, framgår att lagen inte är tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.6 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om provtagningen på djur, m.m.

12 Ändringar i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

12.1 Ord och uttryck i lagen

Förslag: Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska i lagen betyda samma sak som i den nya kontrollförordningen och som i förordningen om djuravel. Uttrycket organ med delegerade uppgifter ska betyda samma sak som i den nya kontrollförordningen.

Ordet kontrollorgan ersätts i berörda bestämmelser i lagen med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Skälen för förslaget

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i lagen om kontroll av husdjur, m.m. för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som finns i den nuvarande kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet. I avsnitt 6.3 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

Som framgår av avsnitt 6.3 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen.

Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Motsvarande begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Till skillnad från t.ex. livsmedelslagen innehåller lagen om kontroll av husdjur, m.m. inte någon rent nationell reglering som faller utanför den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Däremot innehåller lagen bestämmelser som kompletterar en annan EU-förordning, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1012 av den 8 juni 2016 om avelstekniska och genealogiska villkor för avel, handel med och införsel till unionen av renrasiga avelsdjur, hybridavelssvin och avelsmaterial från dem och om ändring av förordning (EU) nr 652/2014, rådets direktiv 89/608/EEG och 90/425/EEG och om upphävande av vissa akter med avseende på djuravel (förordningen om djuravel). Förordningen om djuravel omfattas inte av kontrollförordningens tillämpningsområde och innehåller också bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Offentlig kontroll definieras enligt artikel 2.18 i förordningen om djuravel som varje form av kontroll som behöriga myndigheter utför i syfte att kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna i förordningen om djuravel. Men annan offentlig verksamhet avses enligt artikel 2.19 all annan verksamhet än offentlig kontroll som behöriga myndigheter utför i enlighet med förordningen i syfte att säkerställa att bestämmelserna i förordningen tillämpas. Förordningen om djuravel ska tillämpas från och med den 1 november 2018.

För att underlätta tillämpningen bör det i lagen om kontroll av husdjur, m.m. klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det framgå att uttrycken avser offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet både enligt den nya kontrollförordningen och enligt förordningen om djuravel. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen och förordningen om djuravel görs dynamisk, dvs. avser förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.3 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, bör ersättas med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter". Ordet kontrollorgan, som förekommer i 10 § lagen om kontroll av husdjur, m.m., bör alltså för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I lagen bör det även läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

12.2 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Förslag: Kontrollmyndigheterna utför även annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har ansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 8 § lagen om kontroll av husdjur, m.m. I paragrafen föreskrivs således att det är Jordbruksverket och länsstyrelserna som utövar offentlig kontroll. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i förordningen om kontroll av husdjur, m.m.

På motsvarande sätt bör det av lagen om kontroll av husdjur, m.m. framgå att det är kontrollmyndigheterna som utför annan

offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.3, många olika uppgifter, alltifrån sådant som i dag ingår i det som i lagen benämns som ”övriga åligganden”, till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen.

Enligt den nya kontrollförordningen åligger det i några fall medlemsstaterna att ansvara för vissa uppgifter. Medlemsstaterna ska bl.a. enligt artikel 111 se till att den fleråriga nationella kontrollplanen som avses i artikel 109.1 tillhandahålls allmänheten och på begäran förse kommissionen med den senaste uppdaterade versionen av kontrollplanen. Det bör tydligt framgå i vilka fall som kontrollmyndigheterna även ska utföra de uppgifter som ankommer på en medlemsstat. Det behöver dock inte anges i lag.

12.3 Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet samt om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information

Förslag: Det införs en ny bestämmelse i lagen om kontroll av husdjur, m.m. med bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas samt om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

Skälen för förslaget

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den gällande kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya

kontrollförordningen införs också uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos.

I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Av bestämmelsen framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 12 § förordningen om kontroll av husdjur, m.m. finns ett bemyndigande för Jordbruksverket att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Jordbruksverket har med stöd av bemyndigandet meddelat föreskrifter bl.a. om myndigheternas kontroll av huvudman som anordnar frivilliga kontrollprogram. Bedömningen är att det även i fortsättningen kan finnas behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om hur sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns som annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

När det gäller offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av statliga kontrollmyndigheter såsom länsstyrelserna, som är de operativa kontrollmyndigheterna på detta område, kan föreskrifter om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas meddelas av regeringen på förordningsnivå. Om uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har överlämnats till ett organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer behövs dock ett bemyndigande i lag. Det bör därför införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information till Jordbruksverket

Om en medlemsstat tilldelar ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på ett och samma område till mer än en behörig myndighet ska medlemsstaten enligt artikel 4.1 i den nya kontrollförordningen säkerställa en effektiv och verkningsfull samordning mellan alla berörda myndigheter samt en enhetlig och verkningsfull offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inom hela sitt territorium. Den nya kontrollförordningen ställer också krav på rapportering från medlemsstaterna till kommissionen (se bl.a. artikel 113).

I lagen om kontroll av husdjur, m.m. har Jordbruksverket utsetts till samordnande kontrollmyndighet (9 §). För att kraven i den nya kontrollförordningen ska uppnås behöver den samordnande myndigheten ha tillgång till tillförlitlig och jämförbar information från de operativa kontrollmyndigheterna. De operativa myndigheternas uppgiftslämnande utgör således ett viktigt inslag i kontrollverksamheten och är en förutsättning för att den nya kontrollförordningens bestämmelser ska kunna verkställas. Detta gäller även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda organ eller fysiska personer. Bedömningen är därför att det bör finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för de operativa kontrollmyndigheterna, inbegripet organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter, att lämna

information till en samordnande myndighet, vilket i det här fallet är Jordbruksverket. När det gäller länsstyrelserna kan föreskrifter om detta ske på förordningsnivå. Föreskrifter om rapporteringsskyldighet för enskilda organ och fysiska personer kräver dock stöd i lag. Det bör därför införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

12.4 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Bedömning: Det behövs inte något särskilt bemyndigande om uppgiftsskyldighet för djurhållare i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

Skälen för bedömningen

I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns det krav på, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Det finns som redogjorts för närmare i avsnitt 4.4.1 flera nationella författningar på djurhälsoområdet, vars tillämpningsområde delvis överlappar varandra. Av 9 § första stycket 3 lagen om

provtagning av djur, m.m. följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om registrering av djurhållare och anläggningar för djur. Provtagningslagen har ett brett tillämpningsområde som bl.a. omfattar kontroll av smittsamma djursjukdomar och kontroll av rests substanser och andra ämnen i djur och djurprodukter. Bemyndigandet i provtagningslagen bedöms därför vara ett tillräckligt komplement till uppgiftsskyldigheten enligt artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen när det gäller djurhälsokrav (se avsnitt 11.4). Något särskilt bemyndigande behövs därför inte i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

För vissa myndigheters inhämtande av uppgifter gäller förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

12.5 Rätt till upplysningar och tillträde

Bedömning: Nuvarande bestämmelse om rätten för kontrollmyndigheter, kontrollorgan, EU:s institutioner samt inspektörer och experter som utsetts av institutionerna att få upplysningar, ta del av handlingar och att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Rätten ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. Det förtydligas även att Europeiska kommissionen är den EU-institution som tillträdesrätten gäller för.

Skälen för bedömningen och förslaget

I dag har en kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen, i den utsträckning det behövs för kontrollen, rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och där göra undersökningar och ta prover (10 § lagen om kontroll av husdjur, m.m.).

Denna bestämmelse kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna artikel ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Artikel 15.1 bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller 10 § lagen om kontroll av husdjur, m.m. en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna och kontrollorganen. För att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedöms det därför som lämpligt att låta bestämmelsen i lagen om kontroll av husdjur, m.m. om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. Samma bedömning görs i förhållande till artikel 46.1 i förordningen om djuravel, som på ett liknande sätt som artikel 15 reglerar aktörernas skyldighet att, i den utsträckning det är nödvändigt för utövande av offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, lämna de behöriga myndigheterna tillträde till utrustning, lokaler, andra platser, avelsdjur och avelsmaterial samt tillgång till elektroniska informationshanteringssystem, dokument och andra relevanta uppgifter.

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförord-

ningen). Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför även omfatta dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde enligt lagen om kontroll av husdjur, m.m. bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla för sådana veterinärer som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Officiella veterinärer som är anställda på kontrollmyndigheten omfattas däremot av kontrollmyndighetens tillträdesrätt. Rätten bör vidare, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Av 10 § andra stycket följer att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde även gäller för EU:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om Europeiska kommissionens kontroll i medlemsstaterna (artiklarna 116–119). Kommissionens experter ska utföra kontroller i varje medlemsstat för att bl.a. kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de bestämmelser som föreskrivs i den nya kontrollförordningen. Dessa kontroller ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. De får även omfatta kontroller på plats (artikel 116). Medlemsstaterna ska ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler eller delar av lokaler, till djur och varor samt tillgång till information och datasystem som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 119). Kommissionen får även, i samarbete med den berörda medlemsstaten, sända en grupp inspektörer för offentlig kontroll på plats i medlemsstaten (artikel 108.2). Eftersom det är kommissionen och dess inspektörer och experter som ska utföra kontroll i medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen kan rätten till upplysningar och tillträde preciseras att gälla för dem. Även experter från medlemsstaterna får bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde som dem (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen vid kontroll har utsetts av kommissionen. De nationella experterna får alltså i detta

sammanhang anses omfattas av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”.

Bestämmelser liknande dem som finns i artikel 116–119 i den nya kontrollförordningen finns också i artikel 53–55 i förordningen om djuravel.

12.6 Skyldighet att lämna hjälp

Förslag: I lagen om kontroll av husdjur, m.m. ska det framgå att bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen och i artikel 46.2 i förordningen om djuravel.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6). En liknande bestämmelse finns också i artikel 46.2 i förordningen om djuravel.

Bestämmelserna i artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen och i artikel 46.2 i förordningen om djuravel motsvarar vad som regleras i 11 § lagen om kontroll av husdjur, m.m., där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är utformad så att de i nationell författning utpekade kontrollmyndigheterna, officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna tillämpa bestämmelsen direkt. Detsamma gäller artikel 46.2 i förordningen om djuravel. Eftersom

bestämmelserna är direkt tillämplig och eftersom dess innehåll motsvarar vad som för närvarande regleras i 11 § lagen om kontroll av husdjur, m.m., kan den nationella bestämmelsen upphävas och istället ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga regleringen. Då hänvisningarna till den nya kontrollförordningen och förordningen om djuravel är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att de görs dynamiska, dvs. avser förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

12.7 Finansiering

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

I likhet med vad som gäller enligt den nuvarande kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artikel 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artikel 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska vidare den ansvariga aktören bära samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Även när det gäller annan offentlig verksamhet kan medlemsstaterna dock välja

finansieringsform. Även i förordningen om djuravel finns en bestämmelse om att medlemsstaterna ska se till att den finns tillräckliga finansiella resurser för att säkerställa att de behöriga myndigheterna har den personal och andra resurser som krävs för att genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 51). Det anges också i artikel 47.4 i förordningen om djuravel att medlemsstaterna får besluta att de berörda aktörerna ska bära samtlig eller en del av de kostnader som uppstått för de behöriga myndigheter när åtgärder enligt artikel 47, dvs. åtgärder vid fall av bristande efterlevnad av förordningen, måste vidtas.

Kontrollen på djurhälsoområdet och när det gäller djuravel är i dag till största delen anslagsfinansierad. Enligt såväl den gällande kontrollförordningen som den nya kontrollförordningen är det dock obligatoriskt för medlemsstaterna att ta ut avgifter för offentlig kontroll i vissa fall. Detta gäller bl.a. vid extra offentlig kontroll som utförs vid bristande regelefterlevnad.

I 16 § lagen om kontroll av husdjur, m.m. finns ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut.

Som nämnts ovan ger den nya kontrollförordningen medlemsstater möjlighet att ta ut avgifter även för att täcka kostnaderna för annan offentlig verksamhet. Mot bakgrund av de nya bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och förordningen om djuravel bör det finnas en möjlighet att finansiera även annan offentlig verksamhet med avgifter. Det kan också finnas behov av detaljerade bestämmelser när det gäller skyldighet att betala avgift för sådan verksamhet. Bemyndigandet i 16 § lagen om kontroll av husdjur, m.m. bör därför utvidgas till att omfatta även föreskrifter om skyldighet att betala avgift för även annan offentlig verksamhet.

12.8 Tystnadsplikt

<p>Förslag: Det införs en bestämmelse om tystnadsplikt i lagen om kontroll av husdjur, m.m. med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte</p>
---

obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att sekretess redan gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen i den utsträckning som är motiverad av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Bedömningen är att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i lagen om kontroll av husdjur, m.m. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes. I det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

12.9 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Förslag: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Enligt 20 § första stycket lagen om kontroll av husdjur, m.m. får Jordbruksverkets beslut överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Enligt andra stycket gäller detsamma beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet eller av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Som konstaterats i avsnitt 6.5 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

Som har konstaterats i avsnitt 6.5 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Detta bl.a. för att undvika att en myndighet överprövar giltigheten av sina egna föreskrifter. En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

I lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen

innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör framgå av överklagandebestämmelsen i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

12.10 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

Av 1 § förvaltningslagen (2017:900), som anger lagens tillämpningsområde, framgår att lagen inte är tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.6 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till

(33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

13 Ändringar i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

13.1 Ord och uttryck i lagen

Förslag: Uttrycket offentlig kontroll ska i lagen betyda offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen och kontroll i övrigt av efterlevnaden av lagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska betyda offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Ordet kontrollorgan ersätts i berörda bestämmelser i lagen med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Uttrycket organ med delegerade uppgifter ska ha samma betydelse som i den nya kontrollförordningen.

Skälen för förslaget

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Lagen kompletterar, i de delar den innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, den gällande kontrollförordningen (2 §). Hänvisningen till den gällande kontrollförordningen bör därför bytas mot en hänvisning till den nya kontrollförordningen. Då hänvisningen till förordningen är av

upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att denna görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Kontroll enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel bedrivs i två olika former, dels innan en jordbruksprodukt eller ett livsmedel släpps ut på marknaden och som avser kontroll av att produktspecifikationen följs, dels offentlig kontroll enligt den gällande kontrollförordningen (prop. 2009/10:22 s. 23). Dessa två typer av kontroll får båda anses vara sådan offentlig kontroll som ska utföras enligt den nya kontrollförordningen (artikel 1.2 j).

I den nya kontrollförordningen tydliggörs det att vissa artiklar i förordningen även gäller för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. Innebörden av de båda uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet redogörs för närmare i avsnitt 6.3. I avsnittet görs bedömningen att såväl uttrycket offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen. Det saknas anledning att göra en annan bedömning när det gäller lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Som framgår av avsnitt 6.3 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Kontrollbestämmelserna avseende skyddade beteckningar i den nya kontrollförordningen ska som huvudregel inte tillämpas för att säkerställa efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter, där det finns bestämmelser om skyddade beteckningar bl.a. inom vinsektorn (artikel 1.4 a i den nya kontrollförordningen). Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel är emellertid tillämplig på även sådana vinprodukter. Kontroll som utförs av dessa vinprodukter är i strikt bemärkelse inte offentlig kontroll i den nya kontrollförordningens mening. Det finns däremot både praktiska och lagtekniska fördelar att på det sätt som görs idag använda samma uttryck för all

kontroll som bedrivs enligt lagen. Detta gäller även uttrycket annan offentlig verksamhet.

För att underlätta tillämpningen bör det i lagen klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Det bör således i en ny bestämmelse anges att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.3 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 5, 10, 11 och 18 §§ i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, bör alltså, med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen, ersättas med detta uttryck.

Av lagen bör det även framgå att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

13.2 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Förslag: Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 4 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. I paragrafen föreskrivs att Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna ska utöva kontroll av att regelverket följs på detta område. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i förordningen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

På motsvarande sätt bör det av lagen framgå att kontrollmyndigheterna ska utföra annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.3, många varierande uppgifter, alltifrån sådant som idag ingår i det som i lagen benämns ”övriga skyldigheter”, till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen.

Enligt den nya kontrollförordningen åligger det i några fall medlemsstaterna att ansvara för vissa uppgifter. bl.a. ska medlemsstaterna enligt artikel 111 se till att den fleråriga nationella kontrollplanen som avses i artikel 109.1 tillhandahålls allmänheten och på begäran förse kommissionen med den senaste uppdaterade versionen av kontrollplanen. Det bör tydligt framgå i vilka fall som kontrollmyndigheterna även ska utföra de uppgifter som ankommer på en medlemsstat. Det behöver dock inte anges i lag.

13.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till enskilda organ och fysiska personer

Förslag: Det tydliggörs att bestämmelsen om att regeringen eller Livsmedelsverket får överlämna till ett kontrollorgan att utöva kontroll ska tillämpas utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Även annan offentlig verksamhet ska kunna överlämnas.

I fråga om åtgärder vid bristande efterlevnad eller vid misstanke om bristande efterlevnad av regelverket får ett överlämnande endast innefatta en rätt att besluta att vissa av aktörens verksamheter blir föremål för systematisk eller ökad offentlig kontroll, att aktören ökar egenkontrollernas frekvens eller att märkningen ändras för att stämma överens med produktspecifikationerna, lagen och de EU-bestämmelser som lagen kompletterar.

Skälen för förslaget

Enligt den nuvarande regleringen får regeringen eller Livsmedelsverket överlämna till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 andra stycket 5 i den gällande kontrollförordningen att utöva kontroll enligt 5 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. I avsnitt 6.4 görs bedömningen att delegering till organ och fysiska personer kan ske direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel är emellertid tillämplig på vissa vinprodukter som inte omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Detta genom att lagen innehåller kompletterande bestämmelser till förordning (EG) nr 1308/2013, där det finns bestämmelser om skyddade beteckningar bl.a. inom vinsektorn. Den nya kontrollförordningen ska som huvudregel inte tillämpas för att säkerställa efterlevnaden av denna EU-förordning (artikel 1.4 a i den nya kontrollförordningen).

Eftersom bestämmelserna i den nya kontrollförordningen inte är tillämpliga på nämnda vinprodukter är det inte möjligt att delegera uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ifråga

om vinprodukterna med stöd av den nya kontrollförordningen. Bedömningen är att möjligheten till delegering av offentlig kontroll bör finnas kvar även inom vinsektorn. Bestämmelsen i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel om att regeringen eller Livsmedelsverket får överlämna kontroll bör därför finnas kvar som ett komplement till bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. För att undvika en dubbelreglering med EU-rätten bör det tydliggöras att bestämmelsen ska tillämpas utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. På samma sätt som föreskrivs i den nya kontrollförordningen bör det även finnas möjlighet att överlämna annan offentlig verksamhet.

När det gäller hur omfattande befogenheten att delegera uppgifter ska vara kan konstateras att utgångspunkten enligt den nya kontrollförordningen är att beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad inte får lämnas över till enskilda organ och fysiska personer (artiklarna 31.3 samt 138.1b, 138.2 och 138.3). I fråga om skyddade beteckningar finns dock ett undantag från denna begränsning. På det området får nämligen behöriga myndigheter, som har delegerat möjligheten att besluta om rätten att använda en produkts registrerade namn, även delegera möjligheten att besluta om vissa angivna åtgärder (artikel 26). Dessa åtgärder är: beordrande av att vissa av aktörens verksamheter blir föremål för systematisk eller ökad offentlig kontroll, beordrande av att aktören ökar egenkontrollernas frekvens samt beordrande av att märkningen ändras för att stämma överens med produktspecifikationerna och de bestämmelser som avses i artikel 1.2 j.

För att uppnå enhetlighet på området bör det anges även i lagen om skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel att ett överlämnande, när det gäller åtgärder vid bristande efterlevnad eller vid misstanke om bristande efterlevnad av regelverket, endast får innefatta en rätt att besluta att vissa av aktörens verksamheter blir föremål för systematisk eller ökad offentlig kontroll, besluta att aktören ökar egenkontrollernas frekvens eller besluta att märkningen ändras för att stämma överens med produktspecifikationerna, lagen och de EU-bestämmelser som lagen kompletterar.

13.4 Förelägganden riktade till kommuner

Förslag: Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra annan offentlig verksamhet ska Livsmedelsverket få förelägga kommunen att avhjälpa bristen.

Skälen för förslaget

Om det finns brister i den kommunala kontrollen kan Livsmedelsverket förelägga en kommun att rätta till bristerna. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas (9 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel).

Även misskötsel av uppgifter som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet, t.ex. upprepad underlåtenhet att rapportera om kontrollverksamheten till den centrala myndigheten eller underlåtenhet att upprätta en kontrollplan, bör kunna leda till att Livsmedelsverket förelägger en kommun att rätta till bristerna. Detta bör nu tydliggöras i lagtexten.

13.5 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Skälen för förslaget

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den gällande kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs även uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos.

I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Av bestämmelsen framgår att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska genomföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 10 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur kontroll ska bedrivas.

Den offentliga kontrollen av att regelverket om skyddade beteckningar följs kan i huvudsak delas upp i två delar, nämligen att en produkt överensstämmer med produktspecifikationerna samt övervakning av hur registrerade namn används för att beskriva produkter som saluförs. Den ordinarie kontrollen av skyddade beteckningar utgör en integrerad del av den vanliga kontrollen av livsmedel och jordbruksprodukter. Av samma skäl som anförs i avsnittet om förslag till ändringar i livsmedelslagen (avsnitt 9.5) är bedömningen att det även på området skyddade beteckningar kan finnas behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen

bestämmer att meddela föreskrifter av detta slag bör därför vara kvar. Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om hur sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Livsmedelsverket har i dag t.ex. meddelat föreskrifter om tidsfrister i handläggningen av vissa ärenden som även gäller för skyddade beteckningar. Bedömningen är därför att bemyndigandet i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur kontrollen ska bedrivas bör kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet.

13.6 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Förslag: Det införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel att lämna uppgifter om verksamheten till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

I dag gäller enligt den nuvarande kontrollförordningen att den behöriga myndigheten ska upprätthålla en aktuell förteckning över de foder- och livsmedelsföretagare som har registrerats samt över de anläggningar som har registrerats eller godkänts.

Bestämmelser om förteckning över aktörer finns även i den nya kontrollförordningen. Enligt artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen ska sålunda de behöriga myndigheterna, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Redan befintliga förteckningar får användas för detta ändamål. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och

juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter (artikel 15.6).

Begreppet aktör definieras i artikel 3.29 i den nya kontrollförordningen som varje fysisk eller juridisk person som har en eller flera av de skyldigheter som fastställs i de bestämmelser som avses i artikel 1.2. Aktörer på området skyddade beteckningar får anses vara den som använder sig av sådana skyddade beteckningar. Den nya kontrollförordningen berör bara till viss del Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter (se artikel 1.4 a i den nya kontrollförordningen). Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel gäller dock även för de aktörer som omfattas av denna EU-förordning, dvs. aktörer som använder sig av skyddade beteckningar inom vinsektorn.

En effektiv kontroll kräver att myndigheterna har tillgång till uppgifter om olika typer av kontrollobjekt. Uppgifterna om aktörer behövs i första hand för att underlätta kontrollmyndigheternas planering av den regelbundna kontrollen. Bestämmelsen i artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen om skyldighet att lämna uppgifter sin verksamhet gäller visserligen direkt för aktörerna. Kontrollmyndigheterna kan dock ha behov av mer detaljerade bestämmelser om aktörernas verksamhet eller av andra uppgifter om verksamheten som inte ryms inom skyldigheten i artikel 15.5. Uppräkningen i artikel 15.5 om vilka uppgifter som ska lämnas är inte uttömmande. Av artikeln framgår inte heller när eller på vilket sätt som uppgifterna ska lämnas.

Det behövs därför ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar att lämna sådana uppgifter till en kontrollmyndighet samt till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter. Uppgiftsskyldigheten bör gälla för alla aktörer, även aktörer enligt förordning (EG) nr 1308/2013.

Myndigheternas hantering av förteckning över aktörer är att anse som annan offentlig verksamhet. Föreskrifter om detta kan meddelas med stöd av det nya bemyndigande som föreslås i avsnitt 13.5.

För vissa myndigheters inhämtande av uppgifter gäller förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

13.7 Rätt till upplysningar och tillträde

Bedömning: Nuvarande bestämmelse om rätten för kontrollmyndigheter, kontrollorgan, Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som utsetts av kommissionen att få upplysningar, ta del av handlingar och att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Skälen för bedömningen och förslaget

I dag har en kontrollmyndighet, ett kontrollorgan och Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som utsetts av kommissionen i den utsträckning det behövs för kontrollen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover (11 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel).

Denna bestämmelse kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem,

djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Artikel 15.1 bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 11 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna, kontrollorganen och Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. För att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedöms det därför som lämpligt att låta bestämmelsen i lagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. Som det har redogjorts för i avsnitt 16.3 är dessutom lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, till skillnad från den nya kontrollförordningen, tillämplig även på vissa vinprodukter som omfattas av bestämmelserna i förordning (EG) nr 1308/2013. Det innebär att bestämmelsen i 11 § är nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få rätt till upplysningar och tillträde vid kontroll av dessa vinprodukter – i detta fall bedöms de inte kunna stödja denna rätt på artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen.

Rätten till upplysningar och tillträde enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel bör, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

13.8 Skyldighet att lämna hjälp

Förslag: Det tydliggörs att bestämmelsen i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Denna

skyldighet ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna under det att uppgifterna utförs. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 12 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Som det har redogjorts för i bl.a. avsnitt 13.3 är lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, till skillnad från den nya kontrollförordningen, tillämplig även på vissa vinprodukter som omfattas av bestämmelserna i förordning (EG) nr 1308/2013. Trots att artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna är den nuvarande bestämmelsen i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel om skyldighet att lämna hjälp nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få den hjälp som behövs för att de ska kunna genomföra kontroll inom vinsektorn. Denna bestämmelse bör därför finnas kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. För att undvika en dubbelreglering med EU-rätten bör det förtydligas att bestämmelsen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. På samma sätt som föreskrivs i den nya kontrollförordningen bör skyldigheten att lämna hjälp enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. Med hänsyn till vikten av att den enskildes intressen upprätthålls, bör det säkerställas att ändringar av förordningen får

omedelbart genomslag. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till den aktuella artikeln i den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

13.9 Finansiering

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet.

Det införs vidare ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter.

Skälen för förslaget

I likhet med vad som gäller enligt den nuvarande kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artikel 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artikel 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska den ansvariga aktören bära samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Det står dock medlemsstaterna fritt att välja finansieringsform.

Den offentliga kontrollen av att regelverket om skyddade beteckningar följs kan i huvudsak delas upp i tre delar, nämligen kontroll

av skyddade beteckningar på livsmedel i livsmedelsanläggningar, på livsmedel i primärproduktionen och på jordbruksprodukter. Den ordinarie kontrollen av skyddade beteckningar utgör en integrerad del av den vanliga kontrollen av livsmedel och jordbruksprodukter och finansieras med samma medel som den, se avsnitt 9.10. När det gäller kontrollen av skyddade beteckningar på livsmedel i livsmedelsanläggningar finansieras denna således genom den årliga avgift som livsmedelsföretagare i dag betalar för den ordinarie livsmedelskontrollen. Den offentliga kontrollen av skyddade beteckningar på livsmedel i primärproduktionen finansieras i sin tur genom allmänna medel. Även den offentliga kontrollen av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter finansieras genom allmänna medel (se prop. 2009/10:22 s. 56 f.).

I dag ska kontrollmyndigheter ta ut särskilda avgifter för kostnader för kontroll av att produktspecifikationen följs innan en produkt släpps ut på marknaden och för uppföljande kontroll hos producenter av vin. Avgifterna utgår enligt den timtaxa som fastställs av respektive kontrollmyndighet. Vidare ska den som ansöker hos den behöriga myndigheten om registrering eller avregistrering av en skyddad beteckning samt ändring av en produktspecifikation betala en avgift för myndighetens handläggning. Avgiftens ska betalas med det belopp som bestäms av myndigheten. Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om hur avgifter som tas ut av en statlig myndighet ska beräknas.

I 18 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt för prövning eller handläggning enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Regeringen får även meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av kontrollorgan. Kommuner vägleds i sin avgiftssättning genom allmänna råd eller en vägledning som tas fram av Livsmedelsverket.

Prövning och handläggning av t.ex. ett registreringsärende utgör annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen

men sådan verksamhet omfattar även andra åtgärder, som t.ex. kontrollmyndigheternas korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Mot bakgrund av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen bör det finnas en möjlighet att finansiera även övrig annan offentlig verksamhet med avgifter. Det kan också finnas behov av detaljerade bestämmelser när det gäller skyldighet att betala avgift för sådan verksamhet. Bemyndigandet i 18 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel bör därför ändras på så sätt att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift annan offentlig verksamhet.

För att göra det möjligt att föreskriva om skyldighet för kontrollmyndigheterna på livsmedelsområdet att ta ut en avgift efter utförd kontroll föreslås i avsnitt 9.10 att det ska införas ett nytt bemyndigande i livsmedelslagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter. Eftersom den ordinarie kontrollen av skyddade beteckningar utgör en integrerad del av den vanliga kontrollen av livsmedel och jordbruksprodukter och finansieras med samma medel bör det införas ett motsvarande bemyndigande om betalning av avgifter i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

13.10 Tystnadsplikt

Förslag: Det införs en bestämmelse om tystnadsplikt i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför

offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att sekretess redan gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen i den utsträckning som är motiverad av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Bedömningen är att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifternas utförs. I det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

13.11 Rapporteringssystem för överträdelser

Förslag: Kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ha rätt att meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.8 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning. Dessa mekanismer ska omfatta bl.a. förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

I fråga om statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen regleras på förordningsnivå. Bedömningen är att även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar lämpligast införs på förordningsnivå. På området skyddade beteckningar är dock även kommuner utsedda som kontrollmyndigheter. Det behövs därför en bestämmelse i lagen om att kontrollmyndigheterna ska tillhandahålla ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådana system bör av denna anledning finnas med i lagen. Om det system som används innebär en behandling av personuppgifter enligt EU:s nya dataskyddsförordning och dataskyddslagen, måste systemet uppfylla och användas i enlighet med de krav som följer av dessa regelverk.

13.12 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Förslag: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Enligt 20 § första stycket lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel får beslut av en statlig förvaltningsmyndighet enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Som konstaterats i avsnitt 6.5 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Som har konstaterats i avsnitt 6.5 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Detta bl.a. för att undvika att en myndighet överprövar giltigheten av sina egna föreskrifter. En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

I lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör framgå av överklagandebestämmelsen i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

13.13 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

Av 1 § förvaltningslagen (2017:900), som anger lagens tillämpningsområde, framgår att lagen inte är tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.6 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om detta bör därför föras in i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

14 Ändringar i lagen om kontroll av ekologisk produktion

14.1 Ord och uttryck i lagen

Förslag: Uttrycket kontroll i lagen om kontroll av ekologisk produktion ersätts med ”offentlig kontroll”.

Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska i lagen ha samma betydelse som i den nya kontrollförordningen.

Bedömning: Ordet kontrollorgan bör användas även fortsättningsvis.

Skälen för förslaget och bedömningen

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Lagen om kontroll av ekologisk produktion kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092 samt dess tillämpningsförordning (EG) nr 889/2008. Lagen kompletterar även, i de delar den innehåller bestämmelser som rör ekologisk produktion, den gällande kontrollförordningen. Detta framgår av 1 §. Hänvisningen i paragrafen till den gällande kontrollförordningen bör ändras så att hänvisningen gäller den nya kontrollförordningen. Då hänvisningen till förordningen är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att denna görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Reglerna i förordning (EG) nr 834/2007 och förordning (EG) nr 889/2008 innehåller förutom materiella regler även vissa bestämmelser om kontroll. I förordningarna används uttrycket

kontroll. Även i lagen om kontroll av ekologisk produktion används uttrycket kontroll. I den gällande kontrollförordningen, som är tillämplig på ekologisk produktion i den utsträckning som förordning (EG) nr 834/2007 och förordning (EG) nr 889/2008 inte innehåller särskilda bestämmelser, används däremot uttrycket offentlig kontroll.

Även i den nya kontrollförordningen, som enligt artikel 1.2 i omfattar kontroll av ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter, används uttrycket offentlig kontroll.

I den nya kontrollförordningen införs det nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. Innebörden av de båda uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet har det redogjorts för närmare i avsnitt 6.3. I avsnittet görs bedömningen att såväl uttrycket offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen. Det saknas anledning att göra en annan bedömning när det gäller lagen om kontroll av ekologisk produktion.

Som framgår av avsnitt 6.3 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Lagen om kontroll av ekologisk produktion har samma tillämpningsområde som den nya kontrollförordningens regler om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när det gäller området ekologisk produktion.

För att underlätta tillämpningen bör det i lagen klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Det bör således i en ny bestämmelse anges att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de uttryck som används i den

nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Kontrollorgan

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.3 är en skillnad mellan den gällande respektive nya kontrollförordningen att delegering enligt den nya kontrollförordningen kan ske till ett eller flera organ med delegerade uppgifter eller en eller flera fysiska personer istället för till kontrollorgan. Bedömningen är att ordet kontrollorgan även fortsättningsvis bör användas i lagen om kontroll av ekologisk produktion (se mer om kontrollorgan i avsnitt 14.3).

14.2 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Förslag: Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Skälen för förslaget

Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 2 § lagen om kontroll av ekologisk produktion. I paragrafen föreskrivs att Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, de andra statliga förvaltningsmyndigheter som regeringen bestämmer och kommunerna utövar kontroll av att regelverket följs. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion.

På motsvarande sätt bör det av lagen framgå att kontrollmyndigheterna ska utföra annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.3, många olika uppgifter, alltifrån sådant som idag ingår i

det som i lagen benämns ”övriga skyldigheter”, till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av i föreskrifter som meddelas av regeringen.

Enligt den nya kontrollförordningen åligger det i några fall medlemsstaterna att ansvara för vissa uppgifter. bl.a. ska medlemsstaterna enligt artikel 111 se till att den fleråriga nationella kontrollplanen som avses i artikel 109.1 tillhandahålls allmänheten och på begäran förse kommissionen med den senaste uppdaterade versionen av kontrollplanen. Det bör tydligt framgå i vilka fall som kontrollmyndigheterna även ska utföra de uppgifter som ankommer på en medlemsstat. Det behöver dock inte regleras i lag.

14.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till enskilda kontrollorgan

Bedömning: Bestämmelsen i lagen om kontroll av ekologisk produktion om att Livsmedelsverket och Jordbruksverket, inom sina respektive ansvarsområden, får överlämna uppgiften att utöva kontroll till sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person bör finnas kvar. När det gäller åtgärder vid bristande efterlevnad eller vid misstanke om bristande efterlevnad av regelverket bör ett sådant överlämnande begränsas på samma sätt som i dag.

Förslag: Livsmedelsverket och Jordbruksverket får, under samma förutsättningar som gäller för att överlämna uppgiften att utöva offentlig kontroll, även överlämna uppgiften att utföra annan offentlig verksamhet till ett kontrollorgan.

Skälen för bedömningen och förslaget

I dag kan vissa uppgifter i den offentliga kontrollen delegeras till privata kontrollorgan enligt den gällande kontrollförordningen. Med sådana kontrollorgan avses en oberoende tredje part till vilken

den behöriga myndigheten har delegerat vissa kontrolluppgifter (artikel 2.5). Bestämmelserna om delegering i den gällande kontrollförordningen kompletteras av särskilda delegeringsbestämmelser i förordning (EG) nr 834/2007 (jfr prop. 2012/13:55 s. 25). Även enligt sistnämnda EU-förordning får den behöriga myndigheten delegera kontrolluppgifter till ett eller flera kontrollorgan. Med kontrollorgan avses där en oberoende privat tredje part som utför inspektion och certifiering av ekologisk produktion enligt bestämmelserna i förordningen och det innefattar även, om så är lämpligt, motsvarande organ i ett tredjeland eller motsvarande organ som bedriver verksamhet i ett tredjeland (artikel 2).

Delegeringsbestämmelserna i förordning (EG) nr 834/2007 skiljer sig åt från de allmänna delegeringsreglerna i den gällande kontrollförordningen, huvudsakligen genom att de tillåter delegering till kontrollorgan av beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket samt, i begränsad utsträckning, delegering av vissa dispensbeslut. En annan skillnad är att medlemsstaterna ska utse myndigheter med ansvar för godkännande och tillsyn över kontrollorganen.

En förutsättning för att kunna delegera kontrolluppgifter till ett kontrollorgan är vidare att organet är ackrediterat och godkänt av den behöriga myndigheten.

I lagen om kontroll av ekologisk produktion finns en bestämmelse om att Livsmedelsverket och Jordbruksverket, inom sina respektive ansvarsområden, får besluta att överlämna kontrolluppgifter till ett sådant kontrollorgan som avses i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person (3 §). Sådana överlämnanden har också gjorts. Inom såväl Livsmedelsverkets som Jordbruksverkets ansvarsområden sköts således kontrollen över ekologiska aktörer av privata kontrollorgan. När det gäller åtgärder vid bristande efterlevnad eller vid misstanke om bristande efterlevnad av regelverket är det dock bara möjligt att lämna över vissa i lagen angivna beslutsbefogenheter.

Som det tidigare har nämnts är en skillnad mellan den gällande och den nya kontrollförordningen att delegering enligt den nya kontrollförordningen kan ske till ett eller flera organ med delegerade uppgifter eller en eller flera fysiska personer istället för till kontrollorgan. En annan skillnad är att det i den nya kontrollförordningen klargörs att vissa bestämmelser om delegering även gäller

annan offentlig verksamhet. Bedömningen är dock att bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen i allt väsentligt överensstämmer med bestämmelserna i den gällande kontrollförordningen. T.ex. får de behöriga myndigheterna som huvudregel inte heller enligt den nya kontrollförordningen delegera beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad (artikel 31.3). Detta är dock fortfarande möjligt inom området ekologisk produktion enligt förordning (EG) nr 834/2007.

Av den nya kontrollförordningen framgår inte hur bestämmelserna i denna förhåller sig till bestämmelserna i förordning (EG) nr 834/2007. Det är därför inte helt klart hur dessa två EU-förordningar ska tillämpas i förhållande till varandra. Till stor del innehåller de liknande delegeringsbestämmelser. Men en skillnad är alltså möjligheten till delegering av åtgärder vid bristande efterlevnad enligt förordning (EG) nr 834/2007. Bedömningen är att de allmänna delegeringsreglerna i den nya kontrollförordningen, på samma sätt som den gällande kontrollförordningen, får anses kompletteras av de särskilda delegeringsbestämmelserna i förordning (EG) nr 834/2007. I de fall bestämmelserna i EU-förordningarna skiljer sig åt bör bestämmelserna i förordning (EG) nr 834/2007 ges företräde. Slutsatsen är därför att delegering av uppgifter i offentlig kontroll inom området för ekologisk produktion kan ske till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i förordning (EG) nr 834/2007. Det bör dock påpekas att bestämmelserna i den nya kontrollförordningen om skyldigheter respektive befogenheter samt villkor i övrigt för organ med delegerade uppgifter bedöms gälla även för dessa kontrollorgan, under förutsättning att det inte finns några andra särskilda bestämmelser i förordning (EG) nr 834/2007. Det innebär t.ex. att det som föreskrivs om tystnadsplikt i artikel 8 i den nya kontrollförordningen även gäller för kontrollorganen.

Allmänna förutsättningar och villkor för delegering följer visserligen direkt av såväl förordning (EG) nr 834/2007 som av den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen i 3 § lagen om kontroll av ekologisk produktion innebär emellertid en precisering av Livsmedelsverkets och Jordbruksverkets möjlighet att överlämna kontrolluppgifter till sådana kontrollorgan som avses i förordning (EG) nr 834/2007, bl.a. att det ska vara fråga om en juridisk person. Den

nya kontrollförordningen ger inte anledning att se över denna bestämmelse. Bestämmelsen bör därför finnas kvar.

För att uppnå överensstämmelse med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen bör Livsmedelsverket och Jordbruksverket, under samma förutsättningar som gäller för överlämnande av uppgiften att utöva offentlig kontroll, även kunna överlämna uppgiften att genomföra annan offentlig verksamhet till ett kontrollorgan. Överlämnande till ett kontrollorgan i fråga om åtgärder vid bristande efterlevnad eller vid misstanke om bristande efterlevnad av regelverket bör dock begränsas i lagen på samma sätt som sker i dag.

I detta sammanhang kan även nämnas att en ny EU-förordning om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter antogs av Europaparlamentet och rådet den 22 maj 2018. Den nya EU-förordningen träder ikraft den 1 januari 2021 och genom denna upphävs förordning (EG) nr 834/2007. Den nya EU-förordningen innebär att den nationella lagstiftningen om ekologisk produktion kommer att behöva ses över.

14.4 Förelägganden riktade till kommuner

Förslag: Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utöva annan offentlig verksamhet ska Livsmedelsverket få förelägga kommunen att avhjälpa bristen.

Skälen för förslaget

Om det finns brister i den kommunala kontrollen kan Livsmedelsverket förelägga en kommun att rätta till bristerna. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas (10 § lagen om kontroll av ekologisk produktion).

Även misskötsel av uppgifter som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet, t.ex. upprepade underlåtenhet att rapportera om kontrollverksamheten till den centrala myndigheten eller underlåtenhet att upprätta en kontrollplan, bör kunna leda till att Livsmedelsverket förelägger en kommun att rätta till bristerna. Detta bör framgå av lagtexten.

14.5 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Skälen för förslaget

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den gällande kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs även uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna och myndigheter för kontroll av ekologisk produktion ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte föreligger någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos.

I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Av bestämmelsen framgår att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska genomföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och

annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 26 § lagen om kontroll av ekologisk produktion finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur kontroll ska bedrivas. Regeringen har i 17 § förordningen om kontroll av ekologisk produktion bemyndigat Livsmedelsverket och Jordbruksverket att inom sina respektive ansvarsområden meddela föreskrifter om bl.a. hur sådan kontroll som avses i 2 § första stycket lagen om kontroll av ekologisk produktion ska bedrivas. Livsmedelsverket och Jordbruksverket har, inom sina respektive ansvarsområden, med stöd av det bemyndigandet meddelat närmare föreskrifter om kontroll av ekologisk produktion. Bedömningen är att det även i fortsättningen kan finnas behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter av detta slag bör därför vara kvar.

Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om hur sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Såväl Livsmedelsverket som Jordbruksverket har i dag t.ex. meddelat föreskrifter om val av laboratorier för analys av prover som tas i kontrollen. Bedömningen är därför att bemyndigandet i lagen om kontroll av ekologisk produktion för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur kontrollen ska bedrivas bör kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet.

14.6 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

<p>Förslag: Det införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ekologiska aktörer att lämna uppgifter om verksamheten till en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan.</p>

Skälen för förslaget

I förordning (EG) nr 834/2007 ställs krav på att kontrollmyndigheter och kontrollorgan ska föra ett uppdaterat register med namn och adresser på de ekologiska aktörer som är underställda deras kontroll (artikel 28.5). Enligt artikel 28.1 är ekologiska aktörer skyldiga att anmäla sin verksamhet. I dag gäller samtidigt enligt den nuvarande kontrollförordningen att den behöriga myndigheten ska upprätthålla en aktuell förteckning över de foder- och livsmedelsföretagare som har registrerats samt över de anläggningar som har registrerats eller godkänts. Bestämmelser om förteckning över aktörer finns även i den nya kontrollförordningen. Enligt artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen ska sålunda de behöriga myndigheterna, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Redan befintliga förteckningar får användas för detta ändamål. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

En effektiv kontroll kräver att de som utövar kontrollen har tillgång till uppgifter om olika typer av kontrollobjekt. Uppgifterna om aktörer behövs i första hand för att underlätta kontrollmyndigheternas och kontrollorganens planering av den regelbundna kontrollen. Bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 834/2007 och artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen om skyldighet att lämna uppgifter om verksamhet och platser som de ansvarar för gäller visserligen direkt för de ekologiska aktörerna. Kontrollmyndigheterna och kontrollorganen kan dock ha behov av mer detaljerade uppgifter om verksamheten som inte ryms inom skyldigheten i artikel 15.5. Uppräkningen i artikel 15.5 om vilka uppgifter som ska lämnas är inte uttömmande. Av artikeln framgår

inte heller när eller på vilket sätt som uppgifterna ska lämnas. Det behövs därför ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ekologiska aktörer att lämna sådana uppgifter till en kontrollmyndighet samt till kontrollorgan.

Myndigheternas registrering av aktörer är att anse som annan offentlig verksamhet. Föreskrifter om detta kan meddelas med stöd av det nya bemyndigande som föreslås i avsnitt 14.8.

För vissa myndigheters inhämtande av uppgifter gäller förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

14.7 Rätt till upplysningar och tillträde

Bedömning: Nuvarande bestämmelse om rätten för Europeiska kommissionen och kontrollorgan att få upplysningar och ta del av handlingar samt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som kontrollen avser och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla för kontrollmyndigheter samt för de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. Rätten ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Skälen för bedömningen och förslaget

Enligt 8 § lagen om kontroll av ekologisk produktion har Europeiska kommissionen och kontrollorganen samma rätt som en kontrollmyndighet att, i den utsträckning det behövs för kontrollen, få upplysningar, del av handlingar, tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som kontrollen avser och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelsen kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verk-

samhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivning, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Även artikel 67 i förordning (EG) nr 889/2008 innehåller en skyldighet för ekologiska aktörer att ge kontrollmyndigheter och kontrollorgan tillträde och upplysningar.

Såväl artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen som artikel 67 i förordning (EG) nr 889/2008 bedöms vara direkt tillämpliga i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda. Medan dessa artiklar reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 8 § lagen om kontroll av ekologisk produktion en motsvarande rätt för Europeiska kommissionen och kontrollorganen. För att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedöms det därför som lämpligt att låta bestämmelsen i lagen om kontroll av ekologisk produktion om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar, som ett komplement till bestämmelserna i EU-förordningarna. Bestämmelsen bör därför ändras så att den även gäller för kontrollmyndigheter samt även för de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen vid kontroll har utsetts av kommissionen. Rätten bör vidare, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla vid genomförande av annan offentlig verksamhet.

14.8 Skyldighet att lämna hjälp

Förslag: I lagen om kontroll av ekologisk produktion ska det framgå att bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska

kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen.
--

Skälen för förslaget

Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna och myndigheterna för kontroll av ekologisk produktion under det att uppgifterna utförs. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 9 § lagen om kontroll av ekologisk produktion, där det framgår att den som är föremål för kontroll ska lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen är utformad så att de i nationell författning utpekade kontrollmyndigheterna, organ med delegerade uppgifter m.fl. ska kunna tillämpa bestämmelsen direkt.

Som det har redogjorts för närmare i avsnitt 14.3 bedöms bestämmelserna i den nya kontrollförordningen om skyldigheter respektive befogenheter samt villkor i övrigt för organ med delegerade uppgifter gälla även för sådana kontrollorgan som avses i förordning (EG) nr 834/2007, under förutsättning att det inte finns några andra särskilda bestämmelser i denna EU-förordning. Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är utformad så att aktörerna träffas av denna skyldighet direkt. Eftersom bestämmelsen är direkt tillämplig och dess innehåll motsvarar vad som för närvarande regleras i 9 § lagen om kontroll av ekologisk produktion, kan den nationella bestämmelsen upphävas och istället ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga regleringen. Då hänvisningen till den nya kontrollförordningen är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att den görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

14.9 Finansiering

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för kontroll kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att ta ut en avgift inte bara för offentlig kontroll utan även för annan offentlig verksamhet.

Bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för kontroll kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att ta ut avgifter även för annan offentlig verksamhet.

Det införs vidare ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter.

Skälen för förslaget

I likhet med vad som gäller enligt den nuvarande kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artikel 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artikel 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska den ansvariga aktören bära samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Även när det

gäller annan offentlig verksamhet kan medlemsstaterna dock välja finansieringsform.

Kontrollen av att regelverket om ekologisk produktion följs bedrivs, som beskrivits tidigare, i allt väsentligt av privata kontrollorgan. Kontrollorganen tar i dag ut avgifter för sin kontroll. Någon särskild avgift tas dock inte ut för kontrollorganens kostnader för registrering av aktörer utan dessa kostnader ingår i den kontrollavgift som aktören betalar till kontrollorganet. Någon särskild avgift betalas inte heller för kontroll av ekologiska livsmedel som utförs av myndigheter i samband med den ordinarie livsmedelskontrollen. Detsamma gäller kontroll av ekologiskt foder som utförs i samband med den ordinarie foderkontrollen.

I 16 § lagen om kontroll av ekologisk produktion finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för kontroll samt för prövning av ärenden enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-förordningar som kompletteras av lagen. De ärenden som nämns i förarbetena är när en aktör ansöker om att få undantag från skyldigheten att följa regelverket i vissa avseenden (prop. 2012/13:55 s. 92 f.).

I 16 § finns också en upplysning om att regeringen meddelar föreskrifter om de avgifter som tas ut av statliga myndigheter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att ta ut sådana avgifter samt föreskrifter om grunderna för beräkning av avgifternas storlek (17 §). Regeringen får även meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut sådana avgifter (18 §). Kommunerna vägleds i sin avgiftsättning genom allmänna råd eller en vägledning som tas fram av Livsmedelsverket.

De ärenden som nämns i förarbetena, när en aktör ansöker om att få undantag från skyldigheten att följa regelverket i vissa avseenden, bedöms ingå i uttrycket annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Uttrycket annan offentlig verksamhet omfattar dock andra åtgärder än dessa ärenden, t.ex. kontrollmyndigheternas korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Mot bakgrund av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen bör det finnas en möjlighet att finansiera även övrig annan offentlig verksamhet med avgifter. Det kan också finnas behov av detaljerade bestämmelser när det gäller skyldighet att betala

avgift för sådan verksamhet. Bemyndigandet i 16 § lagen om kontroll av ekologisk produktion bör därför ändras så att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet.

Vidare bör bemyndigandet i 17 § kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att ta ut avgifter för annan offentlig verksamhet.

På samma sätt bör bemyndigandet i 18 § utvidgas så att regeringen får rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för annan offentlig verksamhet.

För att göra det möjligt att föreskriva om skyldighet för kontrollmyndigheterna på livsmedelsområdet att ta ut en avgift efter utförd kontroll föreslås i avsnitt 9.10 att det ska införas ett nytt bemyndigande i livsmedelslagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter. Eftersom någon särskild avgift inte betalas för kontroll av ekologiska livsmedel som utförs av myndigheter i samband med den ordinarie livsmedelskontrollen bör det införas ett motsvarande bemyndigande om betalning av avgifter i lagen om kontroll av ekologisk produktion.

14.10 Tystnadsplikt

Förslag: Det införs en bestämmelse om tystnadsplikt i lagen om kontroll av ekologisk produktion med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet

bedömningen att sekretess redan gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen i den utsträckning som är motiverad av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas. Som det har redogjorts för närmare i avsnitt 143 bedöms bestämmelserna i den nya kontrollförordningen om skyldigheter respektive befogenheter samt villkor i övrigt för organ med delegerade uppgifter gälla även för sådana kontrollorgan som avses i förordning (EG) nr 834/2007, under förutsättning att det inte finns några andra särskilda bestämmelser i denna EU-förordning.

Bedömningen är att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i lagen om kontroll av ekologisk produktion. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. I det allmänna verksamt ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

14.11 Rapporteringssystem för överträdelser

Förslag: Kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ha rätt att meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.8 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning. Dessa mekanismer ska omfatta

bl.a. förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

I fråga om statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen regleras på förordningsnivå. Bedömningen är att även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar lämpligast införs på förordningsnivå. På området ekologisk produktion är dock även kommuner utsedda som kontrollmyndigheter. Det behövs därför en bestämmelse i lagen om kontroll av ekologisk produktion om att kontrollmyndigheterna ska tillhandahålla ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådana system bör av denna anledning finnas med i lagen. Om det system som används innebär en behandling av personuppgifter enligt EU:s nya dataskyddsförordning och dataskyddslagen, måste systemet uppfylla och användas i enlighet med de krav som följer av dessa regelverk.

14.12 Vem som får överklaga ett beslut av ett kontrollorgan

Förslag: Bestämmelsen i förvaltningslagen om vem som får överklaga ett beslut (42 §) ska gälla för beslut som har meddelats i samband med kontroll som utförs av ett sådant kontrollorgan som avses i 3 § första stycket.

Skälen för förslaget

Enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion får Livsmedelsverket och Jordbruksverket inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att utöva viss kontroll till sådana kontrollorgan som avses i artikel 2 i förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person. Enligt 28 § får beslut av kontrollorgan överklagas till länsstyrelsen i det län där organet har sitt säte. I lagen är det inte reglerat vem som får överklaga ett beslut av ett kontrollorgan. Enligt förvaltningslagen får

ett beslut överklagas av den som beslutet angår om det har gått honom eller henne emot (42 §). Detsamma bör gälla för beslut meddelade av ett kontrollorgan. Förvaltningslagen gäller dock endast för handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna och handläggning av förvaltningsärenden hos domstolarna och inte för kontrollorgan. Bestämmelsen om överklagande av kontrollorgans beslut bör därför kompletteras med en hänvisning till 42 § förvaltningslagen.

15 Ändringar i djurskyddslagen

15.1 Den nya djurskyddslagen

Som det har redogjorts för i avsnitt 4.5 kommer den nya djurskyddslagen (2018:1192) när den träder i kraft den 1 april 2019 att ersätta nuvarande djurskyddslag (1988:534). Den nuvarande djurskyddslagens kontrollbestämmelser har i allt väsentligt oförändrat förts över till den nya lagen. De överväganden som görs i denna promemoria utgår från bestämmelserna i den nya djurskyddslagen.

15.2 Ord och uttryck i lagen

Förslag: Uttrycket offentlig kontroll ska i lagen betyda offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen och kontroll i övrigt av efterlevnaden av den nya djurskyddslagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska betyda offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Ordet kontrollorgan ersätts i berörda bestämmelser i lagen med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Uttrycket organ med delegerade uppgifter ska ha samma betydelse som i den nya kontrollförordningen.

Skälen för förslaget

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i den nya djurskyddslagen för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som finns i den nuvarande kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. I avsnitt 6.3 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I det avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i den nya djurskyddslagen.

Som framgår av avsnitt 6.3 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Kontrollbestämmelserna avseende djurskydd i den nya kontrollförordningen omfattar kontroll av animalieproduktionens djur och transport av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet (se avsnitt 6.2). Den nya djurskyddslagen är tillämplig även på andra djur som t.ex. sällskapsdjur och försöksdjur.

Kontroll som utförs av nationell reglering som inte har sin grund i EU-rätten är i strikt bemärkelse inte offentlig kontroll i den nya kontrollförordningens mening. Det finns däremot både praktiska och lagtekniska fördelar med att på det sätt som görs i dag använda samma uttryck för all kontroll som bedrivs enligt lagen. Detta gäller även uttrycket annan offentlig verksamhet.

För att underlätta tillämpningen bör det i lagen klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det framgå att med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen avses både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och kontroll och offentlig

verksamhet i övrigt enligt den nya djurskyddslagen. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.3 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 6, 8, 11 och 12 §§ i den nya djurskyddslagen bör alltså, för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen, ersättas med detta uttryck.

I den nya djurskyddslagen, som innehåller definitioner av olika uttryck som används i lagen, bör det läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.3 Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Förslag: Kontrollmyndigheterna utför även annan offentlig verksamhet.
--

Skälen för förslaget

Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 8 kap. 1 § i den nya djurskyddslagen. I paragrafen föreskrivs således att det är länsstyrelserna och andra myndigheter som regeringen bestämmer som utövar offentlig kontroll. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i djurskyddsförordningen (1988:539). När den nya djurskyddslagen träder i kraft kommer djurskyddsförordningen att ersättas med en ny förordning.

På motsvarande sätt bör det av den nya djurskyddslagen framgå att det är kontrollmyndigheterna som utför annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.3, många varierande uppgifter bl.a. utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen.

Enligt den nya kontrollförordningen åligger det i några fall medlemsstaterna att ansvara för vissa uppgifter, bl.a. ska medlemsstaterna enligt artikel 111 se till att den fleråriga nationella kontrollplanen som avses i artikel 109.1 tillhandahålls allmänheten och på begäran förse kommissionen med den senaste uppdaterade versionen av kontrollplanen. Det bör tydligt framgå i vilka fall som kontrollmyndigheterna även ska utföra de uppgifter som ankommer på en medlemsstat. Det behöver dock inte anges i lag.

15.4 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om offentlig kontroll kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den gällande kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs som nämns ovan även uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsåtgärder som inte omfattas av uttrycket offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. ha rutiner eller förfaranden för att säkerställa att den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnoser.

I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörernas egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 8 kap. 6 § i den nya djurskyddslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bl.a. offentlig kontroll. Bemyndigandet motsvarar det bemyndigande som finns i 25 § i den nuvarande djurskyddslagen. Regeringen har i 65 § djurskyddförordningen bemyndigat Jordbruksverket att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Jordbruksverket har med stöd av detta bemyndigande meddelat föreskrifter om den offentliga

djurskyddskontrollen. Av föreskrifterna framgår bl.a. hur olika kontrollobjekt ska prioriteras.

Bedömningen är att det även i fortsättningen kan finnas behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter av detta slag bör därför vara kvar. Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet. Jordbruksverket har i dag t.ex. meddelat föreskrifter om register över kontrollobjekt. Bedömningen är därför att bemyndigandet i den nya djurskyddslagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om den offentliga kontrollen bör kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet.

15.5 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Förslag: Det införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna uppgifter om sin djurhållning till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Djur som används inom Försvarsmakten ska undantas från bestämmelsens tillämpningsområde.

Skälen för förslaget

I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns krav på, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift

om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

En effektiv kontroll kräver att myndigheterna har tillgång till uppgifter om olika typer av kontrollobjekt. Uppgifterna om aktörer behövs i första hand för att underlätta kontrollmyndigheternas planering av den regelbundna kontrollen. Bestämmelsen i artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen om skyldighet att lämna uppgifter gäller visserligen direkt för aktörerna. Kontrollmyndigheterna kan dock ha behov av mer detaljerade uppgifter om djurhållningen som inte ryms inom skyldigheten i artikel 15.5. Uppräkningen i artikel 15.5 om vilka uppgifter som ska lämnas är inte uttömmande. Av artikeln framgår inte heller när eller på vilket sätt som uppgifterna ska lämnas. Det behövs därför ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna sådana uppgifter till en kontrollmyndighet samt till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter.

Myndigheternas hantering av förteckningar över aktörer är att anse som annan offentlig verksamhet. Föreskrifter om offentlig verksamhet kan meddelas med stöd av det nya bemyndigande som föreslagits i avsnitt 15.4.

Det bedöms inte nödvändigt eller lämpligt att föreskrifterna om skyldighet lämna uppgift om djurhållning omfattar Försvarmakten. Det bör därför göras ett tillägg i 8 kap. 17 § djurskyddslagen så att djur som används inom Försvarmakten undantas från tillämpningsområdet för bemyndigandet.

För vissa myndigheters inhämtande av uppgifter gäller förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

15.6 Föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen

Förslag: Regeringen får meddela föreskrifter om vilka bestämmelser i den nya kontrollförordningen som ska tillämpas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om andra djurhållare än sådana som håller animalieproducerande djur och sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet.

Skälen för förslaget

Som konstateras i avsnitt 6.2 är det inte helt klart i vilken utsträckning den nuvarande kontrollförordningen omfattar även andra djur än livsmedelsproducerande djur. I prop. 2005/06:128 gjorde regeringen bedömningen att djurskyddsintresset och därmed behovet av en god kontroll är detsamma för alla djur, oavsett syftet med djurhållningen. Förutsättningarna för att bedriva en riskbaserad kontroll av att djurhållare efterlever djurskyddsbestämmelserna ansågs vidare vara lika goda för samtliga djurslag. Det ansågs därför som lämpligt att låta bestämmelserna i den gällande kontrollförordningen gälla även för andra djurhållare än sådana som håller livsmedelsproducerande djur (se prop. 2005/06:128 s. 144 f.). Lagtekniskt löstes detta så att det i 25 a § i den nuvarande djurskyddslagen infördes ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vilka bestämmelser i den gällande kontrollförordningen som ska tillämpas vid offentlig kontroll av andra djurhållare än sådana som håller livsmedelsproducerande djur. Motsvarande bestämmelse finns i den nya djurskyddslagen (8 kap. 7 §). Det finns inte någon anledning att nu göra någon annan bedömning när det gäller behovet av kontroll än den som gjordes i prop. 2005/06:128.

I avsnitt 6.2 görs bedömningen att den nya kontrollförordningen har ett vidare tillämpningsområde än den gällande kontrollförordningen på så sätt att den även omfattar kontroll av animalieproduktionens djur och transport av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet. Bemyndigandet i 8 kap. 7 § den nya djurskyddslagen bör därför anpassas till detta. Bemyndigandet bör vidare kompletteras med en rätt för regeringen

eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka bestämmelser i den nya kontrollförordningen om annan offentlig verksamhet som ska tillämpas på djurhållare som inte omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde.

15.7 Återkallelse av kompetensbevis

Förslag: Det införs en ny bestämmelse om att en kontrollmyndighet vid överträdelser av djurskyddslagstiftningen tillfälligt eller permanent får återkalla kompetensbevis som utfärdats enligt artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 och kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005.

Skälen för förslaget

Bestämmelser om avlivning av djur finns i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning. Enligt denna förordning får avlivning av djur och därmed sammanhängande verksamhet endast utföras av personer som har lämplig kompetensnivå (artikel 7) och den behöriga myndigheten ska ansvara för att utfärda kompetensbevis för dessa personer (artikel 21). Om en person inte längre uppvisar tillräcklig kompetens kan den behöriga myndigheten återkalla kompetensbeviset (artikel 22.1 c).

Offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel ska enligt artikel 18 i den nya kontrollförordningen inbegripa verifiering av kraven i förordning (EG) nr 1099/2009. Av artikel 159 i den nya kontrollförordningen framgår emellertid att artikel 22 i förordning (EG) nr 1099/2009 ska utgå. Artikeln har inte någon motsvarighet i den nya kontrollförordningen och, såvitt kan bedömas, har kommissionen inte heller fått befogenhet att anta delegerade akter eller genomförandakter i frågan om återkallelse av aktuella kompetensbevis.

Bestämmelser om transport av djur finns i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning

(EG) nr 1255/97. Enligt denna förordning får en person agera som transportör endast om denne har ett tillstånd som utfärdats av en behörig myndighet (artikel 6.1). Detta kompetensbevis kan återkallas (artikel 26).

I artikel 21 i den nya kontrollförordningen anges vad den offentliga kontrollen för att säkerställa efterlevnaden av bestämmelserna om djurskydd när djur transporteras, särskilt bestämmelserna i förordning (EG) nr 1/2005, ska omfatta. Offentlig kontroll ska bl.a. ske vid långa transporter för att verifiera att det finns giltigt tillstånd för transportörer, giltigt intyg om godkännande för transportmedel och giltiga kompetensbevis för förare och skötare. Av artikel 154 i den nya kontrollförordningen framgår att artikel 26 i förordning (EG) nr 1/2005 ska utgå. Artikelns dock fortsätta tillämpas i stället för motsvarande bestämmelser i den nya kontrollförordningen till och med den 14 december 2022 eller ett tidigare datum som kommissionen får fastställa i en delegerad akt.

Bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad finns i artikel 138 i den nya kontrollförordningen. De behöriga myndigheterna ska vid bristande efterlevnad vidta åtgärder bl.a. beordra att en föräres kompetensbevis återkallas (artikel 138.2 j). Vidare anges att godkännande av transportmedel, transportörs tillstånd och föräres kompetensbevis kan återkallas.

Sådana kompetensbevis som avses i artikel 21 i förordning (EG) nr 1099/2009 och kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005 anges inte uttryckligen i artikel 138.

För att säkerställa att kontrollmyndigheterna har befogenhet att återkalla kompetensbevis som utfärdats enligt förordning (EG) nr 1099/2009 och förordning (EG) nr 1/2005 är bedömningen mot den angivna bakgrunden att det bör föras in en bestämmelse om detta i den nya djurskyddslagen. För att undvika osäkerhet bör det säkerställas att ändringar av aktuella förordningar får omedelbart genomslag. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de aktuella förordningarna görs dynamisk, dvs. avser förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Godkännande av transportmedel, transportörs tillstånd och föräres kompetensbevis bedöms emellertid kunna återkallas med stöd av artikel 138.2 j i den nya kontrollförordningen.

15.8 Rätt till upplysningar och tillträde

Bedömning: Bestämmelserna om rätten för kontrollmyndigheter och kontrollorgan, Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som utsetts av kommissionen att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen och där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Rätten ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Skälen för bedömningen och förslaget

En kontrollmyndighet, ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen, Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som utsetts av kommissionen har i den utsträckning det behövs för kontrollen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen och där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover (8 kap. 11–13 §§ i den nya djurskyddslagen).

Denna rätt kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa

uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Artikel 15.1 bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 8 kap. 11–13 §§ i den nya djurskyddslagen en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna, kontrollorganen, Europeiska kommissionen samt de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. För att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedöms det därför som lämpligt att låta bestämmelsen i den nya djurskyddslagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. Som det har redogjorts för i avsnitt 6.2 är dessutom den nya djurskyddslagen, till skillnad från den nya kontrollförordningen, tillämplig även på andra djurhållare än sådana som håller animalieproducerande djur och sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet. Det innebär att bestämmelserna om rätt till upplysningar och tillträde i den nya djurskyddslagen är nödvändiga för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få upplysningar om och tillträde till t.ex. anläggningar där försöksdjur hålls när de utför djurskyddskontroll av sådana djur – i detta fall bedöms de inte kunna stödja denna rätt på artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i den nya djurskyddslagen om rätt till upplysningar och tillträde bör därför finnas kvar.

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss kontroll eller annan verksamhet. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför även omfatta dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde enligt den nya djurskyddslagen bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, gälla för en kontrollmyndighet och en officiell

veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och även gälla vid genomförande av annan offentlig verksamhet. Officiella veterinärer som är anställda vid kontrollmyndigheterna omfattas däremot av kontrollmyndigheternas rätt till tillträde.

15.9 Skyldighet att lämna hjälp

Förslag: Det tydliggörs att bestämmelsen i den nya djurskyddslagen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Denna skyldighet ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 8 kap. 15 § nya djurskyddslagen, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Som det har redogjorts för närmare i avsnitt 6.2 är den nya djurskyddslagen, till skillnad från den nya kontrollförordningen, tillämplig även på andra djurhållare än sådana som håller animalieproducerande djur och sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet. Trots att artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna är bestämmelsen i den nya djurskyddslagen om skyldighet att lämna hjälp nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få den hjälp som behövs för att de ska kunna genomföra

djurskyddskontroll vid exempelvis anläggningar där försöksdjur hålls. Denna bestämmelse bör därför finnas kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. För att undvika en dubbelreglering med EU-rätten bör det förtydligas att bestämmelsen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6. i den nya kontrollförordningen. På samma sätt som föreskrivs i den nya kontrollförordningen bör skyldigheten att lämna hjälp enligt den nya djurskyddslagen även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. Med hänsyn till vikten av att den enskildes intressen upprätthålls, bör det säkerställas att ändringar av förordningen får omedelbart genomslag. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till den aktuella artikeln i den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.10 Finansiering

Förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet. Djur som används inom Försvarsmakten ska inte längre undantas från delar av bemyndigandet.

Bedömning: Undantag för djur som används inom Försvarsmakten när det gäller vissa avgifter bör i stället föreskrivas i djurskyddsförordningen.

Skälen för förslaget

I likhet med vad som gäller enligt den nuvarande kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artikel 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt

att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artikel 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska vidare den ansvariga aktören bära samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Det står dock medlemsstaterna fritt att välja finansieringsform.

I dag finansieras den ordinarie djurskyddskontrollen i huvudsak genom allmänna medel. Det finns dock möjlighet att finansiera delar av djurskyddskontrollen med avgifter.

I 8 kap. 8 § i den nya djurskyddslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt i ärenden enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av myndigheter och av kontrollorgan.

De ärenden som omnämns i förarbetena till lagändringen av den nuvarande djurskyddslagen är ärenden om t.ex. godkännande på förhand och besiktning av anläggningar och andra förvaringsutrymmen för försöksdjur, godkännande av ny teknik, registrering av djurtransportörer och tillstånd till användning av djur för vetenskapliga ändamål m.m. (prop. 2005/06:128 s.99 och 327). Regeringen har i 67 § djurskyddsförordningen bemyndigat Jordbruksverket att meddela föreskrifter om att avgift ska betalas i vissa typer av ärenden som anges i förordningen.

Kostnader för vissa ärenden, t.ex. registrering av djurtransportörer, finansieras i dag med avgifter. Även när det gäller kostnader för övrig annan offentlig verksamhet bör det vara möjligt att ta ut avgifter. Uttrycket annan offentlig verksamhet ska i djurskyddslagen, enligt förslaget i avsnitt 15.2, avse all verksamhet som utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Därmed bör också ärenden omfattas av uttrycket annan offentlig verksamhet. Bemyndigandet i 8 kap. 8 § nya djurskyddslagen bör

därför innehålla en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet.

Djur som används inom Försvarsmakten är enligt bestämmelsen i 8 kap. 17 § djurskyddslagen undantagna från bemyndigandet att meddela föreskrifter om avgift för offentlig kontroll enligt 8 kap. 8 § första stycket 1. Offentlig kontroll av djur inom Försvarsmakten utförs enligt 60 a § tredje stycket djurskyddsförordningen av försvarsinspektören för hälsa och miljö. Det tas inte ut någon avgift för de uppgifter som utförs av försvarsinspektören för hälsa och miljö. Däremot undantas inte Försvarsmakten från bemyndigandet att meddela föreskrifter om avgift i ärenden enligt djurskyddslagstiftningen i 8 kap. 8 § första stycket 2. Detta innebär föreskrifterna om avgift för bl.a. godkännande från etisk synpunkt för djurförsök enligt bemyndigandet i 67 § djurskyddsförordningen gäller också Försvarsmakten.

Nu föreslås att bemyndigandet i 8 kap. 8 § i stället ska avse dels offentlig kontroll, dels annan offentlig verksamhet. Som angetts ovan innefattar annan offentlig verksamhet även ärenden enligt lagstiftningen. Uttrycket annan offentlig verksamhet bedöms dock ha en vidare innebörd än uttrycket ärenden enligt bestämmelsen i 8 kap. 8 § första stycket 2 och omfattar t.ex. åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen som beslutas av den myndighet som utför offentlig kontroll. Det behöver därför tydliggöras på ett annat sätt vilka avgiftsföreskrifter som inte ska gälla inom Försvarsmakten.

Bestämmelsen om undantag från bemyndigandet i 8 kap. 8 § första stycket 1 i 8 kap. 17 § bör därmed tas bort. I stället bör regeringen genom undantag i djurskyddsförordningens bestämmelser om avgift tydliggöra att avgift inte heller fortsättningsvis ska betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som utförs av försvarsinspektören för hälsa och miljö.

15.11 Tystnadsplikt

<p>Förslag: Det införs en bestämmelse om tystnadsplikt i den nya djurskyddslagen med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja</p>
--

eller utnyttja det som de har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes. I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Skälen för förslaget

Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att sekretess redan gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen i den utsträckning som är motiverad av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Bedömningen är att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i den nya djurskyddslagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. I det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

15.12 Överklagande

Bedömning: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta föranleder inte några ändringar i djurskyddslagen.

Förslag: Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller

av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Skälen för bedömningen och förslaget

Enligt 11 kap. 2 § djurskyddslagen får andra beslut enligt lagen än beslut i ärenden om etiskt godkännande överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Som konstaterats i avsnitt 6.5 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Eftersom sådana beslut redan omfattas av den befintliga lydelsen av överklagandebestämmelsen finns det inte något behov av att ändra bestämmelsen i den delen.

Som har konstaterats i avsnitt 6.5 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Detta bl.a. för att undvika att en myndighet överprövar giltigheten av sina egna föreskrifter. En bestämmelse om detta bör därför föras in i djurskyddslagen.

I lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör framgå av överklagandebestämmelsen i djurskyddslagen.

15.13 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

Av 1 § förvaltningslagen (2017:900), som anger lagens tillämpningsområde, framgår att lagen inte är tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.6 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om detta bör därför föras in i djurskyddslagen.

16 Ändringar i miljöbalken

16.1 Behov av ändringar i miljöbalken

Tre av de områden som listas i artikel 1.2 i kontrollförordningen faller inom miljöbalkens tillämpningsområde. Det gäller unionslagstiftning om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön för livsmedels- och foderproduktionen, unionslagstiftning om krav för utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel samt unionslagstiftning om hållbar användning av bekämpningsmedel, med undantag för utrustning för spridning av bekämpningsmedel. Vid kontroll av att lagstiftningen på dessa områden efterlevs tillämpas i dag bestämmelserna i 26 kap. miljöbalken. Bestämmelser som kompletterar den nya kontrollförordningen på de områden som anges ovan och som måste meddelas i lag bör införas i miljöbalken.

Miljöbalkens tillsynsmyndigheter tillämpar redan i dag en EU-förordning om kontroll parallellt med miljöbalkens tillsynsbestämmelser i vissa ärenden. Vid kontroll av produkter som omfattas av harmoniserad unionslagstiftning gäller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll). Förhållandet mellan den förordningen och miljöbalkens tillsynsbestämmelser klagörs i miljötillsynsförordningen.

2016 års Marknadskontrollutredning har i betänkandet Marknadskontrollmyndigheter – befogenheter och sanktionsmöjligheter föreslagit en horisontell lag om marknadskontroll som föreslås gälla vid all kontroll av nya och begagnade produkter som tillhandahålls på marknaden. Enligt utredningen kan det dock för vissa produktområden finnas behov av att bibehålla en viss särreglering, t.ex. om

området regleras av tvingande EU-förordningar eller om det behövs straffsanktionerade bestämmelser.

På miljöområdet är gällande produktkrav tvingande och det finns behov av straffsanktionerade bestämmelser. Detta talar för att bibehålla särregleringen på miljöområdet. Även andra skäl talar för detta. Det är t.ex. lämpligt att beslut som fattas med stöd av EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll på miljöområdet alltså kan överklagas till mark- och miljödomstolarna. De bestämmelser som kompletterar EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll på miljöområdet bör därför finnas i miljöbalken.

För att regleringen ska vara sammanhållen och konsekvent på miljöområdet bör EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och den nya kontrollförordningen författningstekniskt hanteras på samma sätt.

Den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll innehåller bl.a. bestämmelser om aktörernas skyldighet att ge kontrollmyndigheterna tillgång till uppgifter, varor och platser som behövs för kontrollen (artikel 15 i kontrollförordningen respektive artikel 19 i EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll), bestämmelser om delegering av uppgifter till organ eller fysiska personer (artikel 28 i den nya kontrollförordningen) samt bestämmelser om förelägganden och förbud och andra åtgärder som kan vidtas av kontrollmyndigheterna vid bristande efterlevnad (artikel 66 och artikel 138 i den nya kontrollförordningen). Även om dessa bestämmelser ska tillämpas direkt av kontrollmyndigheterna behövs vissa kompletterande bestämmelser i nationell rätt för att förordningarna ska få avsedd effekt. Det behövs t.ex. kompletterande bestämmelser om möjlighet att besluta om de förelägganden och förbud som krävs för att förordningarna som sådana ska följas. Vidare behövs bestämmelser som ger kontrollmyndigheterna rätt att förena beslut som fattas med stöd av förordningarna med vite och att bestämma att sådana beslut ska gälla omedelbart. Därutöver behövs kompletterande bestämmelser om verkställighet och rättelse, om anonyma inköp, om rapporteringssystem för överträdelser, om tystnadsplikt samt om avgifter, tillträde, forum och straff.

Ändringar på förordningsnivå

Den nya kontrollförordningen medför behov av ändringar i miljötillsynsförordningen (2011:13). I miljötillsynsförordningen fördelas ansvaret för tillsynen över bl.a. den unionslagstiftning som faller under miljöbalkens tillämpningsområde och som omfattas av den nya kontrollförordningen eller EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll. Miljötillsynsförordningen innehåller också allmänna bestämmelser om hur tillsynen ska bedrivas.

Bestämmelserna i miljötillsynsförordningen behöver ses över för att klargöra hur de förhåller sig till EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och den nya kontrollförordningen. För att underlätta för tillsynsmyndigheterna kan det också finnas skäl att klargöra vilka materiella bestämmelser som ska kontrolleras med stöd av den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll.

Förslag till ändringar i miljötillsynsförordningen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Hänvisningsteknik

Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

De föreslagna lagändringarna hänvisar till två EU-förordningar som är direkt tillämpliga i svensk rätt. Skyldigheter och rättigheter för de behöriga myndigheterna och de aktörer som omfattas av den unionslagstiftning som faller inom förordningarnas tillämpningsområde följer direkt av förordningarna. I vissa fall krävs kompletterande nationella bestämmelser för att förordningarna ska få avsedd effekt. De kompletterande nationella bestämmelserna inom miljöbalkens tillämpningsområde innebär utseende av behörig domstol, fastställande av sanktioner för överträdelser av förordningarna samt att vissa bestämmelser i miljöbalken utvidgas till att gälla även vid kontroll enligt de aktuella EU-förordningarna. För att säkerställa att EU-förordningarna alltid får omedelbart genomslag i Sverige bör hänvisningarna till EU-förordningarna i de kompletterande bestämmelserna i miljöbalken vara dynamiska.

När det gäller straffbestämmelserna innebär en sådan hänvisningsteknik en tillräcklig avgränsning av straffbestämmelsernas räckvidd eftersom den kombineras med en ram inom vilken det straffbara området anges.

16.2 EU:s förordning om ackreditering och marknads- kontroll och den nya kontrollförordningen

Förslag: En upplysning förs in i 26 kap. miljöbalken om att det i EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om kontroll av att EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde följs.

Skälen för förslaget

Bestämmelser om tillsyn inom miljöbalkens tillämpningsområde finns i 26 kap. miljöbalken och i miljötillsynsförordningen. Bestämmelserna i balken och miljötillsynsförordningen kompletterar EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll vid marknadskontroll inom miljöbalkens tillämpningsområde. I miljötillsynsförordningen erinras om att en tillsynsmyndighet, när bestämmelserna om marknadskontroll i förordning (EG) nr 765/2008 är tillämpliga, ska utföra de uppgifter som enligt den förordningen ankommer på en marknadskontrollmyndighet och inte får vidta tillsynsåtgärder som strider mot den förordningen.

Tillsynen ska säkerställa syftet med balken och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Tillsynsmyndigheten ska för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av reglerna och besluten och vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse (26 kap. 1 § miljöbalken). Tillsynskapitlet i miljöbalken gäller även ifråga om tillsyn över att vissa EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde följs (26 kap. 5 § miljöbalken och 1 kap. 4 § miljötillsynsförordningen). Med EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde avses de EU-förordningar som listas i 2 kap. miljötillsynsförordningen.

EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och den nya kontrollförordningen är inte att anse som EU-förordningar

inom balkens tillämpningsområde. De är horisontellt verkande EU-förordningar som gäller på flera områden, inte bara miljöbalkens. De innehåller inga materiella regler som kan kontrolleras utan endast regler som ska tillämpas för att kontrollera att materiella bestämmelser efterlevs.

Tillsynskapitlet i miljöbalken bör ge en heltäckande bild av de bestämmelser som ska tillämpas för att kontrollera att miljöbalken och de materiella bestämmelser som faller inom dess tillämpningsområde följs. Det bör därför finnas en bestämmelse i 26 kap. miljöbalken som upplyser om att det finns bestämmelser om kontroll av unionslagstiftning inom balkens tillämpningsområde i såväl EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll som i den nya kontrollförordningen.

Uttrycket kontroll bör användas som ett samlingsbegrepp för kontroll enligt EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll och offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen (se mer om uttryck i avsnitt 16.3).

16.3 Ord och uttryck i miljöbalken

Bedömning: Ordet tillsyn bör fortfarande användas i miljöbalken.

I de bestämmelser som kompletterar kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll bör uttrycken kontroll respektive annan offentlig verksamhet enligt kontrollförordningen användas.

Det saknas skäl att definiera dessa uttryck i miljöbalken.

Skälen för bedömningen

Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet förekommer i dag inte i miljöbalken. Istället används ordet tillsyn. Innebörden av ordet tillsyn påverkar vilka åtgärder som kan vidtas för att åstadkomma rättelse av ett agerande och vilken verksamhet som kan finansieras med en tillsynsavgift.

Tillsyn är enligt 26 kap. 1 § miljöbalken ett medel för att säkerställa syftet med lagstiftningen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Tillsynen består av verksamhet som innebär att kontrollera att miljöbalken, föreskrifter, domar och andra beslut

som har meddelats med stöd av balken följs och att vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse om så inte sker. Med tillsyn avses också verksamhet som syftar till att genom rådgivning och information skapa förutsättningar för att balkens ändamål ska kunna tillgodoses. Tillsynsverksamheten kan således delas in i två delar, dels den myndighetsutövande verksamheten, dvs. tillsynen över efterlevnaden av miljöbalken eller regler utfärdade med stöd av miljöbalken, dels tillsynsmyndigheternas andra uppgifter av förebyggande och stödjande karaktär.

Tillsyn har en bredare innebörd än offentlig kontroll i den nya kontrollförordningens mening och marknadskontroll i den mening som avses i EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll. Offentlig kontroll omfattar endast åtgärder som innebär kontroll av att den nya kontrollförordningen och de bestämmelser som avses i artikel 1.2 i förordningen efterlevs. Marknadskontroll är något bredare och omfattar utöver kontroll av regelefterlevnad också åtgärder som innebär att produkter som inte är förenliga med kraven i produktlagstiftningen dras tillbaka eller förbjuds eller hindras från att tillhandahållas på marknaden och att allmänheten, kommissionen och övriga medlemsstater informeras om detta. Uppgifter av förebyggande eller stödjande karaktär faller utanför kontrollbegreppet i såväl den nya kontrollförordningen som i EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll.

Vissa av de uppgifter som omfattas av miljöbalkens tillsynsbegrepp men som inte handlar om offentlig kontroll ingår i det som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet. Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.3, bl.a. information till och dialog med verksamhetsutövarna/aktörerna samt verkställighetsåtgärder eller andra åtgärder som syftar till att åstadkomma rättelse vid bristande efterlevnad. Vidare ingår tillståndsprövning i annan offentlig verksamhet.

Mot bakgrund av ovanstående kan konstateras att miljöbalkens tillsynsbegrepp omfattar både de uppgifter som ingår i offentlig kontroll och marknadskontroll och delar av de uppgifter som ingår i annan offentlig verksamhet. Det som inte ingår i tillsynsbegreppet men som ingår i annan offentlig verksamhet är bl.a. tillståndsprövning.

Regeringen gav 2016 en särskild utredare i uppdrag att se över organisationen och ansvarsfördelningen av tillsynen enligt miljöbalken. Miljötillsynsutredningen har i sitt betänkande Miljötillsyn och sanktioner – en tillsyn präglad av ansvar respekt och enkelhet (SOU 2017:63) föreslagit en snävare definition av uttrycket tillsyn. Utredningens förslag är att tillsynsbegreppet i miljöbalken preciseras så att det framgår att tillsyn alltid syftar till att åstadkomma regelefterlevnad. Vidare menar utredningen att tillsynsbegreppet bör begränsas till främjande och kontrollerande åtgärder som riktas direkt mot den som vidtar en åtgärd eller bedriver en verksamhet. Betänkandet har remitterats och beredning av utredningens förslag pågår för närvarande inom regeringskansliet.

Eftersom miljöbalkens tillsynsbegrepp är under övervägande är det inte lämpligt att nu föreslå ändringar i terminologin i 26 kap. Uttrycket tillsyn bör därför fortsätta att användas i miljöbalken tills vidare. I de bestämmelser som kompletterar kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll bör orden kontroll och annan offentlig verksamhet användas vid sidan av ordet tillsyn. Eftersom orden kontroll och annan offentlig verksamhet inte används självständigt utan alltid tillsammans med en hänvisning till kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering saknas skäl att definiera orden i balken.

16.4 Behöriga myndigheter och tillämpningsföreskrifter om offentlig kontroll

Förslag: Bestämmelsen om att utöva tillsyn i 26 kap. 3 § miljöbalken utvidgas till att omfatta även kontroll enligt den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll. Med stöd av bemyndigandet i 26 kap. 3 § första stycket miljöbalken kan regeringen besluta tillämpningsföreskrifter som kompletterar den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll.

Skälen för förslaget

Av 26 kap. 3 § första stycket miljöbalken framgår att tillsyn över miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken utövas av Naturvårdsverket, förvarsinspektören för miljö och

hälsa, länsstyrelsen, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer. Regeringen har med stöd av bemyndigandet i 26 kap. 3 § miljöbalken meddelat miljötillsynsförordningen (2011:13). Ansvarsfördelningen mellan de operativa tillsynsmyndigheterna på de områden som nu är aktuella följer av 2 kap. 11–18, 19, 21 och 29–32 §§ miljötillsynsförordningen.

Det saknas skäl att ändra ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter enbart på grund av att den nya kontrollförordningen kommer att vara tillämplig i vissa ärenden. Nuvarande tillsynsorganisation och den ansvarsfördelning som finns mellan tillsynsmyndigheterna bör därför gälla även vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Det innebär att kommunerna kommer att behöva utses till behöriga myndigheter enligt den nya kontrollförordningen. Det kommer att ske på förordningsnivå.

Kommunerna tillförs inte några nya tillsynsobjekt härigenom men de får ett nytt regelverk att följa och till viss del nya åligganden. Om kommissionen utnyttjar de delegerade befogenheter som den nya kontrollförordningen ger kan kommunerna dessutom bli skyldiga att följa särskilda krav och praktiska arrangemang under det att den offentliga kontrollen utförs (se bl.a. artikel 24 i den nya kontrollförordningen). Utseende av kommunerna som behöriga myndigheter enligt den nya kontrollförordningen innebär således skyldigheter för kommunerna i den mening som avses i 8 kap. 2 § första stycket 3 regeringsformen och kräver stöd i lag. För att regeringen ska kunna utse kommunerna till behöriga myndigheter enligt den nya kontrollförordningen behöver bestämmelsen i 26 kap. 3 § miljöbalken utvidgas till att gälla även offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Motsvarande gäller kontroll enligt EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll.

Normalt ingår det i en behörig myndighets uppgifter att ha kontakter med kommissionen och övriga medlemsstater på ett visst område. När det, som i detta fall, finns flera behöriga myndigheter inom en medlemsstat måste en central myndighet utses som svarar för kontakterna med kommissionen och övriga medlemsstater inom ett område. Utseende av central myndighet kommer att ske på förordningsnivå. De kommunala nämnderna kommer alltså inte att

åläggas uppgifter som innebär krav på kontakter med kommissionen och behöriga myndigheter i andra medlemsstater.

Med stöd av bemyndigandet i 26 kap. 3 § första stycket miljöbalken kan regeringen meddela tillämpningsföreskrifter om hur tillsynen enligt balken ska utövas samt föreskrifter om att en tillsynsmyndighet får överlåta åt en kommun som begär det att i ett visst avseende utöva sådan tillsyn som annars skulle skötas av en statlig tillsynsmyndighet. Bestämmelsen bör vara tillämplig även vid kontroll och annan offentlig verksamhet som utövas med stöd av kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll. Med stöd av bemyndigandet kan regeringen meddela tillämpningsföreskrifter som kompletterar kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll.

Ett exempel på en bestämmelse i den nya kontrollförordningen som aktualiserar ett behov av tillämpningsföreskrifter är artikel 10.2. Enligt denna bestämmelse ska de behöriga myndigheterna, utan att det påverkar bestämmelser om befintliga förteckningar eller register, upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Bestämmelsen innehåller inga krav på hur förteckningen ska utformas och vilka uppgifter som ska tas in i förteckningen. För att förteckningarna ska vara enhetligt utformade kan det finnas skäl att föreskriva om vad myndigheterna måste iaktta i aktuellt avseende för att uppfylla kravet i artikel 10.2.

16.5 Samordning mellan behöriga myndigheter

Förslag: Bestämmelserna om tillsynsmyndigheter och tillsyn i 26 kap. 4, 6 och 7 §§ miljöbalken utvidgas till att gälla även i fråga om kontrollmyndigheter och kontroll av unionslagstiftning inom balkens tillämpningsområde, enligt EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll och den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna ska även vara tillämpliga under det att kontrollmyndigheterna utför annan offentlig verksamhet med stöd av den nya kontrollförordningen.

Skälen för förslaget

Den nya kontrollförordningen ålägger medlemsstaterna att säkerställa en effektiv och verkningsfull samordning mellan alla berörda myndigheter om flera myndigheter utses till behöriga myndigheter enligt förordningen (artikel 4.2 a). En fungerande samordning är en förutsättning för att kraven i den nya kontrollförordningen ska kunna följas. I dag gäller enligt 26 kap. 6 § första stycket miljöbalken att tillsynsmyndigheterna ska samarbeta med varandra samt med sådana statliga och kommunala organ som ska utöva tillsyn i särskilda hänseenden. Enligt andra stycket i samma paragraf får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om att tillsynsmyndigheterna ska lämna sådana uppgifter som behövs för att en regional eller central tillsynsmyndighet ska kunna fullgöra sitt samordnande, kontrollerade och uppföljande ansvar.

I Miljötillsynsutredningens uppdrag, som gavs 2016, ingick bl.a. att analysera om det finns ett behov av ytterligare regler eller andra insatser för att stärka och utveckla samarbetet mellan de centrala tillsynsvägledande myndigheterna och mellan de vägledande och operativa tillsynsmyndigheterna. Utredningen har i sitt betänkande lämnat förslag om en bättre samverkan för en mer effektiv och enhetlig tillsyn (SOU 2017:63). Betänkandet har remitterats och beredning av utredningens förslag pågår för närvarande på regeringskansliet.

Oavsett vilka regler som gäller vid den tillsyn och kontroll som tillsynsmyndigheterna utför bör skyldigheten att samarbeta med andra tillsynsmyndigheter vara densamma. Bestämmelserna i 26 kap. 6 § miljöbalken bör därför gälla även när myndigheterna utför kontroll enligt EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll eller enligt den nya kontrollförordningen när kontrollen avser att EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde följs.

Bestämmelsen bör även gälla när de behöriga myndigheterna utför annan offentlig verksamhet med stöd av kontrollförordningen eller de bestämmelser som avses i artikel 1.2 i förordningen. Innebörden av uttrycket annan offentlig verksamhet behandlas i avsnitt 6.3. Åtgärder för att främja regelefterlevnad samt åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse är att anse som annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningens mening. I praktiken bedöms de åtgärder som i dag omfattas av det breda begreppet tillsyn omfattas av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen.

Regeringen kan med stöd av bemyndigandet i 26 kap. 3 § första stycket miljöbalken meddela närmare föreskrifter om hur kontrollmyndigheterna ska samarbeta, se avsnitt 16.4.

16.6 Förelägganden och förbud, vite och verkställighet

Förslag: Bestämmelserna i 26 kap. miljöbalken om förelägganden och förbud, vite, verkställighet och rättelse på den felandes bekostnad samt omedelbart verkställbara beslut utvidgas till att gälla även vid kontroll av unionslagstiftning inom balkens tillämpningsområde i enlighet med EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll eller den nya kontrollförordningen. Åtgärder får bara vidtas med stöd av kapitlet om de inte kan vidtas enligt EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll eller den nya kontrollförordningen och inte strider mot dem.

Skälen för förslaget

Förelägganden och förbud

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att balken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Motsvarande bestämmelse i den nya kontrollförordningen finns i artikel 138. Bestämmelsen ålägger de behöriga myndigheterna att vid en konstaterad bristande efterlevnad vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att fastställa orsaken till och omfattningen av den bristande efterlevnaden och fastställa aktörens ansvar. Vidare ska de behöriga myndigheterna vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att den berörda aktören åtgärdar den bristande efterlevnaden och förebygger ytterligare upprepningar. Med stöd av artikel 138 kan den behöriga myndigheten bl.a. förbjuda att varor släpps ut på marknaden, beordra att varor dras tillbaka, återkallas, bortscaffas och destrueras samt beordra att hela eller delar av den berörda aktörens verksamhet och, i förekommande fall, de webbplatser som aktören driver eller använder, läggs ned under en lämplig tidsperiod. Om det står klart att viss införsel av djur och varor inte är förenlig med de

bestämmelser som avses i artikel 1.2 är den behöriga myndigheten dessutom skyldig att vidta vissa åtgärder enligt artikel 66 i förordningen.

Artikel 66 och 138 är endast tillämpliga vid konstaterad bristande efterlevnad. Vid misstanke om att bestämmelserna inte följs gäller artikel 137.2 och 3 som innebär att myndigheterna ska utföra en undersökning för att bekräfta eller undanröja sådana misstankar samt artikel 65 som ger de behöriga myndigheterna rätt att omhänderta sändningar av djur och varor som förs in till unionen i avvaktan på offentlig kontroll.

Det är oklart om artikel 138 kan tillämpas vid bristande efterlevnad av förordningen som sådan, t.ex. om en aktör inte uppfyller sina skyldigheter enligt artikel 15 i förordningen. De behöriga myndigheterna kan dock ha ett behov av att meddela förelägganden och förbud i kontrollverksamheten även i sådana fall. Om t.ex. en aktör inte ger en myndighet som begär det tillgång till dokument enligt artikel 15 i förordningen bör det finnas en möjlighet för myndigheten att förelägga aktören att ge myndigheten tillgång till den efterfrågade dokumentationen. Detta innebär inte ytterligare åligganden för aktörerna utan ger endast kontrollmyndigheterna ett verktyg för att säkerställa att aktörerna följer sina åligganden enligt den nya kontrollförordningen. Det är en förutsättning för att kontrollen ska vara effektiv. Medlemsstaterna är enligt artikel 5 i den nya kontrollförordningen skyldiga att se till att kontrollen och annan offentlig verksamhet är verkningsfull och lämplig. Bestämmelsen i 26 kap. 9 § miljöbalken bör därför utvidgas så att den även gäller de förelägganden och förbud som behövs för att den nya kontrollförordningen ska följas.

Bestämmelsen i 26 kap. 9 § miljöbalken bör även utvidgas till att gälla förelägganden och beslut som behövs för att EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll ska följas. I artikel 19 i EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll regleras de åtgärder som myndigheterna kan vidta i sin marknads kontroll. Myndigheterna får bl.a. förstöra eller på annat sätt göra produkter som utgör en allvarlig risk obrukbara, om de anser det vara en nödvändig åtgärd. Bestämmelsen är inte avsedd att vara uttömmande. I artikel 16 och 20 i förordningen åläggs medlemsstaterna därutöver att se till att myndigheterna kan vidta effektiva åtgärder för att säkerställa att produkter som utgör en allvarlig risk

återkallas, dras tillbaka eller förbjuds. För att säkerställa en effektiv marknadskontroll bör myndigheterna ha möjlighet att meddela de förelägganden och förbud som krävs för att produktkrav ska kunna följas på miljöområdet och för att marknadskontrollen ska kunna bedrivas. Det innebär att myndigheterna kan besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att säkerställa att de produkter som finns på marknaden uppfyller tillämpliga produktkrav i harmoniserad unionslagstiftning.

Vite

Bestämmelserna om åtgärder vid bristande efterlevnad i den nya kontrollförordningen ger i sig inte stöd för att förena ett föreläggande eller ett förbud med vite. Detsamma gäller bestämmelserna i EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll. En rätt att förena förelägganden och förbud med vite finns dock i 26 kap. 14 § miljöbalken.

Vitesföreläggande är ett viktigt verktyg för tillsynsmyndigheterna och det bör även vara tillgängligt när myndigheter utför uppgifter enligt EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och den nya kontrollförordningen. Eftersom vitesföreläggande kräver stöd i lag bör rätten enligt 26 kap. 14 § miljöbalken att förena ett föreläggande eller ett förbud vid vite även gälla beslut som fattas med stöd av bestämmelserna i EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll eller den nya kontrollförordningen.

Verkställighet

Beslut som har fattats med stöd av 26 kap. 9–13 §§ miljöbalken får verkställas enligt 26 kap. 17 § miljöbalken och är således en exekutionstitel enligt 3 kap. 1 § utsökningsbalken.

Beslut som har fattats med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll bör kunna verkställas på samma sätt. Det kan t.ex. handla om verkställighet av ett föreläggande att bortskaffa växtskyddsmedel som lagras i strid med föreskrifter som genomför direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel. Bestämmelsen i 26 kap. 17 § miljöbalken bör därför vara tillämplig även när ett beslut har fattats med stöd av bestämmelserna i EU:s

förordning om ackreditering och marknadskontroll eller den nya kontrollförordningen.

Rättelse

Istället för att begära verkställighet enligt 26 kap. 17 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten besluta att rättelse ska vidtas på den felandes bekostnad. Sådant beslut får meddelas utan föregående föreläggande eller förbud, om tillsynsmyndigheten med hänsyn till risken för allvarliga skador finner att rättelse bör göras genast eller det finns andra särskilda skäl (26 kap. 18 §).

Möjligheten att besluta om rättelse på den felandes bekostnad bör även finnas när myndigheter utför uppgifter enligt EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen i 26 kap. 18 § miljöbalken bör därför vara tillämplig även när ett beslut har fattats med stöd av bestämmelserna i EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll eller den nya kontrollförordningen.

Ersättning för prover och provtagning

Enligt 26 kap. 22 a § miljöbalken får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet för den som saluför, överlåter eller till eller från Sverige för in eller ut en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara att lämna de prover som behövs för tillsynen. Den som har lämnat ett prov enligt sådana föreskrifter ska enligt 22 b § ha rätt till ersättning för provet från den myndighet som provet lämnats till, om det finns särskilda skäl för det och behöver inte ersätta kostnaderna för provtagning och undersökning av prover om det finns särskilda skäl för det.

Frågan om rätt att ta varuprover och prover regleras i EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och den nya kontrollförordningen. Marknadskontrollmyndigheterna har enligt EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll rätt att ta nödvändiga provexemplar av produkterna (artikel 19.1). Den nya kontrollförordningen ger kontrollmyndigheterna rätt att begära att aktörerna ger myndigheterna tillgång till djur och varor under deras kontroll (artikel 15.1). Härigenom ges myndigheterna en möjlighet att ta prover på djuren och varorna.

EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll saknar bestämmelser om ersättning för prover och provtagning. Den nya kontrollförordningen reglerar inte heller hur kostnaderna för undersökningar och provtagning ska fördelas när det är fråga om offentlig kontroll av den unionslagstiftning som faller inom miljöbalkens tillämpningsområde. Medlemsstaterna har emellertid rätt att ta ut avgifter för att täcka sådana kostnader (artikel 80).

Det är lämpligt att de principer för kostnadsfördelning som gäller enligt miljöbalken gäller även när en undersökning eller provtagning görs som ett led i kontroll i enlighet med den nya kontrollförordningen eller i enlighet med EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll. Bestämmelserna i 26 kap. 22 b § miljöbalken om ersättning för kostnader för undersökning och provtagning bör därför vara tillämpliga även i dessa fall.

Omedelbart verkställbara beslut

Enligt 26 kap. 26 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet bestämma att dess beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas. Det kan finnas ett behov av att bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart när skyndsamma åtgärder krävs för att förhindra skador eller olägenheter. Bestämmelsen bör vara tillämplig även när en kontrollmyndighet meddelar ett beslut med stöd av EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och den nya kontrollförordningen.

Åtgärder enligt 26 kap. miljöbalken är subsidiära till EU-förordningarna

Den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll är avsedda att vara harmoniserande inom sina respektive tillämpningsområden. Förordningarnas bestämmelser om befogenheter för kontrollmyndigheterna är direkt tillämpliga i Sverige och gäller framför nationella bestämmelser. Åtgärder får därför bara vidtas med stöd av 26 kap. miljöbalken om en sådan åtgärd inte kan vidtas enligt EU-förordningarna och inte strider mot dem.

Det innebär t.ex. att åtgärder ska vidtas med stöd av artikel 138 i den nya kontrollförordningen när bristande efterlevnad av den unionslagstiftning som avses i artikel 1.2 i förordningen har konstaterats. I sådana fall ska inte 26 kap. 9 § miljöbalken läggas till grund för ett beslut. Åtgärder kan dock vidtas med stöd av 26 kap. 9 §

miljöbalken när en aktör inte efterlever kraven i den nya kontrollförordningen som sådan, t.ex. genom att inte ge tillgång till dokumentation.

När det gäller kostnad för prover och provtagning måste de behöriga myndigheterna följa skyldigheten i artikel 83.2 i den nya kontrollförordningen att inte återbetala avgifter direkt eller indirekt, förutom i de fall de har tagits ut felaktigt. De behöriga myndigheterna kan således med stöd av 26 kap. 22 b § miljöbalken besluta att en aktör inte ska behöva ersätta kostnader för provtagning och undersökning av prover som har tagits vid kontroll i enlighet med den nya kontrollförordningen men kan inte i något fall återbetala kostnader som rätteligen har tagits ut.

16.7 Tystnadsplikt

Förslag: Bestämmelsen om tystnadsplikt i 26 kap. 27 § miljöbalken utvidgas till att gälla när enskilda utför uppgifter enligt den nya kontrollförordningen eller enligt EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll.

Skälen för förslaget

Som framgår av avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). Enligt dessa bestämmelser ska medlemsstaterna säkerställa att det införs lämpliga skyldigheter i fråga om konfidentiell behandling för all personal och enskilda personer som anlitas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Tystnadsplikten enligt artikel 8 i den nya kontrollförordningen gäller inte bara för personal vid kontrollmyndigheterna utan även för personal som är anställda vid organ med delegerade uppgifter, fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt för officiella laboratorier.

För tillsynsmyndigheter i det allmännas verksamhet gäller sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen samt offentlighets- och sekretessförordningen. Enligt 26 kap. 27 § miljöbalken gäller dessutom tystnadsplikt för enskilda som har utfört uppgifter på uppdrag av tillsynsmyndigheterna. Bestämmelsen föreskriver tystnadsplikt

för den som har tagit befattning med ärenden enligt balken. Med befattning avses såväl den administrativa hanteringen som praktiska åtgärder (prop. 1997/98:45 del 1 s. 285).

Bestämmelsen om tystnadsplikt i 26 kap. 27 § miljöbalken bör gälla även när enskilda utför uppgifter enligt den nya kontrollförordningen eller enligt EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll.

16.8 Offentlig kontroll och verksamhetsutövarens egenkontroll

Bedömning: Bestämmelserna om egenkontroll i 26 kap. 19 § miljöbalken bör fortsatt gälla i fråga om den unionslagstiftning som omfattas av den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll.

Skälen för bedömningen

Verksamhetsutövarens egenkontroller

Regler om egenkontroll på miljöområdet finns i 26 kap. 19 § miljöbalken. Egenkontrollen innebär att den som bedriver en verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön, fortlöpande ska planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Verksamhetsutövaren ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. Om tillsynsmyndigheten begär det ska aktören ifråga även lämna förslag till kontrollprogram eller förbättrande åtgärder till tillsynsmyndigheten.

Bestämmelsen om egenkontroll i 26 kap. 19 § miljöbalken gäller i fråga om krav som följer av balken eller föreskrifter meddelade med stöd av balken samt i fråga om de EU-förordningar som listas i 2 kap. miljötillsynsförordningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 26 kap. 19 § sista stycket miljöbalken meddela närmare föreskrifter om kontrollen. Liknande bemyndiganden för regeringen

och den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att utföra en för verksamhetens art lämpad egenkontroll finns på flera av de andra områdena som omfattas av den nya kontrollförordningen (se t.ex. 19 § livsmedelslagen).

Egenkontroll omfattas inte av begreppen offentlig kontroll eller marknadskontroll, vilka begrepp endast avser verksamhet som bedrivs och åtgärder som vidtas av offentliga myndigheter. Den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll förutsätter dock att aktörerna bedriver egenkontroll.

För att kontrollmyndigheterna ska kunna utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt bör de aktörer som bedriver verksamhet på de områden som faller inom såväl miljöbalkens som den nya kontrollförordningens tillämpningsområden fortsättningsvis vara skyldiga att kontrollera sin egen verksamhet på samma sätt som sker i dag. Detsamma gäller unionslagstiftning som faller under EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll.

Bestämmelserna om egenkontroll i 26 kap. 19 § miljöbalken bör därför fortsatt gälla i fråga om den unionslagstiftning som omfattas av den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll.

16.9 Anonyma inköp som ett verktyg i kontrollen

Förslag: Det ska vara möjligt för en myndighet som utövar tillsyn enligt miljöbalken, den nya kontrollförordningen eller EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll att, om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in produkter i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Skälen för förslaget

Artikel 36 i den nya kontrollförordningen ger de behöriga myndigheterna rätt att för offentlig kontroll använda prover som de har beställt utan att identifiera sig (se avsnitt 6.7). Av bestämmelsen fram-

går inte uttryckligen att anonyma inköp får göras utan bara att prover som de behöriga myndigheterna har beställt av aktörer utan att identifiera sig får användas för offentlig kontroll.

I Sverige gäller att myndighetsutövning ska ske med stöd av lag i öppna och för medborgarna iakttagbara former. Det innebär som utgångspunkt att en myndighet ska göra provinköp för att kontrollera efterlevnaden av gällande regler i eget namn. En ordning med anonyma inköp väcker frågor av rättssäkerhetskaraktär och aktualiserar frågan om dold myndighetsutövning får förekomma och i så fall under vilka omständigheter det får ske. Riksdagens ombudsmän (JO) har i ett beslut från 2009 (beslut 2009-12-18, dnr 2972-2009) uttalat att anonyma köp inte bör användas om det inte har stöd i lag eftersom grundregeln är att all myndighetsutövning ska bygga på fast rättslig grund.

Myndigheters förvärv av produkter är inte i normalfallet förenat med praktiska svårigheter eller problem. Det går dock inte att utsluta att en ekonomisk aktör förser en myndighet med en produkt som uppfyller gällande krav, ett s.k. golden sample, medan den produkt som tillhandahålls på marknaden under samma namn inte har egenskaper som möter gällande krav. För att undvika ett sådant scenario kan det finnas skäl att överväga en möjlighet för myndigheterna att köpa in produkter anonymt.

2016 års marknadskontrollutredning har kartlagt myndigheternas arbete med marknadskontroll och har inte funnit att det skulle vara ett vanligt förekommande problem att myndigheter får ”fel” produkt vid ett öppet förvärv av en produkt för provning. Utredningen konstaterar samtidigt att produkter som inte uppfyller gällande krav kan vara förenade med risker av varierande grad som i de allvarligaste fallen kan innebära fara för den enskildes liv och hälsa. Utredningens sammantagna bedömning är att det finns starka skäl för att införa en författningsreglerad möjlighet för myndigheter att under annan identitet köpa in produkter för kontroll (SOU 2017:69 s. 240).

I sammanhanget bör beaktas att det finns en rätt för tillsynsmyndigheterna att göra anonyma inköp i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004. Bestämmelsen ger myndigheterna rätt att

köpa in varor eller tjänster genom testinköp, om nödvändigt under dold identitet, för att upptäcka överträdelser som omfattas av förordningen och bevis, inklusive befogenhet att inspektera, observera, undersöka, demontera eller testa varor eller tjänster.

Förordning (EU) 2017/2394 gäller unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen. Den är inte tillämplig på den unionslagstiftning som omfattas av den nya kontrollförordningen eller EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll. Det är dock rimligt att tillsynsmyndigheterna har samma möjligheter att kontrollera den lagstiftning som syftar till att skydda människors hälsa och miljö som konsumentskyddslagstiftningen. De produktkrav som finns i balken, föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt i den unionslagstiftning som faller under EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll och den nya kontrollförordningen rör till stor del krav på varor som är tillgängliga för konsumenterna. För att kunna kontrollera efterlevnaden av lagstiftningen och för att kunna skydda konsumenterna är det angeläget att de produkter som myndigheterna får från aktörerna överensstämmer med de som säljs i handeln. Mot bakgrund härav är det rimligt att tillsynsmyndigheter får göra anonyma inköp vid kontroll av efterlevnaden av lagstiftning som faller under miljöbalken, den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll.

Med hänsyn till att det rör sig om dold myndighetsutövning, vilket bara får ske med stöd i lag, bör det införas en särskild bestämmelse i 26 kap. miljöbalken som ger tillsynsmyndigheterna rätt att under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in produkter i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Vid inköp i butik förekommer redan idag att myndigheternas tjänstemän gör inköp med kontanter eller med kortbetalning utan att särskilt uppge att inköpen görs för en myndighets räkning och i dess tillsynsverksamhet. Möjligheten att göra anonyma inköp får störst praktisk betydelse vid inköp över internet då både beställarens namn och personnummer kan efterfrågas.

Rätten att göra anonyma inköp som ett led i kontrollen enligt den nya kontrollförordningen bör endast gälla de behöriga myndigheterna. Organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer till vilka det har delegerats uppgifter (se avsnitt 6.4) bör inte kunna göra anonyma inköp för att kontrollera den

unionslagstiftning som avses i artikel 1.2 b) och h) i den nya kontrollförordningen. De kan dock enligt artikel 36.3 i den nya kontrollförordningen använda sådana prover för offentlig kontroll. Utgångspunkten i svensk rätt är, som nämnts i avsnitt 6.7, att myndighet ska utövas öppet. Avsteg från den principen får inte vara mer långtgående än vad syftet med åtgärden kräver. Mot den bakgrunden finns det anledning att begränsa tillämpningsområdet för bestämmelserna om anonyma inköp. De aktuella regelverkens skyddsintressen är ytterst människors och djurs liv och hälsa och miljön. Det bör därför komma till uttryck i bestämmelserna att anonyma inköp endast är tillåtna om det är nödvändigt för att skydda dessa intressen.

16.10 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ och fysiska personer

Bedömning: Bestämmelserna om delegering av uppgifter till privata organ och fysiska personer i artiklarna 28 och 31 i den nya kontrollförordningen föranleder inte några kompletterande bestämmelser i miljöbalken.

Skälen för bedömningen

Enligt artiklarna 28 och 31 i den nya kontrollförordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till ett eller flera organ med delegerade uppgifter eller en eller flera fysiska personer i enlighet med villkoren i artikel 29 eller 30 (se avsnitt 6.4). Vissa EU-förordningar på livsmedelsområdet förutsätter att enskilda kontrollorgan kan utses för att utöva kontrolluppgifter. Det gäller t.ex. rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 som medger delegering av inspektion och certifiering av ekologisk produktion till en oberoende privat tredje part. Syftet med bestämmelserna om delegering i artiklarna 28-33 i den nya kontrollförordningen är framförallt att reglera villkoren för delegering av uppgifter till sådana organ. Artiklarna är

dock generellt tillämpliga vid kontroll av den lagstiftning som avses i artikel 1.2 i den nya kontrollförordningen. Delegeringsmöjligheten kommer därför gälla även på miljöområdet.

Delegering av tillsynsuppgifter till privata organ förekommer inte på miljöområdet idag. I 26 kap. miljöbalken finns visserligen en möjlighet för tillsynsmyndigheterna att delegera tillsynsuppgifter men den möjligheten avser endast delegering till fysiska personer och endast uppgiften att besiktiga en anläggning i enlighet med vad som föreskrivs i tillståndsbeslut. Det finns inte heller något som talar för att de behöriga myndigheterna kommer att delegera uppgifter till privata organ i någon större utsträckning på miljöområdet.

Om en behörig myndighet använder sig av artiklarna 28 eller 31 i den nya kontrollförordningen behöver den centrala tillsynsmyndigheten få information om delegeringen, dels för att kunna fullgöra sin uppgiftsskyldighet gentemot kommissionen (se artikel 2 b i den nya kontrollförordningen), dels för att kunna säkerställa att delegeringen har skett i enlighet med villkoren i artiklarna 29 och 30. Regeringen avser därför att med stöd av 26 kap. 6 § andra stycket miljöbalken föreskriva att de behöriga myndigheterna ska informera en central myndighet (som utsetts i enlighet med artikel 2 b i den nya kontrollförordningen) om eventuell delegering som sker med stöd av bestämmelserna i förordningen.

16.11 Rapporteringssystem för överträdelser

Förslag: En myndighet som utövar kontroll enligt den nya kontrollförordningen ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för att hantera anmälningar om misstänkta överträdelser av förordningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ha rätt att meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Skälen för förslaget

Den nya kontrollförordningen ålägger medlemsstaterna att se till att de behöriga myndigheterna har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av

förordningen (avsnitt 6.8). Dessa mekanismer ska omfatta bl.a. förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

Skyldigheten att inrätta rapporteringssystem följer inte direkt av den nya kontrollförordningen utan förutsätter kompletterande nationell lagstiftning. Eftersom det är fråga om en uppgift som inte i dag ligger på de kommunala tillsynsmyndigheterna måste den nationella genomförandebestämmelsen ha lagform. Regeringen bör ges ett bemyndigande att meddela närmare föreskrifter om utformningen av rapporteringssystemet.

16.12 Avgifter

Förslag Bestämmelserna om avgifter i 27 kap. 1 § miljöbalken bör gälla även myndigheters kostnader för kontroll enligt EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll samt för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen.

Skälen för förslaget

Enligt 27 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken får regeringen meddela föreskrifter om avgift för myndigheters kostnader för prövning och tillsyn enligt balken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde. Med EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde avses de EU-förordningar som listas i 2 kap. miljötillsynsförordningen och som i dag kontrolleras med stöd av bestämmelserna i 26 kap. miljöbalken. EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och den nya kontrollförordningen är inte att anse som EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde (se avsnitt 16.2).

Bestämmelser om avgifter finns i bl.a. artikel 80 i den nya kontrollförordningen. Enligt artikeln får medlemsstaterna ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet. EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll saknar bestämmelser om finansiering av kontrollen.

I likhet med vad som gäller för tillsyn och prövning enligt balken bör de behöriga myndigheterna kunna ta ut avgifter för att utföra kontroll enligt EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll samt offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Bemyndigandet i 27 kap. 1 § miljöbalken bör ändras så att det även omfattar myndigheters kostnader för sådan verksamhet. Med en myndighets kostnader avses även kostnader för åtgärder som vidtas av organ eller fysiska personer på uppdrag av en kontrollmyndighet i enlighet med artiklarna 28–33 i den nya kontrollförordningen.

I ett sådant fall får tillsynsmyndigheten ta ut en avgift för de delegerade uppgifter som vidtagits av organet eller den fysiska personen enligt den taxa som gäller i kommunen. Myndighetens kostnad är då den ersättning som betalas till det organ eller den fysiska personen som har utfört uppgiften.

Utgångspunkten bör vara att avgifterna ska täcka kostnaderna för åtgärder som vidtas i enlighet med den nya kontrollförordningen eller EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll för att unionslagstiftningen inom miljöbalkens tillämpningsområde ska följas. Med kontroll avses den rena kontrollverksamheten. Annan offentlig verksamhet omfattar bl.a. arbete för att främja regelefterlevnad och åtgärder för att säkerställa att en berörd aktör åtgärdar en bristande efterlevnad.

Den föreslagna ändringen innebär att också kommunfullmäktige får meddela föreskrifter om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när det gäller en kommunal myndighets verksamhet.

16.13 Rätt till tillträde

Förslag: Bestämmelsen om rätt till tillträde i 28 kap. 1 § miljöbalken ändras så att den även gäller vid fullgörandet av uppgifter enligt EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll och den nya kontrollförordningen.

Ersättning för skada och intrång ska inte betalas om åtgärderna vidtas med anledning av kontroll av att EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde följs.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver, ge tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under deras kontroll och deras omgivning samt djur och varor under deras kontroll, sina datoriserade informationshanteringssystem samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som delegerats vissa uppgifter (artikel 15.6).

Enligt artikel 19.1 i EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll får marknadskontrollmyndigheterna, när detta är nödvändigt och motiverat, kräva att aktörerna ger dem tillträde till sina lokaler.

De behöriga myndigheterna ska enligt artikel 5 i den nya kontrollförordningen ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas byggnader med tillhörande mark och tillgång till deras dokumentation så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. Förordningen förutsätter således att det finns kompletterande bestämmelser i nationell rätt som ger de behöriga myndigheterna de befogenheter som de behöver för att kunna utföra sina uppgifter enligt dessa förordningar.

I 28 kap. 1 § miljöbalken finns en bestämmelse som ger en myndighet eller den som på myndighetens uppdrag utför ett arbete rätt att få tillträde till fastigheter, byggnader, andra anläggningar samt transportmedel och att där utföra undersökningar och andra åtgärder för att fullgöra sina uppgifter enligt balken eller EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde. Bestämmelsen i 28 kap. 1 § miljöbalken bör utvidgas till att gälla uppgifter som följer av den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll så att det inte råder någon tvekan om att de behöriga myndigheterna har de befogenheter som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter.

Uttrycket ”den som på myndighetens uppdrag utför ett arbete” bedöms omfatta organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter enligt den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen i 28 kap. 1 § miljöbalken gäller således även när sådana organ och fysiska personer utför de uppgifter som har

delegerats till dem enligt bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.

Detta innebär att en myndighet som utför uppgifter enligt EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och den nya kontrollförordningen, som en sista utväg kan begära polishjälp med stöd av 28 kap. 8 § miljöbalken för att få tillträde till en fastighet eller en lokal.

Av den nya kontrollförordningen följer att kommissionens experter ska kunna genomföra kontroller i medlemsstaterna för att verifiera tillämpningen av den relevanta unionslagstiftningen. Kontrollerna ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. Eftersom kontrollen är tänkt att genomföras tillsammans med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna behöver kommissionens experter inte ges en självständig rätt till tillträde. Det är tillräckligt att de behöriga myndigheterna ges en rätt till tillträde. Av artikel 116.3 i den nya kontrollförordningen följer att kommissionens expert har rätt att följa med de behöriga myndigheternas personal vid tillsynsbesök.

Bestämmelser om rätt till ersättning för skada och intrång med anledning av en åtgärd enligt 28 kap. 1 § miljöbalken finns i 31 kap. 10 §. Av bestämmelsen följer att ersättning inte ska betalas om åtgärderna vidtas med anledning av tillsyn över en verksamhet som utövas på fastigheten. På samma sätt som gäller för tillsyn bör ersättning inte heller betalas när åtgärder vidtas med anledning av kontroll enligt EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll eller den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen i 31 kap. 10 § bör ändras i enlighet med detta.

16.14 Sanktioner

Förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets kontroll enligt EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll eller den nya kontrollförordningen döms för försvårande av miljökontroll till böter eller fängelse i högst två år.

Skälen för förslaget

Överträdelse av EU:s förordning om ackreditering och marknads-kontroll och den nya kontrollförordningen

Den nya kontrollförordningen ålägger medlemsstaterna att fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 139.1). EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll ålägger medlemsstaterna att anta regler om sanktioner, vilka får inbegripa straffrättsliga sanktioner för allvarliga överträdelse, av bestämmelserna i förordningen (artikel 41). Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande och får skärpas om aktören tidigare har begått en liknande överträdelse av bestämmelserna i förordningen.

Straffbestämmelsen i 29 kap. 5 § miljöbalken kriminaliserar lämnandet av oriktig uppgift i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska ges in till en myndighet enligt en bestämmelse i miljöbalken eller enligt en bestämmelse som i det enskilda fallet har beslutats med stöd av balken eller regeringens föreskrifter. Att lämna oriktiga uppgifter till en behörig myndighet som har begärt att få tillgång till uppgifter enligt artikel 15 i den nya kontrollförordningen eller artikel 19 i EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll bör straffsanktioneras på motsvarande sätt.

Storleken på ekonomiska sanktioner

Medlemsstaterna ska enligt artikel 139.2 i den nya kontrollförordningen säkerställa att ekonomiska sanktioner för överträdelse av förordningen och av de bestämmelser som avses i artikel 1.2, om de begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande, ska återspegla aktörens ekonomiska fördel eller, beroende på vad som är lämpligt, en procentandel av aktörens omsättning.

Bakgrunden till artikel 139.2 i den nya kontrollförordningen är den s.k. hästköttsskandalen och syftet med bestämmelsen är i första hand att hindra den ekonomiska vinningen vid matfusk. Bestämmelsen är dock enligt sin ordalydelse inte begränsad till att gälla matfusk utan gäller generellt vid överträdelse av kontrollförordningen eller den unionsrätt som avses i artikel 1.2. En viktig avgränsning är emellertid att handlingarna ska ha begåtts genom bedrägligt eller

vilsedande agerande. I de fall en gärning begås av oaktsamhet finns ingen skyldighet att bestämma ekonomiska sanktioner med beaktade av den ekonomiska vinningen med överträdelsen.

Överträdelser av vissa av de bestämmelser som avses i artikel 1.2b och 1.2h i den nya kontrollförordningen är straffsanktionerade i 29 kap. miljöbalken. T.ex. ska den som med uppsåt eller av oaktsamhet släpper ut icke godkända växtskyddsmedel på marknaden dömas för miljöfarlig kemikaliehantering. Straffskalan omfattar böter eller fängelse i högst två år.

Ekonomiska fördelar som har uppkommit till följd av ett brott kan beaktas vid beslut om förverkande. De grundläggande reglerna om förverkande finns i 36 kap. brottsbalken. Reglerna om förverkande av utbyte av brott och om förverkande av hjälpmedel m.m. är med vissa undantag tillämpliga på specialstraffrättsliga regler om det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än ett år. Bestämmelsen i 36 kap. 4 § brottsbalken är däremot generellt tillämplig även inom specialstraffrätten oavsett straffskala. Enligt bestämmelsen ska förverkande ske av värdet av de ekonomiska fördelar som uppkommit för en näringsidkare till följd av ett brott som är begånget i utövningen av näringsverksamhet.

Bestämmelser om miljöstraffsavgift för överträdelser av vissa skyldigheter i den unionsrätt som avses i 1.2b och 1.2h finns i förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgift. Bestämmelserna i förordningen avser överträdelser som har bedömts som mindre allvarliga. Ansvaret vid en konstaterad överträdelse är strikt. Det krävs således inte att en överträdelse har begåtts med uppsåt eller av oaktsamhet för att en avgift ska tas ut. Avgiftsnivåerna i förordningen om miljöstraffsavgifter är schabloniserade. I de allra flesta fall återspeglar miljöstraffsavgifterna inte den ekonomiska fördelen av en överträdelse. Det är t.ex. förenat med en miljöstraffsavgift om 5 000 kronor att tillhandahålla ett växtskyddsmedel utan att det hos distributören finns någon som har ett giltigt utbildningsbevis.

I 29 kap. 11 § miljöbalken finns en åtalsprövningsregel som innebär att när miljöstraffsavgift kan tas ut och gärningen inte kan antas föranleda annan påföljd än böter, får åtal endast väckas om det är påkallat från allmän synpunkt. Dubbla sanktioner ska inte kunna utgå för precis samma gärning. Vad som menas med "allmän synpunkt" avgörs från fall till fall beroendes på omständigheterna vid brottet, straffets syfte och brottets art.

Möjligheten att besluta om förverkande vid brott samt åtalsprövningsregeln i 29 kap. 11 § miljöbalken bedöms uppfylla ändamålet med artikel 139.2.

16.15 Överklagande

Bedömning: Beslut som fattas med stöd av den nya kontrollförordningen och som rör EU-lagstiftning inom miljöbalkens tillämpningsområde bör få överklagas till mark- och miljödomstol. Detta föranleder inte några ändringar i miljöbalken.

Skälen för bedömningen

Förvaltningsmyndigheterna och kommunerna prövar ärenden enligt vad som är föreskrivet i miljöbalken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Länsstyrelsens och andra statliga myndigheters beslut i särskilda fall får överklagas till mark- och miljödomstol (19 kap. 1 § miljöbalken). Av 21 kap. 1 § andra stycket framgår att mark- och miljödomstol, om inte annat är föreskrivet, efter överklagande enligt 19 kap. 1 § tredje stycket, prövar länsstyrelsens och andra statliga myndigheters beslut enligt balken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Detta innebär att mark- och miljödomstolarna i dag prövar tillsynsbeslut som tillsynsmyndigheterna har fattat med stöd av 26 kap. miljöbalken och som rör de områden som avses i artikel 1.2b och 1.2h i den nya kontrollförordningen. Även beslut som tillsynsmyndigheterna har fattat med stöd av EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll och som rör kontroll av EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde får överklagas till mark- och miljödomstol.

På mark- och miljödomstolarna finns en kunskap om de regler som gäller på de aktuella områdena. Sammansättningen i mark- och miljödomstolen underlättar domstolens ställningstaganden kring sådana frågor som kan komma upp under prövningen. Genom att samla erfarenheten av att handlägga den här typen av mål till miljödomstolarna kan behovet av inläsning i varje enskilt fall minska, vilket påverkar arbetsbördan. Det är därför lämpligt att mark- och

miljödomstolarna även prövar mål som rör beslut som tillsynsmyndigheterna har fattat med stöd av den nya kontrollförordningen och som rör EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde.

Regeringen avser att i miljötillsynsförordningen (2011:13) utse behöriga myndigheter enligt den nya kontrollförordningen och föreskriva om fördelning av dessa myndigheters ansvar för kontroll enligt den nya kontrollförordningen. Eftersom miljötillsynsförordningen har beslutats med stöd av 26 kap. miljöbalken och eftersom vissa bestämmelser i 26 kap. miljöbalken kompletterar den nya kontrollförordningen skulle beslut som kontrollmyndigheterna fattar i frågor som rör miljöbalkens tillämpningsområde anses vara fattade enligt balken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Det bedöms därför inte föreligga något behov av att ändra 19 kap. 1 § eller 21 kap. 1 § miljöbalken.

Beslut som har meddelats av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som delegerats vissa uppgifter enligt den nya kontrollförordningen

Delegering av tillsynsuppgifter till privata organ förekommer inte på miljöområdet idag. Det finns inte heller något som talar för att de behöriga myndigheterna kommer att delegera uppgifter till privata organ i någon större utsträckning på miljöområdet. Om en behörig myndighet väljer att delegera uppgifter till ett organ eller en fysisk person får delegering enligt artikel 31.3 inte omfatta uppgifter som avses i artiklarna 138.2 och 138.3 i förordningen, dvs beslut som syftar till att åtgärda bristande efterlevnad. Utöver de allmänna bestämmelserna om myndighetsåtgärder i artikel 138.2 och 138.3 innehåller förordningen också mer specifika bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad av reglerna i samband med att djur och varor förs in i unionen från tredje länder, se artiklarna 66–69. De åtgärder som nämns i artiklarna 66–69 ryms dock inom de åtgärder som regleras i artikel 138. Förordningen kan, mot bakgrund av hur den är strukturerad, därmed inte förstås på annat sätt än att begränsningen i rätten att delegera beslut även omfattar motsvarande beslut som fattas i samband med en åtgärd enligt artiklarna 66–69

Beslut som innebär myndighetsutövning mot enskild kan inte heller fattas med stöd av den föreslagna bestämmelsen i 26 kap. 31 § miljöbalken eftersom den bestämmelsen endast ger de behöriga myndigheterna rätt att besluta om förelägganden och förbud. Här skiljer sig skrivningen från den i 28 kap. 1 § miljöbalken som ger vissa befogenheter till myndigheter och den som på en myndighets uppdrag utför ett arbete. Eftersom 26 kap. 31 § miljöbalken är begränsad till kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna och således inte avser den som på en myndighets uppdrag utför kontroll kan beslutsrätten inte delegeras till ett organ eller en fysisk person som utför uppgifter på myndighetens uppdrag.

En delegering till ett organ eller en fysisk person kan inte heller avse en rätt att ta ut avgift eftersom den föreslagna 27 kap. 1 § miljöbalken bara omfattar myndigheters kostnader för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Avgift måste således vid en delegering tas ut av kontrollmyndigheten (se avsnitt 16.12).

Om det skulle uppkomma ett behov av att vidta åtgärder som innefattar myndighetsutövning mot enskild får organet eller den fysiska personen vända sig till den behöriga myndigheten för att få hjälp med den uppgiften. I så fall är det beslut som fattas av den behöriga myndigheten överklagbart enligt gällande regler. Det bedöms därför inte föreligga något behov av att införa en bestämmelse som ger rätt att överklaga beslut som har fattats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter enligt den nya kontrollförordningen.

16.16 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation och dokumentation av uppgifter ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Skälen för förslaget

Av 1 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att lagen inte är tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Trots att organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter inte kommer att vidta några åtgärder som innefattar myndighetsutövning mot enskild på miljöområdet bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga i den verksamhet som bedrivs av organet och den fysiska personen. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §) och dokumentation av uppgifter (27 §). En bestämmelse om detta bör därför föras in i miljöbalken.

17 Dubbelbestraffning

Förslag: På de områden där straff eller sanktionsavgift och vite kan komma i fråga för samma gärning, dvs. epizootilagen, zoonoslagen, lagen om provtagning på djur, m.m., lagen om kontroll av husdjur, m.m. och lagen om kontroll av ekologisk produktion ska det inte dömas till ansvar eller beslutas om straff eller en sanktionsavgift för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Skälen för förslaget

I epizootilagen, zoonoslagen, lagen om provtagning på djur m.m. och lagen om kontroll av husdjur m.m. finns bestämmelser om straff för vissa gärningar. Enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion leder vissa överträdelser till en sanktionsavgift. Förelägganden eller förbud enligt dessa lagar eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagarna får förenas med vite. I epizootilagen, zoonoslagen, lagen om provtagning på djur m.m. och lagen om kontroll av husdjur m.m. är bestämmelserna om förhållandet mellan straff och vite utformade så att ansvar enligt lagarna inte får dömas ut för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande eller vitesförbud, om föreläggandet eller förbudet har överträtts. Enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion får någon sanktionsavgift inte beslutas för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande.

I artikel 4 i Europakonventionens 7:e tilläggsprotokoll regleras rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger (*ne bis in idem*). Denna rättighet brukar också kallas dubbelbestraffningsförbudet. Enligt Europadomstolens tolkning av artikeln kan förbudet mot

dubbelbestraffning vara tillämpligt även när åtgärder eller sanktioner inte betecknas som straff i den nationella rätten, såsom exempelvis administrativa sanktioner och viten.

Dubbelbestraffningsförbudet hindrar inte bara ett andra straff (dvs. ett nytt straff vid ett annat tillfälle än det första) utan även en andra prövning av samma gärning. Europadomstolen har i ett mål som gällde parallella förfaranden funnit att en kränkning av dubbelprövningsförbudet hade ägt rum, då den andra processen inte avslutades när det första avgörandet blev slutligt (Muslija mot Bosnien-Herzegovina, no. 32042/11, den 14 januari 2014). Liknande resonemang fördes i Europadomstolens dom i målen Grande Stevens and Others v. Italy (nos. 18640/10, 18647/10, 18663/10 och 18698/10, den 4 mars 2014), Glantz mot Finland och Nykänen mot Finland (no. 37394/11 respektive 11828/11, den 20 maj 2014). Högsta domstolen har dock gått längre på denna punkt än vad Europadomstolen har ansett att konventionen kräver (se NJA 2013 s. 502). Enligt domstolen är det inte enbart ett slutligt avgörande som utgör ett hinder mot ett andra förfarande. Även en pågående prövning är ett sådant hinder. Det innebär att det som avgör när ett hinder mot ett andra förfarande för samma gärning eller överträdelse uppkommer får anses vara den tidpunkt när det inleds en domstolsprocess om utdömande om vite. Detta bör komma till uttryck i de aktuella lagarna. Exempel på sådana regleringar finns i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter. Bestämmelserna i de nu aktuella lagarna bör utformas på motsvarande sätt.

18 Ikraftträdande

Förslag: De lagändringar som föreslås i denna promemoria ska träda i kraft den 14 december 2019.

Skälen för förslaget

De förslag som lämnas i denna promemoria är föranledda av ny unionslagstiftning, nämligen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625. Bestämmelserna i förordningen ska i huvudsak börja tillämpas från och med den 14 december 2019. Föreslagna lagändringar föreslås därför träda i kraft samma datum.

19 Konsekvenser

19.1 Förslagen

Syftet med författningsförslagen är att anpassa svensk lagstiftning till bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och säkerställa att EU-rätten får avsedd effekt.

Förslagen till ändringar i berörda lagar är av olika karaktär. Vissa är rent redaktionella och medför därför inga konsekvenser. Andra ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att i sin tur reglera en fråga, s.k. normgivningsbemyndiganden. Dessa bemyndiganden medför inga direkta konsekvenser. Utan effekterna av dessa beror på vad som beslutas i nästa led och är därför svåra att förutse.

De konsekvenser som följer av de direkt tillämpliga bestämmelserna i den nya kontrollförordningen beskrivs inte i detta konsekvensavsnitt.

19.2 Vilka berörs av förslagen?

Förslagen berör framförallt utpekade kontrollmyndigheter, dvs. centrala förvaltningsmyndigheter, länsstyrelserna och kommunerna. På området ekologisk produktion berör förslagen även de kontrollorgan till vilka Livsmedelsverket och Jordbruksverket har överlämnat uppgiften att utöva kontroll.

Förslagen om avgifter berör de aktörer som ska betala avgifterna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Även förslagen om skyldighet att lämna uppgifter berör dessa aktörer.

19.3 Sociala och miljömässiga konsekvenser

Förslagen i denna promemoria bedöms inte ha några specifika miljömässiga konsekvenser.

Förslagen bedöms inte heller ha några nämnvärda sociala effekter, t.ex. för jämlikhet, tillgänglighet, kultur, hälsa eller utbildning.

19.4 Påverkan på konkurrensförhållanden

Förslagen bedöms inte ha några särskilda effekter på förhållandena mellan stora, medelstora eller små företag.

19.5 Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

I promemorian föreslås att det i livsmedelslagen ska införas en bestämmelse som ger regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer möjlighet att föreskriva om obligatorisk efterhandsdebitering för alla kontrollmyndigheter när det gäller planerad livsmedelskontroll. Idag tillämpas ett system med förhandsdebitering enligt vilket livsmedelsföretagarna betalar en årlig kontrollavgift i förskott.

Förslaget innebär en viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Det innebär att om ett förslag medför inskränkningar i den kommunala självstyrelsen ska en proportionalitetsbedömning göras av kommunernas självstyrelseintresse och ändamålet med förslaget.

Det nuvarande systemet med förskottsdebitering av kontrollavgifter innebär att det kan gå mycket lång tid mellan det att avgiften betalas och kontrollen utförs. Detta riskerar att undergräva legitimiteten för avgifterna och livsmedelskontrollen. Förslaget syftar till en tydligare koppling mellan avgifterna och kontrollen och till en ökad transparens. Detta är viktigt för tilltron till kontrollerna och avgifterna. Dessutom antas förslaget skapa incitament för enskilda aktörer att hålla kostnaderna för kontroll nere och leda till en mer kostnadseffektiv kontroll. För att säkerställa likvärdigheten för livsmedelsföretag bör systemet med efterhandsdebitering vara

obligatorisk för samtliga kontrollmyndigheter. Mot bakgrund av fördelarna med förslaget och att det endast innebär en begränsad inskränkning av den kommunala självstyrelsen väger intressena av att kunna debitera kontrollavgifter i efterhand över kommunernas intresse av att inte inskränka den kommunala självstyrelsen. Syftet med förslaget bedöms inte kunna nås på ett för den kommunala självstyrelsen mindre ingripande sätt. Inskränkningen bedöms därför vara godtagbar.

19.6 Konsekvenser för enskilda aktörer

19.6.1 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Skyldigheten att lämna uppgifter berör livsmedelsföretagare och andra aktörer som omfattas av kontrollen enligt livsmedelslagen, t.ex. aktörer som producerar dricksvatten och företag som producerar eller tillhandahåller snus eller tuggtobak. Skyldigheten berör även aktörer som omfattas av kontrollen enligt lagen om foder och animaliska biprodukter, dvs. foderföretagare och den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter. I fråga om djurskyddslagen omfattar skyldigheten djurhållare. Vidare gäller skyldigheten för den som använder sig av skyddade beteckningar enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt ekologiska aktörer enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion.

En skyldighet för aktörer att lämna uppgifter följer redan av artikel 15 i den nya kontrollförordningen samt av bestämmelser i andra EU-förordningar, som t.ex. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004. De nu föreslagna normgivningsbemyndigandena preciserar och kompletterar EU-bestämmelserna förväntas bara få marginella effekter för aktörerna.

19.6.2 Föreskrifter om krav på egenkontroll

Det förtydligas att kravet på egenkontroll i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter gäller även för andra aktörer och inte bara livsmedelsföretagare.

I fråga om livsmedelslagen berörs andra aktörer än de som omfattas av uttrycket livsmedelsföretagare såsom detta begrepp har definierats i EU-rätten, dvs. dricksvattenproducenter samt de som producerar eller tillhandahåller snus eller tobak.

Ändringen är ett tydliggörande och konsekvenserna förväntas därför inte bli betydande.

19.6.3 Skyldighet att lämna hjälp

De nationella bestämmelserna om skyldighet för aktörer att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras motsvaras av artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen. Skyldigheten enligt artikel 15.2 gäller även vid genomförandet av annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

I fråga om epizootilagen, zoonoslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, provtagningslagen, lagen om kontroll av husdjur, m.m., och lagen om kontroll av ekologisk produktion innebär förslaget att de nationella bestämmelserna ersätts med upplysningsbestämmelser om regleringen i artikel 15. Detta medför i sig inte några konsekvenser för aktörerna.

I fråga om livsmedelslagen, lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och djurskyddslagen innebär förslaget att de nationella bestämmelserna dels ska tillämpas utöver EU-bestämmelserna, dels att de utvidgas till att även gälla under utförande av annan offentlig verksamhet. Denna ändring påverkar de aktörer som inte direkt omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde och skyldigheten enligt artikel 15 men som omfattas av de nationella lagarna, t.ex. dricksvattenproducenter och de som producerar snus eller tobak. I praktiken bedöms detta inte medföra några större skillnader för dessa aktörer jämfört med gällande rättsläge. Redan i dag utför kontrollmyndigheterna verksamhet som bedöms ingå i uttrycket annan offentlig verksamhet, som t.ex. provningar i ärenden om tillstånd, godkännande eller registrering. De kan även vidta olika åtgärder, som t.ex. att utfärda förelägganden vid bristande efterlevnad, som också anses ingå i detta uttryck. Det har emellertid inte bedömts vara helt klart i vilken utsträckning som myndigheternas verksamhet och åtgärder, som är att betrakta som annan offentlig verksamhet enligt

den nya kontrollförelagningen, i dagsläget räknas som en del av den offentliga kontrollen. Införandet av uttrycket annan offentlig verksamhet har därför bedömts innebära ett förtydligande av hur vissa uppgifter som redan i dag utförs av myndigheterna ska definieras, snarare än ett tillförande av nya uppgifter. Hur uttrycket annan offentlig verksamhet i slutändan ska tolkas är dock upp till EU-domstolen att avgöra för det fall frågan ställs under domstolens prövning.

En smidigare och effektivare kontroll och handläggning av ärenden är positivt för alla inblandade. Eftersom ändringarna är mer eller mindre av redaktionell karaktär förväntas de i praktiken inte innebära några konsekvenser av betydelse för berörda aktörer.

19.6.4 Avgiftsbemyndiganden

Bestämmelser om bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet föreslås införas i ett flertal lagar. I livsmedelslagen föreslås dessutom ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter. Det föreslagna bemyndigandet innebär att det blir möjligt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva om skyldighet för kontrollmyndigheterna att ta ut en avgift efter utförd kontroll (efterhandsdebitering). På så sätt förväntas legitimiteten för avgiften öka och kopplingen mellan avgift och motprestation bli tydligare.

Enligt statistik från myndighetsrapporteringen 2016 uppgick antalet anläggningar som idag får årliga fakturor till 92 300. Antalet kontrollbesök som gjordes 2016 var cirka 85 700. Detta innebär att en fakturering av varje enskilt kontrollbesök skulle innebära att färre fakturor behöver skickas ut totalt sett, vilket skulle minska de totala administrativa kostnaderna för företagen. Om fakturering sker vid varje kontrollbesök kommer de företag som pga. högre riskklassning får fler besök per år att få ökade administrativa kostnader och de företag som inte får besök varje år (pga. lägre riskklassning) att få lägre administrativa kostnader.

Det föreligger en hög grad av osäkerhet när man bedömer konsekvenserna av förslagen om avgiftsbemyndiganden eftersom effekterna till stor del beror på den riskklassningsmodell som till

stor del styr differentieringen av avgiften. Riskklassningsmodellen är för närvarande föremål för revidering av Livsmedelsverket.

I miljöbalken införs ett nytt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när kontrollen avser unionslagstiftning inom miljöbalkens tillämpningsområde. Dessutom ges kommunfullmäktige ett bemyndigande att meddela föreskrifter om sådana avgifter när det gäller en kommunal myndighets verksamhet. Nuvarande bemyndiganden att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll utvidgas till att även avse annan offentlig verksamhet. Bemyndigandet blir bredare än tidigare men är inte avsett att ändra något i sak utan innebär en anpassning till det nya uttrycket som införs i och med den nya kontrollförordningen.

19.7 Konsekvenser för domstolar

Beslut enligt de berörda lagarna får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol eller, när det gäller beslut enligt miljöbalken, hos mark- och miljödomstol. Enligt den gällande kontrollförordningen kan uppgiften att utöva offentlig kontroll överlämnas till enskilda kontrollorgan. Liknande bestämmelser finns i den nya kontrollförordningen. Enligt den nya kontrollförordningen kan delegering av uppgifter i offentlig kontroll ske både till ett eller flera organ med delegerade uppgifter och till en eller flera fysiska personer. Delegering kan också ske av uppgifter i annan offentlig verksamhet. På området ekologisk produktion har Livsmedelsverket och Jordbruksverket överlämnat uppgiften att utöva kontroll till vissa organ. På övriga områden har någon delegation enligt den gällande kontrollförordningen inte skett och förväntas inte heller ske enligt den nya kontrollförordningen. Bedömningen är därför att bestämmelserna om delegation i den nya kontrollförordningen inte kommer att innebära att fler beslut än i dag kommer att överklagas. Förslaget bedöms därför inte innebära några beaktansvärda konsekvenser för domstolarna.

19.8 Konsekvenser för kontrollmyndigheter och kontrollorgan

19.8.1 Annan offentlig verksamhet

Det föreslås nya bestämmelser om ansvar för kontrollmyndigheterna att utföra annan offentlig verksamhet i flertalet lagar. Vidare utvidgas bemyndigandet till regeringen i 26 kap. 3 § första stycket miljöbalken till att gälla även offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Förslaget innebär att de myndigheter som ansvarar för offentlig kontroll enligt respektive lag även ska ansvara för annan offentlig verksamhet i enlighet med vad regeringen bestämmer. Det behöver inte nödvändigtvis vara samma myndighet som bedriver offentlig kontroll som ansvarar för annan offentlig verksamhet inom ett särskilt område. Enligt bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ska de behöriga myndigheterna ansvara för genomförandet och organisationen av såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet. Som nämnts i avsnitt 18.5.3 utför dock kontrollmyndigheterna redan i dag verksamhet som bedöms ingå i uttrycket annan offentlig verksamhet. Införandet av uttrycket har därför bedömts innebära ett förtydligande av hur vissa uppgifter som redan utförs av myndigheterna ska definieras, snarare än ett tillförande av nya uppgifter.

19.8.2 Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet efter överenskommelse

Bestämmelser som möjliggör för centrala kontrollmyndigheter att, i samråd med kommuner, besluta om frivillig överflyttning av annan offentlig verksamhet mellan myndighet och kommun föreslås införas i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter. Vidare föreslås att regeringen under vissa omständigheter ska kunna flytta över uppgifter i annan offentlig verksamhet från en kommun till en central kontrollmyndighet mot kommunens vilja. Slutligen föreslås bemyndigandet för regeringen i 26 kap. 3 § sista stycket miljöbalken att meddela föreskrifter om överlåtelse av tillsyn gälla även offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Förslagen innebär att man, utöver ansvar för offentlig kontroll, även kommer att kunna flytta över ansvar för annan offentlig verksamhet gällande viss anläggning från kommun till Livsmedelsverket respektive Jordbruksverket eller annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämmer. Detta gäller även i motsatt riktning. När det gäller miljöbalken är innebörden att regeringen får meddela föreskrifter om att en tillsynsmyndighet får överlåta åt en kommun som begär det att i ett visst avseende utöva sådan offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som annars skulle skötas av en statlig tillsynsmyndighet.

Förslaget gäller Livsmedelsverket, Jordbruksverket, andra statliga kontrollmyndigheter och kommuner men är av störst praktisk betydelse för kommuner som har svårt att hantera anläggningar med stor omfattning eller som är särskilt komplicerade och kräver kontrollkompetens som sällan finns hos kommunerna, särskilt inte i de mindre kommunerna.

Förslagen är en följd av att det nya uttrycket annan offentlig verksamhet införs i den nya kontrollförordningen. Viss verksamhet som idag är offentlig kontroll kommer med den nya kontrollförordningen att anses som annan offentlig verksamhet. Förslaget kommer också få till följd att andra uppgifter kommer att kunna omfördelas mellan kontrollmyndigheterna där det behövs, vilket kommer att kunna leda till en effektivare verksamhet. De nu föreslagna författningsändringarna borde således leda till ökade möjligheter till fullgod kontroll och annan offentlig verksamhet. Förslagen bedöms endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser.

19.8.3 Föreläggande riktade till kommuner och tvångsvis överflyttning

Nya bestämmelser om möjlighet för Livsmedelsverket att förelägga kommuner att avhjälpa brister i annan offentlig verksamhet föreslås i livsmedelslagen, lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt lagen om kontroll av ekologisk produktion. Motsvarande möjlighet för Jordbruksverket eller annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämmer föreslås i lagen om foder och animaliska biprodukter. Vidare föreslås bestämmelser om möjlighet för regeringen att på begäran tvångsvis

flytta över ansvar för annan offentlig verksamhet från en kommun till den centrala kontrollmyndigheten i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter.

Förslagen till ändring innebär dels att en central kontrollmyndighet får förelägga kommuner som inte fullgör sina skyldigheter att utöva annan offentlig verksamhet att avhjälpa bristen, dels att regeringen på ansökan av den centrala kontrollmyndigheten kan besluta om tvångsvis överflyttning av ansvar för annan offentlig verksamhet i fråga om en enskild anläggning från en kommun till myndigheten. Regeringen får även besluta att ansvaret ska lämnas tillbaka till kommunen.

Möjligheten att förelägga avhjälpan av brister i kommunal verksamhet samt att ansöka om tvångsvis överflyttning berör Livsmedelsverket, Jordbruksverket, andra statliga kontrollmyndigheter som regeringen bestämt samt kommunerna. Livsmedelsverket använder sedan 2014 möjligheten att förelägga kommuner att avhjälpa brister i sin kontroll. Verksamheten att följa upp och utfärda dessa förelägganden har succesivt utvecklats. Under åren 2014-2017 fick totalt sju kommuner förelägganden om att avhjälpa brister. Under 2018 har hittills 40 kommunala kontrollmyndigheter fått förelägganden om att avhjälpa brister vilket tyder på att verksamheten nu är väl utvecklad.

Redan då befintliga bestämmelser om möjligheter att rikta förelägganden infördes förutsågs att även misskötsel av uppgifter som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet, t.ex. underlåtenhet att upprätta en kontrollplan, skulle kunna leda till att den centrala kontrollmyndigheten förelägger en kommun att rätta till bristerna. Förslagen bedöms endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser för berörda myndigheter och kommuner.

19.8.4 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till enskilda organ och fysiska personer

Uppgiften att utöva offentlig kontroll kan enligt den nuvarande kontrollförordningen överlämnas till enskilda kontrollorgan. Enligt den nya kontrollförordningen kan överlämnande av uppgifter att utöva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ske både till ett eller flera organ med delegerade uppgifter och till en eller flera

fysiska personer. De behöriga myndigheterna kan alltså överlämna uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. I lagen om ekologisk produktion, lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och på djurhälsoområdet finns särskilda bestämmelser om delegering till kontrollorgan.

Möjligheten att delegera uppgifter i offentlig kontroll till kontrollorgan utnyttjas i Sverige idag endast när det gäller kontroll av ekologisk produktion (se avsnitt 14.3). På djurhälsoområdet överlämnas vissa uppgifter till veterinär. Mot bakgrund av att behovet av att delegera uppgifter får antas vara ytterst begränsat även i fortsättningen bedöms förslaget i denna del endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser.

19.8.5 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet att lämna information till den samordnande kontrollmyndigheten

Bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om inte bara offentlig kontroll utan även annan offentlig verksamhet föreslås införas i en rad lagar. Vidare föreslås ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter att lämna information till en samordnande kontrollmyndighet.

I praktiken får skyldigheten för organ och fysiska personer att lämna information inte några konsekvenser i dagsläget. Bemyndigandet om annan offentlig verksamhet berör främst kontrollmyndigheterna. Som nämns i avsnitt 18.5.3 utför kontrollmyndigheterna redan i dag verksamhet som bedöms ingå i uttrycket annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Införandet av uttrycket är således bara ett förtydligande av hur vissa uppgifter som redan i dag utförs av myndigheterna ska definieras, och syftar inte till att tillföra myndigheterna några nya uppgifter. Förslaget bedöms endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser.

19.8.6 Rätt till upplysningar och tillträde

I promemorian lämnas förslag om att ändra bestämmelserna om rätt för den som utför offentlig kontroll att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen m.m.

Förslagen innebär att rätten omfattar även det som krävs för att genomföra annan offentlig verksamhet och att rätten tillfaller alla som utför uppgifter inom offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, dvs. förutom kontrollmyndigheter även officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som delegerats vissa uppgifter samt Europeiska kommissionen och inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. På djurhälsoområdet föreslås rätten till tillträde och upplysningar även gälla för Europeiska revisionsrätten i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer EU-bestämmelserna på området och för kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014.

Rätten till tillträde enligt 28 kap. 1 § miljöbalken föreslås gälla när dessa fullgör sina uppgifter enligt den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll.

Bestämmelser om aktörers skyldighet att ge den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet tillgång till områden och andra platser etc., handlingar, information, djur och varor m.m. finns i artikel 15 i den nya kontrollförordningen. De nationella bestämmelserna är tänkta att komplettera bestämmelserna i förordningen. Förslaget bedöms endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser.

19.8.7 Föreskrifter om tillämpningen av bestämmelser i den nya kontrollförordningen på andra djurhållare

Bestämmelsen i 8 kap. 7 § djurskyddslagen föreslås anpassas till den nya kontrollförordningen. Förslaget innebär en fortsatt möjlighet att meddela föreskrifter om att bestämmelserna i den nya kontrollförordningen, på samma sätt som gäller i fråga om den nuvarande kontrollförordningen, ska kunna tillämpas även på andra djurhållare än de som förordningen är direkt tillämplig på.

Förändringen medför inga direkta konsekvenser utan är mer av redaktionell art.

19.8.8 Återkallelse av kompetensbevis

För att säkerställa att kontrollmyndigheten har befogenhet att återkalla kompetensbevis som utfärdats enligt förordning (EG) nr 1099/2009 och förordning (EG) nr 1/2005 föreslås att en ny bestämmelse om detta förs in i djurskyddslagen.

Eftersom bestämmelsen föreslås ersätta befintliga motsvarigheter som upphävs kan detta inte ses som någon ändring i sak utan en ändring av redaktionell karaktär. Förändringen medför således inga konsekvenser i praktiken.

19.8.9 Tystnadsplikt

Bestämmelser om tystnadsplikt för den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet föreslås införas i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Dessutom införas en ny bestämmelse om tystnadsplikt i miljöbalken.

Syftet är att komplettera bestämmelserna i artikel 8 i den nya kontrollförordningen och ge dessa effekt. Vissa bestämmelser om tystnadsplikt finns i offentlighets- och sekretesslagen med tillhörande förordning men dessa gäller inte utanför den offentliga sektorn. Därför behövs kompletterande bestämmelser när t.ex. uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda organ. Om berörda personer bryter mot tystnadsplikten medför det straffansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

De som berörs av tystnadsplikten är främst fysiska personer som delegerats uppgifter eller personer som är eller har varit verksamma i organ med delegerade uppgifter eller i ett officiellt laboratorium. Förslaget bedöms endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser.

19.8.10 Anonyma inköp

I vissa lagar föreslås en möjlighet för kontrollmyndigheter och tillsynsmyndigheter att under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa produkter i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Syftet med förslaget är att undvika att aktörerna som kontrolleras förser myndigheten med ett s.k. golden sample, dvs. ett exemplar som aktören vet uppfyller kraven men som inte är representativt för aktörens produktion och därmed ger en vilseledande bild av aktörens efterlevnad av regelverket. Artikel 36 i den nya kontrollförordningen förutsätter att de behöriga myndigheterna ska kunna beställa varor utan att identifiera sig. För att komplettera den bestämmelsen behövs nationella regler som möjliggör anonyma inköp.

De som berörs är främst kontrollmyndigheter som får möjlighet att köpa in produkter för kontroll. Aktörerna berörs på så sätt att de inte får möjlighet att veta i förväg om en produkt köps av en konsument eller av en kontrollmyndighet. Förslaget bidrar till att kontrollen kan bedrivas effektivt och ändamålsenligt.

Förslaget bedöms endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser.

19.8.11 Rapporteringssystem för överträdelser

Skyldighet för kontrollmyndigheter och tillsynsmyndigheter att ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen föreslås införas i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreslås vidare få rätt att meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

I artikel 140 i den nya kontrollförordningen finns krav på att behöriga myndigheter ska ha rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordningen. För att komplettera bestämmelserna i artikel 140 behövs nationella regler om skyldighet för myndigheterna att ha ett sådant system.

De som berörs är främst kontrollmyndigheter. Förslaget bidrar till att myndigheterna kan upptäcka överträdelser av den nya kontrollförordningen, alltså brister i den offentliga kontrollen.

Kostnaderna för utformande av systemet bedöms inte vara större än att de kan hanteras inom givna resursramar. Förslaget bedöms även i övrigt endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser.

19.8.12 Avgiftsbemyndiganden

Bestämmelser om bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet, samt om bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter, föreslås införas i ett flertal lagar (se närmare under avsnitt 18.6.4).

Förslagen berör, förutom avgiftsskyldiga företag, även kontrollmyndigheter som tar ut avgifter och myndigheter som reviderar kontrollmyndigheter. År 2016 genomfördes ungefär 85 700 kontrollbesök av kontrollmyndigheterna och 92 300 anläggningar fick en årlig faktura. Således innebär förslagen att färre antal fakturor kommer att skickas ut vilket sänker den totala administrativa kostnaden för kontrollmyndigheterna. Myndigheterna kommer att behöva nya rutiner för fakturering då det inte längre är en periodiskt återkommande fakturering utan fakturering vid varje enskilt kontrollbesök. Administreringen av fakturor kommer att spridas ut jämnare över året istället för att ske samlat en gång. Förslagen kommer att ställa högre krav på kontrollmyndigheternas styrning och uppföljning av kontrollverksamheten för att säkerställa att personal finns tillgänglig och att planerad kontroll utförs, detta då det inte längre kommer att finnas finansiering på årlig basis utan endast efter fakturering i efterhand (efterdebitering). Myndigheterna kommer troligen att behöva lägga mindre tid på att svara på frågor från företagen gällande fakturor som skickats ut. Det torde minska den administrativa kostnaden för både myndigheter och företag.

De ekonomiska konsekvenserna för myndigheterna bedöms vara begränsade och kunna finansieras inom ram. Eventuella administrativa kostnader för kan komma att påverka avgifternas storlek. Här är dock osäkerheten hög kring nivåerna och hur de förmedlas mellan olika företa eftersom de beror på den kommande riskklassningsmodellen och därför inte är kända idag.

20 Författningskommentar

20.1 Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

1 a § Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Ord och uttryck

1 b § *Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter betyder i denna lag samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG,*

91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Paragrafen är ny. Av bestämmelsen framgår att uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter ska förstås på samma sätt som i den nya kontrollförordningen. Det innebär att definitionerna av uttrycken i artiklarna 2 och 3 gäller vid tillämpningen av lagen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 7.1.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 § Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna.

Om inte något annat följer av denna lag utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

Paragrafen reglerar vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I *första stycket* stryks uppräkningslistan av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i artikel 2.1 i förordning (EU) 2017/625. En hänvisning till den definitionen finns i 1 b §.

I ett nytt *andra stycke* framgår att kontrollmyndigheterna även utför annan offentlig verksamhet, om inte annat framgår av lagen. Annan offentlig verksamhet definieras i artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att kontrollera om det förekommer djursjukdomar, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar, utrota dessa djursjukdomar, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar. Detta innebär att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet i flera fall regleras i lagen, t.ex. i 4 a och 5 §§.

Övriga ändringar är språkliga.

Kontrollmyndigheternas övriga åligganden

11 a § Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

I *andra stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Förvaltningslagens tillämpning

11 b § Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 7.9.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter,

dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

11 c § Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 7.7.

I första stycket föreskrivs att den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I andra stycket upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (se t.ex. 17 kap.) gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 d § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. hur offentlig kontroll ska bedrivas,*
- 2. hur annan offentlig verksamhet, utöver sådan verksamhet som i övrigt utförs enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska bedrivas, och*
- 3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.*

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Bemyndigandena i *punkterna 1 och 2* avser föreskrifter om hur offentlig kontroll och sådan annan offentlig verksamhet som inte träffas av de befintliga bemyndigandena i lagen ska bedrivas.

Bemyndigandet i *punkten 3* avser föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

Rätt till upplysningar och tillträde

12 § En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har i den utsträckning det behövs för *den offentliga kontrollen* rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som *utför annan offentlig verksamhet*.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten* och för inspektörer och experter som utsetts av *dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Rätten gäller även i den utsträckning det behövs för att kontrollera att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128 /EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG följs.*

Bestämmelserna i första stycket ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kontrollmyndigheters och kontrollorgans rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden och utrymmen. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsen även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats som offentlig veterinär enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Ändringen i *andra stycket* innebär att uttrycket ”vidtar åtgärder” ändras till det något vidare ”utför annan offentlig verksamhet”.

Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i första och andra styckena om rätt till upplysningar och tillträde kompletterar denna artikel.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att det tydliggörs vilka institutioner i EU som har befogenheterna enligt första stycket, nämligen Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten samt inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner. Det läggs till att deras rätt gäller i den utsträckning det behövs dels för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, dels för kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna i förordning (EU) nr 652/2014.

Vidare införs ett nytt *fjärde stycke* där det upplyses om att första stycket om rätt till upplysningar och tillträde inte gäller när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Övriga ändringar är språkliga.

Skyldighet att lämna hjälp

12 a § *Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förelägganden och förbud

13 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

I *första och andra styckena* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Rättelse

13 a § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Ersättning

15 § Staten *ska* ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller på grund av beslut som har meddelats med stöd av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, drabbas av

1. förlust på grund av att husdjur eller andra än vilt levande djur avlivas eller dör till följd av biverkning av vaccination eller av annan behandling,
2. kostnader på grund av saneringsåtgärder,
3. produktionsbortfall,
4. annan inkomstförlust än som avses i 3.

Ersättning för produktionsbortfall lämnas med femtio procent av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. I övrigt lämnas full ersättning.

Full ersättning för produktionsbortfall lämnas vid utbrott eller vid misstanke om utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

16 § Ersättning enligt denna lag kan jämkas om den ersättnings-berättigade uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten. Detsamma gäller om den ersättningsberättigade vägrar att rätta sig efter en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av lagen, eller ett beslut som har meddelats med stöd av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *meddela föreskrifter om att*

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller *enligt föreskrifter som meddelats* med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

2. *det till grund för ersättningen* för en sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 *ska* läggas ett visst högsta värde på djur eller annan egendom som *ska* ersättas,

3. ersättning enligt 15 § får lämnas enligt viss angiven schablon.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Övriga ändringar är språkliga.

18 § Den som har deltagit i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen har

rätt till ersättning av staten för arbete och tidsspillan samt för resa och uppehälle.

Den som har ställt lokal eller utrustning till förfogande för de ändamål som anges i första stycket har rätt till ersättning av staten för sina kostnader och för förlorad avkastning eller nytta.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

20 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

2. bryter mot ett beslut enligt 4 §, 4 a § eller mot föreskrift eller beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §,

3. bryter mot sådana bestämmelser om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel, som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

Tredje stycket ändras. Det som ska avgöra när ett hinder mot att döma till straffansvar för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömmande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Överklagande m.m.

21 § Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. En veterinärs beslut enligt 4 § får dock inte överklagas.

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

I ett nytt *tredje stycke* framgår att bestämmelsen i 42 § förvaltningslagen om vem som får överklaga ett beslut gäller för beslut av organ eller fysiska personer. Fjärde stycket motsvaras av nuvarande tredje stycket. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 7.9.

21 b § Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.5 och 7.8.

Av *första stycket* framgår att den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol om ett beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet överklagas.

I *andra stycket* anges att bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

22 § Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, ska gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

20.2 Förslaget till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

1 a § Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Ord och uttryck

1 b § *Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter betyder i denna lag samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG,*

91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Paragrafen är ny. Av bestämmelsen framgår att uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter ska förstås på samma sätt som i den nya kontrollförordningen. Det innebär att definitionerna av uttrycken i artiklarna 2 och 3 gäller vid tillämpningen av lagen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 8.1.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 § Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och *länsstyrelserna*.

Offentlig kontroll av *att beslut i det enskilda fallet* enligt 4 eller 5 § följs får också utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

Om inte något annat följer av denna lag utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

Paragrafen reglerar vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll och ger möjlighet att i vissa fall överlåta offentlig kontroll till en veterinär. Övervägandena finns i avsnitten 6.4 och 8.2.

I *första stycket* stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i artikel 2.1 i förordning (EU) 2017/625. En hänvisning till den definitionen finns i 1 b §.

I ett nytt *tredje stycke* framgår att de myndigheter som utövar offentlig kontroll också ska utföra annan offentlig verksamhet, om inte annat framgår av lagen. Annan offentlig verksamhet definieras enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att kontrollera om det förekommer djursjukdomar, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar, utrota dessa djursjukdomar, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella

attesteringar. Detta innebär att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet regleras i lagen, t.ex. i 4 §.

Övriga ändringar är språkliga.

Kontrollmyndigheternas övriga åligganden

8 a § Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, *enligt* de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och *enligt* de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

I *andra stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Övriga ändringar är språkliga.

Förvaltningslagens tillämpning

8 b § *Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 8.9.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller

av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

8 c § Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 8.7.

I *första stycket* föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (se t.ex. 17 kap.) gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 d § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. hur offentlig kontroll ska bedrivas,*
- 2. hur annan offentlig verksamhet, utöver sådan verksamhet som i övrigt utförs enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska bedrivas, och*

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Bemyndigandena i *punkterna 1 och 2* avser föreskrifter om hur offentlig kontroll och sådan annan offentlig verksamhet som inte täcks in av bemyndigandena i lagen i övrigt ska bedrivas.

Bemyndigandet i *punkten 2* avser föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

Rätt till upplysningar och tillträde

9 § En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har i den utsträckning det behövs för *den offentliga* kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som *utför annan offentlig verksamhet*.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten* och för inspektörer och experter som utsetts av *dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Rätten gäller även i den utsträckning det behövs för att kontrollera att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG följs.*

Bestämmelserna i första stycket ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en kontrollmyndighet och ett kontrollorgan har rätt till upplysningar, att ta del av handlingar och få tillträde till utrymmen och områden. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.

Ändringen i *första stycket* innebär att denna rätt även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats som officiell veterinär enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Vidare ersätts uttrycket "kontrollorgan" med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter" Ett exempel på en fysisk person som har delegerats uppgifter är veterinärer som enligt beslut meddelade med stöd av 8 § andra stycket zoonoslagen får utöva offentlig kontroll av efterlevnaden av vissa beslut.

Ändringen i *andra stycket* innebär att uttrycket "vidtar åtgärder" ändras till det något vidare uttrycket "utför annan offentlig verksamhet".

Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen i första och andra styckena om rätt till upplysningar och tillträde kompletterar denna artikel.

I *tredje stycket* anges vilka institutioner i EU som har befogenheterna enligt första stycket, nämligen Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten samt inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner. Det framgår vidare att deras rätt gäller i den utsträckning det behövs dels för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, dels för kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna i förordning (EU) nr 652/2014.

Vidare införs ett nytt *fjärde stycke* där det upplyses om att första stycket om rätt till upplysningar och tillträde inte gäller när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Övriga ändringar är språkliga.

Skyldighet att lämna hjälp

9 a § *Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förelägganden och förbud

10 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Rättelse

10 a § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser*, som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

12 a § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte, om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

I ringa fall *ska* inte dömas till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Ändringen i tredje stycket innebär att det som ska avgöra när ett hinder mot att döma till straffansvar för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Det görs även en språklig ändring.

Överklagande m.m.

13 § Beslut av en enskild veterinär får överklagas hos Jordbruksverket.

Andra beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I *andra stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Ett nytt *tredje stycke* införs enligt vilket det framgår att 42 § förvaltningslagen, vilken reglerar vem som får överklaga ett beslut, gäller för beslut meddelade av organ och fysiska personer. Fjärde stycket motsvaras av nuvarande tredje stycket. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 8.9.

13 a § *Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.*

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.5 och 8.8.

Av första stycket framgår att den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol om ett beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet överklagas.

I andra stycket anges att bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

14 § Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen ska gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

20.3 Förslaget till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804).

Ord och uttryck

2 § *I denna lag betyder*

1. *uttrycken*

- livsmedel,

- stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan,

- primärproduktion,

- utsläppande på marknaden och,

livsmedelsföretagare *samma sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet,

2. *uttrycket anläggning samma sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien,

3. *uttrycket offentlig kontroll*

a) *offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, och*

b) *kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs,*

4. *uttrycket annan offentlig verksamhet*

a) *annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och*

b) *sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, och*

5. *uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om definitioner av olika uttryck. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 9.1.

I paragrafen införs en punktuppställning. Definitionerna av uttrycken i första och andra styckena förs oförändrade över till *punkterna 1 och 2*. I *punkterna 3 och 4* införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Definitionerna innebär att med uttrycken ska förstås dels offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet såsom denna definieras i artikel 2 i den nya kontrollförordningen, dels sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av den nya kontrollförordningen utan enbart har stöd i livsmedelslagen, dvs. kontroll av snus och

tuggtobak och dricksvatten före tappkranen. I *punkten 5* anges att uttrycket organ med delegerade uppgifter betyder samma sak i livsmedelslagen som i den nya kontrollförordningen. Den definition av uttrycket som finns i artikel 3 gäller alltså vid tillämpningen av lagen. Uttrycket har samma betydelse oavsett om den offentliga kontrollen eller verksamheten utförs enligt den nya kontrollförordningen eller med stöd av livsmedelslagen.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

I övrigt görs vissa språkliga ändringar.

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

5 § Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

I paragrafen ändras EG-förordningar till EU-förordningar och EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Övriga ändringar är språkliga.

Föreskrifter om livsmedelsanläggningar

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att livsmedel får handhas eller släppas ut på marknaden endast i anläggningar som godkänts av kontrollmyndigheten, *och*

2. vilka krav som *ska* vara uppfyllda för att ett sådant godkännande ska meddelas.

Paragrafen innehåller bemyndiganden att meddela föreskrifter om livsmedelsanläggningar. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Ändringen innebär att hittillsvarande *punkten 3* som innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om registrering av anläggningar tas bort. Registrering av anläggningar betraktas som annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet finns i 19 § första stycket 1.

Övriga ändringar är språkliga.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får efter *att ha iakttagit* anmälningsförfarandet i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från kraven i *EU-förordningarna*.

I paragrafen ändras EG-förordningarna till EU-förordningarna. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Förbud mot att släppa ut livsmedel på marknaden

10 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen är det förbjudet att på marknaden släppa ut livsmedel som

1. inte uppfyller krav och villkor som har föreskrivits eller beslutats med stöd av 6 § 2 och 3 och 8 §,

2. har handhåfts eller tidigare släppts ut på marknaden i en anläggning som inte har godkänts enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 § eller registrerats enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

3. inte har godkänts eller anmälts i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller inte uppfyller villkor i ett godkännande eller tillstånd,

4. innehåller ämnen som inte har godkänts eller som har förbjudits i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

5. innehåller ämnen i en halt som överskrider gränsvärden som har föreskrivits med stöd av lagen eller i de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Det som sägs i första stycket gäller inte om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har föreskrivit något annat.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 § Offentlig kontroll *ska* utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna.

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

En kommuns uppgift *ska* fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

I paragrafen regleras vilka myndigheter som är kontrollmyndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

I *första stycket* stryks uppräkningsen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår numera av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i 2 §.

I ett nytt *andra stycke* framgår att kontrollmyndigheterna även ska utföra annan offentlig verksamhet. Vad som avses med annan offentlig verksamhet framgår av artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen. Där nämns bl.a. verksamhet för att bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar.

Bestämmelsen i det hittillsvarande andra stycket om att en kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet flyttas till ett nytt *tredje stycke*.

Övriga ändringar är språkliga.

Kontrollmyndigheternas övriga åligganden

12 § Livsmedelsverket och, i fråga om länet, länsstyrelsen samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet, om inte regeringen föreskriver något annat.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

I *andra stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

13 § Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* verka för att överträdelser av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, beivras.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Förvaltningslagens tillämpning

13 a § *Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 9.15.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

14 a § *Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.*

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 9.11. I första stycket föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller inte bara myndigheter utan även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I andra stycket upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (se t.ex. 17 kap.) gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

15 § Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning som annars skulle skötas av kommunen ska flyttas över till verket.*

Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Livsmedelsverket får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen, om verket och kommunen är överens om det.

Paragrafen innehåller bestämmelser om frivillig överflyttning av offentlig kontroll av en viss anläggning från en kommun till Livsmedelsverket. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Ett tillägg görs i *första stycket* om att även annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen över berörd anläggning kan flyttas över.

Ändringen i *andra stycket* innebär att annan offentlig verksamhet som har flyttats över till verket också kan lämnas tillbaka till kommunen på samma sätt som gäller för offentlig kontroll.

Övriga ändringar är språkliga.

16 § Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan* offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet i fråga* om en viss anläggning, *som annars skulle skötas av Livsmedelsverket, ska* flyttas från verket till en kommun.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om frivillig överflyttning av offentlig kontroll av en viss anläggning från Livsmedelsverket till en kommun. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Ett tillägg görs om att även annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen kan flyttas över.

Övriga ändringar är språkliga.

17 § Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* när det gäller en viss anläggning, får regeringen på ansökan av Livsmedelsverket besluta att ansvaret för den offentliga kontrollen *och för den offentliga verksamheten i fråga om den anläggningen ska* flyttas över till Livsmedelsverket.

Regeringen får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tvångsvis överflyttning av ansvaret för offentlig kontroll av en viss anläggning från en kommun till Livsmedelsverket när kommunen grovt eller under längre tid har åsidosatt sin kontrollskyldighet när det gäller den anläggningen. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Ett tillägg görs i *första stycket* om att sådan tvångsvis överflyttning även kan ske när kommunen har åsidosatt sin skyldighet att utföra annan offentlig verksamhet när det gäller en viss anläggning. Ändringen i första stycket innebär också att även ansvaret för annan offentlig verksamhet i fråga om den anläggningen som åsidosättandet avser kan flyttas över tvångsvis.

Ändringen i *andra stycket* innebär att regeringen får besluta att ansvaret för sådan annan offentlig verksamhet som har flyttats över till verket ska lämnas tillbaka till kommunen.

Övriga ändringar är språkliga.

Förelägganden riktade till kommuner

18 § Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *ska* innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen *ska* kunna avhjälpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Livsmedelsverket får förelägga en kommun, som inte fullgör de skyldigheter som följer av dess kontrolluppdrag, att avhjälpa bristen. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Ändringen innebär att Livsmedelsverket får förelägga kommunen att avhjälpa bristen även när kommunen inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra annan offentlig verksamhet.

Övriga ändringar är språkliga.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet ska* bedrivas,
2. skyldighet för en kontrollmyndighet, *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*, att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 12 § första stycket,
3. skyldighet för livsmedelsföretagare *och andra aktörer* att utöva en egenkontroll av verksamheten *som är lämplig utifrån* verksamhetens art, *och*

4. skyldighet för den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten att inhämta kontrollmyndighetens godkännande av faroanalyser och förslag till egenkontrollprogram.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om offentlig kontroll. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Ett tillägg görs i *punkten 1* om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

I *punkten 2* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Ett förtydligande görs i *punkten 3* om att bemyndigandet ifråga om skyldighet för livsmedelsföretagare att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten även omfattar andra aktörer. Sådana aktörer kan vara dricksvattenproducenter och aktörer som tillverkar snus eller tobak.

Ändringen av paragrafen innebär vidare att bestämmelsen i *punkten 5* tas bort och flyttas till den nya 19 a §.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

19 a § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om*

- 1. uppgiftsskyldighet för den som lämnar djur till slakt, och*
- 2. skyldighet för livsmedelsföretagare och andra aktörer att lämna uppgifter om sina anläggningar eller verksamheten i övrigt till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.*

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för aktörer att lämna uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

Bemyndigandet i *första punkten* om rätt att meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för den som lämnar djur till slakt har oförändrat flyttats från 19 § 5.

I *andra punkten* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för livsmedelsföretagare och andra aktörer att lämna uppgifter om anläggningar eller sin verksamhet i övrigt till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Rätt till upplysningar och tillträde

20 § En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*, har i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *Europeiska kommissionen* och för inspektörer och experter som utsetts av *kommissionen*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen samt EU:s institutioner och inspektörer och experter som utsetts av institutionerna har rätt att på begäran få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover. Övervägandena finns i avsnitt 9.8.

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsen även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats som officiell veterinär enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Uttrycket "kontrollorgan" ersätts vidare med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter". Första stycket ändras också på så sätt att rätten till upplysningar och tillträde även gäller när annan offentlig verksamhet utförs. Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde kompletterar denna artikel.

I *andra stycket* tydliggörs att det är Europeiska kommissionen och inspektörer och experter som utsetts av kommissionen som omfattas av rätten enligt första stycket.

Skyldighet att lämna hjälp

21 § *Utöver vad som följer av artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 ska den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om enskildas skyldighet att lämna hjälp till kontrollmyndigheterna. När det gäller offentlig kontroll och offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen ska i första hand motsvarande bestämmelse i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen tillämpas. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Ett tillägg görs om att skyldigheten att lämna hjälp även gäller för den som är föremål för annan offentlig verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 9.9.

Övriga ändringar är språkliga.

Förelägganden och förbud

22 § *Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller vad som särskilt anges i 18 § får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.*

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Vite

23 § Förelägganden och förbud enligt 22 § eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Anonyma inköp

23 a § *En kontrollmyndighet får, om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in livsmedel i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.*

Paragrafen är ny. Bestämmelsen ger kontrollmyndigheterna ett uttryckligt lagstöd för att köpa in livsmedel anonymt för att kontrollera att de uppfyller gällande krav. Bestämmelsens tillämpningsområde begränsas till situationer då det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön. I artikel 36 i den nya kontrollförordningen finns särskilda regler som ska följas när anonyma inköp görs för att kontrollera den unionslagstiftning som faller under den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitten 6.9 och 9.12.

Rapporteringsystem för överträdelser

23 b § *En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen i första stycket ålägger kontrollmyndigheterna att ha rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen kompletterar artikel 140 i den nya kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.10 och 9.13.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter om utformningen av rapporteringssystemen. Rapporteringssystemen ska uppfylla de krav som följer av artikel 140 i den nya kontrollförordningen.

Särskilda ingripanden m.m.

24 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet ta hand om en vara som

1. har släppts ut på marknaden, eller som uppenbart är avsedd att släppas ut på marknaden, i strid med 10 § eller de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, eller

2. avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 22 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under överinseende av kontrollmyndigheten göra varan duglig till livsmedel eller använda den för något annat ändamål. Annars *ska* kontrollmyndigheten låta förstöra varan på ägarens bekostnad.

Kontrollmyndigheten *ska*, på ägarens bekostnad, låta förstöra också sådana varor som omfattas av ett förbud enligt föreskrifter meddelade med stöd av 6 § 6, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

I första stycket ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Övriga ändringar är språkliga.

Rättelse

26 § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Avgifter

28 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *en* sådan avgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *betalningen och, när det gäller de avgifter som tas ut av en statlig myndighet och av ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, hur avgifterna ska beräknas*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 9.10.

I *första stycket* har punktuppställningen tagits bort. Preciseringsen av vilken kontroll som avses har strukits. Vidare har den ändringen gjorts att föreskriftsrätten gäller avgifter för annan offentlig verksamhet i stället för som hittills prövning och registrering. Utöver prövning och registrering rymmer uttrycket annan offentlig verksamhet bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad samt åtgärder som syftar till att förebygga och främja regelefterlevnad.

Ändringarna i *tredje stycket* innebär att det införs ett nytt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter som tas ut av kontrollmyndigheterna. Med stöd av det bemyndigandet kan myndigheten meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollmyndigheterna att ta ut en avgift efter utförd kontroll. Ändringen innebär också att det nuvarande bemyndigandet att meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter ska gälla avgifter som tas ut av ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter genom att uttrycket "kontrollorgan" ersätts med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter".

Övriga ändringar är språkliga.

32 § Livsmedelsverkets beslut i ett enskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats

1. enligt denna lag,
2. enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller

3. enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet, av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, *av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.*

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut av Livsmedelsverket eller någon annan statlig förvaltningsmyndighet får överklagas hos regeringen. För att konsumenternas intresse ska kunna tillvaratas inom livsmedelsområdet får ett sådant beslut överklagas av en organisation som är att anse som central arbetstagarorganisation enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller en motsvarande sammanslutning på arbetsgivarsidan.

I paragrafen finns bestämmelser om överklagande.

I första stycket ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

I *andra stycket* görs ett tillägg av vilket det framgår att även beslut av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

I ett nytt *tredje stycke* framgår att bestämmelsen i 42 § förvaltningslagen om vem som får överklaga ett beslut gäller beslut av organ eller fysiska personer. Bestämmelsen i det hittillsvarande tredje stycket om att Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär flyttas till en ny bestämmelse i 32 a §. Övervägandena finns i avsnitten 6.5, 6.6, 9.14 och 9.15.

32 a § *Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.*

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.5 och 9.14.

Bestämmelsen i *första stycket* om att Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär har oförändrat flyttats från 32 § tredje stycket.

Av *andra stycket* framgår att den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol om ett beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet överklagas.

I *tredje stycket* anges att bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

20.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

Lagens syfte och tillämpningsområde

2 § I denna lag betyder

1. *uttrycken* foder och utsläppande på marknaden av foder samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet,

2. uttrycket primärproduktion av foder samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien,

3. uttrycken animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt utsläppande på marknaden av dessa produkter samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), och

4. *uttrycken*

- offentlig kontroll,
- annan offentlig verksamhet, och
- organ med delegerade uppgifter samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Paragrafen innehåller bestämmelser om definitioner av olika uttryck. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 10.1.

I paragrafen införs en punktuppställning. Definitionerna av uttrycken i första till tredje styckena förs oförändrade över till punkterna 1–3.

I punkten 4 införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter. Definitionerna innebär att uttrycken ska förstås på samma sätt som i den nya kontrollförordningen. Det innebär att definitionerna av uttrycken i artikel 2 och 3 gäller vid tillämpningen av lagen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

I övrigt görs vissa språkliga ändringar.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

12 § Offentlig kontroll ska utövas av Statens jordbruksverk, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna.

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet.

I paragrafen regleras vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

I *första stycket* stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i artikel 2 i förordning (EU) 2017/625. En hänvisning till den definitionen finns i 2 §.

Ett tillägg görs i ett nytt *andra stycke* om att kontrollmyndigheterna även ska utföra annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet är enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna. I artikeln nämns bl.a. verksamhet för att bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar.

Bestämmelsen i hittillsvarande *andra stycket* om att en kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet flyttas oförändrat till ett nytt *tredje stycke*.

Bestämmelsen i det tidigare *tredje stycket* om att regeringen får meddela föreskrifter om att kontrolluppgifter får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet flyttas till ett nytt *fjärde stycke*. Där görs också ett tillägg om att även uppgifter i annan offentlig verksamhet får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet.

Övriga ändringar är språkliga.

Förvaltningslagens tillämpning

12 a § *Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,

- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 10.15.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

15 § *Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.*

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 10.11. I första stycket föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I andra stycket upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (se t.ex. 17 kap.) gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

16 § Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan* offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet i fråga om* en viss anläggning, som *annars skulle skötas av kommunen, ska* flyttas över till verket eller myndigheten. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Jordbruksverket eller myndigheten får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen, om verket eller myndigheten och kommunen är överens om det.

Paragrafen innehåller bestämmelser om frivillig överflyttning av offentlig kontroll av en viss verksamhet från en kommun till Jordbruksverket eller annan statlig kontrollmyndighet. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att ett tillägg görs om att även annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen kan flyttas över. Vidare ersätts uttrycket ”viss verksamhet” av ”viss anläggning”. Ändringen är språklig och någon ändring i sak är inte avsedd.

Ändringen i *andra stycket* innebär att sådan annan offentlig verksamhet som har flyttats över till verket eller myndigheten också kan lämnas tillbaka till kommunen.

Övriga ändringar är språkliga.

17 § Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan* offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet i fråga om* en viss anläggning, som *annars skulle skötas av* Jordbruksverket eller myndigheten, *ska* flyttas från verket eller myndigheten till en kommun.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om frivillig överflyttning av offentlig kontroll av en viss anläggning från Jordbruksverket eller en annan statlig myndighet till en kommun. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Ett tillägg görs i paragrafen om att även annan offentlig verksamhet som sammanhänger med kontrollen kan flyttas över.

Övriga ändringar är språkliga.

18 § Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* när det gäller *en viss anläggning*, får regeringen, på ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag, besluta att ansvaret för *den offentliga kontrollen och den offentliga verksamheten i fråga om den anläggningen ska* flyttas över till Jordbruksverket eller myndigheten.

Regeringen får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tvångsvis överflyttning av ansvaret för offentlig kontroll av en viss verksamhet från en kommun till Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

Ändringen i *första stycket* innebär att ett tillägg görs om att tvångsvis överflyttning även kan ske när kommunen har åsidosatt sin skyldighet att utföra annan offentlig verksamhet när det gäller en viss anläggning. Vidare ändras bestämmelsen så att det framgår att även ansvaret för annan offentlig verksamhet i fråga om den anläggningen som åsidosättandet avser kan flyttas över tvångsvis. Slutligen ersätts uttrycket ”viss verksamhet” av ”viss anläggning”. Den ändringen är endast språklig och någon ändring i sak är inte avsedd.

Ändringen i *andra stycket* innebär att regeringen får besluta att ansvaret för sådan annan offentlig verksamhet som har flyttats över till verket eller myndigheten ska lämnas tillbaka till kommunen.

Förelägganden riktade till kommuner

19 § Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, får Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *ska* innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket eller myndigheten anser nödvändiga för att bristen *ska* kunna avhjälpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet får förelägga en kommun, som inte fullgör de skyldigheter som följer av dess kontrolluppdrag, att avhjälpa bristen. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

Ett tillägg görs om att Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet får förelägga kommunen att avhjälpa bristen även när kommunen inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra annan offentlig verksamhet.

Övriga ändringar är språkliga.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet* ska bedrivas,
2. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 13 § första stycket,
3. skyldighet för foderföretagare eller för *den* som befattar sig med animaliska biprodukter *eller därav framställda produkter* att utöva en egenkontroll av verksamheten *som är lämplig utifrån* verksamhetens art.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om offentlig kontroll. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Ett tillägg görs i *punkten 1* om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet.

I *punkten 2* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Ett förtydligande görs i *punkten 3* om att bemyndigandet ifråga om skyldighet att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten inte bara omfattar företag som befattar sig med animaliska biprodukter utan även privatpersoner som befattar sig med sådana produkter. Det förtydligas också att kravet gäller den som befattar sig med produkter som framställts av animaliska biprodukter.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

20 a § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och för den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter att lämna uppgifter om sina anläggningar till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och för den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter att lämna uppgifter om sina anläggningar till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 10.6.

Rätt till upplysningar och tillträde

21 § En kontrollmyndighet och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har rätt att i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, samt

2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Paragrafen reglerar rätten för en kontrollmyndighet, ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen samt Europeiska kommissionen och inspektörer och experter som utsetts av kommissionen, att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover. Övervägandena finns i avsnitt 10.8.

Första stycket ändras på så sätt att rätten till upplysningar och tillträde även gäller när annan offentlig verksamhet utförs. Vidare ersätts uttrycket "kontrollorgan" med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter".

Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen kompletterar denna artikel.

Skyldighet att lämna hjälp

22 § Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen reglerar enskildas skyldighet att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 10.9.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Anonyma inköp

24 a § En kontrollmyndighet får, om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in produkter i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen ger kontrollmyndigheterna ett uttryckligt lagstöd för att köpa in produkter anonymt för att kontrollera att de uppfyller gällande krav. Bestämmelsens tillämpningsområde begränsas till situationer då det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön. I artikel 36 i den nya kontrollförordningen finns särskilda regler som ska följas när anonyma inköp görs för att kontrollera den unionslagstiftning som faller under den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitten 6.9 och 10.12.

Rapporteringssystem för överträdelser

24 b § *En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen i *första stycket* ålägger kontrollmyndigheterna att ha rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen kompletterar artikel 140 i den nya kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.10 och 10.13.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter om utformningen av rapporteringssystemen. Rapporteringssystemen ska uppfylla de krav som följer av artikel 140 i den nya kontrollförordningen.

Avgifter

28 § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.*

Bemyndigandet enligt *första stycket* innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *en* sådan avgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifterna som tas ut av statliga myndigheter och av *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* ska beräknas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 10.10.

I *första stycket* har punktuppställningen tagits bort. Preciseringsen av vilken kontroll som avses har strukits. Vidare har den ändringen gjorts att föreskriftsrätten gäller avgifter för annan offentlig verksamhet i stället för som hittills ärenden enligt lagen. Utöver ärenden rymmer uttrycket annan offentlig verksamhet bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande

efterlevnad samt åtgärder som syftar till att förebygga och främja regelefterlevnad.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att uttrycket ”kontrollorgan” ersätts med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Övriga ändringar är språkliga.

32 § Beslut av Jordbruksverket eller av en annan statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen, får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som gäller Försvarmakten eller Försvarets materielverk överklagas dock till regeringen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande.

I ett nytt *andra stycke* framgår att även beslut av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

I ett nytt *tredje stycke* framgår att bestämmelsen i 42 § förvaltningslagen om vem som får överklaga ett beslut gäller beslut av organ eller fysiska personer. *Fjärde* och *femte* styckena motsvarar hittillsvarande andra och tredje styckena. Övervägandena finns i avsnitten 6.5, 6.6, 10.14 och 10.15.

32 a § *Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.*

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.5 och 10.14.

Av *första stycket* framgår att den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol om ett beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller

av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet överklagas.

I *andra stycket* anges att bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

20.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

2 § Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

I paragrafen ändras EG-förordningar till EU-förordningar och EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Ord och uttryck

2 a § *Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter betyder i denna lag samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG)*

nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93 /EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Paragrafen är ny. Av bestämmelsen framgår att uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter ska förstås på samma sätt som i den nya kontrollförordningen. Det innebär att definitionerna av uttrycken i artiklarna 2 och 3 gäller vid tillämpningen av lagen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 11.1.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

10 § Offentlig kontroll utövas av Statens jordbruksverk eller andra statliga myndigheter.

Om inte annat följer av denna lag utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Av paragrafen framgår vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

I första stycket stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i artikel 2.1 i förordning (EU) 2017/625. En hänvisning till den definitionen finns i 1a §.

Paragrafen ändras vidare så att det i ett nytt *andra stycke* framgår att kontrollmyndigheterna även utför annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras enligt artikel 2.2 i den nya

kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att kontrollera om det förekommer djursjukdomar, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar, utrota dessa djursjukdomar, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar.

Bestämmelsen i hittillsvarande andra stycket om att regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna vissa kontrolluppgifter till länsstyrelser eller kommuner och om att en kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet flyttas till *tredje stycket*. En länsstyrelse eller en kommun som utöver offentlig kontroll efter delegation av Jordbruksverket är att anse som en kontrollmyndighet enligt lagen och har således t.ex. samma rätt till tillträde enligt 13 § som Jordbruksverket.

Övriga ändringar i paragrafen är språkliga.

11 § Jordbruksverket samordnar den kontrollverksamhet som verket har överlämnat till länsstyrelserna eller kommunerna samt lämnar råd och hjälp i kontrollverksamheten.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

I andra stycket ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Förvaltningslagens tillämpning

11 a § *Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,

- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 11.11.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

11 b § *Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.*

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 11.8.

I *första stycket* föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (se t.ex. 17 kap.) gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *ska* bedrivas,
2. *hur annan offentlig verksamhet, utöver sådan verksamhet som i övrigt utförs enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska bedrivas, och*
3. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till Jordbruksverket.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Punkten 1 ändras endast språkligt. *Punkten 2* är ny och avser föreskrifter om hur sådan annan offentlig verksamhet som inte faller in under övriga bemyndiganden i lagen ska bedrivas.

Den hittillsvarande punkten 2 flyttas till en ny *tredje punkt*, där uttrycket "kontrollorgan" ersätts med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter".

Rätt till upplysningar och tillträde

13 § En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*, har i den utsträckning *det* behövs för *den offentliga kontrollen* rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller där djurprodukter, foder eller material i övrigt förvaras eller annars hanteras och där göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som *utför annan offentlig verksamhet*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kontrollmyndigheters och kontrollorgans rätt till upplysningar och rätt till tillträde till områden och andra utrymmen. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Ändringen i *första stycket* innebär att rätten även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats som officiell veterinär enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerat vissa uppgifter”.

Ändringen i *andra stycket* innebär att uttrycket ”vidtar åtgärder” bytts ut till ”utför annan offentlig verksamhet”. Vidare stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som avses. Detta framgår av definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2017/625. En hänvisning till definitionen finns i artikel 1 a §.

Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i första och andra styckena om rätt för kontrollmyndigheter och andra som utför kontroll att få upplysningar och tillträde till utrymmen kompletterar denna artikel.

Övriga ändringar är språkliga.

14 § Bestämmelserna i 13 § gäller också för

1. *Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten* och för inspektörer och experter som utsetts av *dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Rätten gäller även i den utsträckning det behövs för att kontrollera att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG följs, och*

2. företrädare för behöriga myndigheter i andra medlemsstater inom Europeiska unionen, om kontrollen utövas eller åtgärderna utförs tillsammans med företrädare för en svensk myndighet.

I bestämmelsen anges att bestämmelserna i 13 § också gäller för vissa EU-institutioner. I *punkten 1* tydliggörs vilka institutioner som avses, nämligen Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten samt inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner. Det läggs till att deras rätt gäller i den utsträckning det

behövs dels för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, dels för kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna i förordning (EU) nr 652/2014. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

14 a § *Bestämmelserna i 13 och 14 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.*

Paragrafen är ny. I bestämmelsen upplyses om att bestämmelserna i lagen om rätt till upplysningar och tillträde inte gäller när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Skyldighet att lämna hjälp

15 § *Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förelägganden och förbud

16 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som

behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Vite

17 § Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Rättelse

18 § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Rapporteringssystem för överträdelse

18 a § *En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelse av förordning (EU) 2017/625.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen i första stycket ålägger kontrollmyndigheterna att ha rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelse av den nya kontrollförordningen.

Bestämmelsen kompletterar artikel 140 i den nya kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.10 och 11.9.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om utformningen av rapporteringssystemen. Rapporteringssystemen ska uppfylla de krav som följer av artikel 140 i den nya kontrollförordningen.

Avgifter

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Bemyndigandena enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *hur* avgifter som tas ut av statliga myndigheter, *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* och sådana organisationer som avses i 9 § andra stycket *ska beräknas*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

I *första stycket* har punktuppställningen tagits bort. Preciseringsen av vilken kontroll som avses har strukits. Vidare har den ändringen gjorts att föreskriftsrätten gäller avgifter för annan offentlig verksamhet i stället för som hittills vissa uppräknade åtgärder. Utöver de åtgärder som hittills omfattats av bemyndigandet rymmer uttrycket annan offentlig verksamhet bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad och åtgärder som syftar till att förebygga och främja regelefterlevnad.

I *andra stycket* tas hänvisningen till punkten 1 i första stycket bort. Det innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut avgift även för annan offentlig verksamhet. Ändringen i *tredje stycket* innebär att uttrycket "kontrollorgan" ersätts med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter".

Övriga ändringar är språkliga.

Straffbestämmelser

21 § Till böter döms den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 6 §, 7 § första stycket, 8 § eller 9 § första stycket, eller

2. inte fullgör sina skyldigheter enligt 15 §.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

I *andra stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

22 § Om en gärning som avses i 21 § är att anse som ringa, döms inte till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Andra stycket ändras. Det som ska avgöra när ett hinder mot att döma till straffansvar för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts. Övervägandena finns i avsnitt 17.

23 § Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

I bestämmelsen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

24 § En statlig förvaltningsmyndighets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

1. enligt denna lag,

2. enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, eller

3. enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en *officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, av en sådan*

organisation som avses i 9 § andra stycket, av ett annat organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

I *andra stycket* görs ett tillägg av vilket det framgår att även beslut av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Bestämmelsen i det hittillsvarande tredje stycket om vem som ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol flyttas till en ny 24 a §. I ett nytt *tredje stycke* framgår att bestämmelsen i 42 § förvaltningslagen om vem som får överklaga ett beslut gäller beslut av organ eller fysiska personer.

Övervägandena finns i avsnitten 6.5, 6.6, 11.10 och 11.11.

24 a § Det allmännas talan hos förvaltningsdomstol ska föras av

1. den myndighet som utövar offentlig kontroll om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation,

2. den myndighet som har förordnat den officiella veterinären, eller

3. den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.5 och 11.10.

Av *första stycket* framgår vilken myndighet som ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol. Bestämmelserna i punkterna 1 och 2 motsvarar hittillsvarande 24 § tredje stycket. Det har i en ny tredje punkt lagts till att det är den delegerande myndigheten som ska föra det allmännas talan när det gäller överklagade beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

I *andra stycket* anges att bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

25 § Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, ska gälla omedelbart om inte något annat beslutas.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

20.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

2 § Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som har samma syfte som lagen. Regeringen ska i Svensk författningssamling *tillkänna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

I paragrafen ändras EG-förordningar till EU-förordningar och EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Övriga ändringar är språkliga.

Ord och uttryck

2 a § I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, och

b) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1012 av den 8 juni 2016 om avelstekniska och genealogiska villkor för avel, handel med och införsel till unionen av renrasiga avelsdjur, hybridavelssvin och avelsmaterial från dem och om ändring av förordning (EU) nr 652/2014, rådets direktiv 89/608/EEG och 90/425/EEG och om upphävande av vissa akter med avseende på djuravel (förordningen om djuravel,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2016/2012,

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny. Av punkterna 1 och 2 framgår att uttrycken offentlig kontroll respektive annan offentlig verksamhet när de används i lagen avser motsvarande uttryck både i den nya kontrollförordningen och i förordningen om djuravel. Det innebär att definitionerna av uttrycken i artiklarna 2 och 3 i kontrollförordningen och artiklarna 2.18 och 2.19 i förordningen om djuravel gäller vid tillämpningen av lagen. Hänvisningarna till den nya kontrollförordningen och förordningen om djuravel är dynamiska dvs. avser förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. I punkten 3 framgår att uttrycket organ med

delegerade uppgifter betyder samma sak som i förordning (EU) 2017/625. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 12.1.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 § Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna.
Kontrollmyndigheterna utför även annan offentlig verksamhet.

Paragrafen reglerar vilka myndigheter som är kontrollmyndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

I *första stycket* stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i artikel 2.1 i förordning (EU) 2017/625 och i artikel 2.18 i förordning (EU) 2016/1012. En hänvisning till de definitionerna finns i 1 a §.

I ett nytt *andra stycke* läggs till att kontrollmyndigheterna även utför annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att kontrollera om det förekommer djursjukdomar, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar, utrota dessa djursjukdomar, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar. Men annan offentlig verksamhet avses också enligt artikel 2.19 i förordningen om djuravel all annan verksamhet än offentlig kontroll som behöriga myndigheter utför i enlighet med förordningen i syfte att säkerställa att bestämmelserna i förordningen tillämpas.

Övriga ändringar är språkliga.

Kontrollmyndigheternas övriga åligganden

9 § Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med

stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

I andra stycket ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Förvaltningslagens tillämpning

9 a § *Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 12.10.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

9 b § *Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.*

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 12.8.

I *första stycket* föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Närmare bestämmelser om tystnadsplikten finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikel 8 gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier. I bestämmelsen föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Bestämmelser om tystnadsplikt finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikel 8 ska även tillämpas med avseende på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (se t.ex. 17 kap.) gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

9 c § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om*

- 1. hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas, och*
- 2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.*

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

Bemyndigandet i *punkten 1* avser föreskrifter om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Bemyndigandet i *punkten 2* avser föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

Rätt till upplysningar och tillträde

10 § En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *Europeiska kommissionen* och för inspektörer och experter som utsetts av *kommissionen*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt till bl.a. upplysningar och tillträde till områden m.m. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.

Ändringen i *första stycket* innebär att det görs ett tillägg om att rätten till tillträde och rätten att få ta del av handlingar mm. även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Uttrycket ”kontrollorgan” ersätts med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ändringen i första stycket innebär också att rätten till upplysningar och tillträde även gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksamhet. Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. På ett liknande sätt regleras i artikel 46.1 i förordningen om djuravel aktörernas skyldighet att, i den utsträckning det är nödvändigt för utövande av offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, lämna de behöriga myndigheterna tillträde till utrustning, lokaler, andra platser, avelsdjur och avelsmaterial samt tillgång till elektroniska informationshanteringssystem, dokument och andra relevanta uppgifter. Bestämmelsen i lagen om kontroll av husdjur,

m.m. om rätt till upplysningar och tillträde kompletterar dessa artiklar.

I *andra stycket* tydliggörs vilken institution i EU som avses, nämligen Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att lämna hjälp

11 § *Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 och i artikel 46.2 i förordning (EU) 2016/1012.*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 12.6.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen och i artikel 46.2 i förordningen om djuravel. Hänvisningarna till EU-förordningarna är dynamiska dvs. avser förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förelägganden och förbud

12 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Det görs även en språklig ändring.

Vite

13 § Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Rättelse

14 § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

Avgifter

16 § Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om hur avgifterna ska beräknas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet so regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 12.7.

Ändringen i *första stycket* innebär att föreskrifter får meddelas om skyldighet att betala avgift även för annan offentlig verksamhet. Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). I förordningen om djuravel anges att medlemsstaterna ska se till att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att säkerställa att de

behöriga myndigheterna har den personal och andra resurser som krävs för att genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 51). Uttrycket annan offentlig verksamhet rymmer bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad samt åtgärder som syftar till att förebygga och främja regelefterlevnad.

Övriga ändringar är språkliga.

18 § Till ansvar enligt denna lag döms inte, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Andra stycket ändras. Det som ska avgöra när ett hinder mot att döma till straffansvar för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts. Övervägandena finns i avsnitt 17.

20 § Jordbruksverkets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

1. enligt denna lag,
2. enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller

3. enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en annan statlig förvaltningsmyndighet, *av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, av ett organ med delegerade uppgifter, i andra fall än vad som anges i 19 §, eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.*

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

I *andra stycket* görs ett tillägg av vilket det framgår att även beslut av ett organ med delegerade uppgifter i andra fall än vad som anges i

19 § eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Bestämmelsen i det hittillsvarande tredje stycket om vem som ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol flyttas oförändrad till en ny 20 a §. I ett nytt *tredje stycke* framgår att bestämmelsen i 42 § förvaltningslagen om vem som får överklaga ett beslut gäller beslut av organ eller fysiska personer. Övervägandena finns i avsnitten 6.5, 6.6, 12.9 och 12.10.

20 a § Jordbruksverket ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol, om en organisation, en sammanslutning eller ett slakteri först har beslutat i saken. Detsamma gäller om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.5 och 12.9.

Av *första stycket* framgår vilken myndighet som ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol. Bestämmelsen motsvarar hittillsvarande 20 § tredje stycket.

I *andra stycket* framgår att det är den delegerande myndigheten som ska föra det allmännas talan när det gäller överklagade beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

I *tredje stycket* anges att bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

20.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Lagens tillämpningsområde

2 § Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, *följande förordningar*:

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008,

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91, och

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

I paragrafen anges EU-förordningar som lagen kompletterar, bl.a. den nu gällande kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.1 och 13.1.

Ändringen i *punkten 5* innebär att hänvisningen till den gällande kontrollförordningen bytts ut till en hänvisning till den nya kontrollförordningen.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ord och uttryck

2 a § *I denna lag betyder*

1. Uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt förordning (EU) 2017/625,

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny. I *punkterna 1 respektive 2* införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll respektive annan offentlig verksamhet. Definitionerna innebär att med uttrycken ska förstås dels offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet såsom denna definieras i artikel 2 i den nya kontrollförordningen, dels sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av den nya kontrollförordningen utan enbart har stöd i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, dvs. kontroll av vinprodukter. Övervägandena finns i avsnitt 6.3 och 13.1.

I *punkten 3* anges att uttrycket organ med delegerade uppgifter betyder samma sak i lagen som i den nya kontrollförordningen. Uttrycket definieras i artikel 3.5 i förordning (EU) 2017/625. Den definitionen gäller alltså vid tillämpningen av lagen. Uttrycket har samma betydelse oavsett om den offentliga kontrollen eller verksamheten utförs enligt den nya kontrollförordningen eller med

stöd av lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

4 § *Offentlig kontroll ska utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna.*

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- eller hälsoskyddsområdet.

Paragrafen reglerar vilka myndigheter som utövar kontroll. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

I *första stycket* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”. Vidare stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår numera av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i 2 a §.

Bestämmelsen i det hittillsvarande *andra stycket* om att en kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet flyttas oförändrad till ett nytt *tredje stycke*.

I ett nytt *andra stycke* föreskrivs att kontrollmyndigheterna även ska utföra annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna. Där nämns bl.a. verksamhet för att bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar.

Övriga ändringar är språkliga.

5 § *Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får regeringen eller Livsmedelsverket överlämna uppgiften att utföra sådan offentlig kontroll och annan offentlig uppgift som avses i 4 § till organ med delegerade uppgifter eller till fysiska personer.*

I fråga om åtgärder då regelverket inte följs eller vid sådan misstanke får ett överlämnande endast innefatta en rätt att besluta att

1. *vissa av aktörens verksamheter blir föremål för systematisk eller ökad offentlig kontroll,*
2. *aktören ökar egenkontrollernas frekvens, eller*
3. *märkningen ändras för att stämma överens med produktspecifikationerna, denna lag eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om överlämnande av kontroll till kontrollorgan. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

I *första stycket* finns en bestämmelse som ger regeringen eller Livsmedelsverket rätt att överlämna kontroll till sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 andra stycket 5 i den gällande kontrollförordningen. Det tydliggörs att bestämmelsen ska tillämpas utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Ändringen i *första stycket* innebär vidare att uttrycket "kontroll" ersätts med "offentlig kontroll" samt att uttrycket "kontrollorgan" ersätts med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter". Ändringen i *första stycket* innebär också att inte bara uppgifter i offentlig kontroll utan även uppgifter i annan offentlig verksamhet får överlämnas. Enligt den nya kontrollförordningen kan de i nationell rätt utpekade behöriga myndigheterna delegera uppgiften att utöva offentlig kontroll till organ med delegerade uppgifter eller till fysiska personer istället för, som det är nu, till ett kontrollorgan (artikel 28). Enligt den nya kontrollförordningen kan även uppgifter i annan offentlig verksamhet delegeras (artikel 31). Bestämmelserna i den nya kontrollförordningen förutsätter inte i sig någon särskild nationell bestämmelse för att kunna verkställas. Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel är emellertid tillämplig på vissa vinprodukter som inte omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Detta genom att lagen innehåller kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter, där det finns bestämmelser om skyddade beteckningar bl.a. inom vinsektorn. Den nya kontrollförordningen ska som huvudregel inte tillämpas för att säkerställa efterlevnaden av denna EU-förordning (artikel 1.4 a i den nya kontrollförordningen). Den nationella bestämmelsen ger samma möjlighet till delegering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om skyddade

beteckningar inom vinsektorn som gäller i övrigt enligt den nya kontrollförordningen.

I *andra stycket* finns en bestämmelse om att ett överlämnande inte får avse rätten att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket. Bestämmelsen har ändrats så att det nu blir möjligt att lämna över rätten att besluta om vissa åtgärder då regelverket inte följs eller då det finns en misstanke om att regelverket inte följs. Vilka beslut de handlar om framgår av en punktuppställning. Enligt punkten 1 kan överlämnande avse rätten att besluta att vissa av aktörens verksamheter blir föremål för systematisk eller ökad offentlig kontroll, enligt punkten 2 att aktören ökar egenkontrollernas frekvens och enligt punkten 3 att märkningen ändras för att stämma överens med produktspecifikationerna, lagen och de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Utgångspunkten enligt den nya kontrollförordningen är att rätten att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad inte får delegeras till enskilda organ och fysiska personer (artiklarna 31.3 samt 138.1 b, 138.2 och 138.3). I fråga om skyddade beteckningar finns dock ett undantag från denna begränsning. Där får nämligen behöriga myndigheter, som delegerat besluten om rätten att använda en produkts registrerade namn, även delegera tillämpningen av vissa angivna åtgärder (artikel 26).

Förvaltningslagens tillämpning

5 a § *Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel, och liknande.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 13.13.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

8 § *Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.*

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 13.10.

I *första stycket* föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (se t.ex. 17 kap.) gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Förelägganden riktade till kommuner

9 § Om en kommun inte fullgör sin skyldighet att *utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* enligt denna lag, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att göra detta. Ett sådant föreläggande ska innehålla

uppgifter om de åtgärder som verket anser nödvändiga för att skyldigheten ska uppfyllas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Livsmedelsverket får förelägga en kommun, som inte fullgör sin skyldighet att utöva kontroll, att göra detta. Ett tillägg görs om att Livsmedelsverket får förelägga kommunen att fullgöra sina skyldigheter även ifråga om annan offentlig verksamhet. Uttrycket ”kontroll” ersätts av ”offentlig kontroll”. Övervägandena finns i avsnitt 13.4.

Övriga ändringar är språkliga.

Föreskrifter om kontroll och annan offentlig verksamhet

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* ska bedrivas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till en sådan samordnande myndighet som avses i 6 § första stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 13.5.

I *första stycket* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”. Där görs även ett tillägg om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

I *andra stycket* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

10 a § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel att lämna uppgifter om sin

verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.

Rätt till upplysningar och tillträde

11 § En kontrollmyndighet och ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har, i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*, rätt att på begäran få

1. upplysningar och ta del av handlingar, och
2. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt till upplysningar, att ta del av handlingar och få tillträde till områden m.m. Övervägandena finns i avsnitt 13.7.

I *första stycket* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll” samt uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ändringen i *första stycket* innebär också att rätten till upplysningar och tillträde även gäller i den utsträckning det behövs för utförande av annan offentlig verksamhet. Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel om rätt till upplysningar och tillträde kompletterar denna artikel.

Skyldighet att lämna hjälp

12 § *Utöver vad som följer av artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 ska den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om enskildas skyldighet att lämna hjälp till kontrollmyndigheterna. När det gäller offentlig kontroll och offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen ska i första hand motsvarande bestämmelse i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen tillämpas. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Ett tillägg görs om att skyldigheten att lämna hjälp även gäller för den som är föremål för annan offentlig verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 13.8.

Övriga ändringar är språkliga.

Rapporteringsystem för överträdelser

14 a § *En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen i första stycket ålägger kontrollmyndigheterna att ha rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen kompletterar artikel 140 i den nya kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.10 och 13.11.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter om utformningen av rapporteringssystemen. Rapporteringssystemen ska uppfylla de krav som följer av artikel 140 i den nya kontrollförordningen.

Avgifter

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *en* avgift för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna, att ta ut sådan avgift som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *betalningen och, när det gäller de avgifter som tas ut av en statlig myndighet och av ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, hur avgifterna ska beräknas*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 13.9.

I *första stycket* har punktuppställningen tagits bort. Preciseringsen av vilken kontroll som avses har strukits. Vidare har den ändringen gjorts att föreskrifträtten gäller avgifter för annan offentlig verksamhet i stället för som hittills prövning och handläggning. Utöver prövning och handläggning rymmer uttrycket annan offentlig verksamhet bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad samt åtgärder som syftar till att förebygga och främja regelefterlevnad.

I *tredje stycket* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Vidare innebär ändringarna att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges möjlighet att meddela föreskrifter om hur en avgift ska beräknas. Detta innebär att föreskrifter kan meddelas om skyldighet för kontrollmyndigheterna att ta ut en avgift efter utförd kontroll.

Övriga ändringar är språkliga.

20 § Beslut av en statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande.

I ett nytt *andra stycke* framgår att även beslut av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

I ett nytt *tredje stycke* framgår att bestämmelsen i 42 § förvaltningslagen om vem som får överklaga ett beslut gäller beslut av organ eller fysiska personer. *Fjärde stycket* motsvarar nuvarande andra stycket. Övervägandena finns i avsnitten 6.5, 6.6, 13.12 och 13.13.

20 a § Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.5 och 13.12.

I *första stycket* framgår att det är den delegerande myndigheten som ska föra det allmännas talan när det gäller överklagade beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

I *andra stycket* anges att bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

20.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag kompletterar

1. rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91, och

2. tillämpningsförfordningar till rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör ekologisk produktion, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

I paragrafen anges de EU-förordningar som lagen kompletterar, bl.a. den nu gällande kontrollförordningen.

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen till den gällande kontrollförordningen har bytts ut till en hänvisning till den nya kontrollförordningen samt att punkten 2 tas bort. Den nya kontrollförordningen kompletteras av de genomförandeakter och delegerade akter som antas av kommissionen och inte av tillämpningsförfordningar. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Övervägandena finns i avsnitten 6.1 och 14.1.

Ord och uttryck

1 a § *Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet betyder i denna lag samma sak som i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen är ny. Av bestämmelsen framgår att uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter ska förstås på samma sätt som i den nya kontrollförordningen. Det innebär att definitionerna av uttrycken i artiklarna 2 och 3 gäller vid tillämpningen av lagen. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 14.1.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

2 § Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, andra statliga *myndigheter* och kommunerna *ska utöva offentlig kontroll.*

Regeringen får meddela föreskrifter om fördelningen mellan kommunerna och de statliga förvaltningsmyndigheterna av kontrolluppgifter enligt första stycket.

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

En kommuns uppgifter ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

I paragrafen regleras vilka myndigheter som är kontrollmyndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.

I *första stycket* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”. Vidare stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i artikel 2.1 i förordning (EU) 2017/625. En hänvisning till den definitionen finns i 1 a §.

I ett nytt *tredje stycke* framgår att kontrollmyndigheterna även ska utföra annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna. Där nämns bl.a. verksamhet för att bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar.

Fjärde stycket motsvarar hittillsvarande tredje stycket. Övriga ändringar är språkliga.

3 § Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att *utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person.

I fråga om åtgärder *då regelverket inte följs eller vid sådan misstanke* får ett sådant överlämnande endast innefatta en rätt att

1. återkalla ett utfärdat certifikat,
2. enligt artikel 30.1 första stycket i rådets förordning (EG) nr 834/2007 besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda marknadsföring av ett parti eller en produktionsomgång, eller
3. enligt artikel 91 i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda saluföring.

I *första stycket* finns en bestämmelse som ger Livsmedelsverket och Jordbruksverket rätt att, inom sina respektive ansvarsområden, överlämna kontroll till sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person. Bestämmelsen ändras så att uttrycket ”kontroll” ersätts med ”offentlig kontroll”. Vidare läggs det till att även uppgifter i annan offentlig verksamhet får överlämnas. Bestämmelser om delegering finns i både den nya kontrollförordningen och i förordning (EG) nr 834/2007. Bestämmelserna i förordning (EG) nr 834/2007 har företräde och kompletteras av de allmänna delegeringsreglerna i den nya kontrollförordningen. Överlämnande ska därför även fortsättningsvis kunna ske till sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.

Övriga ändringar är språkliga.

Tystnadsplikt

6 § *Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.*

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 14.10.

I *första stycket* föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (se t.ex. 17 kap.) gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Rätt till upplysningar och tillträde

8 § *En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan har rätt att, i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, på begäran få*

1. upplysningar,
2. del av handlingar,
3. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till *verksamheten*, och
4. på sådana områden och i sådana utrymmen som avses i 3, *få* göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller även för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt till bl.a. upplysningar och tillträde. Övervägandena finns i avsnitt 14.7.

I den hittillsvarande lydelsen regleras enbart Europeiska kommissionens och kontrollorganens rätt till upplysningar och tillträde m.m. medan det när det gäller kontrollmyndigheterna hänvisas till den rätt dessa har enligt EU-rätten. Ändringen innebär att det i bestämmelsens *första stycke* anges att också kontrollmyndigheterna har rätt att få upplysningar och rätt att få tillträde m.m. enligt vad som föreskrivs i paragrafen. Regleringen om Europeiska kommissionens rätt flyttas med vissa modifieringar till en nytt andra stycke. Vidare ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”.

I ett *nytt andra stycke* regleras rätten för Europeiska kommissionen att få handlingar m.m. och rätt till tillträde.

Bestämmelsen innebär att bestämmelserna om rätt till upplysningar och tillträde, förutom för Europeiska kommissionen, även gäller för inspektörer och experter som utsett av kommissionen. Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen och artikel 67 förordning (EG) nr 889/2008. Bestämmelsen i lagen om kontroll av ekologisk produktion om rätt till upplysningar och tillträde kompletterar dessa artiklar.

Skyldighet att lämna hjälp

9 § *Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 14.8.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förelägganden och förbud

10 § Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Livsmedelsverket får förelägga en kommun, som inte fullgör de skyldigheter som följer av

dess kontrolluppdrag, att avhjälpa bristen. Övervägandena finns i avsnitt 14.4.

Paragrafen ändras på så sätt att ett tillägg görs om att Livsmedelsverket får förelägga kommunen att avhjälpa bristen även när kommunen inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra annan offentlig verksamhet. Uttrycket ”kontrolluppdrag” ersätts vidare med ”uppdrag att utföra offentlig kontroll”.

Rapporteringsystem för överträdelser

12 a § *En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen i *första stycket* ålägger kontrollmyndigheterna att ha rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen genomför artikel 140 i den nya kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.10 och 14.11.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter om utformningen av rapporteringssystemen. Rapporteringssystemen ska uppfylla de krav som följer av artikel 140 i den nya kontrollförordningen.

Avgifter

16 § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.*

Regeringen meddelar föreskrifter om de avgifter som tas ut av statliga förvaltningsmyndigheter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 14.9.

I *första stycket* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”.

Vidare görs det tillägget att föreskrifter får meddelas om skyldighet att betala avgift för även annan offentlig verksamhet. Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Uttrycket annan offentlig verksamhet rymmer bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad samt åtgärder som syftar till att förebygga och främja regelefterlevnad.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för *offentlig kontroll* och *annan offentlig verksamhet*,
2. *betalningen av avgifterna*, och
3. grunderna för hur avgifterna ska beräknas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kontrollorganens avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 14.9.

I paragrafen införs en punktuppställning där bemyndigandena framgår. Punkten 1 innehåller det bemyndigande som finns idag att meddela föreskrifter om skyldighet att ta ut avgifter för offentlig kontroll med den ändringen att uttrycket ”kontroll” ersätts med ”offentlig kontroll”. Vidare görs i punkten 1 tillägget att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att ta ut avgift även för annan offentlig verksamhet. I punkten 2 finns ett nytt bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om betalning av avgifterna.

18 § Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för *offentlig kontroll* och *annan offentlig verksamhet*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter.

Uttrycket ”kontroll” ersätts med ”offentlig kontroll”. Ändringen innebär vidare att regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut avgift även för annan offentlig verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 14.9.

21 § Det ska inte beslutas om sanktionsavgift för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Paragrafen ändras på så sätt att *det* som ska avgöra när ett hinder mot att besluta om sanktionsavgift för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Bemyndiganden

26 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från de EU-förordningar som anges i 1 §,
2. särskilda ekologiska produktionsregler,
3. hur *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* ska bedrivas,
4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna uppgifter till en kontrollmyndighet, *och*
5. *skyldighet för ekologiska aktörer att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan.*

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitten 14.5 och 14.6.

I *första stycket 3* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”. Punkten kompletteras även med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Det införs vidare en *ny femte punkt* med bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ekologiska aktörer att lämna

uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan.

Övriga ändringar är språkliga.

28 § Beslut av ett kontrollorgan enligt de EU-förordningar som anges i 1 § och denna lag får överklagas till länsstyrelsen i det län där kontrollorganet har sitt säte.

Beträffande vem som får överklaga beslut av kontrollorgan gäller 42 § förvaltningslagen.

I bestämmelsen regleras överklagande av beslut av kontrollorgan. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 14.12.

I ett nytt *andra stycke* framgår att bestämmelsen i 42 § förvaltningslagen om vem som får överklaga ett beslut gäller beslut av kontrollorgan.

20.9 Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

1 kap. Inledande bestämmelser

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

4 a § I denna lag betyder:

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, och

b) kontroll i övrigt av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 15.2.

I *första respektive andra punkterna* införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Definitionerna innebär att med uttrycken ska förstås dels offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet såsom denna definieras i artikel 2 i den nya kontrollförordningen, dels sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av den nya kontrollförordningen utan enbart har stöd i djurskyddslagen, t.ex. kontroll av sällskapsdjur.

I *tredje punkten* anges att uttrycket organ med delegerade uppgifter betyder samma sak i djurskyddslagen som den nya kontrollförordningen. Definitionen av uttrycket som finns i artikel 3 gäller alltså vid tillämpningen av lagen.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

8 kap. Offentlig kontroll och myndigheternas uppgifter

Behörig myndighet för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

1 § Länsstyrelserna och de andra myndigheter som regeringen bestämmer utövar offentlig kontroll.

Kontrollmyndigheterna utför även annan offentlig verksamhet.

I paragrafen regeras vilka myndigheter som är kontrollmyndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.

I *första stycket* stryks uppräkningsen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår numera av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i 1 kap. 4 a §.

Ett *nytt andra stycke* införs där det regleras att kontrollmyndigheterna även utför annan offentlig verksamhet. Vad som avses med annan offentlig verksamhet framgår av artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen. I artikeln nämns bl.a. verksamhet för att bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar.

Förvaltningslagens tillämpning

1 a § *Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och*
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.*

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 15.13.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

5 a § *Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.*

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 15.11.

I *första stycket* föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Närmare bestämmelser om tystnadsplikten finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (se t.ex. 17 kap.) gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. den offentliga kontrollen *och annan offentlig verksamhet*, och
2. skyldighet för ett *organ med delegerade uppgifter, eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*, att lämna information till den samordnande kontroll-myndighet som avses i 3 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om offentlig kontroll. Övervägandena finns i avsnitten 15.2 och 15.4.

Ett tillägg görs i *punkten 1* om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även får meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet.

I *punkten 2* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

6 a § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna uppgifter om sin djurhållning till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna uppgifter om sin djurhållning till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 15.5.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som avser vissa djur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet

7 § I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser som ska tillämpas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om djurhållare som håller animalieproducerande djur och sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om andra djurhållare än sådana som avses i första stycket.

I *första stycket* upplyses om vilket tillämpningsområde den gällande kontrollförordningen har när det gäller kontroll av djurskyddsregler. I *andra stycket* ges regeringen rätt att meddela föreskrifter om att kontrollförordningen ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll av andra djurhållare än sådana som omfattas av kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.2 och 15.6.

Ändringarna i paragrafen innebär att bestämmelsen anpassas till den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. I upplysningsbestämmelsen i *första stycket* anges således att den nya kontrollförordningen innehåller bestämmelser som ska tillämpas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om djurhållare som håller animalieproducerande djur och sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet.

Bemyndigandet i *andra stycket* ändras så att regeringen ges rätt att meddela föreskrifter om att den nya kontrollförordningen ska tillämpas i fråga om andra djurhållare än de som avses i första stycket.

Avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift *för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur de avgifter som tas ut av myndigheter och av *ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* ska beräknas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitten 15.2 och 15.10.

Ändringen i *första stycket* innebär att preciseringen av vilken kontroll som avses i bemyndigandet stryks och att föreskrifter får meddelas om skyldighet att betala avgift inte bara för ärenden utan för all annan offentlig verksamhet. Det framgår av den nya bestämmelsen i 1 kap. 4 a § vad som avses med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Uttrycket annan offentlig verksamhet omfattar bl.a. ärenden, men rymmer också bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad samt åtgärder som syftar till att förebygga och främja regelefterlevnad.

I *andra stycket* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Återkallelse av kompetensbevis

9 a § *En kontrollmyndighet får, vid överträdelser av denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna, tillfälligt eller slutligt återkalla*

1. kompetensbevis som utfärdats enligt artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning, och

2. kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innebär ett uttryckligt lagstöd för kontrollmyndigheterna att, vid överträdelser av regelverket, återkalla kompetensbevis som har utfärdats enligt artikel 21 i förordning (EG) nr 1099/2009 och kompetensbevis för skötare som har utfärdats enligt artikel 17.2 i förordning (EG) nr 1/2005. Bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad finns i artikel 138 i den nya kontrollförordningen. De behöriga myndigheterna ska vid bristande efterlevnad vidta åtgärder inklusive men inte begränsat till bl.a. att beordra att en föräres kompetensbevis återkallas (artikel 138.2 j). Sådana kompetensbevis som avses i förordning (EG) nr 1099/2009 och kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt förordning (EG) nr 1/2005 anges inte uttryckligen i artikel 138. Hänvisningarna till förordningarna är dynamiska dvs. avser förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Övervägandena finns i avsnitt 15.7.

Rätt till upplysningar och att ta del av handlingar

11 § En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har i den utsträckning *det behövs för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar.

Paragrafen reglerar kontrollmyndigheters och vissa andra organs rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar. Övervägandena finns i avsnitt 15.8.

Ändringen innebär att rätten till upplysningar och att få ta del av handlingar även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats som officiell veterinär enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Vidare ersätts uttrycket "kontrollorgan" med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har

delegerats vissa uppgifter”. Ändringen innebär också att rätten till upplysningar och att få ta del av handlingar även gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksamhet. Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen om rätt till upplysningar och att ta del av handlingar kompletterar denna artikel.

Rätt till tillträde

12 § En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen, och att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Tillträde till bostäder får endast ske när det kan antas att djur hålls där och

1. det kan antas att djurhållningen inte uppfyller bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen,

2. syftet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i djurhållningen har åtgärdats, eller

3. syftet är att kontrollera en djurhållning som kräver tillstånd enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har även rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, andra utrymmen och bostäder, när det behövs för att kontrollera ett beslut om djurförbud enligt 9 kap. 1 § följs.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kontrollmyndigheters och kontrollorgans rätt att få tillträde till områden m.m. där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen. Övervägandena finns i avsnitt 15.8.

Ändringen i *första stycket* innebär att rätten till tillträde för att besiktiga djur, göra undersökningar och ta prover även gäller för en

privatpraktiserande veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Ändringen i *första stycket* innebär också att rätten till tillträde även gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksamhet. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Ändringen i *tredje stycket*, som reglerar rätten till tillträde för att kontrollera att beslut om djurförbud följs, innebär att även en privatpraktiserande veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer har rätt till sådant tillträde. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i den nya djurskyddslagen om rätt till tillträde kompletterar denna artikel.

Skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

15 § Utöver vad som följer av artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) nr 2017/625 ska den som är föremål för offentlig kontroll eller för annan offentlig verksamhet lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Bestämmelsen motsvaras i princip av artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen, som ska tillämpas när det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som omfattas av den nya kontrollförordningen. Ändringen innebär därför att det tydliggörs att bestämmelsen ska tillämpas utöver vad som följer av den artikeln. Ett tillägg görs vidare om att skyldigheten även gäller för den som är föremål för annan offentlig verksamhet samt att skyldigheten också gäller i den utsträckning det behövs för att sådan verksamhet ska kunna utföras. Övervägandena finns i avsnitt 15.9.

Undantag för djur som används inom Försvarsmakten

17 § Bestämmelserna i 2–5 §§, 6–6 a §§, 9 § tredje stycket, 10, 13 och 16 §§ tillämpas inte i fråga om djur som används inom Försvarsmakten.

Paragrafen ändras i sak i två avseenden. För det första undantas djurhållning inom Försvarsmakten också från det nya bemyndigandet i 8 kap. 6 a § att föreskriva om skyldighet för djurhållaren att lämna uppgifter till kontrollmyndigheten. För det andra tas undantaget från bemyndigandet att meddela föreskrifter om offentlig kontroll enligt 8 kap. 8 § bort. Motsvarande undantag kan i stället regleras på förordningsnivå. Övervägandena finns i avsnitt 15.5 och 15.10.

11 kap. Överklagande

Överklagande av andra beslut

2 § Andra beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslut som avser Försvarsmakten överklagas dock till regeringen.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande.

I ett nytt *andra stycke* framgår att bestämmelsen i 42 § förvaltningslagen om vem som får överklaga ett beslut gäller beslut av organ eller fysiska personer. Tredje stycket motsvaras av nuvarande andra stycket. Övervägandena finns i avsnitten 6.5, 6.6, 15.12 och 15.13.3 § Om ett beslut som har meddelats av en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer överklagas, ska den myndighet som har förordnat den officiella veterinären föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol.

3 § Den myndighet som har delegerat en uppgift att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vem som får för det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol.

I ett nytt *andra stycke* framgår att det är den delegerande myndigheten som ska föra det allmännas talan när det gäller överklagade beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

I ett nytt *tredje stycke* anges att bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

20.10 Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

26 kap. Tillsyn

Anonyma inköp

28 § En tillsynsmyndighet får, om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in en produkt i syfte att kontrollera att den uppfyller gällande krav i denna balk, i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt i EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen ger kontrollmyndigheterna ett uttryckligt lagstöd för att köpa in produkter anonymt för att kontrollera att de uppfyller gällande krav i balken, föreskrifter som har meddelats med stöd av balken och EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde. Med EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde avses de EU-förordningar som listas i 2 kap. miljötillsynsförordningen (2011:13). Paragrafen gäller även

myndigheter som utövar kontroll enligt den nya kontrollförfordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll (se den nya 26 kap. 30 § miljöbalken). Bestämmelsens tillämpningsområde begränsas till situationer då det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön. I artikel 36 i den nya kontrollförfordningen finns särskilda regler som ska följas när anonyma inköp görs för att kontrollera den unionslagstiftning som faller under den nya kontrollförfordningens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitten 6.9 och 16.9.

EU-lagstiftning om kontroll

29 § Bestämmelser om kontroll av att EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde följs finns i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, och

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll).

Paragrafen är ny och upplyser om att det finns bestämmelser om kontroll av EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde i den nya kontrollförfordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknadskontroll. Övervägandena finns i avsnitt 16.2.

30 § Det som sägs om tillsynsmyndigheter och tillsyn i 3, 4, 6, 7, 28 §§ ska också gälla i fråga om kontrollmyndigheter, kontroll och annan offentlig

verksamhet enligt de förordningar som avses i 29 §, när det som kontrolleras är att EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde följs.

En åtgärd får endast vidtas med stöd av första stycket om den inte kan vidtas enligt någon av förordningarna och inte strider mot dem.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 16.4 och 16.5.

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att det som sägs om tillsyn och tillsynsmyndigheter i 3, 4, 6, 7 och 28 §§ i kapitlet ska gälla även i fråga om kontroll, kontrollmyndigheter och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll. Bestämmelsen innebär för det första att regeringen med stöd av 26 kap. 3 § första stycket kan fördela ansvaret för att bedriva kontroll och annan offentlig verksamhet enligt EU-förordningarna samt besluta om tillämpningsföreskrifter. Enligt fast rättspraxis från EU-domstolen får sådana tillämpningsföreskrifter antas så länge de inte hindrar förordningens direkta tillämplighet, inte döljer dess gemenskapsrättsliga karaktär och klargör att de utnyttjar det utrymme för skönsmässig bedömning som de förfogar över enligt den nämnda förordningen (se t.ex. dom av den 14 oktober 2004 i mål C-113/02, kommissionen mot Nederländerna, REG 2004, s. I-9707). Föreskrifterna måste samtidigt hålla sig inom gränserna för förordningen.

För det andra innebär bestämmelsen i första stycket att samma övergripande bestämmelser om samordning och samarbete mellan tillsynsmyndigheter kommer gälla när myndigheterna bedriver tillsyn enligt balken och kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt EU-förordningarna.

Bestämmelsen i *andra stycket* erinrar om principen om EU-rättens företräde. EU-förordningarna om kontroll ska tillämpas i första hand. Bestämmelserna i balken är endast avsedda att komplettera EU-förordningarna. Om en tillämpning av 3,4, 6, 7 eller 28 §§ i en viss situation skulle strida mot en bestämmelse i EU-förordningarna om kontroll ska EU-rätten tillämpas.

31 § När de behöriga myndigheterna kontrollerar EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde i enlighet med de förordningar som avses i 29 § i detta kapitel ska

1. det som sägs i 9 § gälla förelägganden och förbud som behövs för att förordningarna ska följas,

2. det som sägs i 14, 17, 18 och 26 §§ gälla beslut som de behöriga myndigheterna meddelar enligt förordningarna, och

3. det som sägs i 22 b § gälla prov som har lämnats enligt förordningarna. En åtgärd får endast vidtas med stöd av första stycket om den inte kan vidtas enligt någon av förordningarna och inte strider mot dem.

Paragrafen är ny. Bestämmelserna i *första stycket* kompletterar den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll i fråga om förelägganden och förbud, vite, verkställighet och rättelse på den felandes bekostnad samt ersättning för prover och provtagning. Härigenom ges de behöriga myndigheterna de verktyg som krävs för att kontrollen ska vara verkningsfull. Övervägandena finns i avsnitt 16.6.

Första punkten innebär att de behöriga myndigheterna i det enskilda fallet får besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll ska följas. Bestämmelsen innebär att de behöriga myndigheter kan besluta om sådana åtgärder som avses i artikel 20 i EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll. Bestämmelsen kompletterar vidare den nya kontrollförordningen på så sätt att den ger de behöriga myndigheterna en möjlighet att besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att den nya kontrollförordningen som sådan ska följas. Sådana åtgärder kan bli aktuella om en aktör inte uppfyller sina skyldigheter enligt artikel 15 i den nya kontrollförordningen. När det är fråga om en konstaterad bristande efterlevnad av den unionslagstiftning som avses i artikel 1.2 i den nya kontrollförordningen ska artikel 138 tillämpas.

Andra punkten ger de behöriga myndigheterna rätt att förena beslut som har fattats med stöd av den nya kontrollförordningen eller EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll med vite samt att bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart. Den behöriga myndigheten kan också begära verkställighet eller besluta att rättelse ska vidtas på den felandes bekostnad.

Tredje punkten innebär att bestämmelsen i 22 b § ska gälla även prov som har lämnats enligt EU-förordningarna. Den som har lämnat ett prov enligt förordningarna behöver, om det finns särskilda skäl, inte ersätta kostnaderna för provet och provtagning. Huvudregeln är att avgifter som tas ut enligt den nya

kontrollförordningen ska täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Bestämmelsen innebär ett avsteg från den principen.

Kostnaderna för att analysera ett prov kan uppgå till höga belopp och ett oinskränkt kostnadsansvar för företagen i fråga om analyser av prover skulle kunna få orimliga konsekvenser. Små företag skulle kunna få betala höga kostnader för undersökningar som visar att de följer gällande regelverk. Särskilda skäl för att verksamhetsutövare inte ska behöva ersätta kostnader för provtagning och undersökningar kan vara att undersökningen visar att verksamhetsutövaren har följt gällande bestämmelser för den kemiska produkten eller varan.

Andra stycket erinrar om principen om EU-rättens företräde. EU-förordningarna om kontroll ska tillämpas i första hand. Bestämmelserna i balken är endast avsedda att komplettera EU-förordningarna och får inte tillämpas i strid med dessa. Det innebär t.ex. att de behöriga myndigheterna med stöd av 22 b § kan besluta att en aktör inte ska behöva ersätta kostnader för provtagning och undersökning av prover. Enligt artikel 83.2 i den nya kontrollförordningen kan de inte återbetala kostnader som rätteligen har tagits ut.

32 § Det som sägs om tystnadsplikt i 27 § ska gälla även den som har befattat sig med ärenden om EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde på grund av en delegering av uppgifter i enlighet med artikel 28 eller 31 i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen föreskriver tystnadsplikt för den som efter en delegation i enlighet med artiklarna 28 eller 31 i den nya kontrollförordningen tar befattning med ett ärende som avser offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet i fråga om den unionslagstiftning som avses i artikel 1.2 b) eller h i den nya kontrollförordningen. För de som är verksamma vid en statlig eller kommunal myndighet gäller reglerna i offentlighets- och sekretesslagen (se t.ex. 17 kap.). Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 16.7.

Rapporteringsystem för överträdelser

33 § *En tillsynsmyndighet som är en behörig myndighet enligt förordning (EU) 2017/625 ska ha ett ändamålsenligt rapporteringsystem för att hantera anmälningar om misstänkta överträdelser av förordningen.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringsystem.

Paragrafen är ny. Första stycket ålägger de behöriga myndigheterna att ha rapporteringsystem för att hantera anmälningar om misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen genomför artikel 140 i den nya kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.10 och 16.11.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter om utformningen av rapporteringsystemen. Rapporteringsystemen ska uppfylla de krav som följer av artikel 140 i den nya kontrollförordningen.

Förvaltningslagens tillämpning

34 § *Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation, och*
- 27 § om dokumentation av uppgifter.*

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 16.16.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter. 27 kap. Avgifter

Avgift för myndigheters verksamhet

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för myndigheters kostnader för

1. prövning och tillsyn enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom denna balks tillämpningsområde,

2. *kontroll och annan offentlig verksamhet enligt någon av de förordningar som anges i 26 kap. 29 § i fråga om EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde, och*

3. utbildning som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 14 kap.

Kommunfullmäktige får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i första stycket 1 och 2 när det gäller en kommunal myndighets verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att en myndighet får bestämma att dess beslut om påförande av avgift enligt balken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken ska gälla omedelbart även om beslutet överklagas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitten 16.12.

Ändringen i *första stycket* innebär ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att föreskriva om avgifter för myndigheters kostnader för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och för kontroll enligt EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll.

Bemyndigandet omfattar inte bara föreskrifter om avgifter för det som avses med kontroll i den nya kontrollförordningen och EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll, dvs. den rena kontrollverksamheten utan även avgifter för annan offentlig verksamhet. Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Uttrycket annan offentlig verksamhet rymmer bl.a. åtgärder som syftar till att

säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad samt åtgärder som syftar till att förebygga och främja regelefterlevnad.

Ändringen i *andra stycket* innebär att kommunfullmäktige får besluta om avgifter för kontroll och annan offentlig verksamhet när det gäller en kommunal myndighets kostnader.

28 kap. Tillträde m.m.

Tillträde för att fullgöra en myndighets uppgifter

1 § *En myndighet och den som på myndighetens uppdrag utför ett arbete har rätt att få tillträde till fastigheter, byggnader, andra anläggningar och transportmedel och där utföra undersökningar och andra åtgärder för att fullgöra sina uppgifter enligt*

1. denna balk,
2. EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde, *eller*
3. *de förordningar som anges i 26 kap. 29 § i fråga om EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde.*

Bestämmelser om rätt till ersättning för skada och intrång finns i 31 kap. 10 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt till tillträde. Övervägandena finns i avsnitt 16.13.

I *första stycket* görs en punktuppställning. Den *tredje punkten* är ny och innebär att rätt till tillträde föreligger även när en myndighet fullgör uppgifter enligt någon av de EU-förordningar som anges i 26 kap. 29 § i fråga om kontroll av att EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde följs.

29 kap. Straffbestämmelser och förverkande

5 § För försvårande av miljökontroll döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning, tillsyn *eller kontroll* om uppgiften lämnas i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska *lämnas* till en myndighet enligt

- a) en bestämmelse i denna balk, artikel 62 i förordning (EG) nr 1907/2006, *artiklarna* 33.1–33.3 i förordning (EG) nr 1107/2009, artikel 20

i förordning (EU) nr 528/2012, eller, i fråga om kontroll av att EU-lagstiftning inom denna balks tillämpningsområde följs, artikel 19 i förordning (EG) nr 765/2008,

b) en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av balken, eller

c) enligt ett beslut som i det enskilda fallet har meddelats med stöd av balken, artikel 46 i förordning (EG) nr 1907/2006 eller regeringens föreskrifter,

2. ger en myndighet som enligt artikel 15 i förordning (EU) 2017/625 begär de tillgång till en handling som innehåller en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets kontroll av EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde,

3. i fråga om en verksamhet eller åtgärd som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt bestämmelserna i 9, 11, 13 eller 14 kap., eller enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av de bestämmelserna, bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en driftsstörning i verksamheten eller liknande händelse som kan skada människors hälsa eller miljön,

4. bryter mot en bestämmelse i 10 kap. 11 §, 12 § första stycket eller 13 § om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en förorening, överhängande fara för en allvarlig miljöskada eller allvarlig miljöskada,

5. i fråga om innesluten användning, avsiktlig utsättning eller utsläppande på marknaden av genetiskt modifierade organismer bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. om skyldighet att anmäla kännedom om nya uppgifter eller ändrade förhållanden,

6. i fråga om yrkesmässig tillverkning eller införsel av kemiska produkter bryter mot 14 kap. 10 § eller mot föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 11 § genom att inte göra en anmälan för registrering i produktregistret enligt de föreskrifter som regeringen meddelat,

7. i fråga om ett godkänt växtskyddsmedel inte lämnar den information om medlet som krävs enligt artikel 56.1 i förordning (EG) nr 1107/2009,

8. i fråga om kosmetiska produkter inte lämnar information till Europeiska kommissionen i enlighet med *artiklarna* 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 eller 16.3 i förordning (EG) nr 1223/2009 eller inte uppdaterar informationen till Europeiska kommissionen enligt artikel 13.7 i samma förordning, eller

9. i fråga om en godkänd biocidprodukt inte lämnar den information om produkten som krävs enligt artikel 47.1 i förordning (EU) nr 528/2012.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straff för försvårande av miljökontroll. Övervägandena finns i avsnitt 16.14.

I *första punkten a* görs en ändring med anledning av EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll. Enligt artikel

19 i den förordningen får marknadskontrollmyndigheterna kräva att de ekonomiska aktörerna tillhandahåller sådan dokumentation och information som dessa myndigheter anser sig behöva för att utföra sin verksamhet. Genom tillägget i första punkten a blir det förenat med straffansvar att lämna en oriktig uppgift som från miljö- och hälsovårdssynpunkt har betydelse för en myndighets kontroll av unionslagstiftning inom balkens tillämpningsområde om uppgiften lämnas i en handling som ska ges in till en myndighet enligt artikel 19 i förordning om ackreditering och marknadskontroll.

En ny *andra punkt* införs med anledning av den nya kontrollförordningen. Enligt artikel 15 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, där de behöriga myndigheterna så kräver, ge myndigheternas personal tillgång till bl.a. sina datoriserade informationsanteringssystem och dokument och annan relevant information. Den nya punkten 2 innebär att det blir förenat med straffansvar att ge en myndighet, som har framställt en begäran enligt artikel 15 i den nya kontrollförordningen, tillgång till en handling som innehåller en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets kontroll av unionslagstiftning inom balkens tillämpningsområde.

Nuvarande andra-åttonde punkterna betecknas *tredje-nionde* punkterna.

31 kap. Ersättning vid ingripanden av det allmänna och vidtillståndsprövning av vattenverksamhet m.m.

Ersättning vid vissa undersökningar

10 § För skada och intrång som tillfogas fastighetsägaren genom åtgärder enligt 28 kap. 1 § betalas ersättning av staten. Om åtgärderna har vidtagits av en kommun eller av någon annan på uppdrag av en kommun, skall ersättning i stället betalas av kommunen.

Ersättning enligt första stycket *ska* inte betalas om åtgärderna vidtas med anledning av tillsyn över en verksamhet som utövas på fastigheten, *eller med anledning av kontroll enligt en förordning som anges i 26 kap. 29 § av att EU-lagstiftning inom balkens tillämpningsområde följs.*

Talan om ersättning väcks vid den mark- och miljödomstol inom vars område marken eller större delen av den finns.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ersättning. Övervägandena finns i avsnitt 16.13.

I *andra stycket* görs en ändring som innebär att ersättning för skada och intrång inte ska betalas ut om åtgärderna har vidtagits med anledning av kontroll enligt EU:s förordning om ackreditering och marknads kontroll eller den nya kontrollförordningen av att unionslagstiftning in om balkens tillämpningsområde följs.

Övriga ändringar är språkliga.